Confidential Letters and Papers

Archief der Nederl. Bezittingen ter kuste van Guinea No. 723.

1868.

4 January 1868. – Lett. A. — Govr Daers at Accra to Minister of Colonies

Accra handed over

Voor het vertrek naar Europa van de mailboot die den 6e dezer deze plaats verlaat, haast ik mij U. Exc. mede te deelen dat ik mij op gisteren aan boord van het stoomschip het Metalen kruis heb ingescheept, ter einde mij naar hier te begeven, alwaar ik volgens afspraak zijne Exc. den gouverneur generaal der Engelsche Bezittingen aan Afrika's Westkust zoude ontmoeten. – Heden morgen ten circa 11 ure alhier van Elmina aangekomen, begaf ik mij na een bezoek ontvangen te hebben vanden commodore, die zich met zijn schip Ratlesnake mede alhier ter reede bevond, vergezeld van mijn adjudant, den resident Le Jeune en een paar officieren behoorende tot het etat major van bovenvermelden bodem naar de val en legde ik een bezoek af te Jamestown bij den gouverneur Generaal, die zich aldaar bevond. –

Des middags ten ruim 4 ure is door mij aan genoemden landsvoogd in voldoening aan art. 1 van het tusschen Nederland en groot Brittannie den 5en Maart 1867 gesloten traetaat, ter regeling van de grens scheiding der wederzijdsche bezittingen ter kuste van Guinea, afstand gedaan van het bezit van Accra en daaronder behoorende plaatsen, die tot nu toe onder Nederlandsch gezag stonden. – Na dat de Accrasche regeringregering door mij in het fort ontboden en haar kennis gegeven was, in tegenwoordigheid van Z. E. den gouverneur Generaal, van de verandering van bestuur, werd de Nederlandsche vlag van het fort Creveceur onder een salmut van 21 kanonschoten van het fort, hetwelk van de ter reede leggende oorlogschepen beantwoord werd, gestreken en werd onder een gelijk salmut de Engelsche vlag op genoemde sterkte gehesschen. –

Na het bestuur aanvaard te hebben werd de Accrasche regeringregering door Z. E. den gouverneur generaal toe

-gesproken en was de plegtigheid van overgaaf en over-
-name, die zonder rustverstoring of ongeregeldheden
afliep geeindigd.- Ik ben met Z. E. den gou-
-verneur generaal overeengekomen, om de overgave
der Nederlandsche plaatsen tusschen Cleera en Elmina
gelegen, te doen plaats hebben ten overstaan van een
Nederlandsch en een Engelsch officier, als kleine posten
die slechts door een soldaat als posthouder bezet zijn,
terwijl Z. E. de gouverneur generaal zich naar Dixcove
en Apollonia zal begeven, om die thans onder En-
-gelsch gezag staande plaatsen aan mij over te dra-
-gen, hetwelk in de aanstaande week, nadat Z. E.
mij een bezoek te Elmina zal gebragt hebben, zal plaats
vinden.- Per eerste mailgelegenheid zal ik mij
de eer geven U. E. in kennis te stellen met den verderen
afloop der overgave en overname der Engelsche bezit-
-tingen aan de bovenkust.-

---

26 Januarij 1868.-
Nº 6 Kabinet.

Joo^r Boers to administrator at cape coast.-

Ik heb de eer U. E. mede te deelen, dat op gisteren door Commendah
mij iemand naar Commendah is afgezonden, bekend
met de taal en gewoontens der bevolking, ten einde zoo
mogelijk den koning en neger regering aldaar te over-
-tuigen, dat hun verzet om zich aan het Nederlandsch
gezag te onderwerpen geheel nutteloos is.-
De door mij afgezonden persoon, een inlander goed
met den stand der zaken bekend, heeft bij zijne aan-
-komst te Commendah de neger regering, doch niet den
koning kunnen te spreken krijgen, die men voorgaf te
Ashantijn te zijn.- In die zamenkomst heeft hij de
negerhoofden aangemaand zich rustig te onderwerpen
en hun die bescherming en hulp toegezegd, waarop alle
Nederlandsche onderdanen hier ter kuste aanspraak
hebben.- De neger regering heeft den door mij afge-
-zonden persoon ten einde toe aangehoord, en na eenige
oogenblikken beraadslaagd te hebben eenparig ver-
-klaard, dat zij zich niet aan het Nederlandsche gezag
wilden onderwerpen en onder dat van het Engelsche
bestuur wilde blijven.- Naar aanleiding van
het

het bovenstaande zie ik mij verpligt U.E.^{s} tusschenkomst in te roepen, ten einde alsnog de bevolking van Commendah tot onderwerping aan het Nederlandsche gezag te noodzaken, en mij in de gelegenheid te stellen, dat ik persoonlijk met de neger regering in aanraking kan worden gebragt en zoo noodig de overgave en overname ten overstaan van ons beiden in tegenwoordigheid van den Koning en de neger regering geschiede.

Tot bereiking van dat oogmerk, waarvan ik mij een gewenscht resultaat voorstel, heb ik de eer U.E. beleefd in overweging te geven, om gezamenlijk eendezer dagen, b.v. aanstaande donderdag den 30^{en} dezer, indien U dien dag convenieert, naar Commendah te vertrekken en alsdan te trachten den Koning en negerregering tot betere inzichten ten opzigte der bestuurs verandering te brengen. — Daar ik echter vermeen U.E. op dit oogenblik geen stoomschip te Cape Coast beschikbaar zal hebben, zoo ben ik zoo vrij U.E. in dat geval passage op het Metalen kruis aan te bieden, welk schip U.E. alsdan op den ochtend van boven aangegeven dag te Cape Coast zal komen afhalen. — Het zal mij zeer aangenaam zijn nog heden door brenger dezes Uw antwoord op dit mijn voorstel te mogen ontvangen, en daarin tevens mij zoo mogelijk te willen mededeelen, welke resultaten U.E. verkregen hebt ten opzigte van het door U mij medegedeelde voornemen, om de vergaderingen van de meerspannige hoofden te Mankarsim te beletten en des noodig uit een te drijven. —

2j Januarij 1868. — Govr Boers to chiminister of Colonies
N° 9, Kabinet — St George d'Elmina.

Als een vervolg op mijne missive dd. 4 dezer L^{re} A heb ik de eer Uwen Exc. te berigten, dat de overgave en overname bedoeld in art. 1 van het tractaat den 5 Maart 1867 gesloten tusschen de Nederlandsche en Engelsche regering, alsnu grootendeels heeft plaats gevonden, om zoo als U.E. uit het navolgende zal gelieven te ontwaren. — Ten einde den loop der plaats gehad hebbende gebeurtenissen zoo be-

beknoopt en duidelijk mogelijk mede te deelen, zal ik dezelven geleidelijk doen volgen van af het begin mijner handelingen, en alzoo van af mijne reize van Elmina naar de benedenkust, waarvan ik reeds in bovengen^{d} substantie mij het kort U.E. mededeeling deed.

Den 3 dezer begaf ik mij des avonds ten 6 uur aan boord van het schroef stoomschip „Het Metalen Kruis", het welk dienzelfde avond ten 10½ ure onder stoom ging en den volgende achtend ten 11 ure op de reede van Accra het anker liet vallen, waarna hetzelve door het aldaar ter reede leggende Engelsch stoomvregat „Rattlesnake" commodore Dowle met 17 schooten gesalueerd, en onmiddelijk door het Metalen kruis met een gelijk getal beantwoord werd.-

Ook van het fort Crevecoeur op Holl. Accra werdt een salut gegeven, dat mede dadelijk beantwoord werd.- Kort daarop werd ik aan boord van het Metalen kruis vereerd met een bezoek van bovengem^{d} commodore met eenige zijner officieren, welk bezoek ik zijn Ed. den volgende dag terug bragt in gezelschap van den Kommandant van het Metalen kruis en eenige zijner officieren.-

Des namiddag ten 2 uur van den dag van aankomst, begaf ik mij met mijn adjudant en eenige officieren van het Metalen kruis naar de val, onder een salut van gen^{d} bodem, het welk van het fort Crevecoeur beantwoord werd en legde een bezoek af bij Z. E. den gouverneur Generaal der Engelsche Bezittingen, Colonel Blackhall, die zich bereids te Yamestown (Engelsch Accra) bevond, en werd aldaar tusschen ons bepaald, dat des namiddags ten 4 uur de plegtige overgave en overname van Hollandsch Accra zoude plaats hebben.- Ik had intusschen last gegeven, dat de negerregering tegen dat uur binnen het fort Crevecoeur tegenwoordig moesten zijn, waaraan door hun zonder de minste tegenkanting voldaan werd.

Tegen het bepaalde uur vervoegde zich ook de Engelsche gouv^{r} generaal en gevolg binnen het fort Crevecoeur, in wiens tegenwoordigheid de negerregering door mij werd bekend gemaakt, dat

dat het oogenblik gekomen was, waarop Hollandsch Atera onder het Engelsche bestuur zoude overgaan en hen maande, om dezelfde gehoorzaamheid in het opvolgen van bevelen aan dat bestuur te betoonen, als door hen immer aan het Nederlandsche bestuur was gedaan, en waarvoor ik hen mijnen dank betuigde. - Onder de diepste stilte zonder eenig gemor of verzet, werd mijne toespraak door hen aangehoord, en verzochten zij bij het eindigen daarvan de gunst, om mij als Hollandsch gouverneur voor het laatst de hand te mogen drukken, als bewijs dat zij zich onder het Nederlandsch bestuur regt gelukkig en te vreden hadden gevoelt, en daaronder zoo gaarne hadden verschen te blijven, doch dat zij begrepen hadden zich aan die nieuwe regeling te moeten onderwerpen en mij dat dan ook beloofde. -

Ik liet alstoen de Hollandsche vlag langzaam strijken onder een salut van het fort Crevecoeur van 21 schoten, dat onmiddelijk door het Metalen kruis en de overige op de reede liggende oorlogschepen met een gelijk getal beantwoord werd. - Na afloop daarvan deed ik eene korte toespraak tot den Engelsche gouverneur Generaal, aan wien ik uit kragte van het gesloten tractaat, in naam van Z. all. den Koning, Hollandsch Atera met alle onderhoorigheden aan Z. E. overdroeg. - Thans werd de Engelsche vlag langzaam geheschen onder hetzelfde salut van het fort en de reede als bij het strijken der Hollandsche vlag had plaats gehad. - De gouverneur Generaal hield daarop eene toespraak tot de regering, waarmede de plegtigheid geeindigd was. -

Ik mag U.L. niet ontveinzen, dat ik deze overgaave en overname wel met eenige bezorgdheid had tegemoet gezien op grond van de rapporten, die ik voor dat tijdstip rekelijksch van den resident Weijting ontving, en waarin mij de gezindheid der bevolking van Hollandsch Atera als zeer ongunstig voor de goede afloop der zaak werd medegedeeld. -

Het resultaat was echter zeer bevredigend, de bevolking was reeds lang te voren op die maat-

-regel voorbereid, en schikte zich op het oogenblik der uitvoering bijdelijk in hun lot.-
Met de overgave van Elmina is alzoo de geheele beneden-Kust onder Engelsch bestuur gekomen, en heeft het Nederlandsche gezag aldaar opgehouden te bestaan.-

Ik kwam als nu met den gouverneur Generaal overeen, dat de plaatsen tusschen Elmina en Elmina gelegen en tot nu toe onder het Hollandsch bestuur behoord hebbende, (zijnde allen kleine posten, die slechts daareen soldaat als postHouder bezet waren) door een Engelsch en een Nederlandsch officier zoude overgenomen en overgegeven worden, tot welk einde de resident Weijtingh door mij, en de Luitenant Talbert van het 2de Regiment W.I. Infanterie door den gouverneur Generaal werd opgedragen, om die commissie over land te gaan volbrengen, als zijnde het debarkeren speciaal te Berkoe, Cormantijn en Mouree te moeijelijk en niet zonder gevaar.- Van deze taak hebben de beide gecommitteerden zich behoorlijk gekweten, zijnde de vlaggen en postsoldaten door den resident Weijtingh te Elmina aangebragt en afgeleverd.- Alsnu bleef nog de regeling over ten opzigte der taxatie van het zich binnen het fort Creveceur bevindende materieel en verdere landseigendommen, waaromtrent de gouverneur generaal mij voorstelde te wachten tot dat ook de overgave en overname der plaatsen aan de bovenkust zoude zijn afgeloopen, ten einde alsdan te gelijk de taxatie van het materieel te Dixcove aanwezig, te kunnen doen plaats hebben.- Deze administratieve regeling zal alzoo eersdaags het onderwerp van overleg en beraadslaging tusschen den Engelschen administrateur te Cape Coast en mij uitmaken, waaromtrent ik de eer zal hebben U.E. nader het resultaat mede te deelen, komende het mij voor, dat de definitieve regeling daarvan in geen geval zonder de goedkeuring der beide hooge contracterende partijen zal mogen plaats hebben.-

Te Elmina als nu mijne taak geeindigd zijnde, ging ik met het Chetalen kruis zondag den 5en

dezer

dezer des avonds ten zes uur onder stoom en arri-
-veerde de daarop volgende dag des namiddags
ten 4 uur op de reede van Elmina, van waar ik kort
daarop debarkeerde en aan de landingplaats door
de officieren, ambtenaren en neger regering met de
gebruikelijke formaliteiten ontvangen en tot bin-
-nen het kasteel begeleid werd.-
De gouverneur Generaal vertrok van Accra met zijne
stoomjacht Cora Linn en twee oorlogs stoomschepen
naar Cape Coast van waar ik een paar dagen
later bericht ontving, dat Z. E. het voornemen had
mij den 9den dezer een bezoek te Elmina te komen bren-
gen, om daarna gezamentlijk de reize naar de
bovenkust te aanvaarden.- Op den middag
van dien dag arriveerde Z. E. met het stoomjacht
en de beide stoomschepen de Lee en Dart op de
reede alhier; ik zond mijn adjudant, om naar
wel meenen over het debarkeren te vernemen, het-
-welk kort daarna plaats vond.- Ik ontving Z. E.
met zijn talrijk gevolg aan de landingsplaats on-
-der de voorgeschreevene eerbewijzingen en geleide
haar naar mijne woning binnen het kasteel, al-
-waar Z. E. met met gevolg, zoomede de Komman-
dant van het Ketalen Kruis met eenige zijner of-
-ficieren en het geheele Europeesche personeel dezer
plaatse deel nam aan een vriendschappelijk di-
-ner.- Den avond van dien dag vertrok
Z. E. naar boord, na met mij te zijn overeengekomen
om dienzelfde nacht de reize naar de bovenkust
te vervolgen.- Ik embarkeerde een uur daar
-na, waarop het Ketalen kruis gevolgd door het
jacht en de Lee ten 10 uur onder stoom ging, en
arriveerde de volgende morgen ten 9 ure op de ree-
de van Dixcove.- Het stoomschip de Dart was
de vorige avond van Elmina naar Accra geretour-
-neerd.- Voor de ongunstige berigten, welke
mij omtrent de geest der bevolking van Dixcove waren
medegedeeld, achte ik het niet overbodig een gewa-
-pend detachement van 60 Marniers en matrozen
onder bevel van den Luitenant ter zee 2e Klasse
Vin-

Winkelman te doen debarkeeren, welke maatregel insgelijks ten gevolge van de tusschen ons voor het vertrek van Elmina gemaakte afspraak door Z.E. den gouverneur generaal werd genomen.-
Deze troepen aan wal gekomen zijnde, debarkeerde de gouverneur generaal met gevolg, en volgde ik onmiddelijk met eenige officieren van het detachement Kruis.- Z.E. had de beleefdheid mij aan de landingsplaats af te wachten, en begaven wij ons gezamentlijk binnen het fort, alwaar de troepen der beide natien reeds op het binnenplein gerangeerd stonden.- Na een korten tijd in de kommandants woning te hebben vertoefd, begaven wij ons op het plateau, alwaar de verwisseling der vlaggen moest plaats hebben.-
Door den gouverneur Generaal was mij tijds last gegeven, dat de Koning en regeeringen op dat uur binnen het fort moest tegenwoordig zijn, doch hieraan werd door hen geen gevolg gegeven, zoodat na lang wachten Z.E. last gaf, (om den Koning en de regeringsleden door de gewapende magt te doen halen, waartoe een detachement van 40 gewapende Engelsche matrozen werd afgezonden, het welk dan ook na verloop van een half uur met de onwillige regering tusschen de bajonetten binnen het fort terug keerde.-
Daarop had een incident plaats, dat hoe onaangenaam en gevaarlijk ook op dit oogenblik, zeer zeker een gunstige omkeer op de geest van tegenzin der bevolking, om onder Nederlandsch gezag te komen, te weeg bragt.- De gouverneur generaal namenlijk was zeer verstoord, hetgeen ik ligt begrijpen konde, dat ten aanzien van zijn gevolg en de Nederlandsche officieren aan zijne gedane oproeping der neger regering door tusschenkomst der gewapende magt moest gevolg gegeven worden in tegenstelling der regering van Elmina, welke op mijne eerste oproeping behoorlijk en ordelijk verschenen was.- Eene der grootste van Dixcove, een zeer rijk en alle invloed hebbende caboceer, met name Amensah Koema, trachten zijn weg blijven en

dat

dat der regering bij den gouverneur Generaal te ver-
-ontschuldigen, hetwelk door Z.E. zoo wel werd
opgenomen, dat op hare last gen.d Mensah Koema ten
aanschouwen en verontwaardiging vande regering
en een groot deel der zamengevloeide bevolking tus-
-schen de bajonetten op het binnen plein van het fort
in arrest werd gebragt. Intusschen werd de
Engelsche vlag gestreken onder een salut van
21 schooten, van het „metalen Kruis" en van het stoom-
-schip de Lee, en werd door Z.E. den gouverneur Ge-
-neraal namens Hare Majesteit de Koningin van
Engeland Dixcove en onderhoorigheden aan
het Nederlandsche bestuur overgedragen.
Daarop liet ik de Hollandsche vlag langzaam
rijschen, hetwelk almede door gem.de oorlogs-
-vodems op de reede met hetzelfde salut werd be-
-groet. Ik hield daarop een toespraak
tot de regerregering en vermaande een ernstig
van stonde af aan de bevelen van het Neder-
-landsch bestuur stipt op te volgen en te doen op-
-volgen, wees hen op de vapperende Hollandsche
vlag, dat zij die immer moesten eerbiedigen
en getrouw blijven, en dat zij zoodoende steeds
de billijke en regtvaardige medewerking en be-
-scherming hunner belangens van het Nederlandsch
bestuur zoude ondervinden.
Zij beloofde zulks eenstemmend, doch verzochten
mij ook moedig om hunne voorspraak bij den Engel-
-schen gouverneur generaal te willen zijn, op dat
Mensah Koema op vrije voeten mogt worden gesteld.
Ik voldeed gaarne aan dat verzoek, daar
ik niet ten onregte begreep daar mede zoo mogelijk
de sijmpathie der bevolking te zullen verkrijgen.
Na lang spreeken met Z.E. verkreeg gen.d
Cabocëer zijne vrijheid onder opmerking, dat zulks
geschiede op verzoek en voorspraak van den Hol-
-landsche gouverneur. Dit had een gevenwel
-te uitverking daar de geheele negerregering op
de onduibbelzinnigste wijze mij kunnen dank
Kwamen betuigen, en verzocht Mensah Koema mij,

Kem-

hem de eer te willen aandoen, voor mijn vertrek naar boord in zijne aanzienlijke woning in het bijzijn der neger regering eenige rust te willen komen nemen.—

Na het voorgevallene met den gouverneur Generaal vond ik het echter minder gepast aan dat verzoek gevolg te geven, doch gaf hem de toezegging, dat ik bij mijn terugkeer van Apollonia hoogstwaarschijnlijk nog eens te Dixcove zoude komen, om nog eens bedaard en ampel met de neger regering over de belangens der bevolking te spreeken, waarmede zij zeer tevreden scheenen te zijn.— Na den kommandant, den assistent de Beer, die van Joutej naar Dixcove overgeplaatst en op eerstgen.d plaats door den ambtenaar ter beschikking Svennis vervangen is, aan de regeering te hebben voorgesteld, en een detachement van een korporaal en zes man, hetwelk daar mij van Elmina was medegebragt, als vaste bezetting te hebben achtergelaten, vertrok ik dien dag des namiddags ten 3 ure zoomede het detachement Mariniers en matrozen weder naar boord, na alvorens met den gouverneur generaal te hebben afgesproken, men tot Axim zoude stoomen, van waar de kapt. ter zee Andrew, kommandant van het stoomschip de Lee, met mijn adjudant, zich over land naar Apollonia zoude begeven, om de overgave en overname van dat Rijk te bewerkstelligen, doordien het debarkeren te Apollonia door de hevige branding zoo niet onduenlijk dan toch hoogst gevaarlijk is.— Dienzelfde nacht gingen wij onder stoom, en arriveerden in de vroege morgen van den 11.e op de reede van Axim. de gouverneur generaal bragt mij kort daarop een bezoek aan boord en gaf zijn wensch te kennen, van nog dienzelfde avond met zijn Yacht naar Sierra Leone te retourneren, aangezien dringende bezigheden zijne tegenwoordigheid aldaar vereischten, blijvende het stoomschip de Lee op de reede van Axim, om gezamentlijk met het detachement huis de volgende morgen naar Apollonia te vertrekken.—

Na het vertrek van den gouverneur generaal begaf ik mij naar de wal, alwaar ik de neger-

regering tegen een bepaald uur raad doen bij een raapen, om hem in de gelegenheid te stellen, mij dezelve kiezende over hunne belangens te spreeken. —
Na de met hun afgehandelde zaken, deden zij mij het verzoek, om een schoolmeester te mogen hebben, in welk geval zij voor een behoorlijk schoolgebouw zoude zorgen.

Dit bewijs van vooruitgang en zucht tot beschaving deed mij genoegen te vernemen, en gaf hen dan ook de toezegging, dat hun verzoek in overweging zoude genomen, en dat ik later de eer hebben zoude Uwe Excellentie ter zake een voorstel aan te bieden, daar het verzoek van die regering mij van te groot belang voorkomt, om al was het ook door het voorloopig aanstellen van een Inlandsch hulponderwijzer van de school te Elmina niet aan dat verlangen te voldoen.

Intusschen was mijn adjudant vergezeld van den kommandant van het stoomschip de Lee, over land van Axim naar Apollonia vertrokken, hetwelk een traject van 12 uren is, alwaar zij des avonds ten 6 uur behouden aankwamen.
Na het fort en de plaats (Krom) in oogenschouw te hebben genomen, dat ik beide in voldoende staat bevond, begaf ik mij met den kommandant van het stoomschip de Lee, die mij naar de rede vergezeld had, weder naar boord, en vertrokken van nacht van den 12e naar Apollonia, alwaar wij in den ochtend van den 13e op de reede kwamen. —
Op de reede van Axim ontving ik nog een bezoek aan boord van een der twee koningen van Apollonia, welke juist van Cape Coast komende te Axim mijne tegenwoordigheid aan boord vernam. —

Dit bewijs van goede gezindheid deed mij genoegen, te meer daar hij mij de verzekering gaf, dat de bevolking van Apollonia zeer tevreden was onder het Hollandsche gezag te komen; hij vertrok dan ook van boord met het voornemen, om dadelijk naar Apollonia door te reizen, daar hij gaarne, zoo hij mij zeide, bij het hijschen der Hollandsche vlag tegenwoordig wenschte te zijn, welk voornemen hij ook ten uitvoer bragt, daar hij mij de volgende

ochtend

achtend door twee zijner boodschappers, welke zich in eene kleine kano door de hevige branding waagde, van Apollonia een geschenk op de reede liet brengen, bestaande naar 's lands gebruik in een jonge geit en eenige pisangs, het welk ik reciproceerde met eenige flesschen wijn, en sterken drank.—
Het Aletalen kruis was digt genoeg onder de wal geankerd, om alles wat aldaar gebeurde te kunnen zien; des middags ten 12 uur zagen wij dan ook de Engelsche vlag strijken, en kort daarna de Hollandsche Prijsehen, het welk door het Aletalen kruis, zoomede van de Lee met een salut van 21 schooten voor elke vlag werd begroet.— De overgave en overname van het landschap Apollonia heeft alzoo in de behoorlijke vorm en in tegenwoordigheid van den Koning en negerregering plaats gevonden, welke hunne tevredenheid hebben betuigd van onder het Nederlandsch gezag en bescherming te zijn gekomen.—
De Resident Weijtingh, die door de overgave van Axim beschikbaar was gekomen, heb ik voorloopig met het bestuur van Apollonia belast, in afwachting dat ik later een ambtenaar beschikbaar zal krijgen, om hem daarin te vervangen, ten einde hem alsdan met de functie van controleur der belasting, waarvoor hij primitief bestemd was, en welke betrekking als nu tijdelijk door den Resident Mr. Huber wordt waargenomen.— Een detachement van een Korporaal en zes man is te Apollonia als vaste bezetting door mij achtergelaten, zoomede de beambten der belasting zijn aldaar onder de orders en toezigt van den heer Weijtingh geïnstalleerd.—
Hiermede waren alzoo de zaken aldaar voorlands geregeld, terwijl ik de hoofden van het bestuur zoo ook van de overige plaatsen, welke onder het Nederlandsch gezag zijn gekomen, heb mede gedeeld, dat zij spoedig naar Elmina zullen worden opgeroepen tot het afleggen der voorgeschreven Eed, het ontvangen der vlaggen, gouvernementsstokken etc.— Den 14e dezer verliet het Aletalen kruis met het stoomschip de Lee,

des

des morgens vroeg de rade van Apollonia en ankerde op de namiddag voor Elmina, alwaar men moest verblijven, om den Resident Le Jeune en den kommandant van de Lee, die over land van Apollonia terugkeerde, af te wachten, welke heeren dan ook des avonds te Elmina arriveerde, en dadelijk hunne respectieve bodems rejoigneerden.- Dienzelfden avond stoomde de Lee terug naar Cape Coast, als zijnde haar taak volbrengt. - In de vroege morgen van den 15e verliet het Etetalen kruis de reede van Elmina en ankerde op den middag voor Dixcove, alwaar ik kort daarop met eenige officieren aan wal ging en aan de landingplaats werd opgewacht door de geheele neger regering, waarmede ik mij naar het fort begaf, en hen in de gelegenheid stelde, hunne belangens en die der bevolking aan mij voor te dragen.
Na afloop daarvan deed de hiervoren gend Mensah Coema opnieuw aan mij het verzoek Dixcove niet te verlaten, alvorens zijn woning met een bezoek te vereeren, waaraan ik dan ook als nu voldeed. - De Koning en neger regering vergezelde mij en werd ik ten huize van gen.d caboceer gastvrij en onder betuiging zijner erkentelijkheid voor de eer hem aangedaan, ontvangen.
Op nieuw ontving ik aldaar de opregte verzekering van alle aanwezigen, dat zij zeer te vreden waren met de thans plaats gehad hebbende bestuursveranderingen, het welk zij mij beloofde te zullen bewijzen door steeds de wetten van het Hollandsch bestuur stipt te zullen opvolgen en nakomen. -
Voor mijn vertrek deed mij een ander en ook groote invloed hebbende caboceer gen.d Tom Coffie het verzoek, om ook zijne woning met een bezoek te vereeren, ik voldeed daaraan om aanleiding tot afgunst te voorkomen, en na ook daar eene korte tijd vertoefd te hebben, maakte ik mij gereed, om naar boord terug te keeren, vorderde ik tot de landingplaats door de neger regering en groote vergezeld, de overtuiging medenemende

dat

dat ik de sympathie der bevolking van Dixcove verworven had, en op kunnen bouw aan het Nederlandsch gezag konde rekenen.-
Den 16e des morgens ten 6 uur verliet het Cabetalen Kruis de reede van Dixcove en ankerde des namiddags ten 4 uur op de reede van Elmina.-
De forten te Dixcove en Apollonia zijn in goede staat te brengen, echter speciaal dat te Apollonia zal veele reparatien behoeven, de respective commandanten zijn door mij opgedragen, om dezelve voorloopig zoo goed mogelijk in bruikbaare staat te brengen.- Onder nadere goedkeuring van Uwe Excellentie welke ik bij deze beleefd verzoekende ben, zal aan het fort te Apollonia de naam van „Willem II.", en aan dat van Dixcove de naam van „het Cabetalen kruis" door mij gegeven worden.-
5e Februarij.- Sedert het schrijven van het voorstaande heeft er eene gewigtige gebeurtenis plaats gehad, welke ik mij haast Uwe Excellentie nog bij deze mede te deelen.- Terugkomende vande bovenkust bleek alstoen nog de districten Engelsch Saccondée en Engelsch Commendah door het Engelsche aan het Nederlandsche bestuur overte dragen, tot welk einde ik den gouverneur te Cape Coast verzocht een officier van zijnen kant te willen designeren, om die twee plaatsen aan een door mij aante wijzen officier overte dragen, even zoo als zulks had plaats gehad met de kleine districten gelegen tusschen Accra en Cape Coast.-
De gouverneur voornd kwam op deze mijne aanvraage zelve met het stoomschip „Oberon" alhier op de reede en zonder te debarkeren verzocht Z.E. mij een officier bij haar aan boord te willen zenden, om dadelijk met haar naar Saccondée en Commendah te vertrekken, ten einde boven vermelde plaatsen overte geven en overte nemen.-
De Resident adjudant Le Jeune vertrok daarop naar boord, voorzien van mijne instructien, en stoomde Kort daarna naar bovengen de Districten, al-

alwaar hij eerst te Commendah debarkeerde, vergezeld van den Engelsche gecommitteerde den Kommandant van voorn.d stoomschip, en voorzien van de Hollandsche vlag. — De gouverneur bleef aan boord. —

Ter plaatse aangekomen zijnde werd deneger regering opgeroepen, ten einde in hunne tegenwoordigheid de Engelsche vlag te strijken en de Hollandsche in plaats te stellen. —

Aan deze oproeping werd geen gevolg gegeven, waarop de Engelsche Kommandant de vlag streek, en de plaats aan den heer de Jeune overdroeg. —

Deze omringd zijnde van een groot aantal negers, welke onophoudelijk schreeuwde, niet onder het Hollandsch gezag te willen komen, en de vlag niet wilde erkennen, begreep deze officier terecht, dat hij de Hollandsche vlag niet meer moest prijs geven aan de beleediging van het opgewonden gepeupel, te meer daar er niemand van de neger regering tegenwoordig was, wien hij daarvoor verantwoordelijk konde stellen, verliet met den Engelschen gecommitteerden de plaats, de vlag met zich nemende, en vertrok daarna met het stoomschip naar Saccondee (Engelsch), alwaar ook de gouverneur debarkeerde, doch welke na herhaaldelijk tevergeefsch de neger regering te hebben doen roepen, onverrichter zake de plaats moest verlaten, en naar Elmina terugkeerde, alwaar Z. E. debarkeerde, om met mij te bespreeken, hoedanig in deze alsnu verder zoude moeten gehandeld worden. — Wij kwamen overeen, dat ik den volgende dag iemand naar de beide gen.de plaatsen zoude afzenden, om nog maals te trachten de negerregeringen tot betere inzigten te brengen, waarvan ik het resultaat aan Z. E. zoude mededeelen, welke dienzelfde avond met het stoomschip Oberon weder naar Cape Coast retourneerde. —

Ik dirigeerde alstoen den gepens.t tolk voor de Fantijnsche taal van Eijck naar Saccondee en Commendah met opdragt, om met de negerregeringen te spreeken, en hen aante manen,

zich

zich rustig aan het Hollandsche gezag te onderwerpen, als wanneer zij op de bescherming en bijstand van dat bestuur konde staat maken, en ik alsdan zelve ter plaatse zoude komen, om de Hollandsche vlag te planten en hunne belangen te bespreeken. —

Ik designeerde speciaal gen.d van Lijk voor die zending, om reden hij met de taal en gewoonten der neger bevolking zeer goed bekend zijnde, waarschijnlijk door hen duidelijk het verkeerde van hun verzet te doen begrijpen, een gewenscht resultaat zoude verkrijgen. Deze poging mislukte echter eveneens. Hij keerde terug met het bericht, dat noch de regering en bevolking van Commendak, noch die van Saccondee, iets vande bestuurs-verandering wilde weten, en ik maar niet op die plaatsen moest komen, daar zij zoude blijven weigeren om het Nederlandsch bestuur te erkennen. —

Ik deelde deze uitslag onmiddelijk aan mijnen ambtgenoot te Cape Coast mede, en verzocht E.C., om als nu gezamenlijk te handelen, ten einde krachtdadig aan deze ongunstige stand van zaken een einde te maken, en stelde haar voor, om de volgende dag met het stoomschip Metalen Kruis naar de weerspannige Districten te vertrekken, welk voorstel E.C. accepteerde, waarop wij.d opden avond van den 29e Januarij op bovengenoemd bodem embarkeerde, en de volgende ochtend vroegtijdig op de reede van Commanie (Hollandsch) het anker lieten vallen. — Ik zond den adjudant Le Jeune naar de val, om de neger regering van Commendak (welke plaats onmiddelijk aan Hollandsch Commanij grenst) te sommeeren zich te vergaderen, ten einde den Engelsche gouverneur en mij in de gelegenheid te stellen, met hun te spreeken, tot bereiking van welk oogmerk de Engelsche gouverneur reeds de vorige dag van Cape Coast een boodschapper naar Commendak gezonden had, om de regering aan te manen zich niet aan die oproeping te onttrekken. — Ik ontving in den loop van dien dag het bericht, dat de neger re-

-gering den Engelschen gouverneur en mij zoude af-
-wachten. — Wij vertrokken daarop on-
-middelijk van boord en stapten op Hollandsch Com-
-manij aan de wal. — Hier vernamen wij dat de
Koning en de grooten in een huis te Commendah ons
afwachten. — De Engelsche gouverneur stelde
mij voor, om hen op Hollandsch Commanij te doen ont-
-bieden, doordien hij het niet onmogelijk achte, dat
er verraad konde bestaan, om ons zoodoende naar
Commendah te lokken, en een maal aldaar zijnde,
zij ons de terugtogt konde bemoeijelijken of geheel
beletten. — Na een oogenblik hierover gedeli-
-bereerd te hebben, achte ik het in de gegeven omstan-
-digheden met raadzaam, aan dat voorstel gevolg
te geven, om reden deze oproeping om te Commanij
te vergaderen, al ligt door hun als vrees van onze
zijde zoude kunnen worden aangemerkt, en ik
buitendien zoo goed als zeker was, dat zij aan die
oproeping niet zouden voldoen, en wij alsdan toch
naar Commendah zoude moeten gaan, of wel wat
erger was, onverrigter zake naar boord retour-
-neren. — Daar de Engelsche gouverneur
de decisie, om al of niet naar Commendah te
gaan, aan mij overliet, zoo besloot ik dadelijk
daar heen te gaan, waarop Z.E. mij zonder verder
bezwaar vergezelde en waren wij na 10 minuten
loopen in het huis te Commendah aangekomen
alwaar wij werkelijk den Koning en de regering
vergaderd vonden, die ons eerbiedig ontvingen.
Na dat door den Engelschen gouverneur het
doel der bijeenkomst aan hun was medegedeeld,
en hij hun had aangemaand, om zich zonder
verdere tegenstand onder het Hollandsche bestuur
te stellen, sprak ik hun aan, gaf hun de verze-
-kering, dat zij zoude ondervinden, de verande-
-ring van bestuur voorgenaamd niet nadeelig of
schadelijk voor hunne belangens zijn zoude, daar
zij immer op eene billijke en regtvaardige be-
-handeling konde staat maken, doch vermaande
hun ernstig, om zich alsnu van alle tegenstand
te

te onthouden, daar zulks tot niets anders dan tot hun nadeel zoude leiden. — Na op die wijze nog lang met hun gesproken te hebben, antwoorde mij de koning, dat het hem en de regering bekend was, dat die tegenstand tot nu toe bestaan had, dat zulks echter moest worden toegeschreven aan de vrees van de bevolking, dat zij onder het Hollandsch gezag komende, aan de Chinezen zouden worden overgegeven, en verzocht hij mij, hem de verzekering van het tegendeel te willen geven, daar zij alsdan gerust zoude zijn, en zulks de bevolking zoude mede deelen. —

Ik trachte hun dat verkeerde volks vooroordeel uit het hoofd te praten, gaf hun de plegtige verzekering, dat zij zoo iets van het Nederlandsch bestuur nimmer zoude ondervinden, maar veelmeer de bescherming en bijstand van dat bestuur steeds zoude kunnen rekenen. — Hierop gaven zij mij een pariji te kennen, dat zij zich onderwierpen aan het Hollandsch gezag. — Waarop ik hen uitnoodigde mij te volgen, ten einde de Hollandsche vlag op de ruine van het fort te hijschen. — Waarin zij onmiddelijk toestemden. —

Naauwelijks waren wij even op weg naar het fort, toen op eens uit verschillende rigtingen gewapende negers onder geschreeuw zigtbaar werden, klaarblijklijk met het doel, om het hijschen der Hollandsche vlag met geweld te keer te gaan, en ook waarschijnlijk om ons het embarkeren te beletten. — De koning met de regering volgde mij; echter op mijne vraag, wat die oploop te beteekenen had, antwoorde de koning mij, dat dit het zoogenaamde jonge volk (gepeupel) was, die immer in hun tegenstand bleef volharden, —

Ik vroeg hem of hij zich met de regering genoegzaam in staat achte, om alle tegenstand bij het hijschen der vlag en de mogelijke beleedigingen daarvan tegen te gaan, waarop hij mij te kennen gaf, daarvoor niet te kunnen instaan, daar de magt van het opgewonde volk te groot

was, en

en telkens al meer en meer aangroeijde, dat het hem leed deed, daar zijne verzekering tot erkenning van het Nederlandsch gezag opregt gemeend was, en hij zulks zoude blijven bewijzen.-
Daar ik alsnu met den Engelsche gouverneur het gevaar van het oogenblik mijzag gaf ik den koning en de regering twee uren beraad, om de bevolking het verkeerde hunner handelingen te doen inzien, en wanneer na verloop van dat ultimatum hij en de regering niet aan boord van het op de reede liggende oorlogschip kwam, om de onderwerping der bevolking te komen verzekeren, ik voorde nadeelige gevolgen niet meer instond, en het alsdan geheel en al aan hen zelven te wijten zoude zijn, wanneer door mij maatregelen van geweld werden genomen, om het Nederlandsch gezag en de vlag te doen eerbiedigen, daar elke verdere tegenstand door mij alsdan niet langer zoude geduld worden.-
Ik begaf mij daarna met den Engelschen gouverneur en de ons vergezellende officieren naar de slaapen, het welk alstoen maar al te duidelijk bleek, hoog tijd te zijn, daar van alle kanten de gewapende negers in groot getal kwamen aanloopen, met het niet meer twijfelachtige doel, om het embarkeren te beletten.-
Aan boord terug gekomen zijnde, wachte ik het tijdstip af, dat het gestelde ultimatum verloopen was, zonder dat de koning of iemand van zijnentwege verscheen, waarna ik na overleg met den Engelschen gouverneur, den Kommandant van het stoomschip en twee zijner oudste officieren besloot, om de volgende ochtend vroegtijdig een gewapende magt van 50 Mariniers en matrozen te doen debarkeren ten einde onder bescherming daarvan de Hollandsche vlag op het fort te Commendah te doen hijschen.
Ik had dienzelfde dag een boodschapper over land naar Elmina gezonden met eene schriftelijke opdragt aan den heer Boekhouder Dorjer, om onmiddelijk een detachement van 30 man onder bevel van den 2e Luitenant Joost naar Hollandsch
Com-

Commanij te zenden, het welk dan ook m'de nacht aldaar arriveerde. –

Den 31e Januarij des morgens debarkeerde alzoo de Luitenant ter zee 2. klasse Winkelman met het hierboven genaemde gewapende detachement matrozen en mariniers, vergezeld van den Engelschen Luitenant Elliot, secretaris van den gouverneur en den Resident adjudant Le Jeune, welke laatste van mijne Instructien voorzien was. –

Het debarkeren daarvan geschiedde zonder eenige tegenstand te ontmoeten, het detachement Afrikaaners onder bevel van den Luit. Joost sloot zich daarbij aan, en marcheerde alstoen gezamenlijk naar Commendah, alwaar kort daarna de Hollandsche vlag op het fort gehesschen was, welke met een salut van 21 schooten van het schetalen kruis begroet werd. – Een uur daarna werd echter een sein van de val gegeven, om versterking af te zenden, waarop spoedig daarna de Luit. ter zee 1e klasse Voorduijn met twintig gewapende matrozen en twee mortieren van boord vertrok. –

De na het rijschen der vlag al meer en meer uit het bosch opkomende gewapende neger bevolking was de reden, dat die versterking gevraagd was. –

De Luit. ter zee 1. klasse Voorduijn nam alsnu als oudste het bevel over het detachement en de leiding der beweging op zich, na alvorens de strengste bevelen te hebben gegeven, om zonder zijne orders niet op den vijand te schieten, welke maatregel ook eveneens door mij in de Instructie van den adjudant Le Jeune was voorgeschreven. – De hierboven reeds gen.d folk van Eijck werd alstoen met een witte vlag tot de aanrukkende bevolking afgezonden, met opdragt om te trachten hun van alle vijandelijke demonstratien te doen afzien en hun wapenen neer te leggen, daar bij het niet voldoen daaraan, de gevolgen geheel en al aan hun zelve te wijten zouden zijn. – Ook dit laatste bewijs van lankmoedigheid en geduld werd door de bevolking onder geschreeuw en gejoel afgewezen met teekenengeving zij niets van het Nederlandsch gezag wilde weten, en besloten waren te vechten. – Na deze uit-

-tardende beantwoording konde van onze zijde geene vredelievende pogingen meer worden aangewend.
De toegevendheid en het geduld konde en mogt niet langer beproefd worden, dit wend door den heer Vooruijnen en den adjudant Le Jeune te goed begrepen, zoodat zij op het laatste oogenblik van toegevendheid energiek optraden en aan alle te-vergeefsch beproefde vreedelievende voorstellen een einde maakte, door uit de mortieren een paar granaten op de huizen te werpen, daarna met alle voorzorg de krom doorzocaten, en dezelve eindelijk aan de vlammen prijs gaf.-
De volgende dag is van boord beproefd, om de nog staande muren van het fort met een dertig-tal Bourbons granaten ter neêr te schieten, doch de van rots steen gebouwde muren boden zoodanigen wederstand, dat van de gehecle vernietiging dezer ruine moest worden afgezien.-
De vijandelijke bevolking was gedurende het vernietigen hunner woonplaatsen in de bosschen teruggetrokken, en liet niets meer van zich hooren, de Koning had zich met een paar zijner grooten en volgelingen naar Hollandsch Commanij begeven, en zich aldaar ten bewijze zijner goedgemeende gezindheid onder de bescherming van het Hollandsche gezag gesteld.-
De Luit. ter zee 1e Klasse Vooruijn embarkeerde in de sloepen met de gewapende matrozen, de Engelsche Luit. Elliot alsmede de koning van Commendak na alvorens de Hollandsche vlag van het fort te Commendak te hebben doen strijken en medegenomen, bleven de de adjudant Le Jeune benevens de Luit ter zee Winkelman met de mariniers, joomede de Luit Joost met het detachement afrikanen op Hollandsch Commanij tot nader order verblijf houden.-
De volgende dag kwam het achtergebleven detachement mariniers met den adjudant Le Jeune en de Luit. ter zee Winkelman aan boord terug, blijvende alzoode Luit. Joost met het detachement afrikanen, voorzien van mijne instructien, op Hollandsch Commanij achter, en na ontvangen rap-

-port van laatstgen.d officier dat het rustig aan wal bleef en de bevolking van Commendah zich niet meer vertoonde, stoomde het Metalen Kruis in den ochtend van den 2.e dezer terug naar Elmina, na alvorens den Engelsche gouverneur naar Cape Coast te hebben gebragt en debarkeerde ik dien middag ten 12 uur.—

De Koning van Commendah had de vorige dag op zijn verzoek het stoomschip verlaten, om naar Commanie terug te gaan, ten einde na regeling zijner particuliere zaken over land naar Elmina te komen en aldaar verder de loop der zaken, onder bescherming van het bestuur, af te wachten.

In de nacht van den 2.e op den 3.e dezer arriveerde hij alhier met zijn gevolg met zich brengende een afgezant van het volk van Commendah, door den Luit. Yoost van Commanij aan mij afgezonden, die uit naam der Commendasche bevolking hunne onderwerping aan het Hollandsche bestuur kwam aanbieden met de verzekering, dat hunne onderwerping opregt gemeend was, en zij beroep gevoelde over de door hen betoonde tegenstand.— Ik heb den volgende dag den Koning en den spreeker van het volk naar Commendah terug gezonden met last om op aanstaande maand den 10.e dezer terug te komen met de geheele neger regering, en eenige hoofden der Kwartieren, om alsdan over hunne aangeboden onderwerping te spreeken en de noodige regelingen met hun te bepalen, het welk zij hebben op zich genomen met de stellige verzekering, dat zij op de bepaalde tijd alhier zouden aanwezig zijn.— Geen gelegenheid meer hebbende, om met deze mail den afloop dier bijeenkomst Uwer Excellentie te kunnen mededeelen, zal ik de eer hebben hier aan met de eerstvolgende mail te voldoen en twijfel wel niet of mijn bericht daaromtrent zal gunstig zijn, daar de door mij genomen onvermijdelijk geworden strenge maatregelen, een zoodanige indruk zal te weeg gebragt hebben, dat de lust tot wederstand bij die bevolking wel voor goed zal geweken zijn.— Het is mij aangenaam Uwer Excellentie alsnog te kunnen melden, dat ik den

1.e

Saccondee

1e dezer het bericht van den Kommandant van Hollandsch Saccondée ontving, dat de bevolking van Engelsch Saccondée geheel in onderwerping was gekomen, en de Hollandsche vlag aldaar zonder verdere tegenstand gewaaid was, waardoor de door mij voorgenomene reize naar die plaats met het oketalen huis voorheen onnodig is geworden. - Hoogst waarschijnlijk is deze zoo spoedig opgekomen goede gezindheid der bevolking van Engelsch saccondee toe te schrijven aan den indruk, die de strenge maatregelen door mij ten opzigte van Commendah genomen, op hun zal gemaakt hebben en de vlammen der brandende huizen, welke zij zeer goed van Saccondee konde zien, hun tot naedenken en inkeer gebragt hebben.

Hoe het zij, de regeling der nieuwe grensscheiding is als nu, wat de kustplaatsen ten westen van den mond der zoete rivier betreft, tot en met Apollonia (de laatste plaats onzer bezittingen, afgeloopen, mij blijft nu nog over dezelfde regeling in de binnenlanden, n.l. Wassa, Tinkira Juffel etcetera etc., waarvoor ik bezig ben mijne maatregelen te beramen, en waarvan ik hoop Uwe Excellentie met de volgende mail den afloop te zullen kunnen mededeelen. -

Van de Kommandanten te Dixcove en Apollonia ontving ik de meest bevredigende berigten omtrent de gezindheid der bevolking en de stand van zaken aldaar. De koning en regeringen dier beide plaatsen zijn door mij opgeroepen naar Elmina, om hun de Eed af te nemen en verder de belangens der bevolking met hun te bespreeken en te regelen. - De Luit. ter zee Jeckel is van wege het Nederlandsche gouvernement en de Dr Skues, officier van gezondheid te C.C. van wege het Engelsche gouvernement opgedragen, om de opname te bewerkstelligen, bedoeld in het art. 1 van het tractaat, waarmede zij zich reeds onledig houden, en waarvan ik met de volgende mail U. Exc. een verslag zal aanbieden.

De Kommandant van het oketalen huis mij echter officieel bericht hebbende, dat ter voldoening van zijne instructie hij met zijn onderhebbende bodem uiterlijk

den 16e

den 16e of 17e dezer zal repatrieren en alzoo de Luit. ter zee Jeckel met de aangevangen verkzaamheden der opname waarschijnlijk tegen die tijd niet gereed zal kunnen zijn, vreesik dat daardoor een oponthoud zal ontstaan, waaromtrent ik des noodig nader U. E. de c.q. vereischt voerende instructie zal verzoeken. — Tijdens mijn verblijf te Commanij ontving ik van den Koning van Elmina en Ampenie boodschappers met het bericht, dat de bevolking dier plaatsen gereed waren mij ter hulpe te komen tegen de weerspannige bevolking van Commendah en wachtende waren op mijne oproeping.
Ik vermeende echter, om alle gevaarlijke botsingen tusschen de neger bevolking te vermijden, niet dan in de uiterste nood van die aangeboden versterking te moeten gebruik maken, welke dan ook gelukkig onnoodig is geweest, doch het was mij aangenaam daardoor op nieuw een blijk der goede gezindheid van de bevolking onder Nederlandsch gezag staande te vernemen, op welker trouw en hulp ik dan ook met twijfel ten allen tijden te zullen kunnen blijven staat maken. Het is mij aangenaam U. Exc. te kunnen melden, dat ik in de zeer moeijelijke positie, waarin ik verkeerd heb, de ondubbelzinnigste blijken van medewerking heb mogen ondervinden van den Engelsche gouverneur te Cape Coast Cl: Herbert F. Ussher om de zaken tot het verkregen gunstige resultaat te helpen beeindigen; Z. E. vergezelde mij, zoo als ik hiervoren reeds vermelde, op mijne reize en debarkementen en betoonde onvermoeid de toppaardigste ijver en belangstelling, waartoe onze vriendschappelijke verstandhouding niet weining heeft bijgedragen. — Ook van den Kommandant van het Cabetalen Kruis heb ik doorgaande de meest gewenschte medewerking in alles mogen ondervinden, en genoot ik aan boord zijnde, de vriendelijkste bejegening en gulste gastvrijheid. —
Ten opzigte van de ferme en energieke handelingen gedurende de operatien te Commendah door den Luit ter zee 1. kl. Voorduijn en den Luit. ter zee 2. kl. Winkelman

aan

aan den dag gelegd, twijfel ik niet of zal Z. Exc. de Minister van Marine door den Kommandant der Boven daar mede wel in wetenschap worden gesteld.-

Ook de 2e Luit. Joost, Kommandant van het detachement Afrikanen heeft op eene onberispelijke wijze de door mij uitgevaardigde bevelen ten uitvoer gebracht en kan ik overigens gerust de getuigenis afleggen, dat allen zonder uitzondering hunne pligt hebben gedaan.- Ten slotte zij het mij vergund U.E. alsnog mede te deelen, dat de Resident Lejeune, welke mij als adjudant steeds heeft vergezeld, in ijver en stipte uitvoering der bevelen heeft uitgemunt, en daar zijn beleid en doorzigt veel heeft bijgedragen tot het beeindigen der tegenstand, die ik te Commendah had te overwinnen zonder van de wapenen te hebben behoeven gebruik te maken.- Hij heeft zich in de boven omschreven zaken op nieuw doen kennen als een intelligente en zeer bruikbaar ambtenaar.-

---

15 Februarij 1868.- goot Boers to Minister of Colonies.-
N° 18.- Kabinet, geheim.

Commendah

In mijn rapport dd. 21 januarij ll. N°9, Kabinet, geheim had ik onder anderen de eer U. Exc. mededeeling te doen van de aangeboden onderwerping aan het Nederlandsche gezag, door de bevolking van Commendah, waartoe tot verdere regeling op den 10e dezer de grooten en hoofden der kwartieren door mij opontboden waren, en tot welker opkomst de Koning met den afgezant van de bevolking mij de stellige verzekering hadden gegeven.- Vóór dien bepaalden dag ontving ik echter rapport van den Kommandant van het detachement te Commanij, dat de bevolking van Commendah van hare aangeboden onderwerping had afgezien en thans vast besloten was, om zich niet onder het Nederl. gezag te stellen, en de vlag niet wilde aan nemen.-

Dit bericht dat mij zeer te leur stelde, niet verwacht hebbende, ontbood ik dadelijk de gewezen koning van Commendah bij mij die zig steeds onder bescherming

van

van het Nederl. gezag alhier bevindt, en vroeg hem de reden van deze onmiddellijke gezindheid van de bevolking van Commendah, die mij de verzekering gaf, de aanbieding der onderwerping door de bevolking oprecht gemeend was geweest, doch dat kort na dat voornemen de bevolking van Dinkira, Djoewa, Tuffel etc. den daarvan hadden doen afzien, en den allen noodigen bijstand geloofd hadden etc.—

Ik zond terstond een gracht inwoner dezer plaatsen, die door zijne betrekking als koopman immer met de bevolking in de binnenlanden in aanraking komt, en alzoo met hunne taal, zeden en gewoonten zeer goed bekend is, naar het bosch van Commendah, alwaar de bevolking dier plaats met die uit de binnenlanden vereenigd was, met opdragt, om alsnog te trachten, hen tot betere gedachten te brengen, en zich stil en rustig aan het Nederl. gezag te onderwerpen, in welk geval ik hen niet zoude tegengaan in het weder opbouwen van hun krom, alwaar zij zich alsdan onder bescherming van het Nederl. gezag weer vreedzaam konden nederzetten etc.—

Deze vredelievende poging mislukte echter, daar zij zonder verdere omwegen te kennen gaven, zich met onder ons gezag te zullen stellen, en zich bleven aansluiten bij de hiervoren genoemde bevolking uit de binnenlanden, die eveneens zich nimmer aan het Nederl. gezag wilde onderwerpen.—

De stand van zaken is alzoo op dit oogenblik ongetwijfeld zeer ongunstig, te meer daar met geweld hier niet kan te werk gegaan worden, doordien die onwillige bevolking vereenigd met naar gissing duizenden gewapende Fenkira's en andere volkstammen zich in het bosch ophouden, en de vreedzame onder Nederl. gezag zijnde bevolking der kustplaatsen op den duur verontrusten en tegengaan in het halen van drinkwater, voedsel etc. uit de boschkrommen.— Doordien laatstgenoemde bevolking niet zonder reden bevreesd is voor spoedige vijandelijke aanvallen op hunne krommen, hebben zij mij dringend om hulp verzocht, ten gevolge waarvan

ik

ik onmiddelijk onder nadere goedkeuring van N. Exc. de hoogst noodige maatregelen heb genomen, en wel .....
1º door de neger regering van Elmina te verzoeken, de bevolking der verschillende Kwartieren gereed te doen houden, om bij de eerste oproeping, ter hulp van de bedreigde Kust bewoners op te rukken; .....
2º door voorloopig een 25tal gegageerde soldaten van het O.I. leger gewapend in dienst te stellen ter versterking van Commanij, hetgeen met elk oogenblik zeer noodzakelijk kan worden; ..... en
3º door de hoofden van het zoogenaamde vijburgers Kwartier (tapaeijers) te verzoeken, zich gereed te maken van op mijne eerste oproeping hunne onderhebbende burgers binnen het Kasteel te doen komen, ten einde gewapend en tot vervanging der resterende bezetting gebezigd te kunnen worden, wanneerdoor de loop der zaken ook deze tot versterking der Kustplaatsen onmiddelijk zoude moeten uitrukken.-

Vervolgens heb ik mij onmiddelijk in aanraking gesteld met den kommandant van het eketalen Kruis en Z. Ed. met het gevaarvolle van den toestand van zaken bekend gemaakt, en hem dringend in overweging gegeven, om voorloopig de terugreis naar Europa met zijn onderhebbenden bodem uit te stellen en zich te stationeren op de reede van Commanij, ten einde bij niet onwaarschijnlijke vijandelijke aanvallen de goedgezinde neger bevolking te kunnen ondersteunen en bijstaan, in vereeniging met de Afrikaansche soldaten dezer bezetting welke onder kommando vanden 2e luit. Joost te Commanij gedetacheerd zijn. De kommandant van het eketalen Kruis, even als ik tenvolle van het gevaagde doordrongen zijnde, om onder de op dezen oogenblik bestaande spanning de kust te verlaten, is met mij overeenkomen, om zich heden op de reede van Commanij te stationneren, ten einde aldaar voorloopig de gang der zaken af te wachten en gade te slaan, terwijl Z. Ed. zich voorbehouden heeft ook met deze mail Z. Exc. den minister van Marine met de stand van zaken in

veten-

wetenschap te stellen en daarbij voorstellen te doen, die hem in de gegeven omstandigheden noodig en raadzaam zijn voorgekomen. - Ik mag van mijnen kant Uwe Exc. niet ontveinzen, dat door den tegenstand der bevolking van Commendah, welke volgens de bij mij inkomende berigten in haar verzet krachtdadig ondersteund wordt door de bevolking der rijken van Denkira, etc., de toestand alhier van zeer bedenkelijken aard is geworden, en wel zoodanig, dat het zeer goed kan gebeuren, dat daardoor een algemeene conflict tusschen de goedgezinde en de verspannige negerbevolking ontstaan zal, waarvan de gevolgen voor de eene of andere partij noodlottig kunnen worden. - Uwe Exc. zal mij dus zoo ik vertrouw onder dusdanige omstandigheden niet van overdrijving of te groote voorbarigheid kunnen beschuldigen, wanneer ik haar eerbiedig het voorstel doe, om zoo spoedig mogelijk, al is het van Kleiner Charter dan het Metalen Kruis herwaarts te zenden, voorzien van het benoodigde voor het alsdan terugkeerende stoomschip, Metalen Kruis', in geval namenlijk laatstgenoemde bodem de komst van een ander stoomschip kan of zal afwachten, het welk tot de beslissing en in verband zooveel mogelijk zijner instructien van den Kommandant dier bodem behoord, en door Z. Ed. ongetwijfeld wel in zijn schrijven zal ontwikkeld worden. Bij de verantwoording, die op mij als vertegenwoordiger van het Nederl. gouvernement berust, reken ik het tot mijne eerste en grootste verpligting, de regering die voorstellen te doen, welke mij voorkomen voor de bewaring der rust onvermijdelijk te zijn gevorden, en in welker eerste plaats ik rangschik het voorstel, om vooreerst de kust niet ontbloot te laten van een oorlogstoomschip, als het eenige middel, om bij de geringe militaire magt de verspannige negerbevolking zooveel mogelijk in bedwang te kunnen houden. - Ten tweede om door het volslagen gemis aan vivres, Uwe Exc.

ook

ook het voorstel te moeten doen, om met de eerste gelegenheid ten spoedigste herwaarts te doen afzenden die artikelen voorkomende op de aanvrage, welke Uwer Exc. bij deze tot dat einde wordt aangeboden. - Deze maatregel van voorzorg is voornamelijk gegrond op de omstandigheid, dat bij eene niet onmogelijke aanval der Fantijnen op Elmina de bezetting binnen het kasteel en omliggende versterkingen zoude moeten verblijven, en in dat geval eene voorraad levensmiddelen tot de dringendste benoodigdheeden zoude behooren. - Daar het voor mij van groot belang Wassa is met eenige zekerheid te weten, hoedanig de geest der bevolking van het Rijk van Wassa onder de bestaande verwikkelingen is, en de daaromtrent door mij van ter zijde ingewonnen berigten geen bepaald vertrouwen verdienen, zoo heb ik den Resident de Jeune vergezeld van den hier vaken reeds genoemden inwoner dezer plaats opgedragen, zich naar den koning van Oost Wassa te begeven, ten einde hem en zijne grooten bekend te maken met de stand van zaken en verder op eene voorzigtige wijze te trachten de onderwerping aan het Nederl. gezag van hem te verkrijgen, daar het ontegenzeggelijk van groot belang zoude zijn, wanneer de bevolking van dat magtig Rijk het Nederl. gezag of protectoraat erkende, waardoor hoogst waarschijnlijk de tot nu toe onhandelbare bevolking van Denkira, Tuffel, Sowien en Djocva etc. tot betere inzigten zoude te brengen zijn. - Met den uitslag dezer zending stel ik mij voor Uwer Exc. door de eerst volgende mail in wetenschap te stellen. -

Commendah De neger regering alhier had mij een paar dagen geleden het voorstel gedaan, om een gezantschap uit hun midden naar de bevolking nabij Commendah af te zenden, ten einde te trachten haar te overreden, om van hare vijandige gezindheid af te zien, en zoo slaende de vrede te bewaren, die met elk oogenblik tot daadwerkelijke vijandelijkheden kan overslaan. - Heden nacht

6

is dat gezantschap alhier terug gekeerd en dadelijk bij mij toegelaten.— Het resultaat dier zending is verre van bevredigend, de vijandige bevolking blijft halsstarrig weigeren, om zich onder het Nederl. gezag te stellen, waarin zij door de bevolking uit de binnenlanden Denkira etc. krachtig ondersteund worden.— Het geheele Fantijnsche Rijk zoude het voornemen hebben Elmina te komen bevechten.— Zij willen de Engelsche vlag terug hebben en nimmer die van Nederland erkennen enz.— Dat er alzoo eene groote spanning en vrees onder de bevolking alhier bestaat, zal U. Exc. ligt kunnen begrijpen en heb ik al mijne overredingskracht noodig, om haar tot bedaardheid te brengen.— Bovengenoemde Elminesche zendelingen berichten mij nog, dat zij onder de vijandelijke bevolking geen uit het Rijk van Wassa hadden gezien, het welk mij nog doet hoopen dat Rijk zich altans onzijdig zal houden, en de Resident Le Jeune, die nog niet terug gekeerd is mede hem opgedragen zending slagen zal.—

Daar de tijd voor het vertrek der mail nabij is, moet ik dit rapport eindigen en zal met de aanstaande mail U. Exc. met den verdere loop van zaken in wetenschap stellen, hoopende dat bericht alsdan zeer gunstig zal kunnen zijn.—

Te Commanij wordt krachtdadig gewerkt tot versterking van zoo goed mogelijk tegen een onverhoedsche aanval gedekt te zijn.—

Het dietalen kruis ligt voor die plaats op de reede.—

---

15 Februarij 1868.—
N: 194.— Kabinet.

Resident Le Jeune at Amantsien to gov: Boers.—

Wassa

Ingevolge U Hd Gestr. laatstgeving heb ik mij donderdag ll., morgen ten half vier ure op reis begeven naar Wassa.— Te Commanij gekomen informeerde ik mij naar den stand der zaken aldaar bij den detachements Kommandant, die mij meldde, dat wel alles rustig was, doch zich van tijd tot

tijd

tijd een dertig tal gevapende negers op de grenzen van Commanij en Commendah vertoonen.—
De Luit. Joost ried mij verder aan, mijne reis naar Chama niet over land voort te zetten, daar hij vermeende de weg, niet veilig was. — Na echter de neger regering van Commanij gehoord te hebben, die mij verklaarde de weg veilig was, zette ik mijne reis per hangmat met den heer Molenaar voort, den heer Joost ten sterkste aanradende zijne positie, die onverdedigbaar is te versterken en de uitgaven, die zulks mogt vereischen, aan Z.H. Edgestr. aan te vragen. De weg van Commanij naar Chama is op sommige punten bezet met strooijen hutten van vischers, die thans uit hun krom verdreven, daar eene schuilplaats zoeken en met krabbenvangst in hun onderhoud trachten te voorzien.—
Voor zooveel ik na kon gaan is Commendah nog geheel verlaten en zijn er ook geene nieuwe blaken op de huijen in aanbouw. — Des middags circa 3 ure arriveerde ik te Chama en verzocht door tusschenkomst van den Kommandant aldaar den Koning binnen te komen.— Op mijne aanvraag gaf de Koning een boodschapper die voorzien van den gouvernements stok, zich op reis begaf naar Amantsin, om Enimier, koning van Oost Wassa, van mijne komst kennis te geven. — Den volgenden morgen vertrok ik vroeg tijdig naar Amantsin over Jomoh en door den ellendigen toestand der wegen kwam ik eerst des avonds ten circa zes ure te Mango, waar ik den nacht doorbragt.— (Mansu)
Bij mijn vertrek ontving ik een schaap van het negerhoofd ten geschenke na den avond tevoren een kip gekregen te hebben, terwijl de heer Molenaar pisangs ontving.—
Heden morgen vroeg tijdig werd reeds door ons een boodschapper naar Enimier gezonden met de kennisgeving, dat wij te Mango waren.—
Naar ik vernam, was door Enimier een boodschapper afgezonden, om te vernemen of ik vergezeld was van militairen, doch op dat punt gerust

gerust gesteld, kwam de te Chama naar Amantsin afgezonden boodschapper mij berigten, dat Enimier ons zoude ontvangen. - Circa twaalf uur des middags kwamen wij te Amantsin, waar een dertigtal gewapende negers ons aan den ingang van het krom opwachtten, en wij de boodschap ontvingen, dat de koning zich gereed maakte, om ons te ontvangen. -

Na eenig verwijl, hadden met de in het binnenland gebruikelijke ceremonien, de wederzijdsche begroetingen plaats en eindelijk na een lang oponthoud gelukte het mij den koning en de negerregering, die door een aanzienlijk gewapend gevolg omringd waren, het doel mijner komst mede te deelen door tusschenkomst van de heer Molenaar. - De spreker van den koning vroeg opheldering omtrent het gebeurde te Commendah, en na in korte trekken het voorgevallene medegedeeld te hebben, zeide de spreker namens den koning, dat Enimier ook hoofd van Commendah is en men hem eerst had moeten hooren. - (Wassa was vroeger Hollandsch, Commendah was immers Engelsch) Dat hij mij geen antwoord op mijne vraag, of hij zich onder bescherming van het Nederlandsche gezag wilde stellen en de vlag voor de Engelsche verwisselen, konde geven voor Donderdag, daar hij niet al zijne grooten verzameld had. -

Ik ben intusschen geïnformeerd, dat Enimier, Kwasie Bwafu, hier te huis behoorende, als boodschapper naar Commendah heeft afgezonden, om daar volledige berigten omtrent het gebeurde in te winnen en goed met den stand der zaken bekend te worden. -

Ofschoon ik de negerregering gezegd heb, dat ik moeijelijk tot Donderdag a.s. hier kon verblijven, was zij er niet toe te brengen, om een korteren termijn te stellen, waarop zij mij haar besluit zoude doen kennen. -

De heer Molenaar raadt mij ten sterkste aan, in elk geval te blijven, daar mijn vertrek tot niets zou leiden. - Ook ik geloof, dat wachten onder de gegeven omstandigheden raadzaam is, daar toch alle kans bestaat, dat onze positie tegen over Wassa dan duidelijk zal zijn en wij dan zeker weten of de

Wassa's

Nassa's onze vrienden dan vel vijanden zullen we-
zen. – De persoon van Abiecuw een Elminees
heeft, zoo ik hoor, te Amantsiri het gerucht verspreid,
dat ik, vergezeld van een Engelsch officier, met eene
aanzienlijke militaire magt in aantogt waren al-
leen de plegtige verzekering van den door mij van
Chama afgezonden boodschapper is de reden, dat Ko-
ning Enimier zich niet verwijderd heeft. – De vrou-
wen waren echter bijna allen uit het krom gevlugt
op het vernemen der door Abiecuw verspreide tijding. –

Indien het mij mogelijk is zal ik Abiecuw naar
Elmina mede brengen, daar hij door zijne leugenachti-
ge berigten oorzaak is, dat mijne komst door de be-
volking met vantrouwen aangezien werd. –
Bij gelegenheid mijner komst te Amantsiri maak-
te men veel parade met de Engelsche vlag, die ge-
durig onder eene bedekking van gewapende negers
voor mij geplaatst werd. Het bevreren van
den Engelschen gouverneur, als zoude in Nassa geene
Engelsche vlaggen uitgereikt zijn, blijkt onwaar; de
Koning heeft zelfs een gouvernementsstok en ik geef
U.H.Edg. beleefdelijk in overweging den Engelschen
gouverneur uit te noodigen de Engelsche vlaggen
en stokken, die zich in het binnenland bevinden te
doen terug vragen, daar zoo lang die niet uitge-
levered zijn, wij moeijte zullen hebben, om de bevol-
king te overtuigen zij zich niet onder Engelsch be-
stuur bevinden. –
Het is mij overigens
voorgekomen, dat de koning en grooten niet ongun-
stig gesteld zijn jegens ons bestuur, maar even
als te Commendah is het jonge volk zeer Engelsch ge-
zind. –
Ik zal U.H.Edgestr. zoodra er iets
belangrijks mogt voorvallen, onmiddelijk berigt
zenden en tot Donderdag hier verblijven, hopende
dat het mij gelukken zal de Hollandsche vlag
door Enimier te doen aannemen. –
Mijn voornemen is, als de vlag aangenomen wordt
een paar grooten naar Elmina mede te brengen,
om onze gouvernementsstok voor den koning in
ontvang te nemen. De Resident Adjudant in

Co-

Commissie te Amantsin : Le Jeune
De koning van Wassa heeft geen hulptroepen naar Commendah gezonden.—

---

17 Februarij 1868.— Gouv^t Boers to Le Jeune at Amantsin.—
N° 23.— Kabinet.

Met genoegen heb ik van den inhoud van Uw schrijven Wassa.
van Amantsin, 15 dezer kennis genomen.— Ik vertrouw dat U zal begrijpen, dat het van belang is, dat Uwe zending met een gewenschten uitslag worde bekroond en dat U door overhaasting niets kan winnen.— Al wordt Uw vertrek van Wassa eenige dagen uitgesteld, zal het dringend noodzakelijk zijn, vanneer het belang der zaak zulks vordert.— Uit Uw schrijven is niet op te maken, dat het den koning van Wassa bekend is, dat de Engelschen hun protectoraat hebben ingetrokken.— Ten deze verzoek ik U van den koning van Wassa een categorisch antwoord uit te lokken.— Genoemd negerhoofd beweert verder, dat Commendah onder zijn gezag staat.— Ik kan dit niet aannemen, daar genoemde plaats immer Engelsch is geweest en Wassa vroeger, toen Commendah reeds bestond, onder het Nederlandsche gouvernement stond, dat eerst na den oorlog tusschen de Ashantijnen en Engelschen (1822) zich onder het Engelsche protectoraat heeft gesteld.— Het zou een blijk van welwillendheid van den koning van Wassa zijn, waaruit ik de goede gezindheid jegens ons gouvernement zou kunnen afleiden, indien hij den persoon van Abiecuw, die door het uitstrooijen van lasterlijke geruchten de gemoederen van de Wassasche bevolking tegen het Nederlandsche gouvernement opzet, en die zoo als U opgeeft, en uit een ingesteld onderzoek werkelijk gebleken is, een inwoner van Elmina te zijn, aan U uitleverde.— Aan den Administrateur der Engelsche bezittingen te dezer kuste zal worden geschreven omtrent het terug vragen van de nog in Wassa gebruikt wordende Engelsche vlaggen en stokken.— Het zal overigens niet ondienstig zijn, indien U den koning in den loop van het ge-

-sprek kondet laten bemerken, dat het Nederl. gouvt
hoogstwaarschijnlijk niet ongenegen zal bevonden wor-
-den, om op voorstel van den gouverneur hem in het
genot te stellen van eene jaarlijksche geldelijke te-
-gemoetkoming, indien hij namentlijk met de bevolking
voortdurend blijken van zijne goede gezindheid
jegens het Nederl. gouvt zal geven. -
Echter moet N met voorzigtigheid hierin te werk
gaan en vooral geene bepaalde toezegging daar-
-omtrent geven.

---

17 Februarij 1868. Gouv Boers to Admin. H. V. Ussler.

Kassa

eV° 24 Private and confidential

Sir, To become acquainted as sure as possible whether the chiefs and population of the Kingdom of Vassa is well or ill disposed towards the Netherland goevernmt, I have ordered Captain Le Jeune to proceed with the member of Council eW. choenaar to Eastern Vassa to have a meeting there with the king Enimir and his caboceers. Both gentlemen have already gone on their journey last thursdaij. - Yesterdaij evening I received a despatch from captain Le Jeune in which he informs me among other matters that he should be obliged to remain there as yet some daijs, because all the chiefs were not present. He wrote me moreover that bij his arrival at etman-tsin the inhabitants paraded with the English flag, which was placed frequentlij before him under cover of armed natives, bij which it appeared that the English flag and also an English governments-cane had remained in the possession of the king of the said countrij and that thej consider the same just as if thej were still under English protectorate.
As this circumstance might lead to the breaking of the peace and other difficulties, I hasten myself to inform Your Excellencij of the same and have the honor to propose that the necessarij steps maij be taken that the English flags and governments-canes, which as I am convinced now, are still used bij the inhabitants of Vassa and verij likelij

also

also bij the other chiefs in the interior may be requested to be returned, because so long as those instruments have not been returned to the English government the Netherland administration shall have much Trouble to convince the people there that they are not longer under the English but under the Netherland government.-

---

3 March 1868.- Govr Boers to Minister of Colonies.-
cf^r 36.- Kabinet, Geheim.

Het is voor mij eene onaangename taak U.E. als vervolg op mijn schrijven dd. 15 Februarij ll. cf^r 18 Kabinet, Geheim, te moeten berigten, dat sedert dat schrijven geene verbetering in den ongunstige stand van zaken te dezer kuste is gekomen.- Ik zal de eer hebben zoo duidelijk en beknopt mogelijk zenomen, de loop der zaken U.E. mede te deelen.-

Zoo als ik in mijne gen^de Missive bereids heb mede gedeeld, had ik den Resident Le Jeune met een inwoner dezer plaats naar Oost Vassa gezonden, met opdragt, zoo als U.E. reeds bekend is; den 22 Februarij ll. na eene afwezigheid van tien dagen keerde beide heeren van hunne zending terug, waarvan het resultaat is geweest, dat de bevolking van Vassa niets van het Hollandsch gezag of protectoraat wil weten, en zich daartegen krachtdadig gewapend zal blijven verzetten.- Vassa

Ofschoon beide heeren door den koning en grooten van Vassa goed zijn ontvangen en bejegend, moesten zij toch lijdelijk aanzien, dat gedurende hun verblijf aldaar de bevolking bij elke bijeenkomst de Engelsche vlag en stok met het Engelsche wapen hun voor oogen hield, en door geschreeuw en gejool hen met die demonstratie als het ware uittartte en bespotte.- Ik ontving tijdens hun verblijf aldaar een rapport van den Resident Le Jeune, waarin hij ook melding maakte van die demonstratie met de Engelsche vlag en stok waarop ik onmiddelijk aan den gouverneur te Cape Oost daarvan mededeeling deed, met verzoek te

trach-

trachten, deze teekenen van Engelsch gezag de bevolking van Wassa te doen ontnemen, ten einde hen ook daardoor het bewijs te geven, zij niet meer op het Engelsch protectoraat moesten rekenen.-

De tot dat einde door gen.d gouverneur naar den Koning van Wassa gezonden boodschapper is onverrigter zake teruggekeerd met het bericht, dat de Koning bepaald geweigerd heeft aan de teruggave daarvan te voldoen.- Deze mijne poging om te trachten het Rijk van Wassa van kunne tegenstand op eene zachte en vriendschappelijke wijze terug te brengen, is alzoo geheel vruchteloos gebleven; en heb ik de overtuiging verkregen, de uitvoering van het tractaat voor het geheele binnenland althans in de eerste tijden en waarschijnlijk nimmer doenlijk zijn zal.-

Hans ga ik over U. E. de verdere plaats gehad hebbende gebeurtenissen gelijdelijk mede te deelen.

Commendah

Het punt van vereeniging des vijands was en is waarschijnlijk nog in het bosch van Commendah, hetgeen de waakzaamheid onzer troepen te Commanij moest verdubbelen; ik had in overeenstemming met den kommandant van het oletalen Kruis last gegeven, om de vijandelijkheden op geenerlei wijze uit te lokken, doch den 24 Febr. des middags ten 12 ure werd er uit het bosch op de onzen geschoten, waarop een aantal gewapende negers zich aan den rand van het bosch vertoonde, en er een gevecht met de onzen op volgde.-

Ik neem de vrijheid kortheidshalve U. Exc. bij deze (sub Lra A en B) afschriften aantebieden van de ter zake ontvangen rapporten vanden 2.e Luit. Joost Kommandant van het detachement afrikanen te Commanij.- Na de daarin vermelde aanval in den avond van den 26.en, heeft de vijand geene uitvallen meer gedaan, en is men van meening de Commendah's zich hebben teruggetrokken en bij andere vijandige volkstammen zoo als de Denkira's, Wassa's, Fantijnen etc. hebben aangesloten.- De fabrieken na

magazijn Mr. Jansen was voor de aanvallen des vijands door mij met eenig verkvolk van Elmina naar Commanij gezonden, om te trachten op de weg tusschen Commanij en Commendah eene versterking te maken, waarin zich de troepen bij onverhoedsche aanval konde verdedigen, doch daarin niet hebbende kunnen slagen door de aanvallen des vijands, waardoor zijn verkvolk op de vlugt ging, heeft nu het oude fort te Commanij zoo goed mogelijk in bruikbaren staat gebragt, waarin de troepen als nu verblijf konden.- Intusschen ontving ik berigten, dat de groote weg van Commendah naar Chama zeer onveilig werd gemaakt door volk van Commendah, dat uit de bosschen buiten het bereik der schildwachten de vreedzame passanten aanviel en beroofde, terwijl zij eveneens op eene groote afstand met canoës in zee staken, en de canoës met goederen van en naar de bovenkust gaande aanvielen en beroofden.- Ik heb in overeenstemming met den Kommandant van het Metalen Kruis maatregelen genomen, om die straat- en zeeroverij met kracht tegen te gaan en Z.H.Eg. verzocht, om met gewapende troepen eene expeditie te maken naar de schuilplaats van die benden kwaadwilligen, welke na de door mij ingewonnen berigten een krom in het bosch op de weg naar Chama moet zijn, alwaar ook in eene daarbij zijnde kleine rivier de verzamelplaats hunner canoës zijn moet.-

Het doel dezer expeditie is, om ondersteund door de troepen aan land die krom te verbranden, en alle hunne canoës onbruikbaar te maken.- Den afloop hiervan zal ik trachten nog voor het afsluiten van dit rapport U.E. mede te deelen.-

Zooals ik bereids de eer had U.E. in mijn rapport van 15 Febr. ll. No 18 Kabinet, Geheim, mede te deelen, had zich het kwartier der vrijburgers (tapoejers) alhier ter mijner beschikking gesteld, en trokken den .... Februarij een 60tal, na hun uit het landsmagazijn gewapend en van patronen voorzien te hebben, naar Commanij, om aldaar met de

Je-

gezamenlijke troepen dienst te verrigten; slechts weinige dagen daarna werd mij echter reeds door het hoofd van dat kwartier verzocht, om hen te doen terugkeeren, voorgevende zij aldaar moeijelijk in hunne voeding konden voorzien etc. — Ik antwoordde daar-op, dat zij zich vrijwillig ten mijner beschikking gesteld hadden en ik dus geen order tot hunne terugkeer geven zoude, voor en aleer de zaken eene meer gunstige wending zoude genomen hebben. — Herhaaldelijk werd ik met hetzelfde verzoek bemoeijelijkt, waaraan ik echter niet toegaf, totdat heden ochtend het geheele detachement vrijwilligers op eigen gezag te Elmina terugkeerde en na de wapenen en patronen in het kasteel gebragt hebbende huiswaarts gingen. — Dit zijn nu de quasi hulpmiddelen, waarover ik hier te beschikken heb! Ik heb het hoofd van het Kwartier mijne ontevredenheid over de eigendunkelijke handelingen van zijne zoogenaamde vrijwilligers te kennen gegeven, waarop ik ten antwoord kreeg, dat aangezien er te Commendah niet meer gevochten werd, zij maar teruggekeerd waren! Het zoude al zeer hoognoodig moeten zijn, indien ik van zulke vrijwillige diensten andermaal gebruik maakte.

Intusschen is en blijft de toestand alhier zeer hagchelijk, daar de tijd van het vertrek van het elletalen kruis niet verre meer verwijderd zal zijn, hetgeen de uit de inwoners door den Kommandant gemaakt wordende bezwaren over de victualie, steenkolen etc. wel kan afleiden en wat blijft mij dan meer over, dan een honderdtal soldaten voor de bezetting van Elmina, de buitenposten, en het onrustige Commendah, in wiens momenteele kalmte ik volstrekt geen vertrouwen durf stellen. —

De rapporten, welke ik van de kommandanten der buitenforten ontvang, zijn ook verre van gunstig. De Kommandanten van Boutruj, Saccondee en Chama meldden mij, dat een inval van de Was-

-sa's nabij is.- Hetwelk zich ook alreeds door daad-
-zaken bevestigd heeft, zooals onder anderen is
de Koning van Sepoem (eene krom behoorende
onder Chama) door eenige invallende vijanden
(men zegt Wassasche) doodgeschoten, waarover de
bevolking dier krom en van Chama voedend ge-
-worden zijnde von twee dier ni hunne handen
gevallen vijanden de hoofden hebben afgesneden,
welke mij in een mand door den Koning van Chama
werden toegezonden als bewijs, dat zij als Hollandsche
onderdanen de vijanden daarvan weten te straffen!

De Koning en negeregering van Elmina juist bij
aankomst dier afgesneden hoofden bij mij zijnde, gelaste
ik dezelve mede te nemen, daar ik, noch de Nederland-
-sche regering op dusdanige barbaarsche bewijzen van
geheechtheid gesteld waren.- Onophoudelijk wordt
ik dag en nacht bezig gehouden met directe en in-
-directe berigten, zooals het verbranden van krommen
het wegvoeren van menschen, welke het wagen in de
bosschen te gaan, om voedsel te halen, het al meer en
meer naderen der Fantijnsche bevolking, zoo men zegt, faute
met het voornemen om Elmina en de daaronder
behoorende krommen aan te vallen, het onderling
vechten tusschen bosch- en krom-bewoners, welke voor i Ja-
-maarij onder het Engelsche of Hollandsche gezag
behoorden, en nu allen onder baatstgenoemd ge-
-zag zijn overgegaan etc. etc. - Dat de Fan-
-tijnen (Engelsche onderdanen) op korten afstand van
Elmina vereenigd zijn (grootendeels echter Eguafoe,
Dabiree etc. een drietal uren van Elmina, is be-
-wezen door het opgisten door de opgezondene be-
-volking van Elmina binnen het Kasteel brengen
van een negental Fantijnsche mannen en vrouwen
als in het bosch gevangen genomen, veronderstellende
spionnen te zijn, en op heeter daad betrapt met
het steelen van milie (tarwe) en het verbranden
der voorraadschuren.- Ik behoef U.E. wel niet
te zeggen, door mij alle mogelijke maatregelen ge-
-nomen zijn en nog dagelijks genomen worden,
om tegen een aanval der vijanden gereed te zijn.-

De

De redouten buiten Elmina zijn allen in goede verdedigbare staat, zoowel als de batterijen op St. Jago en het kasteel. – De kwartieren van Elmina zijn gereed, om een aanval af te weren, waartoe ik het zoowel als de omliggende districten van kruid en lood heb voorzien, ook de posten aan de bovenkust zijn van het benoodigde voorzien. – Volgens de menigvuldige berigten welke mij gebragt worden, zoude de Ashantijnen een inval in het rijk van Denkira gedaan hebben, om verder de reeds lang voorgenomen oorlog tegen de Fantijnen door te zetten; mogt dit berigt waarheid bevatten, hetwelk echter geheel als een volkspraatje bij mij ingekomen is, dan zoude zulks voorzeker eene gunstige wending in onze kritieke toestand kunnen te weeg brengen, daar alsdan behalve Denkira ook Wassa, Tjuffel, Sovien en andere Rijken in de binnenlanden in dien oorlog zouden betrokken worden, en wij daardoor althans voorreerst van de nu vijandelijke aandrang bevrijd worden. – Om U.E. een idée te geven van de moeijelijkheden, die ik in de tegenwoordige omstandigheid ondervind, om van de negerregering alhier iets gedaan te krijgen, kan het navolgende dienen: De Luit. Joost berigtte mij dat zijne onderhebbende manschappen groote behoeften aan voedsel hadden, daar de vrouwen, welke in de eerste dagen daarin hadden voorzien (de Afrikaansche soldaten krijgen geen voeding van het gouvernement) uit vrees voor de vijand niet meer naar Commanij durfden te gaan. –
Ik wende mij tot de negerregering alhier met verzoek dadelijk maatregelen te nemen, dat de bevolking van elk kwartier tegen betaling milie (zijnde het koren of Turksche tarwe, waar van de negers hun brood (kaantjes) bereiden in het kasteel zoude brengen, als wanneer door mij voor de verdere verzending naar Commanij zoude gezorgd worden. – Niettegenstaande de stelligste beloften van den koning en regering om zoo spoedig mogelijk daaraan te zullen vol-

doen, en ik hun voor zekerheid tot beneming van uitvlugten geld in voorschot gaf, om den aankoop dadelijk te laten doen, gaven zij mij na met ongeduld op deze hunne hulp gewacht te hebben, met teruggave der hun voorgeschoten gelden eindelijk te kennen, zij aan mijn verzoek niet konde voldoen, daar de bevolking uit vrees voor den vijand niet naar het bosch durfde te gaan tot afhaling van koren, en de ter plaatse aanwezige voorraad door hen zorgvuldig werd bewaard, om bij eventuële insluiting van Elmina geen gebrek te moeten lijden. - Met deze en meer dergelijke redenen onttrokken zij zich aan de hen opgedragen last, en noch mijne nadere uitdrukkelijke lastgeving, noch een minzaam beroep op hunne medewerking, niets mogt baten, ik ontving geen korrel milie. -
Ten einde raad beproefde ik een ander middel door dadelijk een canoe naar Chama en Saccondée te zenden met opdragt aan de kommandanten, om onmiddelijk alle pogingen in het werk te stellen, om zooveel milie te doen opkoopen als mogelijk was en dadelijk herwaarts te zenden, ten gevolge waarvan ik per heerende canoe voorloopig vier duizend struiken ontving, zoodat ik daar mede geholpen was, om in de eerste behoefte te kunnen voorzien. -
Heden. Heden ochtend ontving ik een extra- Wegga
-rapport van den kommandant te Axim, in substantie mede deelende, dat een 200tal inwoners der afdeeling Axim, welke zich tijdelijk in het Wassasche bevonden, op last van de neger hoofden aldaar in het blok geslagen en van alles beroofd zijn geworden, met last aan de bevolking, om alle Nederlandsche onderdanen, welke onder hun bereik kwamen, dezelfde behandeling te doen ondergaan. - De kommandant voornoemd, zoomede de neger regering van Axim waren niet zonder vrees, dat deze daad spoedig aanleiding tot vijandelijkheden zoude geven, en verzocht mij, om kruid en lood voor de bevolking te zenden. - De geheele bovenkust, van Elmina tot

Axim

Axim wordt alzoo door de vijand verontrust en bedreigd.— 5 Maart: De stand van zaken blijft dezelfde, de bevolking van Ampenie en andere kleine Krommen tusschen hier en Commanie waren uit vrees voor de vijand naar Elmina gevlugt, doch zijn op mijn aandringen en ook door bemiddeling van de neger regering alhier reden weder naar hunne krommen terug gekeerd, daar de opeenhooping van volk alhier altijd tot voedsel gebrek aan voedsel en ziektens aanleiding konde geven, en buitendien door hunne krommen geheel te verlaten, gaven zij de vijand een schoone gelegenheid, om dezelve te verbranden of te verwoesten, dat al weer meerder aanleiding en reden tot verbittering zoude gegeven hebben, het welk zoo veel en krachtdadig mogelijk moet vermeden worden.— Ik voor mij beschouw, dat de oorzaak der tegenwoordige toestand van zaken, hoofdzakelijk moet toegeschreven worden, in de aanzetting door de bevolking van Wassa, Denkira en andere Rijken in de binnenlanden, welke (om reden zoo juist met schrijven van den oud gouverneur Hagtglas ontwikkeld, mij medegedeeld bij H.E. missive dd. 19 Oct. a.p. Ltra B Nº 41/109) met vrees en wantrouwen de uitwerking der nieuwe grensregeling hebben tegemoet gezien.— Ik vermeen ook wel als mijn gevoelen te mogen bijbrengen, dat de uitvoering van dat gedeelte van het tractaat te plotseling heeft plaats gehad, en daardoor de bevolking van gen de Rijken in de binnenlanden de gelegenheid is ontnomen, zich daarop voor te bereiden, en nu wetende, dat de oude toestand voor hun heeft opgehouden te bestaan, trachten zij zich gewapend daartegen te verzetten, niet zoo zeer uit verlangen naar oorlog, als wel om hunne bepaalde afkeuring en afkeer over deze nieuwe regeling van zaken te kennen te geven ofschoon ik ook wel geloof, dat deze tijden van onrust en vijandschap door veelen te baat worden genomen tot afrekening van onder-

onderling bestaande verdeeling. — Dat speciaal het Rijk van Denkira zich met alle magt en kracht tegen het Hollandsch gezag tracht te verzetten, vind hoogstwaarschijnlijk zijn oorzaak in de omstandigheid, dat zich in dat Rijk de meeste voortvluchtigen Ashantijnen ophouden en gevestigd hebben, en nu bevreesd zijn op grond onzer vriendschappelijke verstandhouding met het Rijk van Ashantijn, zij onder Nederlandsch gezag komende aan dat Rijk zullen worden uitgeleverd, en daardoor aan een zekere dood worden prijsgegeven. —

Een gezantschap van ons in deze tijden naar Comassie te zenden, zoude niet alleen ondoenlijk maar ook naar mijn oordeel niet politiek zijn, daar toch, aan nemende het gezantschap Comassie konde bereiken, zulks bij de ons nu vijandig zijnde Rijken, aanleiding tot de hoogste argwaan en mogelijk nog meer verbittering zoude geven. —

Naar mijn gevoelen is het een toestand geworden, die op tijd moet weken, en zal van onze zijde vooreerst alles moeten vermeden worden, om speciaal in de binnenlanden, het zij door middelijke of onmiddelijke tusschenkomst het Nederlandsche gezag of protectoraat als het ware op te dringen, de tijd daartoe, en waarmede immer hoogst omzigtig zal moeten worden te werk gegaan, zal mogelijk eerst dan gekomen zijn, wanneer de spanning voorbij is, en de nu rijd en zijd verspreide bevolking naar hunne verschillende Rijken zal zijn teruggekeerd, met de overtuiging, dat hun het Nederlandsch gezag niet met geweld wordt opgedrongen, en zij al meer en meer tot het besef zullen zijn gekomen het Engelsch protectoraat voor hun niet meer bestaat. —

Van den Koning van Ashantijn verneem ik niets; de laatste brief, welke ik van onzen agent aldaar ontvangen heb, is van 7 December a.p., waarin hij mij mededeelt, dat hij binnen eenige dagen van het hem door mij toegestane verlof, om voor drie weken naar Elmina te komen, gebruik zoude

maken

maken tot nu toe heb ik echter te vergeefsch op zijn Komst gewacht, het welk mij al meer en meer doet geloven aan een spoedig op handen zijnde, en mogelijk reeds begonnen oorlog van het Ashantijnsche tegen het Fantijnsche en andere Rijken. — De loop der omstandigheden aandachtig nagaande, en de menige bij mij inkomende berigten zoo goed mogelijk tot elkander in verband brengende, doet mij de hoop koesteren, dat het tijdstip niet verre meer verwijderd is, dat de vijandelijke toestand eene voor ons gunstige wending zal nemen, het zij dat een aanval der Ashantijnen dan wel het opkanden zijnde regenseizoen of wel onderlinge verdeeldheid en gebrek aan voeding daartoe aanleiding zal geven. —
Wij zijn echter alhier op onze hoede en is alles zoo goed mogelijk gereed, om een vijand te ontvangen, en zoo ik hoop krachtdadig af te slaan. —

Ydraart: Volgens ingewonnen berigten zoude de vijandelijke bevolking van de binnenlanden zich meer verdeelen en terugtrekken, althans de Elminezen beginnen langzaam aan weer naar de bosschen te gaan tot het halen van voedsel en worden tot nu toe sedert een paar dagen daarin niet verontrust. — De Commanie is het alsmede rustig en schijnt de bevolking van Commendah zich geheel van daar te hebben teruggetrokken. — Het Metalen kruis is gister van daar naar Cape Coast vertrokken, teneinde door de welwillende medewerking van den gouverneur aldaar voor eene maand victualie in te koopen, het welk met een Engelsch oorlogschip van Jella Coffie is medegebragt, waardoor de reis naar laatstgenoemde plaats voor het Metalen kruis waarschijnlijk niet zal behoeven plaats te hebben. — Daar ik echter de terugkomst van dat schip zal moeten afwachten om de verdere intentien van den Kommandant te vernemen, zoo kan ik U. E. te dezen opzigte geene nadere mededeelingen doen, doch zal de

eer

eerlehben in mijn eerstvolgend rapport daarop terug te komen.- Intusschen kan ik U. E. met genoegen melden, dat ik met genoeg voldoen kan de hulp en medewerking, welke ik doorgaande in de tegenwoordige moeijelijke omstandigheden ondervind van den gouverneur te Cape Coast dhr Herbert T. Nsher, en speciaal in het verkrijgen van victualie voor het eketalen Kruis, waarvoor door Z. E. met de meeste bereidwilligheid op mijn daartoe gedane aanzoeken steeds zooveel in haar vermogen was, heeft medegewerkt.- Zoo als ik bereids de eer had in mijn rapport dd. 21 januarij ll. nº 9 Kabinet U. E. mede te deelen, dat de Luit. ter zee 2. kl. Jeckel van wege het Nederlandsch bestuur de opname was opgedragen, bedoeld in art. VII. van het tractaat, kan ik U. E. als nu berigten, dat die opname en in kaart brengen heeft plaats gehad althans voor zoo veel zulks doenlijk is geweest, doordien gen.d officier die zeer moeijelijke taak grootendeels alléén heeft moeten ten uitvoer brengen, om reden de Engelsche gecommitteerde Dr. Skues al spoedig na het beginnen dier werkzaamheden door zijn noodzakelijke tegenwoordigheid als generaal naar Cape Coast is moeten terugkeeren.- Doordien alzoo die werkzaamheden door den heer Jeckel tegelijk voor het Engelsche bestuur zijn waargenomen, zoo is hem na afloop daarvan door den Engelschen gouverneur te Cape Coast de toelage aangeboden, welke voor dusdanige commissien de Engelsche officieren worden gegeven, zijnde £. 2. 5s. (f. 24.-) daagsch, doch alhoewel dit aanbod met de meeste delicatesse plaats vond, is echter het edel gevoel van den heer Jeckel als Nederlandsch officier daartegen opgekomen, en is door hem op de meest beleefde wijze daarvoor bedankt geworden, waarover ik hem mijne tevredenheid heb betuigd, en welke handelwijze ook ongetwijfeld de goedkeuring van U. E. zal mogen weg-

-dragen.- Dat de Heer Jeckel echter eene beloo-
-ning verdiend heeft voor deze ten uitvoer gebragte
uiterst moejelijke taak, beschouw ik als onbetwist-
-baar, en neem dan ook de vrijheid N. E. eer-
-biedig voor te stellen, om dien officier bij zijne
terugkomst in Holland door de welwillende tus-
-schenkomst en medewerking van N. E. in het ge-
-not eener wel verdiende gratificatie te stellen,
daar inderdaad zijn ijver en voortvarendheid
in de uitvoering dezer taak alle lof verdiend.

De kaart met de daarbij gekoorende bij-
-gen koop ik N. E. met de volgende mail tezul-
-len kunnen aanbieden daar een en ander als
-nog ter teekening en waarmerking bij den gou-
-verneur te Cape Coast berustende is, van waar
ik zulks dagelijksch ten wachtende.-

Alvorens dit rapport te eindigen, is het mij voor-
-gekomen met het oog op de meer gunstige Keer,
die de toestand alhier schijnt te zullen nemen,
dat ik N. E. het voorstel kan doen van met
de gevolggeving der in mijn rapport dd. 15 Fe-
-bruarij ll. eV° 18 gedane aanvraage om provi-
-sien etc. nog te willen doen wachten tot dat
mijn eerstvolgend rapport bij N. E. zal zijn ont-
-vangen, als wanneer ik alsdo koop in de gelegen-
-heid te zullen zijn, U. E. met meerdere zeker-
-heid over deze zoo belangrijke zaak, waaraan
zulke enorme kosten en groote moejelijkheden
verbonden zijn te kunnen oberigten.-

Wat echter betreft het naar hier zenden van
een oorlogstoomschip, waarvan almede sprake
is in mijn meergen.d rapport van 15 Februarij
ll. eV° 18 daarop moet ik eerbiedig bij N. E. blij-
-ven aandringen, daar de vijand zeer goed weet
en onderricht is hoe uiterst gering onze militaire
magt zonder een oorlogschip is.-

Met de eerstvolgende halve maands mail stel ik
mij voor N. E. nadere berigten te zullen aan-
-bieden.-

16 March 1868.— gov^r Baers to Minister of Colonies.

N° 44 Kabinet, Geheim.—

Ten vervolge op mijn rapport dd. 3-7 dezer N° 36, Kabinet, Geheim heb ik de eer U.E. te berigten, dat tot nu toe in den daarin vermelden stand van zaken geene verandering is gekomen. De gevreesde aanval der Fantijnen op Elmina heeft tot nog toe niet plaats gehad, ofschoon uit alle de verschillende bij mij inkomende berigten zeker kan worden aangenomen de Fantijnsche bevolking zich zoo niet geheel dan toch grooten deels in de omstreken van Equafoe en daarbij liggende districten geconcentreerd heeft, met het kenlijk doel tot het pleegen van vijandelijk heden zoo als onder anderen heden morgen weer bewezen werd, door de omstandigheid, dat de Koning van Equafoe in eene vergadering met de negenregering van Elmina en andere districtshoofden uit den omtrek bij mij zijnde, tot beraadslaging over te nemen maatregelen, de tijding werd gebragt, dat de Fantijnen tegen Equafoe opdrongen en bereids een districtshoofd dier plaatse in een schermutseling gesneuveld was, op welk berigt de koning onmiddelijk naar Equafoe is geretourneerd, met last om mij rapport der stand van zaken te maken.— De spanning en ongerustheid over de zoo nabij zijnde vijand neemt hand over hand toe, zoodat in den nacht vanden 14 op den 15 dezer op een gerucht, dat de Fantijnen tegen Elmina in aantogt waren, alle de kwartieren gewapend en verder een vervaarlijk geschreeuw en rumoer, waarbij de vrouwen bijzonder de boventoon voerde!, naar de vlakte buiten Elmina snelden, om aldaar de vijand af te wachten. De uitkomst bleek echter het een valsch gerucht geweest was, of wel dat de vijand zich geretireerd had, daar de volgende ochtend ten 10 uur de bevolking van Elmina weder huiswaarts keerde, zonder in het minst op hun nachtelijk Bivouac verontrust te zijn geworden.— Intusschen is een dusdanige onzekere toestand hoogst nadeelig, speciaal voor den landbouw, welke geheel stilstaat, en de tijd nadert,

dat

dat het regenseizoen invalt, en vanmeer het plan-
-ten van koren etc. ondoenlijk is, waardoor niet
ongegrond de vrees bestaat voor een naderende
hongersnood, indien althans de loop van zaken
niet spoedig eene gunstiger wending neemt, het-
-geen tot nu toe niet te voorzien is.— Daarde
vrees voor den vijand na het schrijven van mijn
laatste rapport eerder toe- dan afgenomen is.-

Te Commanij is nog immer de Luit. Yoost
met een total soldaten gedetacheerd, waaronder
een 20tal gegageerde van het O.I. leger, welke
laatste alhoewel met goede wil bezield, door ou-
-derdom en in Indie verkregene gebreken, succesi-
-velijk alhier terug keeren, en door soldaten van de
bezetting moeten vervangen worden, waardoor
de dienst alhier ook dagelijks meer bezwarend
wordt voor het gering aantal alhier zijnde offi-
-kanen.— Het Cabetalen kruis is nog steeds
op de reede van Commanij geankerd en heeft
zich voor een maand proviscien te Cape Coast voor-
-zien, waarvan ik bereids de eer had in mijn
laatste rapport melding te maken, doch ik zie
met bezorgdheid het tijdstip tegemoet, dat het
oorlogschip deze kust zal verlaten zonder door
een ander te zijn vervangen, daar alsdan hoog-
-waarschijnlijk de overmoed der bevolking van
Commendah op nieuw zal toenemen en de bevol-
-king van Commanij, Ampenie en andere daar-
-bij gelegen kommen de gevolgen daarvan het
eerste zoude ondervinden.— Het door mij
voorgestelde aan den commandant van het Ca-
-betalen kruis, om het krom, de schuilplaats der Com-
-mendasche zee- en land roovers, zoomede hun
-ne canos te vernielen, waarvan ik in mijn vorig
rapport U.E. reeds mededeeling deed, is volgens
bij mij ontvangen bericht van gen.d Kommandant
onuitvoerbaar bevonden, daar de landing te
dier plaatse zoo niet ondoenlijk, dan toch zeer ge-
-vaarlijk door de zware branding moet zijn, en
buitendien het krom een uur oostwaarts in moet

leg-

leggen, dat met dan door een smal voetpad te be-
reiken zoude zijn, terwijl de canoo's echter door de
rotsen voor het oog der gewapende sloepen onzigtbaar
zijn, etc. zoodat ik ten gevolge van dat bericht van
dat voornemen vooreerst heb moeten afzien, te meer
daar eene dusdanige expeditie alleen met de zwak-
ke bezetting der troepen aan wal ondenkbaar is. -

Ten opzigte van het bij mij ingekomen zijdelings Ashanti
bericht, hetwelk ik bereids in mijn vorig rapport
de eer had U.E. mede te deelen, dat namenlijk
de Ashantijnen een inval in het Rijk van Den-
kira zoude gedaan hebben, heeft zich tot nu toe
door niets naders bevestigd, en moet ik alzoo
de waarheid daarvan zeer betwijfelen.

Hoe onzeker echter op dit oogenblik de stand van
zaken alhier ook is, moet ik toch om dezelfde re-
den als die vermeld in mijn laatste rapport, U.E.
eerbiedig in overweging geven, om een nadere
aanwijzing van mij in te wachten, alvorens de
daarbij bedoelde vivres te doen aanschaffen en
afzenden. - 17 Maart: Zoo even ont-
vang ik eene missive van den Kolonel Komman-
dant van het Cabetalen Kruis, houdende kennis-
geving, dat Z.Hd. bepaald voornemen heeft,
om met zijn onderhebbende bodem den 1ste April
aanstaande naar Nederland te retourneren, door
gebrek an victualien. - Ik verhaal, dat ik het
vertrek van dat schip met bezorgdheid tegemoet zie,
doordien ik daar mede de voornaamste steun
mijner magt verlies, om de goedgezinde neger-
bevolking langs de bovenkust zoo veel mogelijk tegen
den overmoed van den vijand te beschermen, en
ik verpligt zal zijn, om het thans te Commanij zijnde
detachement naar Elmina te moeten doen terug-
trekken, daar het zelve zonder bedekking van het
oorlogschip tegen een allgemeenen aanval der
Commendah's niet bestand zoude zijn. -

18 Maart. - In den afgeloopen nacht ont-
ving ik bericht van den kommandant van Chama,
dat de bevolking dier plaats was uitgetrokken,

om

Wassa

om eenige kommen in dat district ter hulp te komen, welke door de Wassa's worden aangevallen. het rapport over den afloop daarvan zal mij nader door den kommandant worden ingezonden, als wanneer ik de eer zal hebben in mijn volgend rapport U.E. daarmede in wetenschap te stellen. —
De kommandant zond daarbij een canoe met ledige vaten met verzoek dezelve gevuld met drinkwater van hier terug te zenden, daar de vijand het water halen uit de nabij gelegen rivier belette, en de regenbak in het fort droog was. — U.E. zal hieruit al weder een bewijs te meer zien hoe treurig dezen toestand alhier is, daar de vijand het er op schijnt toe te leggen, om de bevolking onder het Nederlandsch gezag in alles te benadeelen en afbreuk te doen, en wat het ergste is het verkrijgen van voedsel en drinkwater te beletten. —
Zoo veel in mijn vermogen is, kom ik in alle behoeften tegemoet, doch door de geringe hulpmiddelen waarover ik te beschikken heb, ben ik daartoe dikwijls geheel of gedeeltelijk buiten staat. — Met de eerstvolgende mail zal ik de eer hebben U.E. met de verdere loop der gebeurtenissen in wetenschap te stellen. —

---

25 March 1868. — Confidential. — Administrator Ussher C.Ct to Govr Baers. —

Sir The complications which have arisen out of the treaty of 5th March by which Your Excellency's government has acquired certain rights and possessions on this Coast, which rights and possessions the natives appear determined not to concede have caused, and are causing, the most serious detriment to the prospects commercial and political of our respective governments. —

2.) If Your Excellency will empower me to endeavor to mediate in this matter, on the following basis, which I am inclined to believe can be entertained by the Netherlands government without dishonour or loss of influence, I think that I may

succeed in arriving at some solution of the present difficulty and effect the withdrawal of the allied native force from its position near Elmina.-

3.) From our conversation yesterday I gathered that the undermentioned arrangement would be entertained by your Excellency viz.:-

Firstly, that the Commendahs should no longer oppose the Netherlands government in their lawful assumption of authority over Commendah.-

Secondly, that the Fantee army should withdraw each tribe returning to their respective territories.

Thirdly, that no attempt should be made by the Fantees to effect any arrangement for an alliance or any other purpose with the Elminas, who should remain as heretofore strictly neutral.

Fourthly, that all prisoners should be returned to the Netherlands government, who may be in the possession of the Fantees, without further molestation.-

4) In the event of these stipulations being complied with your Excellency would engage that the Commendahs, if they desired it, should be permitted to return to their town and rebuild it; that your Excellency would not for the present at all events attempt to assert by force any claims upon Wassaw, Tenrara and Tchupal, and the other interior territories abandoned by Great Britain.- That should your Excellency be required, however to do so by the government of Holland, you will afford timely notice thereof to the said tribes or territories, that your Excellency will also engage to return all prisoners at this moment in the hands of your Excellency's subjects.-

5) I shall feel obliged by your Excellency affording me a categorial reply to these proposals, and should they meet your approval, I will lose no time in laying them before the Fantee Chiefs and others now encamped at Effutu or Simio.-

6) With regard to the first stipulation in paragraph № 3 of this despatch, I would suggest that a dis-

discretionary power might be extended to the Ex. British Commendah^s to leave Your Excellency in full possession of the fort and settlement, they themselves the Commendahs being at liberty to return to their town or not, as they thought proper. - This might possibly facilitate negotiations and would, I fancy, answer all your Excellency's purposes of obtaining undisputed possession of the Territory. -

---

26 March 1868. Govr Boers to Administrator

N° 49. - Kabinet. geheim. Nasker C.C^t. -

In antwoord op de missive van U.E. dd. 25 dezer (vertrouwelijk) heb ik de eer te rescriberen:
Dat ik het daarin door U.E. gedaan aanbod, om als bemiddelaar op te treden, ten einde te trachten de verwikkelingen, gerezen tusschen de daarin betrokken Inlandsche bevolking ten gevolge der nieuwe grensregeling vastgesteld bij art. I. van het tractaat dd. 5 Maart 1867, volgaarne aanneem, daar ik ook even als U.E. te goed inzie, dat bij een langer bestendiging dezer abnormale toestand, de politieke zoo wel als de commerciële vooruitzigten onzer respective gouvernementen met de ernstigste verliezen bedreigd worden. - Tot dat einde neem ik de vrijheid Uwen Excell. beleefd voor te stellen, om met mijne volkomen goedkeuring de betrokken bevolking met het navolgende bekend te willen doen maken:
1) Dat de bevolking van Commendah zich niet langer blijft verzetten tegen het bij voormeld^e tractaat bepaalde Nederlandsche gezag, en dat verkiezende even als de overige langs de Boven-kust gevestigde bevolking rustig en vreedzaam te Commendah terug keeren en aldaar onder bescherming van de Hollandsche vlag de bewijzen geven van hunne goede gezindheid omtrent het Nederl. gouv^t, in welk geval die bevolking door mij zal worden vergund, om hunnen krom weder op te bouwen en te bevonen, en levens ge-

-lijke voorregten en bescherming te zullen genieten als waarop alle goedgezinde Hollandsche onderdanen regten aanspraak hebben.-
Dat in dat geval de gevangen genomen personen van beide zijden onvoorwaardelijk dadelijk in vrijheid zullen moeten worden gesteld, zonder daarbij in aanmerking te nemen het aantal dier gevangenen van weerzijden.-
2/ Dat de Fantijnsche bevolking terug zal trekken elke stam naar zijn eigen grondgebied, en daar hen geen pogingen zullen moeten worden aangewend, om een verbond of overeenkomst met welk doel ook te sluiten met de Cominâsche bevolking, die volgens de bepaalde wensch van het Nederl. gouv.t strikt onzijdig moet blijven.-
Dat de uitwisseling der gevangenen van beide zijden zonder eenig voorbehoud zal moeten plaats vinden even als zulks met de bevolking van Commendah zal worden overeengekomen.-
Dat ik eindelijk de bevolking van Wassa, Denkira Tjuffel en andere door het Engelsch gouvernement volgens meergem.d tractaat verlatene Rijken nl de binnenlanden voor het oogenblik niet door geweld tot het Nederlandsch gezag zal trachten te onderwerpen, ten zij het Nederl. gouvernement bij voortdurende weigering dier Rijken om het Nederl. gezag te erkennen, anders mogt besluiten, in welk geval ik daarvan mijnerzijds gen.d landstreek zal kennis geven.- Dat ik echter in het wezentlijk belang zoo wel van koophandel, landbouw enz. de hoofden en bevolking dier Rijken bijzonder aanbeveel, om zich rustig en vreedzaam onder het Nederl. bestuur te stellen, daar zij en de bevolking alsdan in alle hunne belangen die bijstand en bescherming van het Nederl. bestuur zullen ondervinden, waarop alle goedgezinde en vreedzame bevolkingen aanspraak kunnen maken.- Dat in geval de gen.de bevolking de welgemeende raad van mij aanneemt, alsdan ook van weerszijde onmiddelijk

alle

alle de gevangene personen van beide kanten zonder eenig voorbehoud zullen moeten worden uitgeviseld. Ik vertrouw hiermede genoegzaam voldaan te hebben aan het verlangen van U.E. uitgedrukt in haare in hoofde dezer aangehaalde missive, waarbij ik U.E. echter uitdrukkelijk moet mededeelen dat ik in deze slechts onder nadere goedkeuring van het Nederl. gouvernement heb gehandeld. Alhoewel ik niet twijfel of de door mij gestelde voorwaarden zullen goedgekeurd worden, daar dezelven niet in het minst het Nederl. gouvernement tot oneer of verlies van invloed zullen strekken, maar dezelven eerder tot beeindiging van eene inderdaad onhoudbare toestand zullen kunnen leiden. — Ten slotte heb ik de eer U.E. voorloopig voor deze aangeboden bemiddeling mijnen dank te betuigen, welke ik hoop en vertrouw door de goede zorg van U.E. de gewenschte resultaten te zullen opleveren, voor welke mededeeling ik mij beleefd bij U.E. aanbeveel. —

---

4 April 1868. — 2de Boers to Minister of Colonies.

N°53. — Kabinet Geheim. —

Sedert het afzenden van mijn laatste rapport dd. 16-18 Maart ll. N° 44 Kabinet, Geheim is er in den stand van zaken weinig of geen verandering gekomen, echter zal ik de eer hebben de plaats gehad hebbende gebeurtenissen zoo beknoopt mogelijk U.E. mede te deelen. — Van de plaatsen aan de bovenrust heb ik sedert eenige dagen geene verontrustende berigten ontvangen, alleen worden de strandbewoners door den vijand in de bosschen bemoeijelijkt in het halen van voedsel, drinkwater etc., hetgeen tot veele schermutselingen aanleiding geeft en zelden zonder bloedvergieten en gevangenneming van veerskanten afloopt.

Den 1e dezer reept het detachement Kreis deze kust verlaten, om naar Nederland te retourneren, tengevolge waarvan ik het detachement te Commanij heb ingetrokken en naar Elmina doen terugkeeren, daar ik een zoodanige zwakke bezetting zonder bescherming van een oorlogschip niet aan een

coen-

eventuële aanval des vijand vermogt bloot te stellen.-
Door de terugkeer alhier van dat detachement, heb ik
de tijdelijk in dienst gestelde gegageerde soldaten van
het O.I. leger weder tot nadere oproeping ontslagen, waar-
door de niet onaanzienlijke uitgave voor hunne soldij
etc. is ingetrokken.- Op dit oogenblik be-
staat de grootste crisis tusschen de Fantijnsche en Elmi-
nesche bevolking, het welk voor namentlijk zijn oorzaak
vindt in de omstandigheid, dat de Fantijnsche be-
volking alles tracht in het werk te stellen, om de Elmi-
nezen in haar belang bij eene eventueele oorlog met
de Ashantijnen over te halen, waartoe de Elminezen
als innig bevriend met de Ashantijnen, niet te
bewegen zijn, vandaar de haat en verbittering der
Fantijnen, welke alles beproeven, om de Elminezen op
verschillende wijze in hunne belangens te benadeelen,
hetzij door onverhoeds hunne boschkrommen te ver-
branden en korenvelden te vernielen, of wel weerlooze
personen, welke trachten voedsel en water uit de
bosschen te halen, aan te vallen en weg te voeren, wel-
ke verraderlijke handelwijze de spanning en verbit-
tering der Elminezen doet toenemen.-
De kwartieren zijn dan ook grootendeels buiten Elmina
gekampeerd op de weg van waar zij een algemeenen
onverhoedschen aanval des vijands verwonderstellen,
waaronder speciaal de bevolking van Cape Coast
gerekend wordt, door wien de vrije passage tusschen
die plaats en Elmina steeds bemoeijelijkt wordt, zoo
zelfs, dat de boodschappers, welke voor dienstzaken
door mij naar Cape Coast moeten gaan, dat traject
per Kano over zee doen.- De Fantijnsche bevolking
van Cape Coast had zich sedert eenige dagen verza-
meld op de grenzen, met het kennelijk doel tot het
plegen van vijandelijkheden, en trachten zich groo-
tendeels te legeren op Hollandsch grondgebied, ten
gevolge waarvan de Elminezen met hun in scher-
mutseling gekomen, door wien zij over de grenzen zijn
terug verjaagd, en vervolgens hunne tijdelijk opge-
slagen hutten verbrand hebben, zonder dat echter
de Elminezen op Engelsch grondgebied zijn geweest, het-

welk ik hun ten strengste verboden had.-
De Engelsche gouverneur het ernstige der crisis ten volle beseffende, heeft in de vorige week twee dagen bij mij doorgebracht, om amper over de stand van zaken te spreeken, en met mij maatregelen te beramen, ten einde zoo mogelijk de partijen te verzoenen en de vrede te herstellen.- Z.E. bood mij daartoe zijne bemiddeling aan, welke ik volgaarne heb aangenomen, doordien bij de Engelsch gezinde en nu onder het Hollandsch gezag behoorende bevolking alen invloed van Z.E. waarschijnlijk veel kan teweegbrengen tot bereiking van het doel, om de vrede te bewerken.- Van den uitslag naarer pogingen zal Z.E. mij te zijner tijd mededeeling doen, welke ik mij dan ook voorbehoud, zoo mogelijk in mijn eerstvolgend rapport U.E. kenbaar te maken.- Intusschen acht ik mij verplicht bepaalde Instructien van U.E. te moeten verzoeken, hoedanig ten uitvoering van het tractaat te moeten handelen bij voortdurende weigering van de bevolking (speciaal vande groote Rijken in de binnenlanden) om onder Nederlandsch gezag te komen, daar ik vrees, om redenen reeds in mijn vorig rapport ontvikkeld, dat vooral van de bevolking in de binnenlanden de onderwerping aan het scheidsrechterlijk gezag op protectoraat nog zeer veel afis, en daardoor de vijandelijkheden steeds zullen blijven aanhouden.- 5 April.- In den afgeloopen nacht werd ik gewekt door boodschappers uit het Kampement der bevolking, welke mij berichtte, de vijand zeer nabij was gekomen, zoodat men reeds hunne kwartiervuren meende te hebben hooren slaan, doch door de bosschen en de duisternis verhinderd waren, om hun te kunnen zien.-
Ik zond dadelijk politie agenten op verkenning, naar de vermeende vijandelijke richting uit, doch ook deze keerde terug met het berigt, zij geen vijanden bespeurd hadden, welke zich waarschijnlijk in de bosschen schuil hielden, alleen was dooreen gewapende patrouille der bevolking een Fantijn

ge-

gevangen genomen, die in den omtrek zwervende en niet onwaarschijnlijk een vijandelijke spion was; met veel moeite is hij door de hoofden der kwartieren gered uit de handen der verbitterde bevolking, welke niets liever gewenscht hadden, dan om hem onmiddelijk het hoofd af te slaan. - Ik voorzie echter door de dagelijksch toenemende spanning en verbittering der bevolking, dat een treffen tusschen de beide partijen al meer en meer waarschijnlijk wordt. - De gedachten, van alhier geheel zonder geneeskundige hulp te zijn, is niet zeer bemoedigend, daar het toch zeer wel mogelijk konde zijn, dat bij een aanval des vijands, wanneer de redouten door de bezetting en het Europeesch personeel tot ondersteuning der bevolking bezet worden, er zware gewonden kunnen komen, die alsdan van alle dadelijke geneeskundige hulp verstoken moeten blijven, terwijl ook bij de ophomden zijnde regentijd gewoonlijk de koortsen regeren, welke evenzeer dadelijk en goede geneeskundige hulp vereischen, om in tijds het ernstige karacter daarvan tegen te gaan, en aan het ontbieden van een geneesheer van Cape Coast, om in ernstige gevallen hulp te verleenen, is in deze tijd niet te denken, zoodat bij zware verwonding of wel ernstige ziektens de patient zich moet toevertrouwen aan den Inlandsche apothecar's bediende, die natuurlijk meer op goed geluk dan met degelijke kennis van zaken te werk gaat. en dit is toch de eenige geneeskundige hulpe, welke alhier nu reeds sedert circa vijf maanden kan ingeroepen worden. -

6 April: De communicatie met de bovenkust wordt uiterst bemoeijelijkt, zoowel te water als te land, te meer na het vertrek van het oorlog schip, zoodat de correspondentie met en van de kommandanten der posten zeer ongeregeld gaat, daar de rimadoors uit vrees voor de vijandelijke canoo's niet te bewegen zijn tot het overbrengen der postsoldaaten etc. - De Luit. Joost die uit gunnis aan ambtenaren tijdelijk te Chama wordt gedetacheerd, is om

die

die reden tot nu toe niet daarheen kunnen ver-
-trekken, de onwil en onmagt der neger regering al
-hier brengt ook veel bij tot de ongeregelde loops
des dienst, waarvan ik gister weer de ondervin
-ding heb gehad, toen ik herhaalde malen bij
den koning liet vragen, om handlangers te zen-
-den, ten einde de benoodigde reden voor de be-
-diening van het geschut op de verschillende redou
-ten te brengen, en telkens het antwoord ontving,
dat alle negers uit de krom naar buiten waren
gegaan op het gerucht, dat de vijand in aan-
-togt was. — Ik heb op nieuw de negerre-
-gering bij mij ontboden en hun mijn ernstigste
ontevredenheid te kennen gegeven over de weinig
of bijna geen hulp, die ik van hen ondervind;
zoo als gewoonlijk hebben zij dan verschillende re-
-den tot verontschuldiging, doen de beste beloften
voor hunne medewerking, doch daarbij blijft het. —
7 April. — Zoo even ontving ik een schrijven
van den gouverneur te Cape Coast, waarvan ik
de eer heb U.E. bij deze een afschrift aan te-
-bieden, en waaruit het U.E. blijken zal, de be-
-middeling, waarvan hier voren sprake is, tot niets
heeft geleid, en het al meer en meer blijkbaar
wordt, de uitvoering van het tractaat, zoodie
immer tot stand komt, aan doorgaande moeije
-lijkheden en groote bezwaren onderhevig zal
zijn. — Volgens geruchten, die alle schijn
van zekerheid beginnen te krijgen, maaken de
Fantijnen met de bevolking van Wassa, Denkira,
Tjuffel etc onderling door Eede een verbond
hebben gesloten, om zich immer krachtdadig te-
-gen het Nederlandsch gezag te blijven verzetten,
zoodat onder dusdanige omstandigheden de
uitvoering van het tractaat althans vooreerst
onderkbaar is. — Met de aanstaande halve
maands mail, zal ik de eer hebben mijne me-
-dedeelingen omtrent de stand van zaken aan
U.E. te vervolgen. —

15 April 1868.-
N° 56.- Kabinet, Geheim.

Gouv. Boers to Minister of Colonies.-

Ten vervolge op mijn schrijven dd. 4-7 dezer N° 53 Kabinet, Geheim, heb ik de eer U.E. met den sedert alhier plaats gehad hebbende gebeurtenissen in wetenschap te stellen.- Zoo als ik vereids in bovengen.d rapport mededeelde, had er tusschen de Elminezen en Fantijnen eene schermutseling plaats gehad, welke echter voor dat gevolg is geweest, dat laatstgen.de bevolking zich daarna al meer en meer in de omstreken van Elmina concentreerde met het als nu klaarblijkelijk doel de Elminezen in te sluiten en op allerhande wijze te benoeijelijken en afbreuk te doen, door het verbranden van Kleine Bosschkrommen, het beletten van voedsel uit de bosschen te halen etc.- De negerregering deed mij daarop het verzoek, om de onderscheidene Kwartieren, welke allen buiten Elmina sedert eenige tijd gekampeerd zijn, met de militaire magt te willen ondersteunen, ten einde gezamenlijk een aanval op de vijand te doen, om die zoo mogelijk te trachten te verdrijven.- Zaturdag, den 11 dezer des ochtends ten 5 uur, rukte de bevolking, bijgestaan door een detachement van 92 militairen, waaronder hoewel 31 gegageerde soldaten van het O.J. leger, onder bevel van den Kapt.n Kommandant der vaste bezetting Meijer, met medewerking van een gedeelte van het Europeesch ambtenaarspersoneel en drie stukken geschut tegen den vijand op, welke echter in de bosschen gepostteerd waren, waardoor de kans van welslagen voor de onzen twijfelachtig was.- Den afloop was dan ook zonder een gewenscht resultaat verkregen te hebben van beide kanten waren er eenige gesneuvelden en gewonden, onder welke laatste een onderofficier en twee soldaten van de bezetting.-
De overmagt was te groot en de positie des vijands te voordeelig, om lang daartegen volte houden, waarbij nog kwam, dat door het ongedisciplineerde der kwartieren de militaire magt weinig of

geen

geen voordeel op de vijand konde behalen, maar zelfs in het gevaar verkeerde van door den vijand afgesneden te worden; hetwelk gelukkig door de ferme houding der troepen is voorkomen geworden.

Ondersteund door de bevolking uit de Rijken in de binnenlanden, en hebben daardoor eene overmagt, zoodat tegens den middag de bevolking alsmede de militaire magt terug trok. – Van het dienaangaande ontvangen rapport van den Kapitein Meijer heb ik de eer U. E. hierbij een afschrift aan te bieden. – [Meijer Lijmn [illegible]] De Fontijnen worden waartegen de Eminezen en de zoo geringe militaire magt niet bestand zijn. –

De vijand waagt zich niet op de vlakte te verschijnen, wel wetende het geschut van de redouten hun ontzaggelijk veel verliezen zoude toebrengen; zij blijven zich op verschillende punten in groote massa in de bosschen ophouden, alwaar zij door de toevoer uit de binnenlanden overvloed van levensmiddelen etc. hebben, terwijl die voor de Eminezen bij den dag schaarscher worden, het welk mij voor de toekomst zeer bezorgd maakt, te meer daar de regentijd is ingevallen en de gelegenheid tot bewerking der milhie en jams-velden ook daardoor voorbij is zoodat de niet ongegronde vrees bestaat, dat in het aanstaande jaar die algemeene volksvoeding ontbreken, althans uiterst schaars zijn zal waardoor de bevolking met een hongersnood bedreigd wordt, waarvan de noodlottige gevolgen niet te overzien zullen zijn, en welke zich nu reeds bij de geringe man begint te openbaren, daar hun voedings middelen reeds aanzienlijk in prijs gestegen zijn, en bij den dag meer stijgen. –

De 2e Luit. Joost heb ik eenige dagen geleden met de met een stuk geschut bewapende barkas (welke mij door het afstaken kruis is afgestaan, maar Chama doen vertrekken', en is hij zonder bemoeijelijkt te zijn geworden, op zijn post aangekomen, waardoor als nu te Appollonia weder een Kommandant is gevestigd kunnen worden, hetwelk

ik

ik voor de rust in dat nog zoo kort geleden onder ons gezag gekomen Rijk als hoogst noodzakelijk beschouw.- Het ware zeker wel wenschelijk, dat afwisselend alhier een stoomschip, alwas het van klein charter, voortdurend gestationneerd was, om de dienst naar de bovenkust geregeld gaande te kunnen houden, en waarvan ik mij konde bedienen, vanneer mijne tegenwoordigheid hier of daar dadelijk vereischt werd, zulks zoude, behalve den indruk op de vijand, ook bij onze Engelsche naburen eene gunstiger dunk onzer magtsontwikkeling geven, welke onderscheidene zoo groote als kleinere stoomschepen ter beschikking in hunne wateren hebben. De vrees en schrik onder de bevolking alhier is zoo groot, dat bij het minste gerucht van naderinq des vijands, eene algemeene opschuddinq in de krom ontstaat, welke zich speciaal kenmerkt door het vervaarlijk geschreeuw der vrouwen en kinderen, welke danals op alle zigtbare lighaamsdeelen met kalk besmeerd zijnde, een afzigtelijk uijterlijk hebben, en als dolzinnigen al gillende onder het maken van de vreemdsoortigste gebaren met troepen van honderden door de krom loopen, en waarbij het drinken van rum niet gespaard wordt, welk misbruik niet weinig bijbrengt tot de aan dolheid grenzende bewegingen dier furiën!
De berigten van de Kommandanten op de buitenposten, welke ik op ongeregelde tijden ontvang, zijn echter sints eenige tijd niet van die verontrustende aard, als wel vroeger het geval was, waaruit ik moet afleiden, dat de daar achter grenzende bevolking van Wassa, niet zoo vijandig tegen de strand bewoners aan de bovenkust is, als de Fantijnen in vereeniging met de bevolking (speciaal van Denkira) tegen de Elminezen, doch hoe het ook zij, de toestand te dezer kuste is en blijft zeer hagchelijk, waarvan het einde zich onmogelijk laat bepalen.- Geen schip komt meer op de reede, de inkomende regten zijn alzoo, behalve

een

een reinig van de bovenkust, niet noemens waard, de handel staat geheel stil en aan landbouw is niet te denken; waarop moet zoo een treurige toe-stand uitloopen? De tijd alleen zal deze vraag tot oplossing brengen, maar ik mag U. E. niet ontveinzen, dat ik eene dusdanige stand van zaken zeer bezorgd gade sla, en mij zelve slikwijls afvraag, wat daarvan het einde zal moeten zijn. Met de eerst volgende mail hoop ik de eer te hebben dit rapport te vervolgen.

---

7 Febij 1868. — Gouv. Boers to Minister of Colonies. —
N. 61. — Kabinet, Geheim. —

Ik heb de eer U. E. te berigten, dat sedert het schrijven van mijn vorig rapport dd. 15 April ll. N. 56, Kabinet, Geheim, in den stand van zaken alhier toegenaamd geene verandering is gekomen. De vijand (zoomen giet, ten getale van ca 30.000 man) is in drie partijen op een afstand van Elmina gekampeerd, doch schijnt niet tot den aanval te kunnen besluiten. — Ik voor mij houd mij overtuigd, dat wanneer de Elminezen zich wilde aansluiten bij de Fantijnen, namentlijk om zich met hen tegen de Ashantijnen te verklaren, ten einde bij eventuële oorlog tusschen de beide Rijken, de bondgenooten der Fantijnen te zijn, de reden tot de tegenwoordige vijandelijkheden dadelijk uit den weg geruimd en eene verzoening tusschen die beide volkeren het gevolg daarvan zoude zijn. —
Ik mag evenwel de Elminezen daartoe niet aanzetten, ofschoon ik meer en meer te oordeelen naar de nu en dan bij mij inkomende zijdelingsche berigten, begin te gelooven de Elminezen, om uit hunne tegenwoordige zeer hagchelijke positie te geraken, niet ongenegen zoude zijn dit verbond aan te gaan. —
Zonder evenwel in deze hoogst gewigtige zaak van bepaalde nadere instructien van U. E. te worden voorzien, blijf ik met het oog op de voorschriften mij gegeven bij Uwe missive dd. 24 Juny 1867 L. V. N. 2 Kabinet, Geheim, de slipste neutraliteit in het oog houden. — Ik heb de negerregering voorgesteld

om te trachten gezamenlijk met de bevolking van Akan-
-ta (Chama, Saccondée, Joosua Soutrij etc) een alge-
-meenen aanval tot verdrijving vanden vijand te
beproeven, doch de bevolking van de bovenkust is daar-
-toe niet te bewegen, om reden zij verzekerd zijn, zoo-
-dra zij naar Elmina komen, om de Fantijnen tebel-
-pen bestrijden, hunne kommen door de bevolking
van Wassa worden aangevallen en verwoest. —
Daar ik echter geen vertrouwen mag stellen in de
passieve houding des vijands, en een algemeene aan-
-val tegen Elmina plotseling geschieden kan, waar-
-van het gevolg zoude kunnen worden, dat de be
-zetting het kasteel zoude moeten betrekken, zoo acht
ik mij ouverantwoord, zoo lang ik niet in tijds
alle maatregelen genomen heb, die de omstandig
-heden alsdan zullen vereischen. —
Hieronder rangschik ik speciaal het approvian-
-deren van het kasteel, hetwelk een van de voor
-naamste behoeften bij eventuële insluiting is. —
Het is op grond daarvan, dat ik mij verplicht
gevoel, als nu U.E. eerbiedig te moeten verzoeken
wel gevolg te willen doen geven aan de uitzending
der artikelen vermeld op de aanvrage U.E. aan-
-geboden bij mijne missive dtd. 15 Februarij ll.
N°18 Kabinet, geheim. — Om zulks op de geschiktste
en minst kostbare wijze te doen plaats hebben, heb
ik de eer U.E. beleefd in overweging te geven, om
daartoe het eerste met suppletie troepen naar Oost-
-Indie vertrekkende transportschip te bezigen, hetwelk
aldaar tegelijk de alhier zijnde recruten voor het
O.I. leger, welk getal op dit oogenblik reeds tot 31
geklommen is, zoude kunnen innemen. —
Ook acht ik het niet ondoelmatig U.E. in overwe-
-ging te geven, om zoo mogelijk ook met dit gele-
-genheid een goede voorraad steenkolen uitte-
-zenden, welke alhier in eenen loods zouden opge-
-borgen kunnen worden, om te strekken ten behoeve
van het verwacht wordende stoomschip, waardoor
dien loodsen niet verhinderd zoude zijn in de uit-
-voering van dienst verrigtingen, zoo als met het

ste-

metalen kruis bij langer verblijf te dezer kuste het geval had geworden.- Z. E. de Minister van Marine zoude de hoegrootheid der voorraad steenkolen kunnen bepalen, na evenredigheid van het charter der oorlogsboot, die door Haar voor het station alhier bestemd is, of zal worden, tenzij dat het te verwachten stoomschip slechts zoo lang in deze wateren vertoefde, berekend naar de aan boord hebbende voorraad victualie en steenkolen, en alsdan in tijds door een andere bodem afgelost werd, zoodat immer, altkans zoo lang de omstandigheden zulks noodzakelijk maakte, een oorlogschip alhier gestationneerd was.-
Eindelijk zoude ik U. E. verschoon voor te stellen, mij te autoriseren, om ook gedurende de tijd, dat de omstandigheden een grootere magtontwikkeling gebieden verder, de verving voor de vaste bezetting tot een onbepaald getal te kunnen doorzetten, zonder daarbij gehouden te zijn aan het cijfer der bestaande formatie, daar onder den tegenwoordige toestand dat getal veel te gering is tot het eenigzints behoorlijk bezetten van het kasteel en de buitenforten.- Wat nu betreft de voeding voor de bevolking alhier, zulks baart mij immer de grootste bezorgdheid, de prijzen daarvan zijn reeds verzevendubbeld en zijn ten laatste onbereikbaar voor de arme klasse, die daaronder dan ook reeds zeer lijden, waarvan dan ook het gevolg is, er zeer veele zieken (speciaal dysenterie) zijn.- De eenige uitweg, die voor de bevolking nog open blijft, en waarvan dan ook gebruik wordt gemaakt, is door een mana cano's naar de bovenkust te zenden, om zoo veel mogelijk milkie op te koopen, doch door de vijandige gezindheid der bevolking van Vasa tegenover die van Chanta blijft de verkrijging van dat voedingsmiddel van daar immer zeer precair.- Ten slotte heb ik nog de eer U. E. te verzoeken wel het noodige te willen doen verrichten, ten einde met de eerste gelegenheid naar hier

worde-

worde verzonden een getal van 500 slag- en 500. Silex geweren, benevens 2000. stuks vuursteenen, daar de voorraad in het magazijn geheel uitgeput is.- Eerstgemelde zijn bestemd voor voorraad in het magazijn, en ter verwisseling van die bij de bezetting in gebruik, welke in slechten staat verkeeren en baatstgen^de voor het gebruik der Inlanders bij mogelijken aanval des vijand, die niet gewend zijn, om met slag geweren om te gaan, mogten echter geene Silex geweren disponibel zijn, dan verzoek ik U.E. beleefd het geheele getal van 1000. aan slag-geweren te willen doen afzenden.-
Met de eerstvolgende Mail hoop ik de eer te hebben dit rapport te vervolgen.-

---

14 Maij 1868.- goed Zoers to Minister of Colonies.-
N:o 63.- Kabinet, Geheim.-

Als vervolg op mijn rapport dd. 7 dezer N:o 61, Kabinet, Geheim, heb ik de eer U.E. te berigten, dat de stand van zaken als nog onveranderd is gebleven.- De vijand blijft steeds onbewegelijk in zijne ingenomen positie gekampeerd, zonder de minste blijken van een voorgenomen aanval tegen Elmina te geven.- waaruit ik moet afleiden, dat haar oogmerk is, om de Elminezen zoo lang ingesloten te houden, tot dat gebrek aan alles het hoogste toppunt zal bereikt hebben, om waarschijnlijk alsdan op het onverwacht den aanval te ondernemen.- De bevolking is echter op hun hoede, en zijn even als de vijand steeds buiten Elmina gekampeerd.- De door U.E. aan mij gegeven voorschriften bij Hare Kabinets missive dd. 6 April ll. L:o U^4/N:o 4, nopens de wijze, waarop door mij in de gegeven omstandigheden moet gehandeld worden, worden door mij stipt opgevolgd, te meer nog daar dezelven volmaakt overeenstemmen met mijne denkwijze omtrent de te volgen politiek, welke ik bereids in mijne missive dd. 3 dezer ll, N:o 36 Kabinet Geheim de eer had U.E. mede te deelen, als zijnde ook naar mijn gevoelen de eenige

weg

weg, om met der tijd tot eene mogelijke pacificatie te kunnen geraken.- De vivres tot approvisionering van het kasteel, vermeld in U.E. missive dd. 6 dpril tt. L.a.F. N.o 31/38 zal ik bij aankomst der verwacht worden de mail vandaag stoomschip te Cape Coast doen afhalen met Retal- hier op de Reede liggende Nederl. Koopvaardij- schip Elize Suzanna, gezagvoerder Midschelm, met wien ik vereids daartoe een accoord heb aangegaan, en waaromtrent ik de eer zal hebben in mijn eerstvolgend rapport U.E. nadere mededeelingen te doen.- Dat schip behoord tot de reederij van de firma Hendrik Muller en C.o te Rotterdam.- Van de commandanten der buitenforten heb ik geene verontrustende berigten ontvangen.- Van Comassie verneem ik niets, even min als van onzen agent bij dat dorp, hetgeen ik moet toeschrijven aan de door de Fantijnen afgesloten weg naar de Fantijn, waardoor alle gemeenschap met dat Rijk gestremd is.-

---

1 June 1868.- Gov.r Daers to Minister of Colonies.-
N.o 64.- Kabinet, geheim.-

Als vervolg op mijn rapport dd. 14 Mei tt., N.o 63, Kabinet geheim, heb ik de eer U.E. te berigten, dat de vijand eindelijk de zoo lang besproken aanval op Elmina heeft gedaan.- Den 26 Meitt. des morgens ten 9 uur kwam bij plotseling van achter de bergen en uit de bosschen op de vlakte, en viel met een groote magt het kamp der Elminezen aan, hetwelk in het eerste oogenblik een panische schrik onder laatstgenoemde te weeg bragt, doch daar de onmiddelijk aanrukkende versterking zoo wel van de gedeeltelijk in de krom zijnde bevolking (welke bij afloozing het kamp betrekken) als van de bezetting aangevoerd door de gegageerde soldaten van Java, verd al spoedig de orde hersteld, en hielden de Elminezen ferm stand.- Intusschen was de kapt Meijer met een detachement van 2 korporaals en 30 soldaten benevens een kanonnetje van 12 d.m met alle spoed

spoed naar de zoutvlakte opgerukt, alwaar de aanval het levigste was en hield de vijand aldaar zoo goed mogelijk in bedwang, de door hen geworpen granaten hadden een vernielende uitwerking.
Op dat oogenblik opende de redoute Java haar vuur tegen de langs het strand vooruitrukkende Fantijnen, waarop van de kerkbatterij uit het kasteel eenige kar-
-tetsen langs het zeestrand werden geworpen, welke een zoodanig goed effect deden, dat al spoedig het zeestrand schoon geveegd was, en de vijand de wijk om Elmina naar de zoutvlakte nam, en zich al-
-daar bij de hoofdtroep voegde.- Hier begon het gevecht alzoo in al haar kracht, de vijand trachte langs het zoute moeras onze magt om te trekken, doch werd daarin krachtdadig tegengegaan door het vuur der redouten.- Door den Kapt Meijer werden op nieuw eenige granaatworpen gedaan, ten gevolge waarvan de vijand eindelijk begon te wijken, waarop zij door de onze met de stormpas werd vervolgd; na korte wederstand sloeg de vijand in overhaasting op de vlugt zoolang mogelijk door de kwartieren en de soldaten met de houwitser vervolgd en sterk afbreuk gedaan.- De hierbij aangeboden vlugtige schets zal N.G. een eenigzints duidelijk overzigt van het terrein en de stelling der beide partijen kunnen geven.- Een half drie uur na demiddag begon er een doordringende regen te vallen, waardoor de met Silex geweren gewapende Elminezen naar hun kamps terug trokken, het welk zij des te geruster konden doen, doordien er geen spoor van den vijand meer zigtbaar was.-
Ook de Kapt Meijer met de bezetting en den houwitser keerde tegen 3 uur binnen het kasteel terug.-
De militairen hebben trouw hun pligt vervuld, zoo mede over het algemeen de kwartieren van Elmina, welke flink gevochten hebben, ondersteund door de militaire magt en de heeren ambtenaren, zoo van de redouten als van het kasteel, over alles heb ik alle reden zeer tevreden te zijn.-
Het verlies aan gesneuvelden en gewonden van

den

vijand moet volgens nader bij mij ingekomen berigten van belang zijn geweest, daar het getal tusschen de 3 à 400 geschat wordt, dat in metalen overblevenen beschouw, doordien de uitwerking der granaten en kartetsen eene ligt te begrijpen verwoesting moet te weeg gebragt hebben.— Doch ook de Eliminezen hebben, ofschoon met zoo aanzienlijk verliezen geleden, waaronder veele ernstige gewonden, ook ontstaan door het springen hunner geweren, waarvan veelen met veel meer als oud roest zijn en onbezonnen door hun overladen worden.—
Van de bezetting is slechts een soldaat, bestemd voor het O.I. leger, gewond, hetgeen zich in den beginne ernstig liet aanzien, doch door de goede zorg van den doctor Entroven van het oorlogschip de Amstel zal hij spoedig weer hersteld en voor de dienst geschikt zijn.— Deze geneesheer heb ik verzocht voorloopig aan de wal te verblijven tot het verleenen van hulp aan de zwaargewonden Inlanders, die allen in het hospitaal worden verpleegd.— Het oorlogschip de Amstel arriveerde den 25 dezer des middags ten 12 uur op de reede alhier; den volgenden morgen ten 8 uur werden van weerszijde de saluten gewisseld, en naauwelijks was dat afgeloopen, of de vijandelijke aanval nam plotseling een aanvang, even als of de vijand de aanwezigheid van het oorlogschip vernemende, de aanval nog wilde beproeven, alvorens de magt van het schip daaraan konde deel nemen.—
"Amstel" arrives 25 May.
Ik verzocht den kommandant van het stoomschip, om gedurende den aanval te verzeilen en zoo digt mogelijk bij het vijandelijke kamp te ankeren, waaraan zoo spoedig mogelijk met alle bereidwilligheid voldaan werd, doch door de kort daarop volgende vlugt van den vijand is de medewerking van het schip onnoodig geweest.
Voor het oogenblik is het rustig, doch volgens de door mij zoo goed mogelijk ingewonnen berigten moet de vijand het voornemen hebben na verkregen versterking Elmina op drie punten tege-

lijk

-lijk aan te vallen, en nogmaals de overwinning te beproeven; alles is echter gereed, om haar te ontvangen, en zoo ik hoop een tweede nederlaag te geven.- 5 Junij: Sedert het schrijven van het vorenstaande heeft er eene niet te voorziene gebeurtenis plaats gehad, welke ik de eer heb N.E. alsnog mede te deelen.- Een paar dagen na de hierboven omschreven aanval ontving ik het berigt, dat de vijand zoo wel Fantijnen als Denkirezen hun kamp opgebroken en grootendeels verbrand, het Hollandsch grondgebied verlaten en hierop het Engelsche teruggetrokken hadden; spoedig werd de waarheid daarvan bevestigd, doordien de Elminezen op eene verkenning de vijandelijke kampen werkelijk verlaten vonden en geen spoor van hun meer was te ontdekken, waarop door hun het nog niet geheel verbrandde verder is verwoest en geslecht.

Fantes & Denkeras break up camps.

Kort daarna kwamen alhier twee afgezanten van de Fantijnen met de witte vlag en eene brief voor den koning van Elmina, het voorstel inhoudende tot vredesonderhandelingen en met uitnoodiging, om tot dat einde zich bij hun te vervoegen in eene Krom, genaamd Affootoe op Engelsch grondgebied gelegen, alwaar de hoofden der Fantijnen en Denkirezen vereenigd waren, en de afgezanten van Elmina zoude afwachten.- Door de regeringregering alhier is daarop geantwoord, dat zij niet ongenegen waren, om op eervolle wijze met de Fantijnen etc. tot de onderlinge vrede te onderhandelen, doch dat zij verlangde, zulks op Hollandsch grondgebied zoude geschieden ter plaatse welke alsdan met overleg van mij daartoe zoude worden aangewezen, alsmede dat zij in geene onderhandeling zoude treden voor en al eer de vier Elminezen, die als afgezanten reeds sedert ruim drie maanden wederregtelijk door de Fantijnen gevangen worden gehouden, zouden zijn uitgeleverd.-

Peace envoys from Fanti

Op dit schrijven wordt als nu het antwoord alhier ingewacht, en hoop met de volgende mail N.E. een gunstig berigt dienaan-

-gaande te zullen kunnen mededeelen.-
Deze spoedige en onverwachte ommekeer van zaken kan ik niet anders toeschrijven, dan aan het teneurstellend echec door hun bij den aanval op 26 dezer geleden, waardoor zij geheel ontmoedigd zijn geworden, en op nieuw de overtuiging hebben erlangd, dat een aanval op het goed versterkte Elmina tot de wanhoopigste ondernemingen behoord, het welk zij trouwens reeds meer dan eens in vroegere jaren hebben ondervonden, daar zij alstoen reeds ook immer met groote verliezen zijn terug geslagen.
Intusschen is de bevolking van Elmina nu eenigzins tot verademing gekomen en maken van het vertrek des vijands dan ook ruim gebruik, om al hoewel gewapend naar de bosschen te gaan, tot het halen van voedingsmiddelen Brandhout, drinkwater etc., waarvan zij zoo lang verstoken zijn geweest en waaronder speciaal de geringe klasse zeer veel geleden heeft.- De grootste waakzaamheid heb ik echter de negerregering blijven aanbevelen, daar zij even min als de bezetting niet genoeg op hunne hoede kunnen zijn.-
De 100. stuks achterlaadgeweren benevens de daarbij behoorende 25000 stuks patronen zijn met het oorlogs stoomschip de Amstel aangebragt en behoorlijk afgeleverd, de met de laatste mail mede alhier aangekomen twee Europesche onderofficieren konden zich bereids onledig met de noodige instructien daarin te geven, eerstens aan het Inlandsche kader en later de soldaten, ten einde bij algemeene bekendheid van dat wapen dezelve te doen verwisselen voor de tot nu toe in gebruik zijnde slaggeweren.
Door de uitzending dezer achterlaadgeweren zoude de aanvrage gedaan bij mijne missive dd. 7 dezer tl. et°6 i kabinet Geheim, eene wijziging kunnen ondergaan, doordien dezelve als nu te ruim is geworden; ik zal alzoo de eer hebben met de eerstvolgende mail een vernieuwde aanvrage dier wapenen U.E. aan te bieden.-

14 Juny 1868. — Gouv. Boers to Minister of Colonies.

N°. 70. — Kabinet, Geheim.

Met beleefde refertе aan mijne missive dd. 1 dezer N°. 64, Kabinet, Geheim heb ik de eer U.E. te berigten, dat er sedert dat schrijven zich geene bijzondere omstandigheden in den stand van zaken hebben voorgedaan, welke eenige verandering daarin hebben te weeg gebragt.

De negerregering alhier heeft tot nu toe nog geen antwoord ontvangen op haar schrijven aan de hoofden, vermeld in mijne hierboven aangehaalde missive. —

Intusschen ontving ik dezer dagen een particulier schrijven van mijn Engelsche ambtgenoot te Cape Coast, den heer Ussher, die mij daarin mededeelde, dat na de mislukte aanval des vijands op de Elminezen de hoofden zich niet ongenegen toonde, om zich weer onder het gezag Engelsch bestuur te stellen, waaraan zij zich sedert eenige tijd kwalijk onttrokken hadden, en met hem gouverneur in overleg wilde treden, omtrent het treffen eener verzoening met de Elminezen. — Gen.d gouverneur deed mij het voorstel, om mijne toestemming te verleenen tot het doorhem aanknoopen van onderhandelingen met de Fantijnsche hoofden in het belang der vrede tusschen de beide partijen, waarop ik Z.E. verzocht heb, al het mogelijke te willen in het werk stellen, om zoospoedig mogelijk een gunstig resultaat te verkrijgen; het antwoord daarop ben ik dagelijksch van Z.E. wachtende, waarvan ik de eer zal hebben, U.E. zoomogelijk met de eerst volgende mail in wetenschap te stellen. — Bij de laatste aanval der Fantijnen waren eenige Elminezen door hen gevangen genomen en medegevoerd, over wiens lot de bevolking alhier zich zeer verontruste. — De Eng. gouverneur hiervan kennis bekomen hebbende, zond onmiddelijk het stoomschip de Dart naar Cormantin en Salt-pond, alwaar die gevangenen zich bevonden, welke bodem juist in tijds aldaar aankwam, om de ontvoerding dier gevangenen tegen te gaan en hun naar Cape Coast over te brengen, van waar zij dezer dagen met het stoomschip de Amstel zullen worden afgehaald.

De Eng. gouverneur verzocht mij ook, om zoolang de vredes-

onderhandelingen met waren afgeloopen, geen Elmi-
-nezen met een sloep naar Cape Coast te zenden tot af-
-haling der mailpaketten, als anderzints, dangezien
hij vreesd was, dit aanleiding tot gevaarlijke con-
-flicten tusschen de Elminezen en de zeer onhandelbare
bevolking van Cape Coast zoude kunnen geven, waar-
-om ik dan oor den kommandant vande elmstel ver-
-zocht heb, de mailpakketten vandaar af te halen, het
-welk reeds met de vorige mail met goed gevolg op
die wijze heeft plaats gevonden. — In het hospitaal
alhier bevinden zich nog een twaalftal ernstig
geblesseerde Inlanders onder behandeling van den
officier van gezondheid Entroven, terwijl de gebles-
-seerde soldaat hersteld is, en zijn dienst vereids
hervat heeft. — Op dringend aanzoek
van gen.de geneesheer Reh ik voorloopig autorisatie
verleend tot het dagelijks aanschaffen van 2 à 3 kip-
-pen, tot bereiding van soepen bouillon voor diege-
-vonden, welke door den aard hunner wond krach-
-tiger voedsel behoeven, dan hun uit de krom wordt
toegezonden. — Ik zal hiermede voortgaan
tot de Doctor mij het verder on noodige daarvan
zal hebben medegedeeld, en verzoek U.E. vel hare
goedkeuring op deze, op speciale aandrang van den
Doctor, genomen maatregel te willen verleenen, daar
de kosten betrekkelijk gering zullen zijn en de deerni-
-waardige toestand van sommige lijders daardoor
eenigermate verligt wordt. — De toestand der
bevolking alhier is ook veel verbeterd door het kun-
-nen verkrijgen van hun gewoon voedsel als pisangs,
jams, peper, vruchten, en ook vooral goed drink wa-
-ter, waarvan zij zoo lang verstoken zijn geweest. —
De markt levert ook reeds al meer en meer die voort-
-brengselen op, alleen doordien de tijd voor het zaa-
-jen der milhi (korn) voorbij is moet dit hoofdbe-
-stand deel van hun voedsel nog van de boven kust
gehaald worden, van waar gelukkig de aanvoer
nog naar wensch blijft gaan. — Van de boven-
-kust ontvang ik geene verontrustende berigten en
heb hoop, indien de Fantijnen en Denkiregen naar

kunne Fijken mogten terugkeeren, de bevolking van Ahanta ook niet meer door die van Wassa zal verontrust worden, echter vertrouw ik nog niet te veel op de passieve houding der bevolking van Wassa, daar de nu en dan plaats hebbende schermutselingen aan de grenzen wel het bewijs opleveren, dat de haaten vijandige gezindheid tegen de bevolking onder het Hollandsch gezag steeds blijft bestaan. - Met de eerstvolgende mail zal ik de eer hebben dit rapport te vervolgen. -

---

7 July 1868. - Govr Boers to Minister of Colonies. -
N° 76. - Kabinet, Geheim. -

Ik heb de eer U. E. te berigten, dat sedert mijn schrijven dd. 14 Junij ll. N° 70. Kabinet, Geheim, alhier de rust niet is geworden verstoord. - Zoo als ik de eer had U. E. in mijn bovengen^d rapport mede te deelen, had de gouverneur te Cape Coast mij het voorstel gedaan, om door zijne bemiddeling de Fantijnsche bevolking trachten te overreden, hare vijandige houding tegen de Elminezen op te geven en zoo mogelijk de vrede en vriendschap tusschen beide partijen tot stand te brengen. - Tot dat einde kwam den 27^e Junij ll. het Engelsche oorlogschip de Pandora, Commodore Spratt alhier op de reede tot overbrenging van den gouvernements secretaris met twee gevolmagtigden van de Fantijnsche bevolking, om in overleg met mij en de Elmineesche regering de punten van de vredes onderhandeling zoo mogelijk tot stand te brengen. - In tijds daar mijn ambtgenoot van de komst van dat gezantschap verwittigd zijnde, had ik de negerregering tot eene algemeene beraadslaging opgeroepen, waaraan op het bepaalde tijdstip voldaan werd. -

Deze vergadering werd op zondag den 29 Junij door mij, den Engelsche gouvernements secretaris benevens de Fantijnsche gevolmagtigden bijgewoond en na ons des morgens 9 tot rade middag 4 uur bijeen te zijn geweest, waren de beide partijen het in zooverre eens geworden, dat eenige punten der vredes-

Vrede negotiatie's

- zoo -

voor waarden voorloopig werden vastgesteld, en besloten werd, dat op aanstaande maandag den 13e dezer, eene openbare vergadering zoude plaats hebben, aan de zoogenaamde Zoete rivier (zijnde de grensscheiding der tegenwoordige Engelsche en Nederlandsche bezittingen) welke door mij, den Eng. gouverneur, en van beide partijen een getal van 15 groote en hoofden zal zijn zamengesteld, om de vredesvoorwaarden verder te bespreeken en zoo mogelijk definitief door onderteekening van een tractaat vast te stellen.—
Van dit tractaat, het zij het al dan niet tot stand komt, zal ik de eer hebben met de volgende mail U.E. een afschrift aan te bieden.—
In bovengenoemde vergadering op den 24 Junij werd ook door de Tantijnsche gevolmagtigden in naam der bevolking van Commendah de vensch ter sprake gebragt, om mij te verzoeken, geene verdere demarches te doen, om haar onder het Nederl. gezag te brengen, tot dat ik daaromtrent het nader vel meenen der Nederlandsche regering zoude gevraagd hebben, en zoo lang ik het antwoord daarop niet zoude ontvangen hebben, die plaats als geheel onzijdig te beschouwen, waarbij zij zich dan zoude verbinden, om gedurende dat tijdsverloop alle vijandelijkheden tegen de bevolking onder Nederl. gezag te zullen staken.
Commendah

Alhoewel nu volgens het tractaat dat district tot het Nederl. bezit is voorgegaan, en ook een verder Engelsch protectoraat daarover onderhandeld is, zoo heb ik toch wel vermeend hun verzoek niet van de hand te moeten wijzen, en mij deze ook de politiek van temporiseren te moeten volgen.— Ik neem alzoo de vrijheid U.E. eerbiedig in overweging te geven, mij omtrent deze zaak bepaalde instructien tot handelen te willen geven, daar het mijns inziens bezwaren van overwegende aard in zich sluit, om dat district voor altijd onzijdig te laten, tot dat hun eigen belang het zoude medebrengen, om zich als van zelve later onder ons gezag te stellen.—
Deze bezwaren zijn speciaal gegrond ten opzigte der ligging van Commendah, als zijnde op de groote weg van

El-

Elmina naar de Bovenkust, en deze plaats alzoo onzijdig zijnde, een broeinest voor de smokkelhandel naar de binnenlanden, kan en ongetwijfeld zoude worden. — Waartegen alsdan door ons niets zoude kunnen worden gedaan, even min als dat een eventueel te ontstaan conflict tusschen hen en de daarneven onder ons bestuur leggende bevolking zoude kunnen worden onderzocht en beeindigd, het welk aanleiding tot onteoredenheid bij de bevolking onder ons gezag, en niet onwaarschijnlijk onophoudelijke twist en oneenigheden zoude geven. —
Naar mijn gevoelen kan het district Commendah niet anders, dan of onder Nederl. gezag komen of wel moet hetzelve door de bevolking geheel verlaten en tot verblijf aan Nederlandsche onderdanen afgestaan worden. — Doch tot bereiking van dit een of ander, zoude maatregelen van geweld moeten gebezigd worden, het welk in de gegeven omstandigheden hoogst onraadzaam zoude zijn. —
Ik ben dus verpligt, deze zeer tedere zaak aan het oordeel van U.E. te moeten onderwerpen, en eene afwachtende houding ten opzigte van Commendah te moeten aannemen tot tijd en wijle ik daaromtrent bepaalde Instructien van U.E. zal ontvangen hebben. — Naar aanleiding van Uwer Exc. missive dd. 20 April tl. L. U⁵/N° 6, Kabinet, Geheim, vermeen ik na het hierboven verhandelde nog eene nadere uitlegging omtrent het gedeeltelijk verbranden van Commendah niet achterwege te mogen laten, ten einde de mogelijke verdenking niet op mij te laden, als of ten deze onzaakkundig en zonder doorzigt zoude gehandeld zijn, waartoe zoo ik tot mijn leedwezen vernomen heb, de verkeerde wijze van voorstelling dezer zaak in de Hollandsche dagbladen ook al ligt vermoeden zoude kunnen geven. — In mijn rapport dd. 21 January tl, N° 9 Kabinet, Geheim, had ik de Eer Uwer Exc. met de aanleiding en ware toedragt deer zaak in wetenschap te stellen, doch verzuimde daarbij speciaal te vermelden, dat het verbranden van

Com-

Commendak verstrekt niet gepremediteerd was geweest en ik daartoe toegenaamd geene redden had gegeven, daar het oogmerk van het zenden eener militaire magt aan wal alleen ten doel had, om de Hollandsche vlag op de ruine van het fort te hijschen waardoor het zogenaamde jonge volk (de regering en grooten van Commendak waren de minderwaardigheid aan het Nederl. gezag toegedaan blijken het reeds vermelde in mijn bovengenoemd rapport) waarvan tijd tot inkeer zoude komen en vare vijandige demonstratien laten varen. Het eerstgezigt van boord op de brandende daken was mij dus niet welgevallig daar it onwillekeurig moest denken aan al te voorbarig genomen maatregelen van gereed, door bij terugkeer van den Luit. ter zee 1e klasse Voorduijn, die met het commandement der troepen belast was, en na diens rapport gehoord te hebben, konde ik niet anders dan zijne genomen maatregelen goedkeuren, het volk ook doordien te gelooken gouverneeren, die zich meede met mij aan boord van het Stralen kruis bevond ten volle verdedigd.

Het Nederlandsch gezag op dat oogenblik vertegenwoordigd door de vlag en de militaire magt, rond op de kaagste en vooruitgestoote vijze gehoond beschimpt en verguisd. De meeste tankbaarheid en het uiterste geduld was door de onzen aan den dag gelegd, en de officieren hadden alle moeite, om hun onderhebbende manschappen tot zelfs de afrikaansche soldaten het streng verbod van niet te schieten te doen verbiedigen, zoogroot was de beledigende en bespottende demonstratie der bevolking. Alleen in die oogenblikken eene bestraffing achterwege blijven, en de officieren en troepen gevolgd met uitjouwingen en bespotting naar boord terugkeeren, om het prestige van ons gezag voor altijd prijs te geven? K.b. jal, ik ben daarvan overtuigd, de handelingen van de onzen niet gemaakt met kunnen afkeuren. — En dan nog iets, dat het met straffen dezer overmoedige houding dier bevolking ten gevolge zoude kunnen gelaat hebben, is dit:

Het

Het oorlogzuchtige en magtige Rijk van Appolonia, het immer Engelsch gezinde district Dixcove, alsmede het voor 1 January Engelsch district Sacondé, zoo kort te voren zonder beduidend tegenstand aan het Nederl. gezag onderworpen, zoude, ik konde mij daarvan overtuigd, al spoedig tot de conclusie zijn gekomen, dat zij op een bestuur, dat zich dusdanige vernederende behandelingen van het nietige district Commendah had laten welgevallen, geen vertrouwen konde stellen, en meer dan waarschijnlijk het Nederlandsche protectoraat zoude gewraakt en afgeschud hebben, waardoor eene latere onderwerping onmogelijk, en de door mij zoo gelukkig verkregene resultaten in de tot dus verre ten uitvoer legging van het tractaat der grensscheiding, voor nu en altijd verloren waren geweest.- Bijtendien is de bedoelde bestraffing betrekkelijk van weinig beteekenis voor de bevolking geweest, daar Commendah een kleine krom is, waarvan de huizen van harde klei met rieten daken gebouwd, en alzoo weinig meer dan de daken verbrand zijn, zoodat dezelve met geringe kosten en moeite weder hersteld kunnen worden.-

Ik vertrouw dat door deze aanvulling van mijn reeds genoemd rapport dd. 21 January ll, N°. 7 (sic.) zoo noodig tot de overtuiging zal mogen worden gebragt, dat het gebeurde te Commendah, noch aan gebrek aan doorzigt, noch aan onstaatkundige handelwijze moet worden toegeschreven, maar wel aan de omstandig heden van het oogenblik, welke van dien aard waren, dat eene toegeeflijkheid en laauwheid naar mijn gevoelen onstaatkundig ware geweest, en voor weinig doorzigt zoude gepleit hebben, daar hier met alleen ons prestige, maar hoogst waarschijnlijk, zoo als ik hier boven zeide, ook het behoud van ons pas verkregen gezag over de gemelde Rijken, op het spel stond!-

Met de volgende Mail hoop ik de eer te hebben U.E. met den uitslag der reeds vermelde vergadering aan de Zoete rivier in wetenschap te kunnen stellen.-

15 July 1868. — Govr Baers to Minister of Colonies.

N°84. — Kabinet, Geheim.

Als vervolg op mijne Missive dd. 7 dezer, N°76, Kabinet, Geheim, heb ik de eer U.E. te berigten, dat de toestand alhier sedert dat schrijven, tot mijn groot leedwezen eene zeer ongunstige wending genomen heeft, waardoor het voor uitzigt op vrede zoo niet geheel verloren, dan toch tot een niet te voorzien tijdstip verschoven is. — Zoo als ik U.E. in mijn Secret instructies part. bovengen^d schrijven mededeelde, zoude volgens het overeengekomene in de vergadering van den 29 Juny jl. den 13^e dezer eene bijeenkomst plaats hebben aan de grensscheiding der Nederlandsche en Engelsche bezittingen, om zoo mogelijk een vredestractaat te sluiten en door de handteekeningen der beide partijen te bekrachtigen, (van dat concept-tractaat wordt U.E. hierbij een afschrift aangeboden). — In plaats dat echter deze bijeenkomst plaats vond, ontving ik een schrijven van den Engelschen administrateur te Cape Coast, dd. 13^e dezer, waarvan ik almede de eer heb, U.E. hierbij afschrift aante bieden en waaruit U.E. zal ontwaren, de onwil der Fantijnsche bevolking, om de voorgenomen vrede met de Elminezen te sluiten, en wel speciaal om redenen, welke ik reeds vroeger voorzien, en in eene mijner rapporten U.E. medegedeeld heb, en welke nu door een particulier schrijven van gen^d administrateur aan mij ten volle bevestigd is geworden, namelijk door het navolgende: "Les procédés des Fantis n'ont "pour but, que de forcer les Elminois à une alli-"-ance contre les Ashantis, et ce sont des procédés, "que je ne puis pas envisager, ayant égard aux "relations intimes, entre la Hollande et mon Gou-"-vernement." — Intusschen is de nu aangenomen tactiek van de Fantijnen oneindig gevaarlijker geworden dan een openlijke gewapende aanval, zoo als op den 26e dezer pl. plaats vond. — Het is namenlijk die, om alle de boschkrommen behoorende tot Elmina, en waaruit de Elminesche be-

bevolking haar voornaamste toevoer van levensmiddelen ontvangt, geheel af te sluiten van Elmina, ende bevoners dier krommen te noodzaken de partij der Fantijnen te kiezen.— Onder deze veel in getal zijnde krommen, bevinden er zich met aanzienlijk ruime bevolking, zoodals Brunaatjina, Equafoe etc., en die alzoo gezamentlijk de grootste magt der Elminezen uitmaken, zonder welke zij op zich zelven geen beduidenden weerstand aan een vijandelijken aanval kunnen bieden, niet alleen, maar ook wat het ergste is, door het verlies dier onderhoorige boschkrommen van levensmiddelen verstoken worden, die tot de schromlijkste gevolgen kunnen leiden.— Het is mij moeijelijk H.E. een juist denkbeeld te kunnen geven van de spanning en verslagenheid, welke over het algemeen dezer dagen onder de bevolking van Elmina is ontstaan; onophoudelijk komt de regering bij mij, om hulp en bijstand in het verdrijven des vijand en het bevrijden der boschkrommen te verzoeken, waarbij dan door hen de onuitvoerlijkste voornemens worden geopperd, en waarvan het onmogelijke dan wel door mij wordt aangetoond, doch door hen met hunne bekrompen en eigenzinnige begrippen wordt beschouwd als onmagt of onwil van het Nederl. Bestuur, om de bevolking uit de al meer en meer klimmende nood te redden.— Deze meening neemt vooral onder de mindere klasse, en ik moet het bekennen, ook in meerdere of mindere mate, bij de regering dagelijksch toe, en zoude lang niet onmogelijk kunnen eindigen met een zeer gevaarlijke en hachelijke positie voor het Nederlandsch bestuur te dezer kuste daarte stellen, waarop ik vermeen H.E. niet tijdig genoeg opmerkzaam te kunnen en moeten maken, te meer daar het mij dezer dagen niet is ontgaan en ook door mijne ondergeschikten van het Europeesche personeel even min, dat de anders zoo zeer blijkbare gehechtheid en eerbied

voor

voor ons bestuur niet vel zoo zeer steek in het oog loopend afneemt, maar toch de kiem doet door-schemeren van wantrouwen aan onze magt, om krachtdadig het al nader en nader dreigend on-heil van hun af te weren, vooral blijkbaar uit een zekere mate van onverschilligheid in vergelijk van het immer in ons betoonde vertrouwen, welke teekenen des tijds mij niet ontgaan en met bezorgdheid wordt gadegeslagen. —
Zulks is echter in mindere mate bij de meer verlichte, dan wel bij de lagere volksklasse merkbaar. — Het onmogelijke om te kunnen toegeven aan hunne veinig of geheel ondoordachte en kortzigtige plannen, geeft mijns inziens de grootste aanleiding tot dat wantrouwen en die twijfel aan de goede wil van het bestuur, zoo als b.v. het voorstel, om in vereeniging met de militaire magt de vijand uit de boschen te verdrijven, waarbij zij het gevaar van Elmina ontbloot te laten, en alzoo als een gemakkelijke prooi aan den vijand te geven, met inzien of althans in hunne verblinde verwoedheid niet willen begrijpen, en alléén mijne niet medewerking tot die onzinnige voornemens als onwil aanmerken, door hen volgens hunne kortzigtige begrippen aan hun lot over te laten. —

Ook reeds menmalen heeft de regering bij mij aangedrongen, om boodschappers met eene officiële brief van mij, over Appolonia door West Wassa naar den vorst van Ashantijn te zenden, en daarin zijne bevolking op te roepen tot hulp der Elminezen, en alzoo tot eene oorlogsuitbarsting tegen de Engelsche onderdanen, namenlijk de Fantijnen. —
Ik maakte hen, doch te vergeefsch opmerkzaam op het onmogelijke, dat daarin voor mij gelegen was, doordien de Nederlandsche en Engelsche regering bevriende mogenheden zijn, en dus nimmer eene dusdanige stap zonder uitdrukkelijke wil en last van de Nederlandsche regering, door mij zoude kunnen of mogen gedaan worden. — Het rationele dier bevering gaat echter boven hun begrip, en mijne weigering geeft alweer een verdenking te meer aan mijn on-

-maagt of goede wil. - Men moet inderdaad in mijne tegenwoordige positie zijn, om zich het uiterst moeijelijke en zelfs gevaarlijke daarvan te kunnen voorstellen, daar met een dusdanige onhandelbare en eigenzinnige bevolking niet met het minste vooruitzigt op een goed resultaat te redeneren valt. -

Heden middag kwam andermaal de regeringe bij mij met het voorlen ontzettend bericht, dat er eenige hoofden der voornaamste bosch kommen in aller ijl naar Elmina waren gekomen, met de tijding, dat indien er niet op de eene of andere wijze een spoedige verandering in hunne benarde toestand kwam, zij verpligt en gedwongen zoude zijn, om de zijde der Fantijnen te moeten kiezen en zich alzoo aan het Hollandsche gezag moesten ontrekken, daar de vijand hun bedreigde, wanneer zij niet binnen zeer korte tijd gemeene zaak met hem maakte, hunne koren-velden, bezittingen etc. zoude verwoesten verbrand worden, waardoor zij wel genoodzaakt zoude zijn, zich bij de Fantijnen aan te sluiten. -

Dit bericht, waaraan de ondergang van Elmina of ook kunnen afval van het Hollandsch gezag zoude kunnen verbonden zijn, baarde hen de onbeschrijflijkste ongerustheid en opgevondenheid, welke ik niet dan met de grootste moeite eenigzints tot bedaren bragt. -

Vraag ik de regering of zij eene vereeniging met de Fantijnen tegen de Ashantijnen zoude wenschen, dan betuigen zij, (en ik wil aannemen, opregt gemeend) dat zij daartoe nimmer dan in de uiterste nood zoude kunnen overgaan, alleen wenschen zij van het Hollandsche bestuur een meerdere kracht en magtsontwikkeling, om ten alle tijden tegen welke vijand ook, hun met nadruk te kunnen helpen en bijstaan. -

Het gevaarlijke van ons standpunt in deze bezitting is ongetwijfeld de geringe magt, in vergelijk met onze Engelsche naburen, en deze vergelijking, welke den Inlander niet ontgaan kan, ondermijnd verderfelijk hun vertrouwen op ons bestuur, vooral in de tegenwoordige tijden, die hun zoo veel verdrukking aanbrengt. -

Uit al het boven vermelde zal het U.E. blijken, de stand

van

van zaken eene zeer bedenkelijke en zorglijke wending heeft genomen, welke ik mij tot pligt reken N.E. zoo spoedig mogelijk te moeten mededeelen, daar vel is vaareen openlijke aanval vom den vijand, zoo als die onlangs plaats gehad heeft, gedurende de regentijd en dus tot November met denkelijk is, doch het grootste gevaar van het oogenblik is, zoo als ik hierboven reeds zeide, te vachten uit het afsnijden, en daardoor te ontstane eventuële afval der Elmineesche bosch krommen; vanneer zich dat bevaarheid dan zijn de nadeelige gevolgen voor ons gezag, niet te berekenen en kan of mag ik de toestand, zoo als die thans is, voor N.E. niet verzwijgen, en moet in tegendeel bij haar eerbiedig aandringen op bepaalde Instructien, waar naar ik met de zoo geringe magt en middelen mijne handelingen moet regelen en ten uitvoer brengen. —
Ik acht het gevaar op dit oogenblik zonder de minste overdrijving van dusdanigen dringenden aard, dat ik den kommandant van het stoomschip de Amstel uitgenoodigd heb, om zoo als Z.Ed. voornemen was, een dezer dagen niet naar Nederland te retourreren, maar nog eenige tijd den loop der zaken te bijden afvachten, vaartegen echter het grootste bezwaar is, het gemis aan eene voldoende hoeveelheid victualie en steenkolen, om later de terugreis te maken doch waarin ik zal trachten te voorzien door behulp van het Engelsch Bestuur te Cape Coast; mogt deze poging echter mislukken, dan moet het schip vertrekken, het welk in de gegevene omstandigheden alweder tot meerder mistrouwen bij de Inlanders en tot overmoed bij den vijand aanleiding zal geven. — 16 Julij. — Gister avond heb ik andermaal op dringend verzoek, de regerregering met een groot gedeelte der bevolking van Elmina ontvangen, waarin mij door hen werd medegedeeld, het voornemen bij hun vast stond, om een aanval op de vijand te ondernemen, daar zij zonder dat de spoedige overgang tot de Fantijnen van de meeste bosch krommen te gemoet zagen; de dag daarvoor bestemd, zoude zij mij nader in het geheim mededee-

om den vijand op het onverwachts aan te vallen.-
De bijstand der militaire magt was alweer hun eerste verzoek, ik heb echter om tijd te winnen, hun te kennen gegeven, ik daarover met hun zoude spreeken, vanneer zij verkelijk een dag voor den aanval bepaald hadden.- Doch nu kwamen zij met aandrang op een andere zaak neer, en wel dat zij door de veele betalingen ten gevolge der oorlog niet in staat waren zich van voedsel te voorzien, en alzoo mij verzochten, hun voor rekening van het Hollandsch gouvernement een som van 300 ons goud (f. 12.000.) uit te betalen.- Ik gaf hun te kennen, dat ik daartoe hoegenaamd geen magt had, en dat buitendien het Hollandsch gouvernement niet aansprakelijk konde gesteld worden voor schade vergoeding, welke zij ten gevolge der oorlog van mij eischten.-
De onstuimig leid van de vergadering aangevuld door een groot gedeelte der krom bevolking, was van dien ernstigen aard, dat ik genoodzaakt was de vergadering uit-een te doen gaan en den Koning gelasten, om over twee dagen met eenige leden der regering bij mij te komen, ten einde zonder het bijzijn van het gepeupel deze zaak nader te bespreken; ik hoop alsdan hun van deze onzinnige eisch te zullen kunnen terug brengen, ofschoon dit een zeer moeijelijke kwestie ter afdoening zal zijn, daar deze vordering de gemoederen van de lagere klasse in spanning heeft gebragt, welke niet gemakkelijk tot bedaren zal te brengen zijn.-
Ik doe de mededeeling hiervan aan U.E., om Haar geheel op de hoogte te stellen van de gebeurtenissen alhier, die mij al meer en meer in de allermoeijelijkste toestand brengen.-
Het komt mij in het geheel niet onwaarschijnlijk voor, dat op de Inlanders en speciaal op de lagere volksklassen (welke ten alle tijden gevaarlijke vijanden zijn) eene geheime pressie wordt uitgeoefend, om de bevolking aan het Hollandsch gezag te onttrekken en daarvan afkeerig te maken.-
Door wie eene dusdanige pressie wordt uitgeoefend, vermeen ik mijne meening daaromtrent voorals nog

niet

niet in officiële geschriften te mogen openbaren, tenzij ik daartoe eene bepaalde uitnoodiging van U.E. mogt ontvangen, daar eene voorzigtige staatkunde mij zulks tot zoolang verbied. – Ten slotte kan ik niet nalaten nogmaals eerbiedig bij U.E. aante-dringen op het geven van bepaalde instructien, welke gedragslijn door mij met het oog op de zeer geringe en gebrekkige hulpmiddelen in dezen hoogst ongunstige stand van zaken moet gevolgd wor-den. – Het vooreerst onafgebroken station-neren in deze wateren van een oorlogschip acht ik als een volstrekt noodzakelijke maatregel, en kan daarop met genoeg en met klem bij U.E. aan-dringen. – Met de volgende mail zal ik de eer hebben dit rapport te vervolgen, daar alsnu de tijd van het vertrek der mail mij noodzaakt te eindigen. –

---

7 Februarij 1868. – Resident Weijtingh (Apolonia) te
N° 12. – goed Boers. –

Apolonia

Onder terug zending van de bij lage ontvangen bij-lus-sive van den secretaris ter kuste dd. 25 januarij cfr= 32/3, heb ik de Eer UHEdg. mede te deelen, dat de Ko-ning van Apollonia zeer ongaarne gezien heeft dat eene Hollandsche vlag aan het negerhoofd van Atabo is uitgereikt, welke niet door zijne handen is gegaan. – Hierdoor heeft dat negerhoofd gele-genheid gevonden, om uit te strooijen, dat hij de tweede koning van Apollonia was, en de Kromme regeerde, die zich naar de Ancober uit strekken. –

Het negerhoofd van Atabo heeft reeds verschei-den malen onaangenaam leden veroorzaakt, waar de koning van Apollonia steeds gelijk heeft gekregen bij het Engelsche gouvernement, en dit staaft hij door bewijzen, welke hij zal mede brengen. – Deze onaangenaamheden hebben hem groote uitga-ven veroorzaakt en hij is bevreesd voor meerdere, als het negerhoofd van Atabo dezelve verder ver-oorzaakt. – De stemming tusschen den koning en zijn ondergeschikt negerhoofd is daardoor wel

niet

met vijandig, maar toch niet vriendschappelijk en altijd gespannen door het vroeger gebeurde, daarom zou hij hem gaarne verbannen zien, zooals de Engelschen hebben beloofd, maar dat niet gebeurd is.-
Sedert het laatste geval voor ca. een jaar heeft het negerhoofd van Otabo geene andere redenen tot klagten gegeven dan het opgenoemde uitstrooijen, dat hem meerder gezag was gegeven.-

---

22 June 1868.-
N= 64.-

Resident A.W. Rueck, Behien to gov^r Baers.-

Ik heb de eer UHEG. te berigten, dat de Koning van Behien mij gisteren avond kwam mededeelen, dat de Otshantynen het tot Wassaha behoorende Krom Otsankra, (acht dag marschen van hier, Behien ingenomen, en er nu een dertigtal inwoners van dat Krom naar Apollonia gevlugt zijn en thans in het Krom Enua (zes uren van hier, als krijgsgevangenen zijn opgenomen en binnen een paar dagen herwaarts overgebragt zullen worden, en alhier gehouden zullen worden, tot dat ik nadere bevelen van UHEG. heb ontvangen, hoedanig ik met hen zal moeten handelen, wanneer zij aan mij uitgeleverd zijn, of ik gemagtigd ben hen naar Elmina op te zenden en, bij een bevestigend geval, UHEG. mij tevens magtiging geeft alhier een 10 à 14tal gewapende mannen aan te nemen, om de 3 à 4 militairen, die met de overbrenging belast zullen worden te kunnen ondersteunen.-
Ik veroorloof mij alleen het verzoek, om namelijk de krijgsgevangenen naar Elmina over te brengen, omdat ik vernomen heb, dat de Wassaschen en Fantijnen, die zich tusschen de forten ophielden, insgelijks naar Elmina zijn opgezonden geworden.-
Ten slotte kan ik UHEG. mede deelen, dat nadere berigten aangaande de Otshantijnen onbekend zijn.-
De assistent belast met het bestuur in de afdeeling Apollonia:
A.W. Rueck.-

Apol:
Akantó i Boasa

---

29 June 1868.—
eV: 66.—

Resident Rueck, Bekien to gov: Baers.—

Malacca

Wassa or Attabo

Den 27e dezer werd mij door den Koning van Bekien bericht, dat de Koning van Attabo een brief geschreven heeft aan Ennimil, koning van Wassa, waarin hij vermeld heeft, dat hij Koning van Attabo de Nederlandsche vlag niet had aangenomen en wanneer Ennimil hulp noodig had, hij die vilde verleenen, dat de koning van Bekien wel de Nederlandsche vlag had genomen en hij, koning van Attabo, daarom gaarne met hem, Ennimil, tegen Bekien vilde vechten.—
Op verzoek van den koning van Bekien zond ik een soldaat, om den koning van Attabo te roepen; dezen verscheen en berichte mij eerst dat alles onwaar was.— Nadat wij wat over de zaak gesproken hadden, begon de koning van Attabo mij te zeggen, dat hij ook vernomen had, dat een zoodanigen brief aan Ennimil was gezonden, doch geheel zonder zijn voorkennis.— De Koning van Bekien vilde toen weten, wien de klerk was van den Koning van Attabo, doch dezen weigerde de naam te zeggen, voorgevende dien niet te weten, doch dat hij te Tjenassie verblijf hield.— Ik zond een soldaat, om de klerk te roepen, doch die was natuurlijk niet te vinden, daar had de koning van Attabo wel voor gezorgd.— Heden morgen zond ik weder een soldaat naar Attabo, om den koning te roepen, daar ik het ware van de zaak vilde weten, doch de soldaat keerde terug met het eenvoudige bericht, dat de koning van Attabo niet komen vilde.—

De koning van Bekien heeft mij gevraagd de zaak voorloopig zoete laten, doch UHEG. er mede in kennis te stellen, aangezien de koning van Attabo een zeer slecht persoon is.— Wijlen mijnen voorganger heeft UHEG reeds bij zijne missive dd: 7e Februarij j.l., N: 12, (Wassa) in kennis gesteld vien de Koning van Attabo is, en wanneer hij nog lang te Attabo blijft, vrees ik dat er zeer spoedig een geveclt tusschen Attabo en Bekien zal uit breken.—

Ik verzoek UHEG. dan ook om boven genoemde re-

-den, wanneer het kan, beide Koningen zoo spoedig mo-
-gelijk naar Elmina te ontbieden, en die van Abrabo
voor altijd te verbannen, alsdan zal er rust in de
afdeeling Komen en alle krommen zullen zich
zelfer aan het Nederlandsche gezag onderwerpen,
dat nu nog veel te wenschen overlaat.-
Ten slotte kan ik U.H.E.G. mede deelen, dat ik ver-
nomen heb, dat de Koning van Abrabo reeds door
het Engelsche gouvernement is verbannen geweest,
en meer dan acht maanden te Cape Coast in arrest
heeft gezeten, doch weder op vrije voeten is gekomen,
toen het bekend was, dat Appollonia tot het Neder-
landsche gouvernement overging.-

---

4 January 1868.- Dutch Cape Appolonia.-

Dear honourable Sir,

It affords me too much sorrij in being able to inform
you that I have thank you too much and also the Apolonia
governor of Elmina fort, who commands me bij this
time, and I beg your honour to saij that the flag
which you have given to Affoo at Atooboe he
have told everij one from Atooboe to Sanhoomah,
that he is a second king and now he is man who
commanded them through your flag, which you
gave to him; of sayjing that you have given him
an authoritij to be as king to command them, but
in your presence I have told you that all mij leads-
-men do not like that man to stop this land at all,
because he is a man of war alwajs he brings a
civil war upon this land.- Immediatelj he
will do the same so therefore I beg your honour
to saij that do please and send some of your
soldiers to come up and take that flag from his
hand in quicklij before you proceed on to Elmina,
because he wants to put you to blame in two or three
dajs time you will hear that fight must come to
his part, I onder but first time he told that he is a
man who commands that place and all the whole
town was not one consent and fought with Apor
the chief of Assanta you know verij well that everij

place

place has one King to command them. – You see that Holland has one king and leads man, England the same, Elmina one King so fight never come between them, but I never seen two Kings in one place, who are got one flag, but if you want to give any flag for all the companies place to send them to the hand of the commandant, who comes here and make the fort and delivery to the hand of King, and he ought to give them to those companis. –

I am your obedient servant, with my best compliments to you. – King Amankie of Dutch Appolonia

---

11 July 1868. – Resident Rueck, Beden to gov^r Boers.
N° 71. –

Apollonia

Ashanti
W Wassa

In antwoord op U.H.E.G.^s missive, dd^o 29 Junij j.l. N° 666, heb ik de eer U.H.E.G. beleefdelijk te berigten, dat de Ashantijnen zich moeten meester gemaakt hebben van het krom Assankra, welk krom tot Wasscha behoort, terwijl een Total inwoners vandat krom Assonkra, de vlugt genomen hebben naar Appollonia en te Enua als krijgsgevangenen zijn opgenomen. – Daar nu den koning van Appollonia en ook ik in de veronderstelling verkeerde, dat Wasscha zich niet aan het Nederlandsche gouvernement wilde onderwerpen, en zij nu op Nederlandsch grondgebied eene veilige schuilplaats zochten, zoo vermeende ik zulks niet te mogen toelaten en vroeg U.H.E.G. daarom, bij mijne missive dd^o 22 Junij j.l. N° 64, bevelen, hoedanig ik met dat Total inwoners moest doen, wanneer zij aan mij uitgeleverd waren. – Daar ik nu bij U.H.E.G. bovengenoemde missive in kennis gesteld ben, dat wij met Wascha niet in oorlog zijn, in welke veronderstelling ik verkeerde, zoo zal, wanneer de Total inwoners van Assankra alhier aankomen, mij geheel onzijdig houden, en niet met de zaak bemoijen. –

De assistent, belast met het bestuur in de afdeeling Appollonia A. N. Rueck. –

1st augustus 1868.— Gouv. Boers to Commandant Apollonia.

N°87.— Kabinet, Geheim.

Voor Uwe missive dd. 11 Julij tl. N°71, is mij als nu Apalonia
duidelijk geworden den inhoud van Uw schrijven dd°
22 Juny tl. N°64, waardoor ik alzoo in de gelegen- Wasa
-heid ben gesteld, daarop het navolgende te ant-
-woorden.— Het landschap of Rijk van Wassa
(Oost en West) zoude volgens het te Londen gesloten
-tractaat tusschen de Nederlandsche en Engelsche
regering vanaf 1 Januarij tl. tot Nederlandsch grond-
-gebied behooren, doch de pogingen door mij aange-
-wend, om dat Rijk de Nederlandsche vlag en be-
-scherming te doen aannemen hebben het beoogde
resultaat niet gehad, doordien de bevolking be-
-paald geweigerd heeft, dien vlag aan te nemen,
waardoor dat Rijk even als de overige Rijken in
de binnenlanden, in hetzelfde geval verkeerende,
zulks geweigerd hebben, en aangezien voorshands
geene middelen kunnen aangewend worden, om
hen door maatregelen van geweld daartoe te
noodzaken, zoo zijn alle die Rijken in de binnen-
-landen als het ware op dit oogenblik onzijdigen
kunnen bij gevolg noch op het protectoraat van het
Engelsch nog op dat van het Nederlandsch bestuur
steunen of zich beroepen.— Het gevolg hier-
-van is, dat de in Uw schrijven bedoelde 30 geobligte
inwoners uit de Krom Assankra tot het Rijk van
Wassa behoorende, geene bescherming van ons bestuur
te wachten hebben, en alzoo Uwe bemoeijing ten
deze geheel daar buiten moet blijven. het veel al-
-leen dan zoude kunnen en moeten plaats hebben,
wanneer gen.a Rijk of Rijken het protectoraat van
het Nederl. bestuur hadden aangenomen, dat tot
nu toe het geval niet is geweest, en die bevolking
alzoo op onze bescherming geen aanspraak kunnen
maken.— Van het bovenstaande kan de
negerregering ten Nwent voor zoo veel als door U
noodig zal geacht worden, mededeeling doen,
waarna het den Koning en negerregering vrij moet
worden gelaten, om de gen.de bluetelingen al dan
niet

niet naar kunnen komt terug te doen keeren, zonder dat Zijn het minste daarmede behoeft te bemoeijen terwijl U in tegendeel eene strikte neutraliteit ten deze en in casu quo meer voorkomende dergelijke gevallen speciaal wordt aanbevolen.—
Te meer wordt UEd de meeste voorzigtigheid en het grootste beleid in dergelijke zaken aanbevolen, om reden de Otshantijnsche bevolking eene bevriende natie van ons is, hetwelk nu mede het geval met de bevolking van Apollonia is, zoodat alleszorgvuldig moet worden vermeden, wat altigt eenige aanleiding tot vijandschap tusschen beide genoemde volkeren zoude kunnen geven.—
Wat nu betreft den inhoud Uwer missive dd° 29 Junij tl. n°: 66, hieraan zal door mij alleen dan gevolg kunnen gegeven worden, wanneer de tijdsomstandigheden van minder zorgwekkende aard zullen zijn geworden, waardoor ik de gelegenheid zal hebben, om de regering van Apollonia naar Elmina te kunnen ontbieden tot aflegging huuner Eed, en het bespreeken van hunne belangens, etc.— Om daaraan reeds nu gevolg te geven, acht ik voor als nog onraadzaam, doch zal U nader daarmede in wetenschap stellen.
Intusschen wordt UE. bijzonder aanbevolen, alles te blijven aanwenden, om steeds op eene gewenschte vriendschappelijke voet met gen^de regering te blijven, zoo als tot nu toe door Uw goed beleid plaats vindt, en speciaal draag ik U op, om immer zoo veel mogelijk een wakend oog op den koning van Otaks en diens geheime handelingen te blijven houden, en mij zoo dikwijls als door U noodig zal worden geacht, daarmede in wetenschap te stellen.— Ook zal het mij aangenaam zijn, door U steeds dadelijk te worden in wetenschap gesteld, wanneer U iets mogt vernemen nopens bewegingen van het Otshantijnsche leger.—
Een slotte verzoek ik UE., den koning van Bekien, bij wien de onderwerping aan het Nederlandsch gezag oprecht gemeend schijnt te zijn, mijne groeten

baer-

over te brengen, en hem de verzekering te geven, dat ik immer zal trachten, de belangens van hem en zijne bevolking zoo veel in mijn vermogen is, ter harte te nemen. –

---

7 Augustus 1868. – gouv. Boers to Minister of Colonies. –
№ 91. – Kab. Geh.

Ofschoon sedert mijn schrijven dd° 15 July ll. №° 81 geheim, in den stand van zaken geene verandering is gekomen, zoodat ik daaromtrent alléén moet refereren aanden inhoud van bovengenoemde Missive, zoo ben ik echter sedert tot een maatregel moeten overgaan, welke de omstandigheden dringend hebben gevorderd, en welke ik vertrouw de goedkeuring van U.E. zal mogen wegdragen. – In meergemeld rapport toch maakte ik Elmina
bereids melding van het dringend verzoek der negerregering, ondersteund door de hoofden der verschillende kwartieren, om door eene geldelijke tegemoetkoming in de volslagen uitputting hunner middelen tot aankoop van levensmiddelen te kunnen voorzien. – Dagelijks werd ik door de regering daartoe aangezocht, en op mijne vertogen, dat ik zonder autorisatie van het opperbestuur daartoe geene bevoegdheid had, doch dat ik hun dringende behoeften U.E. zoude kenbaar maken, was hun antwoord dat de nood zoo hoog gerezen was, dat speciaal de arme klasse der bevolking in afwachting van U.E. antwoord van honger en gebrek zoude moeten omkomen, doordien de voedingmiddelen tot nu toe, zoogoed en kwaad als dat ging, van de bovenkust tegen betaling waren gehaald, doch thans door volslagen geldgebrek dagelijks al meer en meer afnamen en spoedig geheel zoude moeten ophouden. –
Dit was met alleen bij de bevolking van Elmina, maar ook, en wel even, zoo niet nog meer dringend het geval bij die der omliggende dorschkrommen, welke als door de vijand verhinderd buiten magte waren, om zich van het noodige te voorzien, en in die wijdende toestand eindelijk zoude moeten besluiten, om zich aan het Hollandsch gezag te onttrekken, en

met de

met de Fantijnen gemeene zaak te maken. –
Onder deze omstandigheden, waarbij het periculum in mora, mij elk oogenblik duidelijker werd, besloot ik op grond van art. 4 van het Reglt. van bestuur den kolonialen raad te doen vergaderen, en legde Haar de zaak voor, ten einde na onderlinge bespreeking in deze eene beslissing te nemen. – Het resultaat daarvan was, dat volgens de gemoedelijke overtuiging speciaal van de twee leden uit de ingezetenen, die uit den aard hunner maatschappelijke positie het meest over de toestand der bevolking konde oordeelen, het inderdaad meer dan tijd en hoog noodig was, dat door het bestuur onder nadere goedkeuring van H. G. al dadelijk die maatregelen moeten genomen worden, welke een gevaar konde afweeren, dat zoogst waarschijnlijk door de bestaande ellende zoude kunnen geboren worden. – Dien ten gevolge werd den aard der te nemen maatregel in overraag gebragt, en daarna met algemeene stemmen besloten dat uit aanmerking van de dringende behoeften als gevolg der oorlog voortgesproten uit de nieuwe grens regeling aan de neger regering van Elmina een renteloos voorschot van 100. oncen goud (f. 4000.) uit 's Lands kas zoude worden verstrekt tegen behoorlijke, door den Koning en de leden der regering onderteekende schuld bekentenis, en verder deze maatregel aan de goedkeuring van H. G. te onderwerpen, en aan Haar de beslissing over te laten of dit bedrag, hetzij als leening dan wel als tegemaetkoming zonder latere restitutie zal worden beschouwd. –
In bovenstaande geest heb ik alzoo een provisionele beschikking genomen, waarvan ik de eer heb H. G. bij deze afschrift aan te bieden, zijnde de bedoelde gelden in afwachting der ten deze door H. G. te nemen beschikking en vereischt vordende goedkeuring aan de neger regering uitbetaald geworden, zonder echter bij de boeken te zijn verdeeld, als zijnde de schuld bekentenis voorloopig als geldswaarde in 's Lands kas gedeponeerd. –
Afgescheiden van de werkelijke behoeften aan deze

tegemoetKoming heeft dezelve ongetwijfeld eene gunstige indruk en bevoordeeling van ons bestuur bij de regering en bevolking te weeg gebragt, daar zoo als ik reeds in mijn laatste rapport H.E. mededeelde, het vertrouwen op de bijstand en medewerking onzerzijdsch, volgens het bekrompen oordeel van den Inlander, eer af- dan toe-nemende was, terwijl zij nu op nieuw de overtuiging hebben verkregen, dat het Nederlandsche gouvernement in tijd van nood niet ten achter blijft, om zoveel in haar vermogen is de behoeften en belangens der bevolking ter harte te nemen en bevorderlijk te zijn.—
Ik durf mij dan ook te vleijen, dat mijne handeling in deze de goedkeuring van H.E. zal mogen wegdragen.— Over de verdere loopen afloop der betreurenswaardige toestand te dezer kuste, is nog met geen mogelijkheid iets bepaalds te zeggen; van den Engelschen gouverneur te Cape Coast heb ik na ontvangst van diens schrijven, hetwelk ik de eer had bij mijn laatst ingezonden rapport H.E. afschriftelijk aan te bieden, niets meer vernomen.—
Van de bovenkust krijg ik geene verontrustende berigten, alleen van den Kommandant te Apollonia ontving ik dezer dagen de mededeeling, dat een 30tal invoners uit eene krom, genaamd Assankra, acht marschdagen van Apollonia verwijderd, en gelegen in het Rijk van Wassa, binnen het Rijk van Apollonia gevlugt waren, om reden gen.d krom door de Ashantijnen was ingenomen, uit welker omstandigheid ik moet afleiden, het leger van den Ashantijnschen vorst, zoo al niet in haar geheel dan toch gedeeltelijk in beweging is gekomen, en dit bevaarlijk worddende, groote gebeurtenissen ten gevolge kan hebben.—
Ik heb gen.d Kommandant te Apollonia de meeste omzigtigheid en goed beleid aanbevolen en speciaal in zake waarin de bevolking van Ashantijn betrokken mogt worden, de striktste onzijdigheid in het oog te houden, en tevens mij immer zoo veel mogelijk op de hoogte te brengen van de

casuquo

aanwijzingen bij kennis inkomende berichten ten opzichte van eene eventuële opruking van het Ashantijnsche leger. — Zoo even heb ik op nieuw de negerregering van Elmina ontvangen, welke mij het verzoek kwam doen, om hen toe te staan een schrijven aan H.E. te mogen richten over de stand van zaken. — Ik heb hen geantwoord, dat ik daarvoor geene toestemming konde geven, doordien H.E. door mij twee maal maands. duidelijk van den toestand alhier werd mededeeling gedaan, zoodat hun schrijven niets zoude af- of toe doen; zij bleven er echter zoodanig op aandringen, dat ik het al of niet opzenden van dat schrijven aan henzelve overliet, waarop zij vertrokken met de toezegging, zij mij die brief ter lezing zoude geven alvorens dezelve af te zenden.

Elmina petitie to Hung of Ind.

Even voor het afsluiten van dit rapport heeft mij de negerregering een request aangeboden, gericht aan Z.M. den koning met verzoek, hetzelve na daarvan lectuur te hebben genomen, aan H.E. af te zenden. — Ik voldoe dus bij deze aan hun verzoek door H.E. dat request aan te bieden, waarbij ik echter voorloopig de opmerking moet maken, dat eerstens het daarin vermelde als of de heer Le Jeune tijdens zijne zending naar Oost Vassa door die bevolking deerlijk zoude mishandeld zijn geworden, volstrekt onwaar is, het geen de heer Le Jeune, die zich thans te 's Gravenhage bevindt, zelve aan H.E. zoude kunnen getuigen. — Vervolgens kunne aanhaling, dat ik mij schuil zoude hebben gehouden, om geen gelden af te staan voor de behoeften der bockkrommen, is eveneer onwaar, daar ik vergadering op vergadering heb gehad, om over het geven eener geldelijke tegemoetkoming te spreeken, waartoe ik mij niet eerder gereedigd of bevoegd achtte, tot dat de nood mij eindelijk dwong daartoe over te gaan, zoodat ik niet begrepen heb, wat hunne bedoeling is geweest met de vermelding in het request, dat ik mij schuil zoude hebben gehouden, hoogstwaar-

schijnlijk zal de beteekenis daarvan zijn (als zijnde het request opgesteld en geschreven door een tapoeijer dezer plaats, die de Hollandsche taal en goed begrip daarvan niet zeer magtig is) dat ik niet dadelijk aan zeun eisch om geldelijke bijstand gretig voldaan heb. — Hoe het zij, ik neem de vrijheid het request zoo als het is leggende N.B. aante bieden, hetwelk het dringend verlangen der neger regering is geweest, en waaraan ik alzoo de eer heb bij deze te voldoen. — De tijd voor het vertrek der mail nabij zijnde, moet ik deze eindigen en zal de eer hebben met de eerst vertrekkende mail dit rapport te vervolgen. —

---

6 augustus 1868. —

Aan
Zijne Majesteit Willem III.,
Koning der Nederlanden enz. enz. enz.

Sire, Geven met den diepsten eerbied te kennen: Kobbena Konua, Koning van Elmina, Jan Hanojorie, burgermeester van Elmina, Kwassieellena, vaandrig van kwartier N°1 van Elmina, Kobbena Pompo, vaandrig van kwartier N°2, Kodjo Akrow, vaandrig van kwartier N°3, Koffie Kwamin, vaandrig van kwartier N°4, Ackinedja Anno, vaandrig van kwartier N°5, Kwamina Honie, vaandrig van kwartier N°6, Tamo Ellena, vaandrig van kwartier N°7, Amissi Komo, vaandrig van kwartier N°8, Kwassie Efool, vaandrig van kwartier N°9, Kobbena Eminsang, groot-vaandrig, Etruw, Koning van groot Kommanij en Kobbena Idjan, vertegenwoordiger van het Elminesche volk en van de onderhoorigheden van Elmina. —

Dat ruim twee honderd jaren heeft de Nederlandsche vlag hier gewaaid en de requestranten en hunne voorouders hebben in allen deele het Nederlandsch gouvernement getrouw gediend. —

Dat onlangs Uwe Majesteit goedgevonden heeft met Engeland een verdrag aan te gaan, hebbende ten doel de grensscheiding van de goudkust, Westkust van Afrika, en het invoeren van belastingen, waarmede Uwe Majesteit en Hare Majesteit de Koningin

Elmina
Petition
to King
of Netherland

vap

van groot Brittannie bedoelden de kust te verbeteren.
Dat de Hollandsche onderdanen aan de bereeden kust meer dan 30 000 zielen gereedelijk daarop de Engelsche vlag hebben aangenomen op aanraden van requestranten, om zich niet ongehoorzaam te stellen tegen Uwer Majesteits wil, toen in de maand januarij van dit jaar de Engelsche gouverneur Blackall en de gouverneur van Elmina te Accra de Hollandsche bevolking de Engelsche vlag dragten en vervolgens de forten overleverden in Hoorer Majesteits naam. —
Dat de voór dezen Engelsch zijnde onderdanen met uitzondering van Appollonians en de Dixcoopers, de laatsten in getal omtrent 500 zielen met de Hollandsche vlag willen accepteren en onder het gezag van Nederland willen komen, om reden zij door invloedrijke Engelsche onderdanen opgeruid en om den tuin geleid zijn. —
Dat de kommanjchen hiermee verklaarden aan den gouverneur van Elmina, dat zij niet onder het gezag van Nederland wilden komen, omdat zoo als het later bleek, zij door Engelsche onderdanen Fantijnen genoemd worden, en door eenen invloedrijken priester van Monkessim, hoofdstad van Fantijn aangezet en gerugsteund, dadelijkheden tegen Nederlandsche onderdanen begonnen te plegen.
Een ambtenaar bij name Le Jeune, die door den gouverneur werd gezonden, om de kommanjchen de vlag te brengen, werd deerlijk mishandeld door het volk van kommanj en de Dinkeras.
Dat requestranten vonden het goed zes personen als afgezanten naar kommanj te zenden, om hun te vragen naar de reden, waarom zij de Hollandsche vlag niet wilden accepteren, zoodat zij in staat gesteld worden, om hunne beweegredenen den gouverneur bekend te maken, om zoodoende de gemoederen tot bedaren te brengen. —
Van deze zes personen werden vier gevangen genomen en twee met een beleedigende boodschap zoowel aan requestranten als aan den gouverneur te-

-rug gezonden, later werd een van de vier gevangen gehouden afgezanten van kant geholpen.-
Dat middelerwijl de Wassaschen ook alle Elminezen en Akkantaschen plus minus 800 mannen en vrouwen, welke op hun gebied gevonden werden, gevangen genomen, sommigen gedecapiteerd, anderen verkocht en hunne koop- en andere goederen, benevens hun stofgoud weggeroofd.-
Dat wegens herhaalde schending van de vaderlandsche vlag het oorlogschip Metalen kruis, gecommandeerd wordende door den Wel Ed. Gestr. Heer Vos, kommanij heeft gebombardeerd.
Dat hierop de kommanjschen aangespoord door de engelsche onderdanen en den Hoogenpriester van Mankessim de Hollandsche mariniers aanvielen, doch door deze laatsten met verlies van eenige menschen (aan de zijde der kommanjschen) in het bosch terug dreven.- De aanzetters van kommanij, zijnde de caboceiros van Dinkera, Akora, Anamaboe, Mankessim, koning van Wassa, koning van Cape coast enz., willen op de Elminezen en de Hollanders te Elmina wraak oefenen wegens het bombarderen van kommanij en daarom belegerden zij Elmina in de maand augustus a.c. met meer dan 50.000. man Fantijnen, behalve de troepen, welke zij door complicie van de kerversch Engelsch geworden Nederlandsche onderdanen hebben bekomen.-
Dat vóór zij Elmina belegerden al de dorpen, plekken, gebouwen en bezittingen in het binnenland en tot Elmina behoorende plunderden en verbrandden alle Nederlandsche onderdanen, die zij ontmoeten of in hunne handen raakten, om hals brengende-
Ook 42 mannen en vrouwen, die van Akantijn terugkeerden, begeleid door de Akantijnsche gezanten, werden gevangen genomen, hunne goederen en stofgoud geconfiskeerd en dagelijks mishandeld en gruwelijk leeden op hen gepleegd.-
Dat in April ll. de Fantijnen requestranten lieten weten, dat zij de door hen gevangen gehouden afgezanten van Elmina zouden terugzenden en alle

kosti-

hostiliteit tegen Nederlandsche onderdanen doen op-
houden, indien requestranten met hun eens worden
tegen Atlantijn, dat is in alliantie treden met hun
tegen Atlantijn, met welken de Fantijnen in oorlog
zijn gewikkeld; daar en boven koesteren zij den wensch,
doch houden dien geheim, om tegen beiden gouverne-
menten aan de goudkust op te staan indien zij El-
mina en dezelfs onderhoorigheden tot hunne bord-
genooten bekomen. —
Dat requestranten wel weten, dat een alliantie
met de Engelsche onderdanen niet bestaanbaar
kan wezen, en het niet raadzaam oordeelden, om
genaemde alliantie tegen Atlantijn te verliegen. —
Dat inmiddels de Fantijnen op den 26e Mei ll.
hun een slag leverden, als Uwe Majesteit stoom-
schip, de Amstel" op de reede van Amina lag. —
Dat nadat de vijanden verdreven en de hongersnood
op het hoogst gestegen was, dat zelfs een neger, die zes
maanden geleden rijk of gegoed kon genoemd wor-
den, thans tot den toestand van den armsten ne-
ger gedaald is. — Uit hoofde van dit alles had-
den zij (requestranten) de gouverneur om onder-
stand, ondersteuning en krachtdadige hulp ver-
zocht, om vel bepaaldelijk de boschnegers, die door
hongersnood radeloos en bijna redeloos geworden
waren en op het punt waren, naar Engelands zijde
over te gaan, om dezelfs vlag te accepteren te
bevredigen. —
Dat de gouverneur zich zoogoed mogelijk voor hen
heeft schuil gehouden, en hunne gebeden als het
ware nooit gehoord, in dat om f. 4000. van hem
te krijgen als een, om aan de boschbewoners te geven,
om zooals reeds hierboven is gezegd hun niet te
verlaten, requestranten Z. Hoog Edg. str. hem dwingen
moesten, iets dat Uwer Majesteit onderdanen als
een teeken, dat zij aan hun tot overgelaten zijn,
zonder ondersteuning en bescherming beschouwen. —
Dat zij nu te rade zijn geworden met Uwe Majesteit
op grond van het door Uwen Majesteits arme onder-
danen, die door Engelsch volk van alle kanten

bestookt, beplunderd, geroofd en dagelijks gekeeld worden, als arme honden in de nabijheid Uwer Majesteits forten aangevoerd, en die niets te eten hebben wegens den verschrikkelijken hongersnood, die thans alleruege in Uwe Majesteits gebied heerscht, zich voor Uwe Majesteits troon te werpen met de nederigste en eerbiedigste bede, dat Uwe Majesteit Uwe arme onderdanen beschermen en ondersteunen, zooals Uwer Majesteits voorouders altijd gedaan hebben; zij zullen Uwe Majesteit om die ondersteuning en hulp regt dankbaar zijn en getrouw blijven. - Mogt het Uwe Majesteit onverschillig iets zijn, dat zij tot Engeland overgaan of Uwe Majesteit erkentelijk zijn, zij zouden Uwer Majesteit getrouw blijven, zoo Uwe Majesteit formeel en openlijk Uwe bescherming van hen onttrekt, en zoo doende zij in de gelegenheid komen, om de bescherming te zoeken, van wien zij deze kunnen bekomen. - Redenen, waarom zij Uwe Majesteit als vader van genoemde onderdanen met deze bede komen vallen:

1e Dat het Uwe Majesteit moge behagen krachtdadige maatregelen te doen nemen, ten einde aan de gruwelijkheden, die dagelijks door de Fantijnen, Wassaschen, Dinkeras enz. gepleegd worden een einde kome. -

2e Dat de schade Uwe Majesteits onderdanen geleden hebben, schadevergoeding daarvoor erlangen. -

3e Dat de meer dan 1000 menschen, die in het Fantijnsche land, Wassa en Dinkera handelende en verblijf houdende, die door de Fantijnen gevangen genomen en in verzekerde bewaring zijn, waarvan sommigen zijn alreeds verkocht geworden, vrijgelaten worden. -

4e Dat het belang der goudkust, Nederlandsch gedeelte door Uwe Majesteit worden behartigd. -

Hetwelk met allen eerbied zijn doende

Elmina 6 augustus 1868. - get. Koning van Elmina x, onderkoning van Elmina, Kobbena Edjen, grootvandrig van Elmina, x Kwamena Eselwie; Kobbena ..... » Amissang. -

15 augustus 1868.— gouv. Boers to Ministers of Colonies.

cf. n° 95 Kabinet, Geheim.

Als vervolg op mijn rapport dd. 7 dezer cf. n° 91, Kabinet, Geheim, heb ik de eer U.E. mede te deelen, er sedert geene meldingswaardige bijzonderheden alhier zijn voorgevallen, en in de bestaande toestand geen de minste verandering is gekomen.—

De Engelsche administrateur te Cape Coast H.E. de heer H. T. Hesler, is met de laatste mail tot herstel van gezondheid naar Engeland vertrokken, en in diens plaats tijdelijk vervangen door den gouvernements-secretaris W. St. Simpson.— Van eerstgenoemd ontving ik voor zijn vertrek, behalve de officieele kennisgave daarvan, ook een particulier schrijven, waarin onder anderen het volgende voorkwam:

„La position dans laquelle nous nous trouvons vis à „vis des chefs Fantis, m'empecherait de faire aucune „avance ou tentatif à l'égard des Elminois.— Je les „ai rejetté totalement les Fantis.— En outre mon gou„vernement m'a défendu de tacher de medier entre les „Elminois et les Fantis, avant que ces derniers liveras„sent sain et sauf les 4 ambassadeurs Elminois.— „J'espère que mon gouvernement envisagera l'affaire „d'une manière plus décidée.— Je ne manquerai pas „de bien poser l'affaire".—

De in deze bedoelde ambassadeurs zijn diegene, waarvan sprake is in het request vande neger regering n.E. in mijn vorig rapport reeds aangeboden, indien nog steeds door de Fantijnen veder regtelijk en tegen alle regels gevangen gehouden worden, hetwelk en niet zonder reden almede eene hevige verbittering vande Elminezen tegen de Fantijnen doet ontstaan.— In mijn laatste rapport koude ik uit hoofde van het op landen zijnde overtrek der mail niet verder uitweiden over het request vande neger regering.— In de bij het slot daarvan gerenumeerde vier punten, verzoekt zij 1° om krachtdadige maatregelen te doen nemen etc., waarvan de bedoeling is eene sterke magtsontwikkeling, in een woord het uitzenden eener be-

belangrijke expeditie, om tegen de Fantijnen te ageren, doch hun begrip gaat niet zoo ver, dat een zoodanige expeditie niet alleen met de Fantijnsche bevolking, maar ook met die uit alle de met Hollandsch gezinde Rijken der binnenlanden zoude te doen hebben, welke natuurlijk onmiddelijk hunne landgenooten de Fantijnen zoude bijstaan, zoodat naar mijn gevoelen eene dusdanige Expeditie ondenkbaar is, en zoude alleen dan een waarschijnlijk gewenscht resultaat kunnen opleveren, indien in vereeniging met een zoo magtige Engelsche expeditie de gezamentlijke oprorige bevolking tot het nalaten van verdere vijandelijkheden konde gedwongen worden, doch ik twijfel zeer of de Nederlandsche noch Engelsche regering hiertoe ooit zoude besluiten, nadat mijns inziens zulks door de beide regeringen zal moeten worden besloten.-

In het 2e punt verzoekt zij eene vergoeding voor de doordien oorlog reeds geleedene schade; hieromtrent moet ik U.E. mededeelen, dat het bedrag approximatief daarvan aan mij opgegeven, zulk eene enorme cijfer bedraagt, dat buiten twijfel de Nederlandsche regering veel daarin nimmer zal treden.- Deze kwestie zoude ook bij het eindigen der bestaande toestand eene beraadslaging en decisie der beide regeringen moeten uitmaken.- Wat betreft het 3e punt om wijgrijging der bij de onderscheidene vijandelijke bevolking gevangen zijnde Europezen, zulks zoude eerst bij het sluiten eener algemeene vreeden uitvoerbaar kunnen worden; zoolang den stand van zaken niet verbetera en veranderd, onmogelijk aan dat verlangen kan voldaan worden.- Aan het verzochte eindelijk in het 4e punt, wordt zoo veel mogelijk in mijn voldaan, doch zeker is de beoeling deser vraag in verband te beschouwen met het verzochte in het 1e punt, namentlijk om krachtdadige maatregelen te nemen.-

Het is niet te ontkennen, dat de beantwoording van dit request een punt van groot gewigt is, daar ontegenzeggelijk de negerregering en bevolking daarvan eene gewenschte solutie hunner hetelige toestand verwachten.- Van den kommandant van Apollonia heb ik geen nader bericht ontvangen om-

-trent de Ashantijnen, zoodat ik dienaangaande met geen zekerheid iets kan melden, dat echter de Ashan-tijnen bereids een rival in de aangrenzende Rij-ken Denkira, en Tchefuel hebben gedaan, bleek mij uit een mede particulier schrijven aan mij van den heer Nuker, waarin hij onder anderen zegt:

„Le Roi de Denkira et de Tchefuel, ni'ont envoyé deux „machoires Ashantis, en me priant de l'aide puisque „leur territoire etait attaqué. — Je leur ai con-„seillé d'aller la demander de leurs amis les Chefs „Fantis, ou plutôt de faire la paix avec vous, qui seul „pourra les protéger contre les Ashantin, et j'espère „que j'ai reussi a semer une dissention entre ces tri-„bus et les Chefs Fantis, qui pourrait tourner à votre „interet. —"

Volgens ontvangen zijdelingsche berigten, zijn de Chefs der Fantijnen in de hoofd-plaats van dat Rijk Chakasim grootendeels vergaderd, doch is de gedurende den aanval op Elmina, daarbij aangesloten geweest zijnde bevolking van de verschillende Rijken uit de binnenlanden niet meer aldaar verbleven, zoodat de Fantijnen voor het oogenblik aan hun zelve zijn overgelaten, en dit zoo blijvende betwijfel ik zeer of door hun nogmaals een openlijke aanval op Elmina zal ondernomen worden. — De tijd zal echter doen zien in hoeverre deze mijne veronderstelling al dan niet juist is ge-weest. —

In eene Heden middag bij mij ve-der plaats gehad hebbende vergadering der neger-regering maakte ik haar opmerkzaam op sommige reeds hierboven beschreven punten van het aan Z. Ell. geadresseerde request, en bekende zij mij dan ook, dat het door haar aan mij overhandigd was, zooals het-zelve door een tapoeijer op haar verzoek was opge-maakt, dat het daarin bevreerde als of ik mij voor den aandrang om geldelijke tegemoetkoming schuil zoude gehouden hebben, geheel buitenlaar bedoeling was geweest, daar juist zoo als ik veronderstelde, zij daarmede meende uit te drukken, ik haar vele bezwaren had voorgehouden, om deze uitbetaling zonder speciale autorisatie van H. E. te kunnen doen.

Ook

ook het beweerde over de mishandeling van den heer de Jeune hadden zij bedoeld de tegenstand die hij bij den koning van Wassa tot onderwerping aan het Nederlandsche gezag ondervonden had, en betuigde zij mij haar leedwezen, dat in dat request hare bedoelingen zoogeheel verkeerd waren uitgedrukt, en verzocht zij mij U.E. zulks te willen mede te deelen en op te helderen. — Met de volgende mail hoop ik de eer te hebben dit rapport te vervolgen. —

---

25 July 1868. — Resident van Veersen, Axim to
№ 68. — gov^r Baers. —

Ik heb in de verpligting, Wel Ed. in kennis te stellen van het navolgende mij heden morgen door de koning en neger regeering van Axim medegedeeld, dat door Affoe, makelaar van Attabo / district Apollonia / kwijd en bood aan Ennimil, Koning van Wassa is verstrekt, en dat daarop door Ennimil aan genoemde makelaar van Attabo uit erkentelijkheid een afgesneden hoofd is toegezonden; alsmede is mij medegedeeld, dat er zich veel menschen van Wassa in de afdeeling Axim bevinden, en de koning en neger regering van Axim genegen zijn die personen gevangen te nemen, en binnen dit fort in arrest te brengen; alvorens hier toe over te gaan, om die personen van Wassa in arrest te stellen, neem ik beleefdelijk de vrijheid, Wel-Edele. bevelen dienaangaande te vragen. —

---

19 August 1868. — gov^r Baers to administrator Nosken
№ 160. — Kabinet. — C.C. —

---

4 September 1868. — gov^r Baers to Minister of Colonies. —
№ 107. Kabinet, Geheim. —

Met refertie aan mijn laatste rapport dd^o 15 August jl. № 95, Kabinet, Geheim, heb ik de eer U.E. te berigten, dat er sedert niets bijzonders is voorgevallen, hetwelk in de bestaande toestand eenige verandering heeft te weeg gebragt. — Z.M. stoomschip „de Amstel" heeft op mijne daartoe gedane uitnoodiging een togt naar de Bovenkust tot Apollonia gemaakt,

ten

ten einde de vlag te toonen en tegelijk van de kommandanten schriftelijke rapporten in te nemen omtrent den stand van zaken in hunne onderhebbende afdeelingen. — Het daaromtrent ontvangen algemeene rapport van den kommandant dier oorlogsbodem kan over het algemeen als bevredigend worden beschouwd, daarin wordt ook bevestigd, dat in de afdeeling Apollonia achtereenvolgend ruim 600 vluchtelingen uit Wassa zijn aangekomen, als zijnde door de Ashantijnen uit hunne kommen verjaagd, die hun gezegd zoude hebben dezelven alleen dan te zullen verlaten, als de koning en de bevolking van Wassa zich aan het Nederlandsche bestuur zal hebben onderworpen. — Door deze berigten heb ik als nu de gelegenheid verkregen het Ashantijnsche leger in beweging is gekomen en hoogstwaarschijnlijk na het eindigen der regentijd hare operatien tegen de Fantijnen zal beginnen. — Een nader berigt van den kommandant te Apollonia meld mij, dat ook een groote der regering van Wassa te Apollonia is aangekomen, om met den kommandant te spreeken, doch door ziekte daaraan nog geen gevolg heeft kunnen geven, zoodat ik daaromtrent nader berigt zal ontvangen, waarmede ik alsdan de eer zal hebben U.E. in wetenschap te stellen. — Het schijnt alzoo dat de vooruitzigten gunstiger worden omtrent de toenadering van het Rijk van Wassa tot het Nederlandsche gezag, zoodat de Fantijnsche bevolking in dat geval al meer en meer geïsoleerd zullen worden, welke nu reeds een groot verlies hebben ondergaan, door den plotselingen dood (men zegt door vergift) van hun koning genaamd Otabil, die aan de opstand der Fantijnen door voortdurende opstooking zeer veel kwaad heeft berokkend, zoodat ik zijn dood met welgevallen vernomen heb. —

Van de zijde van het Engelsch bestuur kan ik vooreerst op geene medewerking rekenen in het herstellen der vrede tusschen de Fantijnen en Elminegen, zoo als U.E. zal blijken uit het afschrift

der

der Missive van den v.d. administrateur te Cape Coast, het welk ik de eer heb haar bij deze aante bieden.-

De tijd en de daaruit geboren vordende omstandigheden zal dus van lieverleden de zoo zeer geschokte rust in deze bezitting moeten herstellen, waartoe ik ook zoo veel in mijn vermogen is zal medewerken en daartoe niets onbeproefd zal laten.-

Het vertrek van het stoomschip de Amstel is nog onbepaald, daar ik de loop koester, hetzelve alvorens door eene andere oorlog bodem zal worden vervangen; in alle geval wordt de aankomst van het schip J. C. Schotel afgewacht, welke volgens U.E. mededeeling in Hare Missive dd. 18 Junij tl. L.a B, C.a 21/61 victualie, steenkolen, Kleeding etc. voor de Amstel mede brengt, waarvan zich de commandant voor zijn vertrek noodwendig moet voorzien, en alsdan zal het vertrek van de omstandigheden en ook van de met de Mail te verwachten voorschriften afhangen.- Voor de beloofde aflevering van 50 rekruten voor het O.J. leger heb ik bereids het noodige verrigt, waardoor het schip J.C. Schotel niet langer dan hoog noodig alhier zal moeten vertoeven.- Op dit oogenblik zijn er reeds 69 rekruten beschikbaar, doch aangezien de Missive van U.C., dd.a 11 Julij tl, L.ra C, C.a 20/68 bepaald voorschrijft van hoogstens 50 man af te leveren, zoo zullen de overige 19 man met de nog successievelijk bijkomende tot een volgende gelegenheid worden aangehouden, van welker aantal ik de eer zal hebben in mijne rapporten U.E. steeds mededeeling te doen.- De met dat schip verwacht wordende Europeesche sergeanten Stomman en Lindner zal ik hunne bestemming naar O.J. met het schip J.C. Schotel doen vervolgen en daarentegen de sergeanten Glaser en Frenoij nog aanhouden, om reden deze nu reeds alhier gewend en met de dienst goed bekend zijn, en ook eerstgenoemde als met ervaren in het repareren van geweren zijnde, zeer goede en noodige diensten bewijst, en waarover reeds handelt mijne Missive dd.a 1 dezer tl.,

C.a

N° 88, Kabinet. — 6 Sept. — Volgens de alhier loopende geruchten zoude de Koning van Askantijn Koffie Karkarie overleden zijn; wanneer zich dat bevestigd, dan zal dat veder eene groote verandering in den loop der zaken kunnen te weeg brengen, daar alsdan de door de Askantijnen begonnen oorlog tegen de Fantijnen en andere volken in de binnenlanden zal uitgesteld en laatstgen^de daardoor veer overmoediger tegen de Elminezen worden; nadere en zekere berigten dienaangaande ontvangende zal ik de eer hebben, die N. E. mede te deelen.

Het schip J. C. Sekotel is bij het sluiten der mailpakketten nog niet alhier aangekomen. —
Zoo even ontvang ik de post van de bovenkust, welke niets bijzonders omtrent den stand van zaken behelst, alleen zijn de berigten omtrent de gezondheidstoestand van allen de gezagvoerders in de afdeelingen niet bevredigend, en verontrust het mij, wanneer zij naar Elmina moeten geevacueerd worden, ik in de waarneming dier betrekkingen met geen mogelijkheid kan voorzien. — Met de volgende mail hoop ik de eer te hebben dit rapport te vervolgen

---

14 September 1868. — Govr Boers to Minister of Colonies. —
N° 111. — Kabinet, Geheim

Sedert mijn rapport dd^o 4 dezer N° 107 Kabinet, geheim heeft de stand van zaken alhier geene verandering ondergaan, alleen ontving ik berigt van den gezaghebber te Apollonia, dat in het laatst der vorige maand veel volk van Askantijn te Assinie is geweest tot den aankoop van duizend stuks geweren en een ruime hoeveelheid kruid en lood, als mede dat volgens de berigten, die hem door den Koning van Bekien (Apollonia) werden medegedeeld, een groot gedeelte van het Askantijnsche leger door het bosch van Apollonia naar Elmina marcheerde, om de Elminezen tegen de Fantijnen te helpen verdedigen. — Spoedig zal het alzoo moeten blijken in hoe verre deze berigten waarheid zijn, welke wel eenigsints geloofbaar voor-

-den, doordien veel volk van Dabiree en andere
krommen achter Equafoe gelegen, welke zich tot
nu toe met aan het Hollandsche gezag wilde onder
-werpen en zich bij de Fantijnen hadden aangeslo-
-ten, naar Elmina gekomen zijn, op het gerucht, dat
de Ashantijnen in aantogt tegen de Fantijnen waren,
en alzoo uit vrees zich van laatstgen.de hebben
losgemaakt.- De dagelijks bij mij in
-komende berigten zijn echter over het algemeen zoo
onzeker en dikwijls zoo met elkander in strijd dat
het hoogst moeijelijk is, het ware daarvan te onder-
-scheiden.- Intusschen laat ik geene
gelegenheid voorbij gaan, om van alles zoo veel
mogelijk onderricht te worden, ten einde alle maat-
-regelen te nemen, die door den loop der zaken on-
-middelijk noodig kunnen zijn, te meer daar ik
door het aanrukken van het Ashantijnsche leger
belangrijke gebeurtenissen voorzie, die wel is waar
eene gunstige wending aan den tegenwoordige
toestand kunnen geven maar daarentegen ook
eene langdurige oorlog kan veroorzaken, waarvan
het einde en de gevolgen niet te overzien zijn.-
Het gerucht van het overlijden des Konings van Ashan-
-tijn is noch bevestigd noch tegengesproken gewor-
-den, zoodat ik daarom trent nog in het onzekere
verkeer, ofschoon ik nu door het voorvaarts rukken
der bevolking de waarheid daarvan moet
betwijfelen.- Dezer dagen kreeg ik een
bezoek van een Engelsch geographist, die van uit
Cape Coast langs de bovenkust door Akinie naar
Comassie reisde, om in laatstgen.d Rijk opnemin-
-gen in het belang der wetenschap te gaan doen,
en overhandigde mij eene brief vanden vd. admi
-nistrateur te Cape Coast, het verzoek inhoudende,
om dien reiziger te willen voorzien van eene
officiële recommandatie brief aan den vorst van
Ashantijn.- Ik heb echter vermeend daaraan
niet te mogen voldoen met het oog op de bestaande
vijandige verhouding tusschen dien vorsten het
Engelsch bestuur, en ook om mij geheel en al neu-

traal te houden, waarvan ik dadelijk op bekende wijze gen.d administrateur heb kennis gegeven, doch heb zoo veel in mijn vermogen was den heer Reids, zijnde de naam van dien reiziger, behulpzaam geweest tot het vervolgen zijner reize langs de Nederlandsche bezittingen, waartoe ik ook de gezaghebbers op de verschillende parten de noodige voorschriften heb gegeven. — Ook kwam dezer dagen alhier uit Bremen een jong mensch, genaamd Max Sintenis, met eene recommandatie brief van de heeren van Bemmelen, directeur der Rotterdamsche Dierentuin, en Otto Finsch, conservateur van het Museum van natuurlijke Historie te Bremen, die tot het doen van natuurkundige onderzoekingen, en het verzamelen van planten en dieren eene reize door de Nederlandsche bezittingen ter Oostkust wenschte te maken, waartoe ik hem dan ook in het belang der wetenschappen de meest mogelijke hulp en inlichtingen, zoomede de noodige aanbevelingen aan de commandanten dezer verschillende parten gegeven heb. —

Tot op heden is het schip Y. C. Schotel nog niet alhier aangekomen en volgens de berigten in de Nieuwsbladen zoude hetzelve ten gevolge van bekomen lekkage te Cowes ter reparatie zijn binnengeloopen, waardoor de commandant van Z. M. Stoomschip de Amstel in eene moeijelijke onzekerheid is gebragt, doordien zij de terugreize naar Nederland had verdaagd tot de aankomst van de Schotel", ten einde de zich op dien bodem bevindende steenkolen, kleeding, victualie etc. voor te nemen, zoodat wanneer na de aankomst van de dezer dagen verwacht wordende mail „de Schotel" nog niet aangekomen is, hij verpligt zal zijn tot aanvulling der benoodigde victualie en steenkolen over Java Koffie de terugreize naar Holland te maken, in welk geval alsdan door mij het noodige zal worden verrigt, om de later met „De Schotel" aangebragt wordende provisien, steenkolen etc., bestemd voor „de Amstel" zoo goed mogelijk in daarvoor beschikbare lokalen binnen het kasteel op te bergen.

Van de alhier aanwezige voorraad gezouten vleesch zal ik hoogstwaarschijnlijk, ingevolge de aanwijzing,

der-

vervat in N.E. missive dd. 18 July tl. Gra 3, N° 24/74, een dertigtal vaten met het schip J.C. Schotel naar O.I. verzenden, daar ik vrees dat bij lang opbevaren dier massa, en de onzekerheid, wanneer het tot het bestemde deel zoude moeten gebruikt worden, alligt tot bederf kan overgaan, waarvoor ik 's lands kas zoo veel mogelijk wensch te vrijwaren. — Daarbij komt dat door de zware onkosten van transport etc. eene verhooging van 35% op de inkoops prijs is moeten gebragt worden, waardoor het vat vleesch f. 115.56 of f. 1.15 per kilo kost, en alzoo te hoog in prijs is, om de noodig opeene ruime verstrekking daarvan aan de ambtenaren of particulieren te kunnen rekenen. — Aan het stoomschip „de Amstel" heb ik reeds eenige verstrekkingen van vleesch, rijst en brood gedaan, waarvoor ik, ingevolge hoor Excell. bovengen.d missive te zijner tijde de voldoening der kosten per vissel zal doen plaats hebben. —
De laatst ontvangen berigten omtrent de gezondheids-toestand van alle gezaghebbers op de buitenposten luiden steeds ongunstig. van allen ontving ik eene aanvraag om medicijnen; in mijn volgend rapport hoop ik N.E. daaromtrent betere berigten te zullen kunnen mede deelen. — 15 Sept. De adj. oud-officier Bramley, die sedert eenige tijd door gebrek aan ambtenaren belast was met het bestuur in de afdeeling Clama, is heden alhier in het hospitaal verpleegd geworden, als lijdende volgens rapport van den W.d geneesheer aan Dijenterie en bloedspuwing; — zoodat die niet onbelangrijke afdeeling thans zonder gezaghebber is, doordien ik alhier geen ambtenaar beschikbaar heb, om met die betrekking te belasten. — Ten slotte heb ik de eer N.E. mede te deelen, dat op dit oogenblik alhier een getal van 72 rekruten voor het O.I. leger beschikbaar is. —

---

17 September 1868. — gov.r Boers to assistant
N° 113. — Kabinet, Geheim. — Dixcove. —

Bij mij is uit goede bronnen het bericht ontvangen, dat

eenige

Dixcove

eenige dagen geleden een vijfscheps sano met Goodschappers en een brief is afgezonden, gericht aan de negerregering te Cape Coast, door die van Dixcove, inhoudende, dat zekere Esirifie van Elmina tijdens zijn verblijf op Akanta verscheidene Fantijnen aldaar zoude hebben verkocht, waar voor hij 60 oncen stofgoud had ontvangen. — Dat het volk van Dixcove de raad en bijstand der Fantijnen verzocht hoedanig zij zich moesten gedragen, daar zij de Fantijnen als vrienden en broeders beschouwden, dat zij wel is waar Engelsche onderdanen waren geweest, doch voordaan wenschte te blijven. — Afgescheiden nog dat het bericht van het verkoopen van Fantijnen door gen. d' Esirifie nà ingewonnen strenge informatien, geheel en al bezijden de waarheid is, en zulks alzoo blijkbaar verzonnen is, met het laakbare doel, om de reeds zoo gevaarlijke bestaande spanning tusschen de Fantijnen en Eminezen zoo mogelijk nog meer aan te vakkeren zoo wordt U.E. ook opgedragen, onzen Koning en neger regering van Dixcove bij U te ontbieden, en hun duidelijk bekend te maken met het bovenstaande, en hen mijne ernstige ontevredenheid te kennen te geven over deze zeer afkeurings waardige handelwijze, welke geheel en al in strijd is met hun nog zoo kort geleden afgelegde eed van trouw en gehechtheid aan het Nederlandsche gouvernement. — Hadden zij vermeend reden te hebben, zich over handelingen van een Hollandsch onderdaan te moeten beklagen, dan waren zij verpligt geweest zich daaromtrent tot mij te wenden, maar volstrekt niet tot de neger regering van Cape Coast, waar mede zij niets meer te maken hebben, sedert zij het Nederlandsch gezag hebben erkend, door het aannemen der vlag en het afleggen der eed, waarbij zij toch verklaard hebben, „dat hunne verzekering van trouw en gehechtheid „aan het Nederlandsche gouvernement meteen gregt „hart is geschied, en zij daaraan met voldoende „en zulks met opregt gemeend hebbende, daardoor „de asch hunner voorvaderen ontwijd zullen hebben, „en de Fetiche hebben ingeroepen, om hun alsdan

te

te dooden. — Deze woorden hunner afgelegde Eed moeten hun door N nog eens duidelijk en verstaanbaar worden vertolkt, en hun alsdan ernstig worden afgevraagd, of zij wel genoeggaam doordrongen zijn van de onheilen, die hun door meineed treffen zullen, behalve nogde gevolgen van mijne groote onteverdenheid, waarbij hun door N de verzekering moet worden gegeven, dat zij immer op de bescherming en bijstand van het Nederlandsche bestuur kunnen staat maken, zoo lang zij zulks door hun gedrag en trouwe handelwijze jegens dat bestuur zullen waardig maken, doch dat hun daarentegen de gestrengste straffen zullen worden opgelegd, wanneer zij zich ander maal aan handelingen als boven omschreven zullen schuldig maken, welke zoo als hun uit deze zaak blijkt, voor mij niet verborgen blijven. — Ook ben ik onderrigt, dat niettegenstaande het uitgevaardigde verbod, sommige kooplieden van Dixcove zich niet onthouden, om kruid en lood aan de bevolking in de binnenlanden speciaal aan die van Wassa te verkoopen, iets waarop ook door N. zoo veel mogelijk ten strengste moet worden acht geslagen, en bij ontdekking daarvan den schuldige na opmaking van een procesverbaal, naar Elmina op te zenden, om aldaar volgens de wet de strengste straffe te ondergaan. — Zulks moet hun ook duidelijk worden medegedeeld, met te kennengeving, dat ook deze handeling mijne onteverdenheid ten hoogste heeft opgewekt. — Ik zal te zijner tijd het rapport van het door N in deze verrigte invaelten, en vertrouw, dat door N met de meeste ernst, en waardigheid mijne in deze uiteengezette meening en denkwijze aan de neger regering en bevolking zal worden te kennen gegeven. —

---

9 augustus 1868. — Assistant Rueck, Beheer te goed. —
№ 78. — Boers. —

Als een vervolg op mijn schrijven van 11 julij jl, №71, heb ik de eer U HEG. beleefdelijk te berigten, dat de

Koning

Apollonia

Vassa rijksgrens

Koning van Bekien mij gisteren in kennis stelde, dat een ongeveer een 300tal inwoners, behoorende tot het land van Vassa, alhier waren aangekomen, uit hoofde hun hoofdkrom, Ajinsoe genaamd, alsmede eenige kleinere krommen, waaronder ook Assankra behoort, door een Ashantijnsch leger was ingenomen geworden.

De koning berigte verder, dat zij het volk van Vassa op heden zou laten vergaderen, ten einde de sterkte op te nemen, en vroeg mij bevelen, wat hij met al die vluchtelingen moest doen. Met het oog op mijne missive dd° 29 Junij jl., N°666, heb ik aan koning gezegd, dat ik mijn voorloopig met redelijke bemoeijen, dat hij volgens zijn goedvinden kon handelen, dat hij hun hier verblijf kon geven, of hen weder kon terug zenden. De vergadering had dan ook heden plaats op den publieken weg nabij het fort en werd door ± 700 man bijgewoond.

Ten einde nu te weten te komen, wat het volk van Vassa te vertellen had, zond ik den opzigter Graves om te luisteren, die mij naderhand aflegde het volgende berigte: De koning van Bekien vroeg aan het volk van Vassa wat nieuws er in hun land was en waar om er zooveel volk van Vassa hier kwam. (Allemet groote muzijk) Een der peniens van Vassa nam het woord op en verhaalde: Dat voor eenige maanden geleden een Hollandsch officier, hier aldaar Zeer Jeune bekend, bij hunnen koning Ennimil genaamd, was gekomen, ten einde aan dezen te zeggen, dat het land van Vassa thans onder het Nederlandsche gezag was gekomen, en dien officier daarna de Nederlandsche vlag aan hem, Ennimil, liet willen geven, doch dezen weigerde dien aan te nemen.

Ashantijn en Vassa

Dat de vorst van Ashantijn met het bovenstaande is bekend geworden, en daarom drie legers, als een ter hoogte van Apollonia, een in het midden van Vassa en een ter hoogte van Saccondee of Cama heeft gezonden, met het doel geheel Vassa ten onder te brengen, of met geweld te dwingen zich aan het Nederlandsche gouvernement te onderwerpen.

Dat zij, volk van Vassa naar Bekien zijn gevlugt,

daar

daar het hun bekend was, dat er thans een Hollandsch kommandant was en zij hem, Koning van Bekien, vragen, om aan dien kommandant te verzoeken, om aan hunnen grootvaandrig, Ctjinsoe genaamd, de Nederlandsche vlag uit te reiken, daar zij zich aan het Nederlandsche gouvernement willen onderwerpen en zij in het bezit zijnde van dien vlag, naar hun land kunnen terugkeeren, daar de Ashantijnen hun alsdan geen leed meer zullen doen. — De Koning van Bekien heeft mij daarna insgelijks met het vooenstaande bekend gemaakt en gezegd, dat op het oogenblik 307 mannen, vrouwen en kinderen van Wassa alhier aanwezig zijn, dat de grootvaandrig Ctnjinsoe binnen eenige dagen hier zal komen, zijnde hij thans in het Elpallonia bosch lijdende aan Guineaworm, dat hij mij een bezoek zal brengen, alles zal mede deelen en alsdan om de vlag, en bescherming zal verzoeken. — Verders heeft den Koning van Bekien aan het volk van Wassa toestemming gegeven, om voorloopig hun verblijf alhier te houden, tot dat hun grootvaandrig zal zijn gekomen, waarna de zaak verder zal besproken worden. — Volgens zeggen van den koning van Bekien is Ctjinsoe een der hoofdkrommen van Wassa, waartoe nog meer kleinere krommen behoorenen vroeger in het bezit was van de Engelsche vlag. — Ik heb het noodig geoordeeld het vooenstaande aan UHEG. te berigten en daar, volgens zeggen van den Koning, de grootvaandrig Ctjinsoe mij een bezoek zal brengen, hetgeen door mij toegestaan zal worden, omdat ik er geen bezwaar in zie, zoo hoop ik met een volgende post UEHG. meer te kunnen schrijven. —
Ik zal Ctjinsoe zoo min mogelijk op zijne vragen antwoorden, doch hem alleen in kennis stellen, als hij mij namelijk iets verzoekt, dat ik zijn verzoek aan UEHG. zal mede deelen, opdat UHEG. alsdan kan beslissen. — Ten slotte kan ik UHEG. nog berigten, dat het leger der Ashantijnen zich moet ophouden in de door hun genomen krommen en die krommen in bezit willen houden, tot dat de geluugte personen met

de

de Nederlandsche vlag terugkeeren, alsdan zullen de kommen weder worden terug gegeven, waarna de Ashantijnen zullen vertrekken. –

Postscript aanteekening v. Boers: Voorloopig dient voorden, dat als de koning van Wassa de onderwerping aan het Hollandsche gezag officieel door eenige grooten van zijn Rijk te Elmina bij ons gouvernement zal laten aanbieden, alsdan de Hollandsche vlag voor den koning zal gegeven worden, maar aan een troepje vlugtelingen uit Wassa kan geen vlag worden gegeven. –

---

10 augustus 1868. – Adjudant Rueck, Bekien to gouv^r Boers. –
N° 79. –

Afgeschreven het rapport in het slot dezes bedoeld. – De kol. gouv^r

Ik heb de eer U.H.E.G. het navolgende te berigten:
Kwassie Tjebbra, vaandrig van kwartier te Axim, liet mij voor eenige dagen geleden doorden terugkeerenden postordonnans, zijnde den soldaat Kwakoe Eson N° 4, het volgende mede deelen: dat hij, Kwassie Tjebbra uit goede bronnen en van vele menschen te Axim vernomen had, dat den koning van Attabo aanden koning Enimil van Wassa, 300 ponden kruid met het daarbij behoorende lood had gezonden, met een begeleid schrijven, dat hij, Koning van Attabo dat kruid en lood aan hem, Enimil, ten geschenke gaf, omdat hij steeds zijn vriend was; dat hij, koning van Attabo, hem verders heeft geschreven, dat hij zich niet aan het Nederlandsche gouvernement wilde onderwerpen en hem Enimil, om volk verzocht, om mij van hier te verjagen en daarna den koning van Bekien met de overige bevolking van Apollonia door geweld van wapenen te dwingen weder Engelsch onderdaan te worden.
Enimil moet daarop een menschenrooftocht teruggezonden hebben, doch geen volk. – Zooals soldaat Eson mij zeide, liet Kwassie Tjebbra mij dat alleen weten, omdat ik een goed vriend van hem was en zoowel hem als de bevolking van Axim steeds goed behandeld had, tijdens ik aldaar met het bestuur belast was, en het nu de menschen van Axim leed zouden doen, wanneer zij vernamen, dat de koning van Attabo

Ctabo mij slecht deed.- (zoo ik hoor moet er zeer slecht te Cbim over het gedrag van den Koning van Ctabo gesproken worden.) Daar ik nu terstond niet alle praatjes aannam, ben ik eerst in geheime onderhandeling getreden met den Koning van Bekien, die mij daarna dan ook spoedig wist te vertellen, dat het boenstaande waarheid was, met dien uitzondering, dat den Koning van Ctabo nog een tweede schrijven aan Ennimil had gericht, waarin hij vroeg, wanneer of hij hem nu volk zond, doch daarop ten antwoord moet gekregen hebben, dat Ennimil geen tijd had en hij niet aan zijn verzoek kon voldoen, daar hij, Ennimil, gaarne zou willen, dat hij de Nederlandsche vlag in handen had.-

De Koning van Bekien, die het met ons gouvernement opregt meent - alsook de geheele bevolking van af Bekien tot aan de fransche grenzen, alsmede Boschvaarts - heeft mij dan ook gezegd, dat U.H.Eg.s vertegenwoordiger alhier niet het minste leed noch door Ennimil, noch door Ctabo, zal worden gedaan.- Ik heb het noodig geacht U.H.Eg. met het bovenstaande bekend te maken en daar ik het eerste door Kwassie Tjebbra met de slechte handelingen van den Koning van Ctabo in kennis ben gekomen, zoo zou wellig den assistent te Cbim U.H.Eg. meerdere personen kunnen melden, die het bovenstaande zouden kunnen verklaren, ten einde later, als den Koning van Ctabo te Elmina komt, bewijzen zouden kunnen worden overgelegd, hoewel ik niet twijfel of den Koning van Bekien zal U.H.Eg. van alle zaken genoegzame bewijzen geven, zooals hij mij dan ook gezegd heeft.- Ik zal den Koning van Ctabo steeds in het oog blijven houden, en zooals ik hoor moet de bevolking van Ctabo hem beginnen af te vallen, omdat zooals den milander dat uitdrukt hij steeds slecht blijft doen.- Ik moet zneks ook veronderstellen, want de peniens van Ctabo zijn vel voor den Kommandant; ik heb dat gezien den 14en Juny jl., toen ik te Ctabo ben geweest, en de voornaamste ingezetenen bezoeken bragt, ten einde te toonen, dat ik belang in Ctabo stelde; ik werd overal zeer vriendschappelijk ontvangen, contra bezoeken hebben zij

mij

mij gebragt en zulks gebeurd nog dikwijls.- Ik ben dan ook niet overreed of geheel Apollonia zal spoedig voor ons gouvernement zijn, zulks zou reeds plaats gevonden hebben alsden Koning van Atabo had mede gewerkt, doch hij stookt het volk op, alléén omdat hij de baas wil worden, zulks zal zeker niet gebeuren, want daar zou een zeer bloedig gevecht uit voortkomen.- De koning van Bedien word door het volk bemind, omdat hij een regtvaardig en goed behandelt.- Het fort is binnen een paar dagen bevoorraad en alsdan ga ik het terstond met de militairen bevoonen, dat zal een goeden indruk op de bevolking maken, enden koning was dan ook vel zeer in zijn schik, toen ik hem dat mede deelde; ik heb hem vervolgens gezegd, dat ik dan al de hoofden van Apollonia zal oproepen, ten einde te zien, wie er zouden weigeren; hij echter geloofd, dat zij allen zullen komen met uitzondering van den koning van Atabo, die nu voorgeven zal ziek te zijn.- Ten slotte koop ik, na de oproeping der neger hoofden, U.H.Eg. een breedvoeriger rapport te kunnen inzenden.-

---

18 augustus 1868.- Assistant Rueck, Bedien to gouv=Boers.

N°87.- Fort Willem III.

Wassa refugees i. Appol.

In antwoord op U.H.Eg.s geëerde missive dd° 1 dezer, N° 87, Kabinet Geheim, heb ik de eer U.H.Eg. beleerdelijk te berigten, dat de koning van Bedien den 8en dezer mij in Kennis stelde dat de vlugtelingen van Vassa alhier waren aangekomen en mij om bevelen vroeg.- Het antwoord dat ik daarop gegeven heb, nad ik de eer U.H.Eg. bij mijne missive dd° 9 dezer, N° 78, mede in Kennis te stellen, alsmede dat de koning had goedgevonden, dat de vlugtelingen alhier verblijf zouden houden, tot dat hun grootvaandrig Atjinsoe zou zijn gekomen, waarna de koning de zaak verder zou behandelen.- De grootvaandrig Atjinsoe, die, zooals ik U.H.Eg. in mijn aangehaalden brief mede deelde, mij een bezoek zou brengen is tot heden nog niet gekomen en door de ongesteld-

-Reid van den Koning heb ik verders nog niets van hem vernomen. — Aangaande het tweede gedeelte van H.E.G.'s missive betreffende den Koning van Attabo, zal ik zooveel als in mijn vermogen is, trachten met hem opeene vriendschappelijke voet te blijven, en H.E.G. steeds met al zijne handelingen in kennis stellen, hetwelk ik reeds de eer had te doen, bij mijne missive dd.° 10 dezer, N.° 79. — Het gaat te ver met dat negerhoofd, doch hij zal zich moeten onderwerpen nu hij vernomen heeft, dat de Koning van Wassa hem geen hulp kan verleenen. — Daarenboven begint hij bevreesd te worden, omdat de Ashantijnen zich te Wassa ophouden en zij niet gaarne met die bevolking in vijandschap zou willen komen. — Wat nu het leger der Ashantijnen betreft, dat bevindt zich nog in de door hun overvonnen krommen, doch volgens laterberichten heb ik nog het navolgende vernomen, dat ik vermeen H.E.G. te moeten schrijven. — De Koning van Elmina heeft in het begin der vorige maand twee boodschappers, die hier gepasseerd zijn naar den vorst van Ashantijn gezonden, met verzoek, om hem volk te zenden, aangezien de Fantijnen gezegd hadden, dat zij weder te Elmina zouden komen, om te vechten. — De vorst van Ashantijn moet op dat verzoek weder een leger gewapend hebben, dat volgens zeggen binnen een paar weken door het bosch van Apollonia, steeds boschwaarts blijvende gaan, naar Elmina zal komen, om de Elminezen tegen de Fantijnen te helpen.
Ik wil wel wat geloof slaan aan het laatstvermelde, aangezien het mij bekend is, dat voor eenige dagen geleden, veel volk van Ashantijn te Assinie is geweest en aldaar 1000 stuks geweren, kruid en lood heeft gekocht. — De Koning van Elmina moet ook verders een boodschapper, Esserevie genaamd, gezonden hebben naar de afdeelingen Chama, Saccondee, Soutrij en Axim, om de negerhoofden aldaar aan te zeggen, dat zoodra zij vernemen, dat de Fantijnen weder te Elmina zijn gekomen, iedere afdeeling een of twee kwartieren moeten zenden, om de Elminezen te helpen. —

18 September 1868.— Assistant Rueck, Bekien to gouv. Boers.
N= 47.— Fort Willem III.

Ykheb de eer U.H.Edg. beleefdelijk te berigten, dat de koning van Bekien mij gisteren morgen het navolgende liet mededeelen, aangezien hij te ziek was, om zelfs in het fort te komen: dat hij gisteren van zijne zuster, Ahoma Bobotee genaamd die sedert geruimen tijd te Cape Coast verblijf houdt, berigt heeft ontvangen dat den Koning van Cape Coast en den Koning van Wassa besloten hadden, om den koning van Attabo volk te zenden, om daarmede tegen Bekien te vechten om laatstgenoemd krom door geweld van wapenen te dwingen weder Engelsch onderdaan te worden.—
Heden morgen kwam den Koning van Bekien, hoewel erg ziek zijnde, in het fort, vroeg mij alleen te spreken en berichte mij het navolgende: dat gisteren avond twee boodschappers, welke door het negerhoofd van het Bekienbosch gezonden werden, bij hem kwamen en degen hem, koning mededeelden, dat den koning van Attabo voor eenige dagen geleden twee boodschappers, voorzien van eenen Engelschen gouvernementsstok, naar Enni mil heeft gezonden, om het volk, dat hij, Enni-mil, bestemd heeft, om met het volk van Attabo tegen Bekien te vechten, te gaan halen, met last te-vens dat Enni mil moest zorgen, dat zijn volk in de volgende week te Attabo was aangezien alsdan het Kontoem feest in de afdeeling Apollonia was begonnen, en hij Koning van Attabo, dan de beste gelegenheid heeft, om Bekien in te nemen en vervolgens de Engelsche vlag weder op het fort te hijschen.—
De koning van Bekien vertelde mij, dat de koning van Attabo het volgende plan had genomen, om zijn doel te bereiken.— Aanstaande maandag den 21sten deger begint het Kontoemfeest, alsdan komen bijna alle invoners der verschillende boschkrommen te Bekien, om aan dat feest deel te nemen.— De koning van Attabo wil nu daarvan gebruik maken, door eerst de alsdan bijna onbevolkte boschkrommen in te nemen, al de aldaar bevindende vuurwapenen enz. in beslag nemen, vervolgens

aan-

aanvallenderwijs naar Bekien komen, dat dorp innemen, mij vervolgens verjagen en daarna het fort innemen. — De koning van Bekien gaf mij nu te kennen op hoedanige wijze ik het fort zou verdedigen, daar het hem bekend is, dat ik niet de minste ammunitie voorhanden heb en hij niet in staat is, mij daaraan te helpen, daar het voorhanden zijnde kruid en lood hoogst noodig is voor zijne bevolking; hij verzoekt mij dan ook middelen in het werk te stellen, om het fort zoo spoedig mogelijk in staat van verdediging te brengen. — Daar nu de tijd te kort is, om N.H.E.G. eerst magtiging te verzoeken, dat mij kruid, lood enz. moge worden gezonden, zoo heb ik eene missive opgezigt aan den heer Kommandant te Axim, met verzoek het aldaar voorhanden zijnde kruid, infanterie-kogels en slaghoedjes mij zoo spoedig mogelijk te zenden, aangezien ik niet anders weet, hoedanig ik het fort zou moeten verdedigen, wanneer het gevecht werkelijk plaats zal hebben, hetgeen het geval wel zijn zal, daar de bevolking alhier zich steeds onledig houdt met het vervaardigen van kogels en het in gereedheid brengen hunner geweren. — Ik hoop dan ook, dat mijne handelwijze in deze N.H.E.G. goedkeuring zal mogen wegdragen.

---

29 September 1868. — gouv. Boers to assistant at Apollonia.

A. N.° 118 Kabinet, Geheim.

In antwoord op Uwe missive dd.° 18 dezer, A.° 97, wordt U bij deze door mij uitgenoodigd, om te trachten den Koning van Akabo, die de oorzaak is van voortdurende onrust en spanning in Uwe afdeeling, op de eene of andere wijze in handen te krijgen en hervaarts te zenden. — Het verschelijkste zou zijn, indien zulks op zachte wijze kon geschieden, bij voorbeeld door hem aan te raden, zich naar Elmina te begeven tot regeling zijner schuld aan den heer Kendall te Cape Coast, waarover handelt de dezerzijdsche missive van 28 dezer, A.° 275/48, en hem te zeggen, dat die schuld dan veel beter kan worden geregeld en afgedaan, en dat U hem dan daartoe

de

de behulpzame hand zal leenen.- Het wordt intusschen aan Uw beleid en voorzigtigheid overgelaten, om deze zaak op de beste wijze tot een goed einde te brengen, waartoe U in het geheim in overleg kan treden met Uwen ambtgenoot te Cxim, indien zijne medewerking en hulp U wenschelijk voorkomt.- Ten slotte deel ik U mede, dat Uwe handeling omtrent het wagen van kruid en munitie van den assistent tot Cxim, mijne goedkeuring wegdraagt, en wordt U speciaal opgedragen, om mij zoo spoedig mogelijk bericht te zenden over de al of niet plaats gehad hebbende ongeregeldheden ten Noord. en vooral te zorgen, dat met het C.q. opzenden naar Elmina de meest mogelijke voorzigtigheid en beleid plaats hebbe.- Eindelijk nog moet ik U.E. opmerken, dat het mij vel bevreemd heeft, uit Uw rapport van 18 dezer, Nº 97, te leegen, dat de bevolking van Vassa den koning van Otabo de behulpzame hand zoude komen bieden in den aanval tegen Bekien en daar in Uw rapport van 18 augustus ll., Nº 87 melding wordt gemaakt van de nabijheid der Ashantijnen in wel in het Vassasche Rijk, zoo kan ik moeijelijk aannemen, dat de Ashantijnen een dusdanige aanval op de Nederlandsche bezitting Apollonia zoude toelaten zonder tusschen beide te treeden.
Ook omtrent de komst te Bekien van den Vassasche grootvaandrig Ajinsoe heb ik geen nader bericht van U ontvangen. Omtrent een en ander wordt U opgedragen nadere duidelijke berigten aan mij te zenden, zoo meede of de door U opgegeven 600 Vassasche vlugtelingen zich nog in Apollonia bevinden, dan wel of die weer naar hun Rijk vertrokken zijn.-

---

4 October 1868.- Govr Boers to Minister of Colonies.-
Nº 120, Kabinet Geheim.

Ik heb de eer U.E. te berigten, er sedert mijn rapport dtd° 14 Sept. ll. Nº 111, Kabinet Geheim, geene verandering in den toestand alhier gekomen is.- Volgens bij mij ingekomen berigten, zoude alle de

Jan-

Fantijnsche Chefs en grooten op de hoofdplaats Mankassim vergaderd zijn, en beraadslagen over eene te ondernemen tweede aanval op Elmina.
Ik ontving echter deser dagen twee particuliere brieven van mijn Engelschen ambtgenoot te Cape Coast, waarvan ik deer heb N.6. hierbij afschriften aan te bieden, en uit welker inhoud (van dat van 30 Sept.) ik de hoop koester de Fantijnen eindelijk tot reden zullen gebragt worden en hunne vijandige houding tegen de Elminezen tot een goed en zoo zeer gewenscht einde zal komen, alhoewel ik daarop nog niet veel vertrouwen kan stellen, daar die bevolking tot nu toe geen de minste blijken van toenadering tot de vreedengezinde Elminezen gegeven heeft, maar steeds voortgaat met hun op alle mogelijke verraderlijke wijze te benadeelen.
Van de Ashantijnen heb ik na de inzending van mijn laatste rapport niets naders vernomen, waaruit ik moet afleiden, zij het eindigen der regentijd afwachten, om alsdan hunne operatien voort te zetten. — De Kommandant te Apollonia berigte mij dat er in dat Rijk een groote spanning heerschte tusschen de twee Koningen aldaar, namentlijk die van Bekien, de hoofdplaats, en die van Attabo, een onderdeel van dat Rijk; eerstgenoemde, de toegenaamde 1e Koning geeft alle blijken van goed gemeende gehechtheid aan het Nederlandsch gouvernement, terwijl de andere zich afkeerig daarvan betoond, en onder zware verdenking ligt van met de bevolking van Wassa te heulen. — Deze Koning van Attabo was vóór 1 January ll. reeds sedert maanden lang door het Engelsch bestuur te Cape Coast aangehouden om reden zijner bekende vijandige gezindheid tegen den Koning van Bekien, doch na de overgave van het Rijk van Apollonia aan het Nederlandsch bestuur is hij van Cape Coast naar Apollonia teruggezonden. — Ik heb den Kommandant van Apollonia eene geheime instructie gezonden, om te trachten op eene zeer voorzigtige en beleidvolle wijze dat opperhoofd naar Elmina op-

op te zenden, ten einde hij eenmaal hier zijnde H.E. nader ten zijnen opzigte voorstellen te kunnen doen. De strekking hebbende, om hem voor de rust in het Rijk van Apollonia voortaan onschadelijk te maken, iets dat de koning en bevolking van Zekien zeer spaarne zoude zien, en dat ik hoogst wenschelijk acht. In mijn volgend rapport zal ik de eer hebben nader op dit onderwerp terug te komen.

"Amstel" Curaçao 27 Sept.

Het stoomschip de Amstel heeft den 27 September tl. de terugreize naar Nederland aanvaard, daar de Kommandant mij nadrukkelijk te kennen gaf, dat hij door een langer verblijf ter kuste zich niet verantwoord achte, speciaal door zijne aanhoudende ongesteldheid, en de reeds ver gevorderde tijd van het jaar, waardoor hij in het midden der winter op de Hollandsche Kuste zoude moeten komen; daarenboven zoude het uitstel van vertrek toch van korte duur kunnen zijn, doordien de met het schip Y.C. Schotel aangebragte victualie, na afzondering van twee maanden voorraad voor de terugreize, slechts voor korte tijd zoude strekken, om gedurende zijn verblijf alhier in de behoeften te kunnen voorzien. Ik stelde den Kommandant nog voor, om zoo mogelijk zijn vertrek uit te stellen tot na de aankomst van de op den 16^{en} aanstaande alhier verwacht wordende Europeesche chaik, doch speciaal de aanhoudende koortsen, waaraan hij alhier sedert een geruime tijd souffreerde, maakte zijn vertrek urgent, waarvan ik de overwegende redenen dan ook genoegzaam meest billijken. Intusschen heeft het vertrek van dat oorlogschip weder op nieuw spanning en ontevredenheid bij de bevolking verwekt, die zulks alweder aan onwil mijnerzijds toeschrijven, zoo als dat trouwens doorgaande geschiedt, van-neer aan ruime, aande onmogelijkheid grenzende eischen niet onmiddelijk door mij voldaan wordt.

Curaçao

Ik heb zelfs dezer dagen van ter zijde vernomen, dat door de regerregering buiten mij om eene brief of request aan H.E. zou

-de zijn

zijn gezonden, waarin zij een tal van grieven en bezwaren tegen de gering magts ontwikkeling moeten ontwikkeld hebben, en waarvan zij de oorzaak geheel aan mij wijten. De vare inhoud is mij echter geheel onbekend, en overtuigd zijnde, in niets aan mijne verpligtingen te kort te hebben gedaan noch zal doen, zoo waeht ik met gerustheid de tijd af, dat N.G. zal goedvinden mij dat stuk in handen te stellen, als wanneer ik eerst in de gelegenheid zal gekomen zijn, om mij daarop naar behooren te verantwoorden.

Het heeft mij intusschen leed gedaan, die ongeoorloofde onredelijke en clandestine handelwijze der neger regering te hebben moeten vernemen, daar ik de gemoedelijke overtuiging bij mij omdraag, dat ik al het mogelijke doe, om de belangens der bevolking te behartigen en hun leed te verzachten, daar vaar zulks naar eenigzints in verband met de op mij berustende verpligtingen doenlijk en geoorloofd is.—

Ik heb echter ook van ter zijde vernomen, dat de negerregering, vooral nadat het haar bekend is geworden, ik van eenen anderen onderrigt ben, nu reeds groot berouw over hare ondoordachte en onvoorzigtige handelingen gevoelen, waartoe zij als gewoonlijk in dusdanige zaken, door kwaadwilligen zullen zijn aangezet geworden.— In een onlangs met de negerregering gehouden vergadering heb ik haar terloops daarover geinterpelleerd, om haar te doen gevoelen, mij alles reeds bekend was.— Doch volgens de negergewoonte, wanneer het tegen hunne belangens is, ontkenden zij het feit halsstarrig, tot zoo lang dat ik haar mededeelde, dat meer dan waarschijnlijk dat stuk mij door N.G. in handen zoude gesteld worden, en zij dan wel het bestaan daarvan niet langer zoude kunnen ontkennen, en zij alsdan de gevolgen van hare zeer afkeurings waardige handelwijze zoude moeten ondervinden, waarop zij allen zwegen, en buiten twijfel meteen beroerd gemoed de vergadering verlieten.— 6 October: Het schip J. C. Schotel, gezagvoerder Knijff, is den 17 September ll. alhier gearriveerd, en zal den 8 dezer des morgens

de

de recruten in nemen, om alsdan dienzelfde dag nog de reis naar Batavia te vervolgen.—
De veinige en gebrekkige hulpmiddelen, waarover men alhier kan beschikken, heeft de ontlading der vele goederen langer doen aanhouden dan in den beginne vermoed werd, alles is echter behoorlijk ontscheept en zal ik de eer hebben N.C. met de volgende mail de processen verbaal aan te bieden.—
Het stoomschip de Amstel heeft 50.000. ponden steenkolen ingenomen, zoodat de overige 50.000. behoorlijk in een daarvoor geschikt lokaal alhier zijn opgeborgen.— De voor den Askantijnschen vorst bestemde spiegel en kristallen kamerkroon met de kaarsen zijn onbeschadigd uitgeleverd, en voorloopig in een lokaal binnen het kasteel gedeponeerd, teneinde bij gunstiger tijdsomstandigheden aande bestemming daarvan gevolg te doen geven.— Van mijn voornemen, om met het schip Schotel een totaal vaten gezouten vleesch naar Java te verzenden, waarvan ik in mijne missive dd° 14 September ll. el° 111, kabinet geheim, melding maakte, heb ik bij nadere overweging der zeer onzekere toestand te dezer reede afgezien, en voorloopig in de lokalen binnen het kasteel gedeponeerd doen blijven, daar bij een mogelijke ongunstige wending der zaken, wanneer de bezetting ingesloten mogt worden, die vivres en misbaar zouden zijn, en ik het dus al te gewaagd oordeelde, om er nu reeds een gedeelte van te verzenden; vanneer later weder een schip tot afhaling van recruten alhier komt, kan deze maatregel waarschijnlijk met meer zekerheid in toepassing worden gebragt.— De Europeesche sergeant Pernaij heeft mij verzocht, om zijne bestemming naar Java te mogen volgen, terwijl de Europeesche sergeant Fliel zijn verlangen te kennen gaf, om alhier voorzeerst te mogen blijven, waaraan ik dan ook gevolg heb gegeven, zoodat de Europeesche sergeanten Glaser en Fliel als nu voorloopig alhier gedetacheerd zullen blijven.— Op dit oogenblik zijn alhier 71 recruten voor Java, zoodat na het vertrek der 50, er weder

21 beschikbaar zijn, één is dezer dagen in het hospitaal alhier overleden. — Ik ben met in de gelegenheid gesteld een tolk aan het detachement toe te voegen, doch onder de vertrekkende rekruten bevinden zich zes man, die zeer goed de Engelsche taal spreeken en daar de doctor en de gezagvoerder die taal machtig zijn, zoo zal het gemis aan eene tolk geen bezwaar opleveren. — Ten slotte heb ik de eer U.E. dringend te verzoeken, zoo mogelijk met spoed weder een oorlogs stoomschip herwaarts te doen zenden, daar ik U.E. niet genoeg kan wijzen op het gevaar, om het station onbezet te laten, te meer bij het invallen der goede monsson, als wanneer een zoodanig vaartuig bij een aanval des vijands als het ware onmisbaar is. —

---

13 October 1868. — gov^r Baers to Minister of Colonies.

N° 124. — Kabinet Geheim.

Toen ik de eer had op den 8^en dezer des avonds te ontvangen U.E. missive d.d^o 5 September tl. Kabinet L^ra L ii/N° 7, waren de mailpaketten des morgens van dien dag reeds naar het postkantoor te Cape Coast verzonden en konde ik alzoo geen gevolg geven aan de in die missive gedane opdragt, om per keerende mail eenige daarin voorkomende punten te beantwoorden. — Thans daartoe overgaande zal ik trachten dezelve gelijdelijk en zoo duidelijk mogelijk te beantwoorden. —

Wat betreft het zenden van den gepensionneerden tolk van Eik, om te trachten de bevolking van Commendah tot vredelievender inzigten te brengen, hiervan heb ik de reden reeds ontwikkeld in mijn rapport d.d^o 21 January tl. N° 9 Kabinet, geheim, waarin ook werd mededeeling gedaan van het zenden eenige dagen te voren naar Commendah, van den kommandant van het Engelsche stoomschip de Oberon, en de Resident adjudant Le Jeune als gecommitteerden van het Engelsch en Nederlandsch bestuur, tot overgave en overname van dat district. —

De daarbij ook omschreven ondervondene behandeling dier beide officieren van de bevolking van com-

Commendah, gaf waarlijk geen aanmoediging, om nog-
maals een officier of Europeesch ambtenaar tot dat
einde daarheen te zenden, en was het verder te ver-
wachten, dat iemand van hun natie, die buiten-
dien op gevorderde leeftijd en van een bedaard en
ferm karacter zijnde, in die oogenblikken van opge-
wondenheid meer moheed zoude hebben kunnen uit-
oefenen, dan dat andermaal een officier of Euro-
peesch ambtenaar daar mede was belast geworden,
die ongetwijfeld een even, zoo niet nog erger onheusch
ontvangst te wachten had gestaan, zoo als de beide
bovengenoemde officieren reeds hadden moeten onder-
vinden. — De ook in bovengenoemd rapport
medegedeelde vijandige demonstratie van de Com-
mendasche bevolking tegen den Engelsche gouverneur
en mij, toen wij later op die plaats ongelukkig
door de neger regering behoorlijk werden ontvangen,
bewees wel ten duidelijkste, dat het nogmaals zenden
van een officier of Europeesch ambtenaar, een onvoor-
zigtige handeling zoude geweest zijn, waarover ik mij
moeijelijk op goede gronden zoude hebben kunnen
verantwoorden. — De verder in meergenoemde mis-
sive besproken wordende zending van den resident
Le Jeune naar den koning van Dassa vermeld in
mijn rapport dd° 15 Februarij tl. N° 18 kabinetgeheim,
had alleen ten doel, om dat opperhoofd in de neger-
regering bekend te maaken met de plaats gehad heb-
bende nieuwe grensregeling, en tevens om op eene
voorzigtige wijze zich te overtuigen van den geest
der bevolking van dat Rijk, ten opzigte hunner on-
derwerping aan het Nederlandsche protectoraat.

Het kwam mij noodzakelijk voor in verband
met de onderhanden tegenstand der bevolking van
Commendah mij daarvan te overtuigen, te meer
daar ik wel inzag, dat de onderwerping van Com-
mendah nog geen het verschiet zag, en dus een
wachten daarop mij gelaat in het onzekere had gela-
ten omtrent de geest der bevolking in de binnenlan-
den ten opzigte der traktaats bepalingen, die dan
toch gerekend moesten worden te zijn ingegaan met

den

den 1e Januarij, en ik alzoo mij diende te overtuigen, waaraan mij ten dien opzigte te moeten houden. — Ware den uitslag der zending naar Vassa gunstig geweest, dan had ik eveneens die zending uitgestrekt tot de overige Rijken in de binnenlanden, het welk alsnu door de verkregen overtuiging van den onwil der Vassaschen bevolking, om onder Nederlandsch gezag te komen, als van zelve verviel, doordien zij niet onduidelijk te kennen gaf, dat de geheele bevolking in de binnenlanden van hetzelfde gevoelen was, zoodat eene poging tot nader onderzoek daarvan niet alleen vruchteloos, maar zelfs onvoorzigtig zoude geweest zijn. —
Ik kan U.E. echter de verzekering geven, dat deze taak door den heer Le Jeune in opvolging mijner hem medegegeven instructie zoo voorzigtig en beleidvol is ten uitvoer gebragt geworden, dat zijne komst bij den koning en negerregering van Vassa geen de minste aanstoot of aanleiding tot verbittering heeft kunnen te weeg brengen, daar er geen kwestie is geweest van opdringen noch van het nieuwe gezag noch van de Hollandsche vlag, welke niet eens door hem is vertoond geworden. —
De voorzigtige leiding dezer zaak mogt ik dan ook met genoegen toegestemd zien in het slot der missive van Uwe Excell. voorganger, dd.: 6 April tl., Kabinet Dra. U. H 4/N.: 4. — Wat nu betreft de verder door U.E. geopperde meening ten opzigte van het uitstellen der later aangeboden onderwerping van de Commendahsche bevolking, hieromtrent kan ik U.E. almede de meest afdoende redenen geven. — Toen namelijk (reeds vermeld in mijn rapport dd.: 21 Januarij tl., N.: 9, Kabinet) in den nacht van 2 op 3 Februarij de koning van Commendah met een afgevaardigde uit het volk dier plaats, de onderwerping aan het Nederlandsche gezag kwam aanbieden, konde ik wel niet anders daarop antwoorden dan dat hij (koning) zich tot dat einde met de negerregering en eenige hoofden der kwartieren bij mij moest vervoegen, om die zaak te bespreken en voor goed

te

te regelen. - Hetwelk ik te meer moest doen, doordien de koning van Commendah niet bij zijn bevolking was gebleven nà de onderworpen tegenstand, en met onthoofding bedreigd was door het volk van Commendah, vanneer hij het waagde onder hen terug-te komen, ten gevolge waarvan hij nog tot op dit oogenblik zich elders bevind. - Hij deed dus op het oogenblik dat de boodschapper uit het volk dien naakt zich bij mij aan melden niet anders dan die man bij mij brengen, en daar ik zoo een gewichtige zaak niet konde onderhandelen neteen afgevaardigde, waarschijnlijk nog gezonden uit den boezem van het gepeupel, zoo was ik wel verplicht de oproeping tot dat einde aan de werkelijk bestaan-de neger regering van Commendah te doen, waar-op hij mij 8 dagen uitstel verzocht, ten einde de re-gerregering in de gelegenheid te stellen met de be-volking daarover te beraadslagen een gewonte bij de negers, waarvan zij nimmer en in geen geval zullen afwijken, en werd dus bepaald, dat die bij-eenkomst zoude plaats hebben op den 16de daar-aan volgende. - Het gevolg dat aan die overeen-komst gegeven is, heb ik N.G. gedetailleerd medege-deeld in mijn reeds genoemd rapport dd° 15 February jl. n°18 kabinet geheim. - Ten opzigte van de door N.G. verlangde nadere mededeeling, wat en op welke gronden door mij gedacht word of bekend is vande in mijne missive dd° 15 July jl. n°81 kabinet geheim geschre-ven veronderstelling over de met onwaarschijnlijke pres-sie, die uitgeoefend zoude worden op de bevolking onder Hollandsch gezag, hieromtrent moet ik N.G. mededee-len, dat mij niet bekend is, door wie die vermeende pressie zoude uitgevoerd worden, zoo als ik ook schreef in mijn bovengen de missive dat ik mijne meening daarom trent voorals nog niet mededeelde etc., ten zij ik daartoe bepaalde uitnodiging van N.G. ont-ving. - Dit thans het geval zijnde, moet ik als mijn gevoelen tot die veronderstelling aanvoe-ren, dat die volmaakt dezelfde is, als door den oudgouverneur Vaglglas in zijne mij copijelijk mede-

-gedeelde missive dd: 3 September ll. is uiteengezet, na-
-mentlijk dat aan eene zoodanige presentie de handel-
-stand in de Engelsche bezittingen niet vreemd zal zijn,
daar het voor hun van groot belang is, den tegen-
-woordige onrustige staat van zaken te doen voortdu-
-ren, waardoor alle handels voordeelen uit de binnen-
landen naar Cape Coast en andere onder Engelsch
bestuur gelegen Fantijnsche kustplaatsen getrokken
wordt, hetwelk als van zelve bij het herstel der vrede
van hoeveelheden mede onder de strandplaatsen
onder Nederlandsch gezag zoude verdeeld worden,
en zulks in vergelijk met de thans genoten wordende
aanzienlijke handels voordeelen voor de Engelsche
kooplieden een groot verlies zoude veroorzaken, zoo-
dat het in het geheel niet onwaarschijnlijk is, dat
aangedreven door de zucht tot ruim winstbejag
zij alle middelen gebruiken, om de tegenwoordige
droebele toestand zoolang mogelijk te doen voort-
duren. Daar nog eene andere reden is
denkbaar voor het voortduren der ongelukkige
stand van zaken, en die is namentlijk, dat ook
van de zijde der Engelsche zoowel als van de Hol-
-landsche handelaren, wiens zaken in ongunstige
toestand verkeeren, alle middelen in het geheim
worden aangewend, om den oorlog te doen voort-
duren, daar zulks als reden wordt te baat geno-
-men, om zich aan hunne geldelijke verpligtingen
te onttrekken en den kwijnende handel als hun
gebruiken, om zoolang de oorlog duurt niet aan
hunne verpligtingen te voldoen.—
Deze meening van mij zoude de handels huizen,
welke hunne gelden ter kuste hebben uitstaan, het
zekerste kunnen bevestigen, daar toch de algemeene
klagte van de agenten of gezag voerders alhier is,
dat zij weinig of niets van de hun uitstaande
pretentien kunnen innen, en zich grootendeels moe-
-ten te vreeden stellen met de oeloften hunner credi-
-teuren, dat na afloop der oorlog, ende daaruit
alsdan geboren wordende gunstige tijden, zij eerst
weer in de gelegenheid hoopen te komen, aan hunne

ver-

verpligtingen te voldoen. — Deze en geene andere redenen hebben mij de meening in mijne boven-genoemde Missive doen uiten, dat er geheime pressie werd uitgeoefend, om den oorlogstoestand te doen voortduren, daar ik even min als den oudgouverneur Hagtglas eene medewerking tot zoodanige handelwijze van de Engelsche Regeering of bestuur heb kunnen of mogen veronderstellen, waar toe trouwens ook de handelingen van den nu afgetreden administrateur Ussher noch van zijn opvolger, mij nimmer op die gedachten zoude hebben kunnen brengen; veel het tegendeel, daar ik meermalen in mijne rapporten aan N.G. gewag maakte van de welwillende en krachtige medewerking, die ik van het Engelsch bestuur steeds onderwond en doorgaande bleef ondervinden, om de bestaande verwikkelingen tot een spoedig en gewenscht einde te brengen. —
Uit al het bovenstaande zal het N.G. alzoo, zoo ik mag vertrouwen, genoegzaam blijken, dat ik van geen pligtverzuim kan verdacht worden door geene personen te hebben gewend, die bij mij onder overdenking lagen van kunne invloed te hebben aangewend bij de ontstane verwikkelingen. —
Wanneer zoodanige personen of namen bij mij overtuigend bekend waren geweest, dan zeer zeker zoude het pligtmatig van mij zijn geweest, die aan N.G. bekend te maken, niet alleen, maar ook alle zoodanige onder mijn bereik zijnde maatregelen te hebben moeten nemen, om zoo veel mogelijk kunne verderfelijke invloed onmogelijk te maken. — Het door N.G. aangevoerde ten opzigte der door mij verzochte bepaalde instructien, moet ik volkomen beamen; het was dan ook bij het vragen daarvan voornamelijk mijne bedoeling, om met eenige zekerheid te weten, of ik onder de bestaande en voorkomende omstandigheden op mijne verantwoordelijkheid, en onder nadere goedkeuring van N.G. dadelijk konde handelen in het nemen van maatregelen, die den drang van het oogenblik noodzakelijk maakte, waartoe ik eenigzints huiverig was geworden nà de ontvangen

mede-

mededeeling en voorschriften, vervat in de 4de alinea van N.E. missive, dd° 18 Juny tt., Ltra B, n° 21/61.—

De daarbij bedoelde expeditie op 11 April waar met in strijd met het eerste gedeelte van art. 12 van het Reglement van bestuur, maar wel tot weering van vijandige aanvallen, en tot verdediging van de Nederlandsche bezittingen, doordien de vijand zich op Hollandsch grondgebied (Aldenaen andere plaatsen) had genesteld, en zich aldaar versterkingen en menschenroof veroorloofde, die de Elminesche bevolking mij met regt verzochte krachtdadig te helpen tegengaan.— Door de toegezegde uitzending van nog een tootal achterlaad geweren, behalve de vroeger reeds aangevraagde 50 stuks, zal de aanvraag om 5 ikergeweren als nu als vervallen kunnen worden beschouwd, daar ik geheel met het gevoel van U.E. overeenstem, dat de meest intelligente Inlanders daarmede bekend en gevapend zijnde, geduchte tegenstanders vanden vijand zullen zijn, tot welk einde het dan ook mijn voornemen is, om na ontvangst dier wapenen de tapoyers of het zoogenaamd vrijburgers kwartier, in de behandeling daarvan te doen onderrigten, om in tijd van nood hun daarmede te wapenen, kunnende ik, wanneer de omstandigheden zulks dringend gebieden, en ter verdere voorziening in het alsdan nog hoog nood zakelijke gebruikmaken van de door U.E. verleende magtiging tot plaatselijke aankoop van een zeeker aantal geweren.— Met leedwezen ontwaarde ik uit U.E. meergenoemd schrijven, dat bij Haar de meening bestaat, het stoom schip de Amstel door het ontvangen van victualie en steenkolen vooreerst ter kuste gestationneerd zoude blijven.—
Met daaromtrent aan U.E. medegedeelde in myne missive dd° 4 dezer, n° 120 Kabinet Geheim, zal haar van het tegendeel overtuigd hebben, waarin ik ook de redenen tot vertrek dier bodem uiteengezet heb.— Ik gevoel mij dus verpligt andermaal als mijne overtuiging te

moeten

moeten herhalen, dat zoo mogelijk het spoedig zenden van een ander oorlogschip in de tegenwoordige omstandigheden nog hoogst wenschelijk blijft.

Het was mij zeer aangenaam de goedkeuring van H.E. te mogen ontvangen op het door mij aan de negerregering verstrekte voorschot van f. 4000.-

De opmerking echter van H.E., dat het wellicht de voorkeur had verdiend, om deze door Haar gewaagde tegemoetkoming niet in eens, maar in termijnen te hebben moeten geven, zoude ik volkomen moeten beamen, wanneer de aanvrage om die tegemoetkoming zich dadelijk tot die som had bepaald, doch het zij mij vergund H.E. te mogen opmerken, zoo als ook in mijne missive dd° 7 augustus ll. n°. 9 Kabinet, reeds gemeld werd, dat hun primitief verzoek tot voorschot f. 12000. bedroeg, hetwelk later op f. 8000, en eindelijk tot f. 4000.- is gekomen, zoo als blijkt uithet bij die missive overgelegd afschrift mijner openbare beschikking dd° 21 Junij 1868, n°. 126.

Het was met zeer veel moeite en bijgebragte bezwaren gepaard, dat de negerregering eindelijk zich met de f. 4000.- tevreden stelde, zoodat het wel niet denkbaar was, van hen die som nog in termijnen te geven, hetgeen, wanneer ik daarop nogtans willen aandringen, aanleiding tot de grootste ontevredenheid had gegeven. Ik vertrouw echter, dat zij na de ondervondene moeijelijkheid, om die f. 4000. te verkrijgen, een tweede aanvrage tot voorschot wel achterwege zal laten; - en mogten de omstandigheden het onverhoopt dringen en gebiedend vorderen, om de bevolking nogmaals te moeten tegemoet komen, dan zal ik gebruik makende van de door H.E. op mij verstrekte autorisatie trachten door aankoop van graan, zoo veel mogelijk in de behoeften te voorzien, een maatregel, welke ik trouwens reeds voor het toestaan der f. 4000.- aan de negerregering had voorgesteld, doch het kwam mij voor, zij aan het geld de voorkeur gaven, zoodat ik hun daarover niet meer gesproken heb.-

Ik

Ik zoude echter tot een dusdanige maatregel niet overgaan alvorens de verkelijke nood zulks gebiedend vorderde, daar het opkoopen van mithio op de boven-kust en het vervoeren daarvan naar Elmina met groote bezwaren en kosten zoude gepaard gaan, zoo-dat ik hoop die uiterste maatregel niet in toepas-sing zal behoeven gebragt te worden.-

Voor de door U.E. gevraagde voorstellen, nopens de wijze der terug betaling van het meergenoemde voor-schot, dat als nu bereids bij de boeken in uitgaaf is gesteld, verzoek ik U.E. mij nog eenige tijd uit-stel te willen geven, daar ik maar al te zeer vrees, dat ik in deze oogenblikken daarop geen bevredi-gend antwoord van de regering zoude krijgen, en het alzoo naar mijn gevoelen meer geraden is, om daarmede te vacaten tot dat er gunstiger wending in de tegenwoordige stand van zaken zal gekomen zijn.- Thans ben ik genaderd tot het laatste punt van U.E. meergen^de missive, hetwelk inder-daad voor mij wel het moeijelykste ter beantwoor-ding is.- Namenlijk van U.E. voortelichten, welk gevolg er volgens mijne meening zou behooren gegeven te worden aan het door de neger regering aan den Koning gerigte request, U.E. aangeboden bij mijne missive dd^o 7 Augustus tl. cl^o 91 Kabinet Geheim.- Mijn gevoelen omtrent het daarin gevraagde heb ik bereids kenbaar gemaakt in mijne missive dd^o 15 Augustus tl. cl^o 95 Kabinet Geheim, en neem alzoo de vrijheid U.E. eerbiedig in overweging te geven het antwoord in dien geest te doen geven, en wel in goedanige bewoordingen, dat mijne gedane overdreven verzoeken daarin eenige bevrediging kunnen vinden.- Wat betreft het verzoek-schrift, dat zij volgens U.E. mededeeling, zonder mijn voorkennis, en wel door tusschenkomst van het Amster-damsche handelshuis van Rijckenvorsel en C^o aan den Koning hebben gerigt, oordeel ik dat zulks buiten beschikking moet blijven, en dit door mijne tusschen-komst aan haar namens U.E. moet worden mede-gedeeld.- In mijne missive dd^o 4 dezer

cl^o 120

cº 120, Kabinet, Geheim, had ik bereids de eer U. E. mijne gevoelens omtrent die vreemde handelwijze der negerregering mede te deelen en opdaarbij ook vermelde, dat mij den inhoud geheel onbekend was, en nog onbekend is, zoo is het echter wel door mij aan te nemen, dat of zij vooreest is geweest mij met den inhoud bekend te maken of dat veteen gelijkluidend request is, als door haar aan mij ter doorzending ter hand gesteld, en uit vertrouwen (de bekende negeraard) dat is aan die doorzending geen gevolg zoude geven, een tweede van dezelfde inhoud door tusschenkomst van derde hebben afgezonden.-
Beide gevallen zijn echter naar mijn gevoelen zeer afkeurenswaardig en geef U. E. om die reden in overweging mij op te dragen, omde negerregering de hooge onvredenheid van U. E. daaromtrent mede te deelen.- Door voren staande mededeelingen vertrouw ik aan de opdracht, vervat in U. E. meergen de Missive dd° 5 September tl. Kabinet L^a L 11/ n° 9, zoo veel in mijn vermogen is, te hebben voldaan.- Sedert mijn schrijven cº n° 4 deger cº n° 120 Kabinet Geheim, is alhier niets meldingswaardig voorgevallen, van mijn ambtgenoot te Cape Coast van wiens particulier schrijven ik U. E. daarbij afschrift aanbood, heb ik nader nog niets vernomen en verkeer dus nog in het onzekere, wat het resultaat is geweest der daarin vermelde vergadering van de Fantijnsche Chefs.- Het volk J. C. Sekotel, het welk na op den 8 deger de 50 recruten bestemd voor het O. J. leger in behoorlijke orde te hebben ingenomen, is den 10de daaraanvolgende des morgens vroegtijdig van hier vertrokken.-
Het aantal der op dit oogenblik alhier beschikbare recruten bedraagt 23.- Van de bovenkust heb ik geene verontrustende berigten ontvangen, terwijl ik van den kommandant van Apollonia geene nadere berigten ontvangen heb omtrent de in mijn vorig rapport vermelde kwaadwillige gezindheid van den Koning van Aftabor.- Met de aanstaande Mail zal ik de eer hebben U. E. weder

van

van het c.q. meldingswaardige mededeeling te doen.—

6 November 1868.— Joo^r Roers to Minister of Colonies.

N° 128, Kabinet Geheim.

Sedert mijn schrijven van 13 October ll. N° 124 Kabinet Geheim, hebben er belangrijke gebeurtenissen plaats gevonden, welke ik de eer zal hebben, voor zoover de tijd van het vertrek der Mail mij zulks zal toelaten U. E. geleidelijk mede te deelen. Den 29 October ll. ontving ik vanden w^d administrateur te Cape Coast een schrijven, waarin ik namens Z. Ex den Gouverneur-Generaal der Engelsche bezittingen Sir A. Kennedy beleefd werd uitgenoodigd, met Haar te Cape Coast een onderhoud te hebben, tot welk einde Z. Exc. het stoomschip „de Lee" ter mijner beschikking zoude zenden.— Den 30e daaropvolgende nà de invitatie te hebben aangenomen, arriveerde gen^d stoomschip alhier op de reede, en vertrok ik daarmede den 31e naar Cape Coast, alwaar ik in de namiddag debarkeerde.— Roers's meeting at C.C. with Gov. Kennedy.

Z. E. gaf mij al dadelijk de vensch te kennen, om een mondgesprek met mij te hebben over de bestaande toestand ter kuste, en gezamenlijk de middelen te beramen, om zoo mogelijk daaraan een gewenscht einde te maken.— In den loop van dat gesprek bemerkte ik al spoedig, dat het voornaamste punt, dat een vreede tusschen de Fantijnen en Elminezen tot stand te brengen, daarin gelegen was, dat de Elminezen met de Fantijnen een offensief en defensief verbond zoude sluiten, waardoor eerstgenoemde geheel afstand zoude moeten doen van hun vriendschappelijke verhouding met de Ashantijnen en alzoo in geval de Ashantijnen in oorlog kwamen met de Fantijnen, de Elminezen alsdan met laatstgenoemden de Ashantijnen zoude moeten bevechten.— Ik deelde mijne zienswijze daaromtrent den gouv^r gen^l mede, daarin bestaande, dat de Elminezen niets liever wenschte dan eene eervolle vreede met de Fantijnen te willen sluiten, doch dat ik Z. E. voorloopig wel de verzekering konde geven, dat de Elminezen daartoe nimmer te be-

bewegen zoude zijn, wanneer zulks gepaard zoude moeten gaan met afval van het Elkantijnsche vriendschapsverbond, hetwelk sedert bijna onheugelijke jaren bestaan had, en waaraan zij immer zoude blijven rechten. - De gouverneur generaal gaf mij daarop te kennen, dat hij zoude trachten een vergadering te beleggen met de Fantijnsche chefs, en hun bepaald afvragen de voorwaarden, waarop zij weder in vrede en vriendschap met de Eminezen zouden wenschen terug te keeren, waarvan Z. E. mij zoospoedig mogelijk den afloop schriftelijk te Elmina zoude zenden. - Ik vertrok daarop den volgende dag weder naar Elmina en ontving reeds den dag daarna een schrijven van den gouverneur generaal waarvan ik de eer heb N. E. hierbij afschrift aanteBieden. - Dienzelfde dag belegde ik eene vergadering van de negerregering, en deelde hun dat schrijven mede, doch zoo als ik voorzien en den gouverneur generaal reeds voorloopig medegedeeld had, wilden zij niets van die voorstellen weten, zoo lang hun afval van het Elkantijnsche Rijk daaraan verbonden was.

Heden avond vergadering der Elminezen

Z. E. arriveerde gister zelve alhier met den v.d. administrateur en nam ik dadelijk maatregelen, dat heden morgen eene vergadering van de negerregering en Eminesche hoofden plaats vond. De gouverneur generaal heeft zich alstoen persoonlijk overtuigd van de gevoelens der Eminezen ten opzigte hunner bepaalde afkeer van een zoodanig verbond met de Fantijnen aantegaan en na van 10 uur 's morgens tot des namiddags 4 uur over en weder te vóór en tegen te hebben besproken, was het resultaat dat de Eminezen nimmer tegen de Elkantijnen zouden zijn en zij alzoo het voorstel der Fantijnen tot het sluiten van een offensief en defensief verbond bepaald verwierpen. Ik stelde den gouverneur generaal nog voor, om de Fantijnen te bewegen tot een wapenstilstand van zes maanden, ten einde ik alsdan in die tijd N. E. met alles in wetenschap konde stellen, en het gevoelen der Nederlandsche regering konde wagen over deze zoo hoogst

Je -

gewigtige zaak, daar ik in alle geval, wat betreft den afval der Elminezen van het Ashantijnsche Rijk niet op eigen gezag de verantwoording daarvan op mij konde nemen. — Z. E. wenschte echter in dat voorstel niet te treden, als reden opgevende, dat de Fantijnen zulks toch niet zoude aannemen, het welk bij mij, en ik vermeen niet ten onregte, het vermoeden deed ontstaan, dat men trachte een pressie op de Elminezen uit te oefenen, om als het ware met eene pennestreek de Elminezen met de Ashantijnen in vijandschap te stellen, en de Fantijnen een sterke bondgenoot te verzekeren, waarvan naar mijn gevoelen eene hoogst ernstige oorlog het gevolg zoude moeten worden, die ongetwijfeld zeer ten nadeele der Elminezen zoude uitloopen, hetwelk de Elminezen dan ook zelve maar al te goed inzien, die zich ook liever de vijandige houding der Fantijnen willen getroosten, dan aan de Ashantijnsche wraak te worden bloodgesteld, waarvan de uitwerking voor hun wreeslijk zoude kunnen zijn. —

Het bleek mij niet twijfelachtig, dat de Gouv.-generaal over de ondervonden tellurstelling eenigzints wrevelig was, onder anderen door het door hem aan mij gedane gezegde, dat ik des noods de Elminezen met de kanonnen moest trachten Tot het aannemen van het Fantijnsche bondgenootschap te noodzaken, waarop ik Z. E. beleefd opmerkte, dat naar mijn gevoelen een zoodanige maatregel, die trouwens nimmer bij mij zoude opkomen, niet de weg was, om, als er nog een schikking denkbaar bleef, die dan geheel te vernietigen. —

Ik geloof dan ook wel, dat deze uitdrukking Z. E. meer uit een wrevelig gevoel van tellurstelling dan wel als gemeend, was ontvallen. —

Intusschen voorzie ik, dat door deze mislukte poging de Fantijnen meerder in verbittering dan in vriendschap tegen de Elminezen zullen komen, en daardoor de toestand alhier niet verbeteren zal, doch ik onderwerp eerbiedig aan het oordeel van Z. E. de vraag, welke weg moet in

deze

deze gekozen worden ?" Kan ik de Eminezen aanzetten, om toe te treden tot het voorgestelde verbond en daardoor (aannemende het niet denkbaar geval, dat de Eminezen op mijn raad daartoe overgingen) eene verantwoording op mij nemen, waarvan de gevolgen bij eene zeer ligt aan te nemen Afrikantijnsche vraakoefening niet te overzien zouden zijn! Of wel moet de vraakneming der Fantijnen worden afgewacht, in de onzekere verwachting, dat die door de tijdige tusschenkomst der Afrikantijnen zal kunnen worden voorkomen ? — Inderdaad een zeer moeijelijk dilemma, waarin ik mij geplaatst vind! Het zoude mij dus zeer aangenaam zijn, door voorlichting van U.E. daaruit gebragt te kunnen worden b.v. door een bepaald voorschrijft omtrent het al of niet in stand houden van onze bestaande politieke verhouding jegens het Afrikantijnsche Rijk, in geval de Eminezen door de nood mogten gedwongen worden tot het voorgestelde Fantijnsche verbond toe te treden, een dusdanig voorschrijft zoude niet alleen een voor mij zeer gewenschte weg wijzer zijn, maar ook grootendeels mijne verantwoording in deze hoogst moeijelijke zaak verlichten. — Ik heb echter de Eminezen duidelijk en gemoedelijk mijne positie uiteengezet, die zij mij verklaarde zeer goed te begrijpen, doch zij bleven volharden, dat, hoe zeer zij in hun belang naar een vrede met de Fantijnen verlangde, zij die onmogelijk konde aannemen onder de hier boven genoemde voorwaarden.

Policy aan de Afrikaners

De gouverneur generaal is eenvel vertrokken met de niet onduidelijk te kennen gegeven meening, dat het aannemen der Fantijnsche voorstellen grootendeels van mij afhing, daar ik de noodig met geweld de Eminezen daartoe moest dwingen.

Ik laat aan het verlicht oordeel van U.E. over, om in deze twee verschillende meeningen uitspraak te doen. — Het vertrek der mail kort op handen zijnde, belet mij, om in deze zeer gewigtige zaak in verdere beschouwin-

— gen te

te kunnen treden, doch zal de eer hebben, in mijn eerst volgend rapport daarop zoo gedetailleerd mogelijk terug te komen. — Zoo een ontvang ik van den v.d administrateur te Capecoast een officieel schrijven, welker inhoud ik mij nog laast in substantie N. E. mededeelen, zullende ik met de volgende mail de eer hebben Haar daar van afschrift aan te bieden. —

Het behelsd een verzoek, om met boodschappers, die van het Engelsch bestuur naar den Koning van Ashantijn worden gezonden, om te trachten eenige Ashantijnsche gevangenen van daar bevrijd te krijgen, van wege het Hollandsch bestuur een soldaat of boodschapper mede te geven, ten einde daardoor den Ashantijnsche vorst, als in vriendschappelijke verkouding met het Hollandsch gouvernement staande, des te eerder tot het vrijgeven der Fantijnsche gevangenen te bewegen. — Na dien brief gelezen en herlezen te hebben, om mij goed te vertuigen, ik mij in den aard en strekking van een dusdanig verzoek of voorstel niet vergist had, heb ik onmiddelijk in beleefde vormen daarop geantwoord, dat naar mijn inzien, om staatkundige redenen daaraan door mij niet mogt worden voldaan, en buiterdien zulks bijna regt in strijd zoude zijn met de Instructien van het Nederlandsche Gouvernement, welke mij de strikste neutraliteit in de bestaande Ashantijnsche en Fantijnsche verwikkelingen voorschrijft.

Het was mij zeer opvallend een dusdanig verzoek van het Engelsch bestuur te ontvangen, op een oogenblik dat, behalve een groot aantal Elminezen, ook nog steeds sedert nu ruim negen maanden, de vier Elminesche door de Fantijnen wederregtelijk gevangen worden gehouden, tot welker bevrijding alle mijne daartoe aangewende pogingen en vertoogen zonder het gewenschte gevolg zijn gebleven. —

Een slotte heb ik de eer N. E. nog mede te deelen, dat de met de mail van 16 October alhier aangekomen en voor het toen reeds

reeds vertrokken stoomschip „de Amstel" bestemd Luit. ter zee 2. klasse van Hervaarden, met deze mail opcer-tificaat van een Engelsch geneesheer gerepatrieerd is, als lijdende van den begine zijner aankoust aan ernstige koortsen. — Ook moet ik U.E. nog mededeelen, dat den 24 October tl. alhier aan-veerde het Fransche stoomfregat „La Bellone" aan boord hebbende den Schout bij Nacht D'Etcheverry gouverneur der Fransche bezittingen te dezer kuste, welke met een groot gedeelte van het Etatsmajoor ten mijnent gelogeerd, en den 28e daarop volgende de reis naar de benedenkust vervolgd heeft, na alvorens door mij een tegenbezoek bij Z.E. aan boord van het Fregat was afgelegd. —
Het afschrift der hierboven gem.d missive van den v.d administrateur te Cape Coast even voor het afsluiten van dit rapport nog gereed geko-men zijnde, zoo mede dat van mijn daarop gegeven antwoord, zoo heb ik de eer U.E. die bei-de stukken bij deze als nog aan te bieden. —

---

2 September 1868. — Mr. d'Eversyn to Lord Stanley. —

Copij. — Londres le 2 Sept. 1868.

Mij Lord. — J'ai l'honneur de vous transmettre ci-joint copie du résultat des rapports que le Gouverne-ment du Roi a reçu du gouverneur des possessions néer-landaises sur la côte occidentale d'Afrique que les affaires y ont pris une tournure très favorable depuis la mise en execution du traité de delimitation dernie-rement conclu avec le gouvernement de Sa Majesté Bri-tannique. — Il ressort également de ces rap-ports, et d'autres documents qui ont été successivement communiqués à mon gouvernement par le ministre de Sa Majesté la Reine à La Haije qu'une très bonne entente existe entre les autorités Néerlandaises et Anglaises dans les possessions des deux pays sur la côte occidenta-le d'Afrique, et qu'à l'occasion les autorités Britan-niques n'ont pas manqués de donner des preuves d'assistance amicale à celles des Pays-Bas. —
Néanmoins les Fantins qui se trouvent sous la protection du gouvernement de Sa Majesté Britannique com-

-mettent publiquement et sous main des actes d'hostilité contre les Elminois qui n'ont fourni aucun motif à des agressions pareilles et qui jouissent de la protection du Gouvernement des Pays-Bas.-
Le Gouvernement du Roi vient de me donner l'ordre de porter ce qui précède à la connaissance de celui de la Reine, et le fixer particulièrement l'attention du Gouvernement de Sa Majesté sur les hostilités sérieuses commises par le Fantins au détriment des Elminois, hostilités qui ne sont nullement motivées par les procédés de ces derniers.-
A l'effet de mettre une terme à un etat de choses si déplorable mon Gouvernement est d'avis que la coopération efficace du Gouvernement de Sa Majesté Britannique lui est indispensable, vu que les Fantins qui se trouvent sous le protectorat Anglais se garderont bien de recommencer des hostilités contre les Elminois, des qu'ils s'apperçoivent clairement que des procédés pareils sont des approuvés d'une manière formelle et évidente par le Gouvernement de Sa Majesté la Reine, et que les autorités des deux pays dans les possessions avoisinantes agissent entièrement de concert pour faire cesser les actes d'hostilité qui malheureusement ont lieu depuis la mise en exécution du traité de délimitation conclu entre les deux Gouvernements.-
D'après les ordres de mon gouvernement je viens en conséquence d'être chargé de témoigner à V. E. Sa grande satisfaction au sujet de la bonne entente déjà existante entre les autorités Néerlandaises et Britanniques a la côte occidentale d'Afrique et d'exprimer a V. E. combien les preuves déjà données des bonnes dispositions des autorités Anglaises à Cape coast sont hautement appréciées à La Haye, mais de solliciter en même temps la coopération efficace e formelle du Gouvernement de Sa Majesté la Reine pour mettre un terme aux différents et aux hostilités entre les Fantins et les Elminois, mon Gouvernement étant assuré que ce but pourra être atteint en cas que celui

des

des S. M. B. veuille avoir l'obligeance de donner des instructions spéciales dans ce sens au gouverneur de S. M. La Reine qui réside à Cape Coast.

Je me permets de prier V. E. de vouloir bien prendre en considération sérieuse le contenu de la nôte que j'ai l'honneur de lui adresser au sujet des complications fâcheuses sus mentionnés, et de vouloir bien accueillir favorablement la demande que je viens d'être chargé par le gouvernement du Roi de lui soumettre pour remédier à une situation si déplorable. —
J'ai l'honneur (s.) W. Eversvijn

---

14 November 1868. — gouv. Boers to Minister of Colonies. —
cº 132. — Kabinet, Geheim. —

Kennedy's visit to Elmina

Ik heb de eer U. E. te berigten, dat na het afzenden mijner Missive ddº 6 dezer cº 128 Kabinet Geheim, er niets is voorgevallen, belangrijk genoeg, om U. E. mede te deelen, en zal mij alzoo slechts bepalen tot eenige nadere beschouwingen omtrent de medegedeelde vergadering en het daarin verhandelde.

In bovengenoemde Missive werd door mij geommitteerd U. E. te melden, dat Z. E. den Gouverneur-Generaal van het aangeboden logies ten mijnent geen gebruik heeft wenschen te maken, en Haar verblijf heeft genomen met den vd administrateur ten huize van den alhier woonachtig zijnde tapoeijer Ch. Bartels, alwaar Z. E. den avond voor de vergadering eenige Eminentie tapoeijers heeft ontvangen, waarvan het verhandelde mij natuurlijk onbekend is gebleven. Ik heb echter alle vormen van beleefdheid jegens den vroegen bezoeker in het oog gehouden, door het planten van een erewacht aan Haar logies en het de volgende ochtend zenden van twee officieren, om Z. E. met de Erewacht te begeleiden naar de vergaderzaal binnen het Kasteel. — Na afloop der beraadslaging heeft Z. E. en gevolg een door mij aangeboden dejeuner geaccepteerd, waarbij het personeel der plaatse mede tegenwoordig was, en te spoedig

daarna

daarna weder naar Cape Coast vertrokken, om Hare reize naar de benedenkust verder te vervolgen. —

De dag na het vertrek van Z. E. verzocht de Koning van Elmina met de negerregering bij mij te worden toegelaten en betuigde zijn eenparig hare tevredenheid, dat daar mij hare belangens geheel overeenkomstig hare wensch en bedoeling den Gouverneur Generaal waren uiteengezet en duidelijk gemaakt, waarbij zij andermaal hun leedwezen betuigden deze bijeenkomst geen bevredigender uitkomst had gehad, daar zij niets opregter verlangde dan hoe eerder hoe liever de vrede tot stand te zien komen, doch dat zij zonde blijven volharden bij haar eenparig in de vergadering te kennen gegeven verlangen, om nimmer met de Fantijnen een vredesverbond te sluiten, wanneer zij daardoor de immer bestaan hebbende vriendschapsband met de Ashantijnen moesten verbreken, waaruit zij afgescheiden nog daarvan de allernoodlottigste gevolgen voor de Elminesche bevolking voorspelde. — Hierbij moet men ook niet uit het oog verliezen, dat de bevolking van de bovenkust onder Hollandsch gezag, met minder dan de Elminezen er groot belang bij hebben, om in vriendschappelijke verstandhouding met het Ashantijnsche Rijk te blijven, daar zij bij de voorgestelde verbreking van dat verbond het eerste de noodlottige gevolgen daarvan zouden moeten ondervinden, doordien het bekend is, dat een gedeelte van het Ashantijnsche leger in West-Wassa gevallen is, en volgens bij mij ingekomen berigt van den Kommandant te Appollonia, zij wel het plan schijnen te hebben, aldaar voorerst te blijven, doordien zij zich met den landbouw onledig houden, terwijl een aanzienlijk aantal vlugtelingen uit Wassa zich in het Rijk van Appollonia ophouden. — Gen.d Kommandant meldde mij tevens, dat de Koning van Atabo, waarover ik bereids in mijn rapport dd. 4 October ll, N.o 120 Kabinet geheim melding maakte, na vruchteloze

po-

pogingen vandien Kommandant steeds weigerachtig blijft, om aan de oproeping van hem te voldoen, en zich met het bosch schuil houd, en waarschijnlijk met de Vassasche Keult tegen het Hollandsch gezag.—

Apolonia

De Koning van Bekien (hoofdplaats van Apollonia) geeft intusschen alle blijken van opregte gemeende onderwerping en trouw aan het Nederlandsche gezag, en zoude niets liever zien dan dat de veerspannige koning van Atabo door verwijdering uit het Rijk van Apollonia voor altijd onschadelijk werd gemaakt.— Nadere rapporten daarom trent ontvangende zal ik de eer hebben U. E. daarmede dadelijk in wetenschap te stellen.— Van Cape Coast heb ik

I

ná het vertrek van den gouverneur Generaal niets meer vernomen, en ben alzoo tot nu toe geheel in het onzekere, welke voornemens de Fantijnen hebben ten opzigte der Elminezen.—

Het zoude mij intusschen niets verwonderen, indien bij terugkomst van den Gouv.r Gen.l van zijne reize naar de benedenkust, dat waarschijnlijk over 14 dagen zijn zal, op nieuw een voorstel door de Fantijnen zal gedaan worden tot het sluiten van een vredesverbond, en wel zoo als de Elminezen dit en niet anders zoude wenschen, namelijk vrede en vriendschap met de Fantijnen, doch geheel en al neutraal blijven bij eene oorlog met de Ashantijnen.— De tijd zal moeten leeren in hoe verre mijne veronderstelling juist is geweest; zoo veel is zeker dat het mij bekend is de bevolking van Cape Coast in het algemeen de Fantijnsche bevolking groot gebrek aan voedsel beginnen te krijgen, doordien de geregelde aanplant daarvan in de binnenlanden grootendeels door het concentreeren der bevolking ter vaarbosd of achterwege gelaten is, waarvan zich nu de voor hun treurige gevolgen beginnen te openbaren.— Daarbij is hun zeer goed bekend, de beweging van het Ashantijnsche leger, waardoor ik met eenige grond kan veronder-

stellen, dat hun een en ander althans in de eerste tijden wel beletten zal van een aanval op Elmina te doen, ofschoon de strooperijen en menschenroof in de bosschen vrees ik nog lang een vreeselijke plaag voor de Elminezen zal blijven, doch welke wending de zaken ook mogten nemen, dat voor als nog met geen mogelijkheid te voorzien of te bepalen is, de tijd zal alles weer teregt moeten brengen, daar ten laatste allen belangen wel tot eene vrede zal noodzaken.—

Alvorens van dit onderwerp af te stappen moet ik nog eens terug komen op het hiervoren vermelde ten opzigte van het logeren buiten het kasteel van Z. E. den gouv.-gen.l, doordien door eene minder duidelijke voorstelling mijnerzijds door H. E. alligt de gevolgtrekking zoude kunnen worden gemaakt, dat zulks hare oorsprong had in eene minder vriendschappelijke verhouding met ons bestuur, dat echter in geene deelen het geval is; doch de oorzaak, dat Z. E. voor het door mij aangeboden logies heeft moeten bedanken had alleen tot reden, zooals mij zulks door den w.d. administrateur is toegelicht, dat Z. E. in Hare toedanigheid van vredesvoorsteller zich gaarne op een onzijdig standpunt had wenschen te houden, ten einde alle schijn bij de immer wantrouwende bevolking te ontnemen, van vóór de algemeene vergadering onderlinge besprekingen met mij te hebben gehad.— Dit door mij allezins bedaard motief heeft mij dan ook verlouden, om den avond der aankomst mijne opwachting bij Z. E. te zijn gaan maken, het geen door Haar ten volle begrepen en geapprecieerd is geworden.—

Z. E. heeft mij de toezegging gedaan op de terugreize naar Sierre Leone Haar bezoek bij mij te willen herhalen.— Overigens is van hier niets belangrijks mede te deelen.—

Het verplichtend vertrek naar Nederland van den adsistent Rueck was mij met het oog op het gering aantal personeel hoogst onwelkom, te meer daar

dien

dien ambtenaar als gezag hebben in het district Apollonia de zaken aldaar met veel ijver en goed beleid bestuurde. — Thans heb ik den assistent Reijntjes van Verssen daarover bestemd, die tot nu toe met het bestuur in het district Axim belast was, en ter zijner vervanging den assistent de Reijpers daarheen gezonden, doch de zints lang wankelende gezondheid van eerstgenoemden doet mij met bezorgdheid de tijd tegemoet zien, dat hij herwaarts zal geëvacueerd worden, en een verlof naar Nederland tot herstel van gezondheid het gevolg daarvan zal worden. —

Ik hoop echter het zoo ver niet komen zal, daar ik in dat geval met het bezetten der buitenposten ten einde raad zoude zijn. — Het bedrag der inkomende regten vanaf 1e januarij tot en met de maand October heeft mijne verwachting daaromtrent overtroffen, te meer wanneer men de overloopstoestand van af dien tijd in aanmerking neemt, welke eene groote bekommering voor den bloei der handel is geweest en nog blijft; daarbij de omstandigheid, dat vóór 1 januarij de invoer zeer ruim is geweest ten einde nog van de vrijdom der inkomende regten te profiteren, dan is het ontvangen cijfer van f. 20600. ruim te noemen; hiervan moet echter worden afgerekend de onkosten tot en met die maand voor huis- en pakhuishuur ± f. 400. —, tractementen der belastingbeambten ± f. 2200. —

te zamen ± f. 3100. — zoodat ten voordeele van 's lands kas is verbleven ± f. 17500. —, en alzoo toegt vaarschijnlijk op het einde van het jaar het zuivere cijfer van f. 20000. — wel zal bereikt hebben. Het aantal der voor het O.J. leger op dit oogenblik alhier beschikbaar zijnde recruten bedraagt 33. —

Bezig zijnde dit rapport af te sluiten, ontvang ik een schrijven van den Wd administrateur te Cape Coast, waarvan ik de eer heb H. E. hierbij het afschrift aan te bieden, en waaruit het blaar blijken zal, dat immer bij de Fantijnen

op de voorgrond blijft bij het sluiten der vrede het door den gouv^{r} gen^{l} voorgestelde, doch door de Elmi-nezen verworpen offensief en defensief verbond.-

Uw vorenstaande regelen mijn gevoelen dienaangaande reeds ontwikkeld hebbende, zoo zal ik mij ten deze slechts bepalen tot het aanbieden van het afschrift der missive, waaruit ik vermeen te mogen afleiden, dat zulks een verbode is van het toetreden door de Fantijnen tot het aangaan van een neutraal verbond van vrede en vriendschap, en hoop mij daarin niet te zullen hebben vergist.- Van mijne missive dd^{o} 27 October tl. n° 125 Kabinet, geheim, waarop die van den v^{d} administrateur een antwoord is, heb ik de eer U. E. almede hierbij het afschrift aantebieden.-

---

7 December 1868.- Gouv^{r} Baers to Minister of Colonies.-

n° 138.- Kabinet Geheim.

Sedert mijn schrijven dd^{o} 14 November tl. n° 132 Kabinet geheim, is er niets bijzonders alhier voorgevallen.-

De Engelsche gouverneur generaal is nog niet naar Sierra Leone gereturneerd en bevindt zich op dit oogenblik te Cape Coast, zoodat ik nog in het onzekere verkeer, of Z. E. op hare terugreize Elmina nog eens zal bezoeken.- Onder de bevolking alhier, zoowel aan de bovenkust, is alles stil en rustig, van den gezaghebber te Apollonia vacht ik steeds nadere berigten omtrent de weerspannigen en ziekelijken koning van Atabo.-

Ik laat sedert het eindigen der regentijd de bezetting alhier een maal per week militaire wandeling maken, en val bij voorkeur naar die streeken, alwaar in de nabij gelegen boschkrommen voedsel voor de Inlanders te verkrijgen is, daarbij sluiten zich dan een zootal inwoners van Elmina aan, om onder bescherming der gewapende magt zich van een en ander uit de bosschen te voorzien; door die maatregel keeren zij gewoonlijk terug met jams, pisangs, peper, bladen, brand-

-hout, drinkwater etc. etc., dat speciaal voor de arme klasse een groot gebrek en tegemoetkoming is.
Zooals ik vel voorzien had, is voor als nog de bijandige gezindheid van de Fantijnen tegen de Elminezen niet verbeterd, blijkbaar uit de op den 15 November ll. door eenige kwaadwilligen van Cape Coast gedane aanval op zee op de sloep, welkedoor mij onder begeleiding van den commissaris van politie naar de reede van Cape Coast was gezonden tot afhaling van de Europeesche mailpaketten, welker aanlanding van dien ernstige aard is geweest, dat de v.d. administrateur te Cape Coast tot bescherming van de terugkeerende sloep het mail-stoomschip tot Elmina heeft mede gezonden het-welk alhier des avonds ten 10 uur met de sloep op de reede kwam en onmiddelijk daarna weder naar Cape Coast retour keerde, terwijl ik de volgende dag eenen brief van gen.den administrateur ontving, zijn leedwezen over de aandeelnijze van het gemeene volk van Cape Coast betuigende, en mij verzocht eene opgave te willen zenden van het bezoefde geld en kleeding der rimadoors, voor welker restitutie hij alsdan het noodige zoude verrigten.—

Dit incident deed mij weer op nieuw het gemis van een oorlogschip alhier gevoelen, daar in de tegenwoordige tijd van spanning het afhalen en brengen der mailpaketten door zoodanige bodem zeilende zoude kunnen verrigt worden, terwijl nu de tot dat einde door mij afgezonden sloep, na bovengenoemde aanval te hebben ondergaan, onder bescherming der Engelsche mail-boot naar Elmina is moeten terugkeeren, zoon als ik door de welwillendheid van den Kommandant der Engelsche oorlogstoomboot „de Lee" voor mijn reis naar Cape Coast den 31e October ll. van dien bodem heb gebruik gemaakt, zonder welker beleefde medewerking ik dat traject in een sloep had moeten afleggen, doordien tegenwoordig de reize over land zonder eene sterke bedekking niet zeer raadzaam is.— Het voorerst per-

-manent zijn van een stoomschip in deze wateren, acht ik voor alle eventualiteiten van zoodanig overwegend belang, dat ik niet genoeg de aandacht van H.E. daarop vermeen te mogen vestigen.-

De gezondheidstoestand zoo wel van het Europeesch personeel, als van de Inlanders laat veel te wenschen over, de Resident Fluker, zoo mede de kapitein Kommandant Meijer zijn beiden sedert eenige tijd onder behandeling van den Inlandsche 1ste apothecars bediende van der Puije.-
De sterke hitte veroorzaakt veele zieken, waaronder speciaal galkoortsen, de thermometer teekent doorgaands 90°.- De adsistent Reijntjes van Veersen, thans gezagvoerder te Appollonia zoomede die te Chama, hebben beiden eene aanvrage voor geneesmiddelen gedaan, als lijdende voortdurend aan koortsen, welke zoo het schijnt door volstrekt gemis aan eenige geneeskundige hulp immer sleepende blijven, en den lijder al meer en meer in een staat van verzwakking brengt, waaronder ook de dienst noodwendig lijden moet.- Het getal der op dit oogenblik beschikbaar zijnde recruten voor het O.I. leger bedraagt 34.- Ten slotte heb ik de eer H.E. mede te deelen, dat indien er zich geene buitengewoone omstandigheden voordoen, ik van nu af weder als vroeger alléén voor het verzenden van stukken etc. van de maandelijksche mail, en slechts voor bijzondere gevallen ook van de halve maandsmail gebruik zal maken, vertrouwende zulks de goedkeuring van H.E. zal wegdragen.-

Confidential

Confidential Letters and Papers 1869.

K. v. G. N° 724

Confidential
Letters and Papers.

Archief der Nederl. bezittingen ter Kuste van Guinea nº 724.-
1869.

5 Januarij 1869. Gouv. Boers to Minister of Colonies.
Nº 143. Kabinet, geheim.

Ik heb de eer U.E. te berigten, dat sedert mijn vorrijden dd. 7 December a.p. nº 138 Kabinet geheim, de stand van zaken alhier onveranderd is gebleven, alleen heeft zich het navolgende incident voorgedaan:

Zoo als ik in mijne berengen de missive de eer had U.E. mede te deelen, deed de bezetting werkelijk eene militaire wandeling speciaal met het doel, om de arme klasse der bevolking in de gelegenheid te stellen, in de nabijheid der boschkrommen voedsel te versamelen. Den 30 December a.p. had die militaire wandeling weder plaats, onder Kommando van den kapitein Meijer, die des morgens ten 4 uur uitrukte, nadat ik den avond te voren de negeregering zulks had doen weten, ten einde als naar gewoonte een groot aantal vrouwen met gewapende negers van de verschillende kwartieren, de bezetting konde vergezellen, tot het zoeken van voedsel. -

Over den afloop dezer militaire wandeling heb ik de eer U.E. eerbiedig te verwijzen naar het ten zake bij mij ingekomen rapport van den kommandant der bezetting, waarvan ik Haar hierbij een afschrift aanbied. Nameer de negeregering gezorgd had, dat zoo als immer het geval is geweest van elk kwartier een aantal gewapende mannen zich bij de vrouwen hadden aangesloten, dan zoude toegt waarschijnlijk den aanval der vijand met hebben plaats gehad, doch aan den neger aangeboren luiheid gehoor gevende, sloten zij de vrouwen alleen de bezetting volgen, hetwelk eerst door den kapitein Meijer bij het aanbreken van den dag bemerkt werd, toen als nameer hij zich reeds op een uur afstand van Elmina bevond. Over deze onaangenaamheid heb ik de neger regering mijn ernstig ontevredenheid en afkeuring te kennen gegeven, en

haar

haar medegedeeld, dat voortaan de bezetting niet meer tot dat goede doel zoude uitrukken, daar ik de verantwoording niet op mij konde nemen, om de bezetting ander maal door de luiheid en onverschilligheid der bevolking aan een tweede dusdanig échec bloot te stellen, zoodat ik van nu af aan die militaire wandelingen naar de omliggende boschkrommen gestaakt heb.— Intusschen heb ik onmiddelijk den Vd administrateur te Lope Coast van het voorgevallene en het gevangen nemen vanden Inlandschen sergeant van Rijk mededeeling gedaan, met dringend en ernstig verzoek, om al het mogelijke te beproeven tot bevrijding van gn.d onderOfficier, en terugbekoming der verloren geraakte wapenen.— Hierop ben ik als nog het antwoord waarlijkende, en zal zulks zoo mogelijk nog mijdeze N.C. mededeelen.— Vanden Kommandant van Chama ontving ik dezer dagen het bericht, dat door eenige der Vassasche bevolking weder een aanval op eene kraal in het District Chama gedaan was, waarbij van beide partijen enkele gesneuvelde en meerdere gewonde waren.

De Kommandant verzocht mij namens de regeeringe van Chama mijne toestemming, om van hunne kant een aanval in het Vassasche Rijk te doen en de bevolking alsdan te voorzien van geschut, ammunitie etc.— Ik heb dadelijk den Kommandant nadrukkelijk opgedragen, om den regeeregering het hoogst gevaagde en onvoorzichtige van dat voornemen ten duidelijkste onder het oog te brengen, daar ongetwijfeld zij alsdan met alle de in verzet zijnde stammen in de binnenlanden zoude te doen krijgen en dit een oorlog zoude kunnen veroorzaken, waar van de noodlottige gevolgen niet te voorzien zoude zijn.— Dat zij alleen moest zorgen de grenzen tegen onverhoedsche invallen tendrengste door de bevolking te doen bewaken, waartoe de Kommandant mij des noodig een matige aanvrage van kruid en lood konde inzenden, waarmede ik hen dan tegemoet zoude komen.— Het daarop

ont-

-vangen antwoord van meergen.d Kom mandant gaf
mij de verzekering, dat de negerregering mijnen ge-
-geven raad zoude opvolgen, daar zij nu zeer inza
-gen, dat een inval in het Rijk van Wassa noodlot
-tig voor de bevolking zoude kunnen afloopen, en
zij zich dus alleen tot het streng bewaken der gren
-zen zoude bepalen. — Over het al of niet
naar Sierra Lione terug keeren van den Engelschen
gouverneur generaal, is mij nog niets officieel be-
-kend. volgens particuliere geruchten zoude Z. E.
reeds sedert eenige dagen naar die plaats gere-
-tourneerd zijn. — Voor de bestaande ver
-bittering van de Fantijnen jegens de Elminezen, is
het geraden, alleen bij volstrekte noodzakelijk-
-heid van weerskanten een sloep af te zenden, het-
-welk dan ook bij het afhalen in weg brengen der
Mailpaketten dezer zijdsch met een goed gewapend
militair Detachement plaats heeft, doch waardoor
het gemis van een oorlogschip in deze wateren zich
inmer ter eerste doet gevoelen, niet alleen voor de
communicatie met Cape Coast, maar ook voor an-
-dere diensten; zoo als sedert eenige tijd, ben ik van
ter zijde geinformeerd, dat de bevolking van Com-
-mendah genegen zoude zijn, zich onder het Hollandsch
gezag te stellen, doch bevreesd zijn, om afgezante
naar Elmina te zenden, waarop ik eene brief in
de meest verzoenende geest voor den Heer gereed ge-
-maakt, doch tot nu toe ontbreekt mij de gelegen-
-heid, dezelve aan die neger regering af te zenden,
daar ik voor de minste betaling geen Elmineeze
boodschappers tot dat einde zoude kunnen bekom-
-men, en het welk ongetwijfeld met kans van re-
-ussite zoude kunnen plaats hebben, van neer een
oorlogschip alhier ter beschikking was, het welk ook
buitendien zeer gewenscht zoude zijn, om een be-
-zoek aan de boven rust af te leggen tot vertooning
der Nederlandsche vlag. — In het Rijk van
Apollonia zijn nu en dan woelingen, die reden
tot bezorgdheid geven, welke tot nog toe wel niet
tot dadelijkheden overgegaan zijn, echter steeds

een

een dubbele waakzaamheid der kleine bezetting noodzakelijk maakt. Van het Atjehsche leger vermeen ik het zij officieel of van ter zijde niets anders dan dat een gedeelte daarvan zich in West Java blijft ophouden, en enorme aankoopen van geweren, kruid en lood in de Fransche bezittingen in Cochinée bewerkstelligd.

---

25 January 1869. — Gouv. Zoers to Minister of Colonies. —
dN° 1. — Kabinet, geheim.

Sedert mijn laatste rapport dtd. 5 dezer dN° 142, Kabinet, geheim, is er in den stand van zaken alhier eene zoo ernstige en bedenkelijke wending gekomen, dat ik mij nu reeds verplicht zal houden U.E. daarvan een zoo volledig mogelijk verslag te geven, om daarmede tot het vertrek der mail te vervolgen.

De rustige houding der bevolking, zoowel hier als aan de boevenkust, waarvan ik melding maakte in mijn rapport dtd. 7 December a.p. dN° 138 Kabinet, is bedrieglijk geweest, en heeft zich sedert eenige dagen opgelost in de onmiskenbaarste blijken van ontevredenheid en opgewondenheid onder de bevolking, welke door de ongelukkige toestand waaronder zij steeds gedrukt blijven, bij den dag toeneemt, en zelfs reeds bijval heeft gevonden onder de bevolking te Cheama, zooals U.E. zal blijken uit een schrijven van den gezag hebber aldaar, waarvan ik de eer heb hierbij afschrift aan te bieden. — De grieven der bevolking zijn speciaal deze, dat de oorlog ontstaan is door de nieuwe grensregeling, waaraan zij geheel onschuldig en zelfs nimmer in gekend of op voorbereid zijn, dat alle ongelukken, welke haar opvolgend overkomen zijn, zooals het vernielen hunner koren-velden, het verbranden der menige boschkoomen, het gevangen nemen van vrouwen en kinderen en het vermoorden van mannen, de onveiligheid der bosschen, waardoor zij ten eenemale verhinderd zijn in den aanplant van koren en verdere noodwendige levensbehoeften, etc., geheel aan de door de Engelsche en Nederlandsche regering gesloten overeen-

-komst der nieuwe grensregeling moeten worden toege-
-schreven, waarvan zij de ongelukkige slachtoffers
zijn en (hierop kwamen zij nadrukkelijk neder)
dat zij nu sedert ruim een jaar in die toestand
zijn, welke bij den dag verergerd, zonder dat zij
in iets hebben ondervonden of kunnen bemerken,
dat de Hollandsche regering door krachtdadige
maatregelen pogingen heeft gedaan, om aan
die treurige toestand een einde te maken, dat zij
het vachten eindelijk moede zijn geworden, en op
vrede met de Fantijnen geen de minste vertrouwen
meer stellen en zij alzoo al meer en meer aan
honger en gebrek zijn blootgesteld, dat de ar-
-moede reeds zoo toegenomen is, dat het op koo-
-pen van levensbehoeften spoedig geheel onduen-
-lijk zal zijn geworden, en eindelijk dat zij on-
-der zoodanige hoogst treurige omstandigheden
zullen moeten weigeren, om belasting te betalen,
welke niet op de invoerders drukt, maar wel op de
bevolking, die de aangekoopen artikelen veel
duurder moet betalen, dan zulks vóór de in-
-voering der belasting het geval was. — "
Dit zijn in substantie de grieven, welke ik in ver-
-schillende en zeer onstuimige vergaderingen heb
moeten aanhooren en welke ik mij verplicht ge-
-voel, U.E. al dadelijk te moeten mededeelen.-

De dringende eisch der geheele bevolking
was na opsomming dier grieven primitief, dat
ik mij zonder verwijl in commissie naar Holland
zoude begeven, om U.E. mondeling met den toe-
-stand bekend te maken, doch nadat ik haar
het ondoenlijke daarvan had voorgesteld, door
er op te wijzen, dat ik zonder bepaalde last
des Konings de mij toevertrouwde post niet mogt,
konde noch wilde verlaten, hielden zij gelei delijk
deze eisch waren, doch begon nu, na onderling
te hebben beraadslaagd, met ontzettende opgewon-
-denheid er op aan te dringen, dat er alsdan zon-
-der verwijl eene commissie aan U.E. zoude wor-
-den afgevaardigd, bestaande uit een lid uit de

be-

bevolking en een uit het Europeesch personeel, niettegenstaande ik haarde verzekering gaf, ik met elke mail N.G. de stand van zaken duidelijk en breedvoerig had medegedeeld, en deze keer alle kunne grieven even duidelijk en breedvoerig zoude mededeelen.-
Alles was vergeefsche moeite, zij vilde van geen schriftelijke mededeelingen meer hooren, daar, zoo als zij zeide, het Hollandsche gouvernement daarop toch geen krachtdadige maatregelen nam, en zij intusschen de grootste ellende moeten verduren.-
Het was de stem der wanhoop, die uit hunnende monden sprak!- Ik moest in dat gevaarvolle oogenblik in zooverre toegeven door haar te zeggen ik het voorstel met den koloniale Raad in overweging zoude nemen en haar nà drie dagen het antwoord op hare eisch zoude geven.- Ik meende door dat uitstel de gemoederen meer tot bedaren te doen komen, en daardoor de mogelijkheid te doen ontstaan dat zij van dat verlangen zoude afzien.-
Na hevige tegenkanting gaf zij mij dan eindelijk te kennen, dat zij andermaal die tijd geduldig zoude afwachten, waarop ik den volgende dag den koloniale Raad deed vergaderen, om over het verlangen der bevolking te beraadslagen, waarvan het resultaat was, dat alle leden eenparig van gevoelen waren, dat de toestand gebiedend vorderde, om aan de stem des volks gehoor te geven, en eene commissie naar N.E. af te vaardigen, die Haar den hoogst bedenkelijken toestand onbevimpeld mede zoude deelen, en N.E. wijsmoedig moesten wijzen op het gevaar dat er bestond, van openlijk en krachtdadig verzet tegen het Hollandsch Bestuur, en N.G. moesten overtuigen dat het onmiddelijk doen nemen van de meest krachtdadige en afdoende maatregelen, de eenigste weg was, om groote onheilen te voorkomen.-
Na den uitslag dezer vergadering, en de daarin zoo bepaald uitgedrukte noodzakelijkheid, om een gevaar af te keeren, dat inderdaad niet meer tot het denkbeeldige behoord, heb ik mijne toestemming

tot

tot het zenden der commissie gegeven, en zulks heden morgen aande bevolking medegedeeld, welke daar-over de oprechtste blijken harer goedkeuring en tevredenheid te kennen gaf. — De commissie, welke alzoo met de aanstaande mail (7 Februarij) naar Holland vertrekt, zal zonder onvoorziene om-standigheden bestaan uit den kapitein Militaire kommandant Meijer en den Elmineesche burger J. E. Eminsang, welke U.E. dit rapport zal overhan-digen, en Haar alle die mededeelingen en inlich-tingen zal geven, die behalve dit schrijven in het dringend belang voor een gewenschte uitslag ha-rer zending noodzakelijk en voor U.E. noodig zul-len zijn. — Het zij mij vergund U.E. eer-biedig maar met nadruk te mogen wijzen op het doel en de zekere verwachting, welke de bevolking van deze zending heeft, dat namenlijk door U.E. de meest krachtdadige en onverwijlde maatre-gelen zullen genomen worden, om aan eene toe-stand, die de bevolking ondraaglijk is geworden, een einde te maken, want ik kan en mag voor U.E. niet verzwijgen, dat wanneer de commissie van hare zending alhier terugkeerd zonder de meest bevredigende resultaten alsdan de gevolgen der teleurgestelde bevolking tot hoogst ernstige feiten aanleiding zullen kunnen geven, welke uit een algemeen verzet tegen het bestuur noodwendig moe-ten voortspruiten, en waardoor mijne positie in de eerste plaats en van het overige Europeesch per-soneel in het algemeen niet alleen onhoudbaar, maar zelfs hoogst gevaarlijk kan worden. —
Het ligt volstrekt niet in mijn aard of gewoonte, om de zaken te overdrijven, zoo als U.E. uit alle mijne rapporten over den stand van zaken genoeg-zaam zal gebleken zijn, doch de geest der bevolking, gedreven door wanhoop en volslagen moedeloos-heid, is tot zulk gevaarlijk uiterste gekomen, dat het onverantwoordelijk zoude zijn U.E. daarop niet met alle nadruk en ernst opmerkzaam te maken. — Als gevolg van de geest der

Be-

bevolking alhier is eenige dagen geleden de koning van Elmina tijdelijk uit zijne waardigheid ontzet en door een op hem volgend negerhoofd vervangen tot zoolang de oorlog geeindigd zal zijn, als wanneer zij dan in overweging zal nemen of hij al van niet in zijne rang zal hersteld worden.-
De reden dezer handeling is grootendeels toetekrijven aan de omstandigheid, dat de bevolking hem niet genoegzaam vertrouwd, en ongeschikt acht, om in de tegenwoordige omstandigheden hare belangens krachtdadig genoeg voor-te staan en te bevorderen.- Alle mijne pogingen, om de bevolking te overreden dit voornemen niet ten uitvoer te brengen, stuitte af op de onverzettelijke opgevondene gemoederen, en om alzoo geen verdere stoornis en onteverdenheid op te wekken, heb ik aan het algemeen verlangen voldaan en hare gedane keuze van een tijdelijk opperhoofd goedgekeurd.-
Om verder zoo veel in mijn vermogen is de bevolking in het grootgebrek aan voedsel tegemoet te komen, heb ik de kommandanten op de buitenposten opgedragen, om tegen de minst mogelijke prijzen een voorraad Milkid (koren) te doen opkoopen, hetwelk ik dan bij aankomst van den Amstel zoo mogelijk door dien bodem van de bovenkust zal doen afhalen, en tegen restitutie der inkoopsprijs alhier zal verstrekken; ik hoop deze maatregel de gewenschte uitkomst zal hebben, waardoor althans voorloopig in de dringende behoeften zal kunnen voorzien worden.- Wat nu betreft de krachtige maatregelen, welke in deze stand van zaken als dadelmatig en afdoende zoude moeten genomen worden, deze zullen ontegenzeggelijk voornamenlijk moeten bestaan in een militaire magtontwikkeling van zoodanigen aard, dat het vertrouwen der bevolking daardoor op nieuw hersteld en bevestigd wordt.-
De Kapt.te Meijer als genoegzaam bekend met de vijandig gezinde omstreken, heeft in last, N.E. dien aangaande naauwkeurig en duidelijk voorte lichten, op wiens intelligentie en kennis der be-

bestaande toestand H. E. ten volle haar vertrouwen kan stellen.— Deze officier zal H. E. ook genoegzaam inlichten over het gehalte der Inlandsche militaire bezetting alhier, waardoor het haar duidelijk zal worden, dat bij onverhoopt verzet der bevolking tegen het bestuur, de kans zeer gering is, om van die militaire macht krachtdadige medewerking en ondersteuning te verwachten.—
Het grootste gedeelte daarvan zijn Alfoerezen en zoude ik sterk moeten betwijfelen, of zij in tijd van gevaar de wapenen tegen hunne bloedverwanten zullen gebruiken.—
Een compleet bataillon Javaansche soldaten met een aan het tropisch climaat gewoon zijnde Europeesch kader zoude zoo dit mogelijk ware, in dezen hachelijken toestand oneindig meer afdoende zijn als een driemaal sterker bezetting van gebooren Alfoerezen.— Ook over dit punt zal de Kapt.e Adjudant H. E. de meest afdoende mondelinge mededeelingen doen.— Ik zal hierover dan ook niet verder in deze uitweiden, daar ik verzekerd ben, dat de inlichtingen en aanwijzingen van den Kapt.e Adjudant H. E. verder geheel en al op de hoogte der bestaande toestand zal brengen, welke tot het nemen van doeltreffende maatregelen voor H. E. van het grootste gewigt zullen zijn.
2 Februarij: Ik heb nogmaals in eene gehoudene algemeene vergadering de regeeringsmaatregelen nadrukkelijk afgevraagd, of zij en de bevolking nog bij het zoo dringend te kennen gegeven verlangen bleef persisteren, om Inlandsche commissie naar H. E. af te zenden, daar ik haar op nieuw de verzekering gaf, ik alles zeer uitvoerig H. E. schriftelijk mededeelde, doch ik ontving andermaal met dezelfde aandrang het uitdrukkelijk verzoek van de commissie, zonder verwijl te doen vertrekken, daar zij veel met twijfelde of ik zoude den bestaande toestand aan H. E. schriftelijk rapporteren, doch dat zulks reeds ge-

-durende het geheele afgeloopen jaar door mij was ge-
-daan, zonder dat hun toestand iets verbeterd was,
of krachtdadige maatregelen van het Hollandsch
gouvernement voor haar zigtbaar waren geworden, en
zij en de geheele bevolking alzoo geheel hun vertrouwen
op de mondelinge mededeelingen der commissie
hadden gesteld. - De beide genoemde heeren
zullen alzoo den 7e aanstaande vertrekken, aan
wien ik onder nadere goedkeuring van U. E. de vast-
-gestelde som voor passage gelden als gouverne-
-ments passagiers zal doen uitbetalen, bedra-
-gende voor ieder f. 540. -, terwijl ik verbiedig
de verdere regeling van verblijfskosten alsmede
die der terugreize, en van het tractement van den
kapitein Cheijer gedurende zijn afwezen, aan U. E.
moet overlaten. -

6 Februarij: - Ik heb verpligt dit rapport afte-
-sluiten, daar sedert een paar dagen afmattende
koortsen mij in het verk zeer hinderlijk zijn, zullende
ik de eer hebben met de aanstaande halve maands-
-mail U. E. alles mede te deelen, wat op den tegen-
-woordigen toestand betrekking heeft. -

---

10 Februarij 1869. - Gov.r Boers to Minister of Colonies. -

N.o 5, Kabinet, Geheim. -

Ik heb de eer U. E. te berigten dat sedert mijn schrijven
dd. 25 januarij ll. N.o 1 Kabinet, geheim, het alhier
rustig is gebleven, alleen maakt de neger regering
het mij weer lastig en onaangenaam met het vra-
-gen zoo wel van voorschotten op de haar per kwartaal
uitbetaald worden inkomsten, als met het terug
vorderen binnen de verschenen tijd der gedeponeerde
gelden; een en ander is door mij bepaaldelijk gewei-
-gerd, en heb haar ernstig onder het oog gebragt,
dat zij eerst moest beginnen met het door haar genoten
voorschot van f. 4000. -, het zij gedeeltelijk of geheel
te restitueren, en zoo lang dat niet geschiedt was,
zij op geen verdere voorschotten moest rekenen, en
zij buitendien als nu moest afwachten de terug-
-komst der op haar zoo dringend verzoek gezonden

com-

commissie naar Holland in afwachting waarvan ik al het mogelijke zoude doen, om op de goedkoopste wijze een goede voorraad koren aan de kusten te doen opkoopen, om dit alsdan bij aankomst der „Amstel" van daar te doen afhalen, door welke maatregelen dat voedingsmiddel de bevolking zeker op meer dan de helft minder kosten zal komen dan dat zulks door haar zelfs moest opgekocht en met kano's afgehaald worden, zoo als tot nu toe plaats heeft, en dat tot een harer groote grieven behoord.-

In mijn rapport dd: 5 januarij lt. cN: 142, kabinet, geheim werd door mij melding gemaakt van eene brief, welke ik gereed gemaakt had voor de hoofden en bevolking van Commendah.- Ik had getracht die met eene gewapende sloep met de witte vlag daarheen te doen brengen, en zoude de vrouw van den ziek steeds alhier bevindende Koning van Commendah daar mede gaan, om met de bevolking te spreeken, hetwelk dat opperhoofd mij zelve had aangeboden, doch toen het op vertrekken aankwam, gaf die vrouw voor ziek te zijn en niet te kunnen medegaan, waarop ik de sloep zonder die vrouw, behoorlijk gewapend, en met een flink Inlandsch onderofficier voorzien mijne brief naar Commendah deed vertrekken, doch nabij die plaats komende, vernielde het van bevolkte kano's, waarvan de meste gewapend en klaarblijkelijk met vijandige bedoelingen aldaar gereed lagen, en waaruit het duidelijk bleek dat bevolking reeds met het zenden mijner sloep en brief bekend gemaakt was.-

De onderofficier toonde op een afstand de witte vlag en mijne brief, waarop tot antwoord eenige geweerschoten van hunne kano's op de sloep gelost werden, welke daarop door de bemanning der sloep beantwoord werden, doch door de overmagt van gewapende kano's oordeelde de onderofficier het beter, om met de sloep naar Elminá terug te keeren, daar het te duidelijk was, bij de brief met zoude kunnen afgeven, zoo dat deze

po

poging misluckt was.-
Algemeen is het gevoelen ook van de neger regering
alhier, dat de gen.d Koning van Commendah van deze
misluckte poging de bewerker door spionnen is geweest,
en verzocht de neger regering mij, om dat hoofd voor-
-looping binnen het Kasteel te houden, daar men het
hier algemeen er voor houd, dat door hem een
dubbelzinnige rol wordt gespeeld, zoodat ik hem
voor eerst in een geschikt lokaal binnen het Kasteel
heb gehuisvest.- Intusschen had ik het
oog merk van het zenden dier brief niet bereikt, en
bestond er geen de minste kans meer om dezelve
hare bestemming van hier te doen bereiken, ik besloot
alzoo, om dezelve aan mijn Engelsche ambtgenoot
te zenden, met beleefd verzoek, om indien Z.E.
daartoe eene geschikte gelegenheid vist, dezelve
naar Commendah te doen verzenden, waarop
ik onmiddelijk het antwoord ontving Z.E. zoude
trachten een vertrouwt persoon daarmede te be-
-lasten, en mij nader den afloop zoude mededee-
-len.- Dat antwoord heb ik dezer
dagen ontvangen, waarvan ik benewens van mijne brief
aan de Commendahschen de eer heb H.E. hierbij afschrift
aan te bieden, en waaruit het Haar blijken zal, dat
mijne vredelievende aanbiedingen geheel verworpen
zijn, en de vijandige houding van dat District onver-
-anderd is gebleven, waardoor de communicatie over
land naar de bovenkust immer gestremd blijft en
het zich al meer en meer laat aanzien, dat in dezen
toestand geen verandering zal te brengen zijn, dan
door krachtdadige maatregelen waarvoor mij echter
ten eenemale de genoegzame magt ontbreekt, en al-
-zoo de terugkomst der commissie uit Nederland zal
moeten afwachten alvorens in deze zaak iets verder
te kunnen doen.- /. II
11 Februarij:- Op nieuw is de neger regering heden bij
mij geweest en getracht aantedringen op vrijdom van
belasting, voorgevende zij zich beschouwt als gou-
-vernements ambtenaren en alzoo aanspraak meenen
te mogen maken op die vrijdom, even als zulks bij

Art. 5 van het Tractaat aan de Europesche ambtenaren is toegestaan. — Wanneer dit vermeende regt in toepassing werd gebragt, dan is de deur geopend voor geheele ontduiking der belasting, doordien alsdan speciaal rum in massa zoude worden ingevoerd op naam der negerregering, hoofden der kwartieren en een tal van bijloopers onder de naam van Inlandsch bestuur, waaraan geene grens zoude te vinden zijn, en zonder twijfel zoude alsdan alle hoofden van de plaatsen op de bovenkust met hetzelfde vermeende regt daarop aandringen, waardoor men alsdan geen goed de geheele belasting zoude kunnen afschaffen, daar het wel met aan twijfel onderhevig is of de rum, en andere goederen bestemd, alsdan voorde kleine handelaars zoude onder de bestemming voorde Inlandsche hoofden ingevoerd, en alzoo vrij van belasting blijven; hierop zoude met geen mogelijkheid eene regtige controle kunnen gehouden worden en wat men vooral niet uit het oog dient te verliezen, is, dat de gezagvoerders, wetende zij op die vijve artikelen, quasi bestemd voor Inlandsche hoofden, vrij van inkomende regten kunnen invoeren, al ligt voor hun eigen voordeel daarvan partij zouden trekken, niet alleen, maar bij voorkeur die goederen op eene der onder Hollandsch bestuur zijnde plaatsen zoude losen, waartegen met al te gegronde reden het Engelsch bestuur ter kuste met kracht zoude kunnen protesteren, en zulks tot niet te berekene moeijelijkheden aanleiding zude geven. —

Het is inderdaad een questie, die ik vermeen met alle eerbied aan de naauw gezette overweging en uitspraak van U.E. te moeten onderwerpen, daar het een punt van zeer teedere aard is, vant veinig is er in den tegenwoordige toestand van spanning en opgevondenheid noodig, om de lagere volksklasse aantezetten tot bemoeijelijking van het bestuur, speciaal wanneer hun wordt voorgehouden, dat door vrijdom van belasting zij goedkooper rum zullen kr-

-krijgen, een lok aas, dat voor den neger zeer verleidelijk en tevens een middel is, om de reeds zoo zeer in gisting zijnde gemoederen alligt tot groote bemoeijelijking van het bestuur al meer en meer op te vinden. —
Mijn gevoelen in deze is, dat de vermeende aanspraak der regerregering, als zoude zij even als de Europesche ambtenaren vrijdom van belasting hebben van in te voeren goederen voor eigen gebruik, ongegrond is, doch zal het mij niettemin hoogst aangenaam zijn, het gevoelen en de uitspraak van N. E. daaromtrent te mogen vernemen. — N. E. kan zich moeijelijk een juist denkbeeld maken van de hoogst bedenkelijke toestand, welke de invoering der nieuwe grensregeling heeft doen geboren worden, alsmede van de onophoudelijke en steeds toenemende verwikkelingen, waarmede het bestuur te kampen heeft, en waarin ik met de meest mogelijke voorzigtigheid moet te werk gaan, om het smeulend vuur niet in lichte laaije vlam te doen uitbarsten, en toch de waardigheid van het Nederlandsch gezag niet in gevaar te brengen. — Reeds in mijn rapport dd. 3 Maart a.p. N°. 36, kabinet geheim, nam ik de vrijheid te wijzen op de onuitvoerbaarheid van het tusschen de twee Hooge regeringen gesloten tractaat, speciaal wat de plotselinge invoering daarvan betrof; de groote Rijken in de binnenlanden, welke onder het Engelsch protectoraat sedert onheugelijke jaren gewoon waren te leven, vernamen op eens die gemaakte veranderingen zonder dat zij daarin het allerminst waren geraadpleegd, of geleidelijk op voorbereid, zonder dus te weten, of zij daarmede eene betere toekomst tegenoet gingen, of beter gezegd, zonder dat zij het minste begrip deser verandering hadden, en alzoo met wantrouwen de gebeurtenissen gade sloegen, te meer nog daar onze goede verstandhouding met het Ashantijnsche Rijk niet alleen hun wantrouwen, maar ook speciaal hunne vrees gaande gemaakt heeft, welk een en ander als de werkelijke oorzaak van het algemeen verzet te beschouwen is, om zich aan de nieuwe bepalingen te onderwerpen. —

Daarbij

Daarbij komt ook vooral nog de bijzondere belangen welke sedert die verwikkelingen zijn ontstaan, welke ik in mijn rapport dd. 13 October a.p. of 124 Kabinet geheim als mijn gevoelen N.E. bereids heb medegedeeld, en die ook ongetwijfeld grootendeels medewerken, om den ongunstigen stand van zaken niet alleen te doen voortduren, maar de reeds bestaande verwikkelingen al meer en meer te doen toenemen zoodat in derdaad den stand van zaken als den gordiaanschen knoop is geworden, welke door de een of ander afdoende en kraftdadige maatregel zal moeten ontward worden, daar de gevolgen van het traktaat tot op dit oogenblik voor het Engelsch bestuur alle voordeelen opleverd, en zulks voor het Hollandsch bestuur het tegendeel is, want juist de voordeelen, welke men ongetwijfeld bij het sluiten van het traktaat op het oog heeft gehad, namelijk het open en vrij verkeer met de binnenlanden en het daaruit voortvloeijende handelsverkeer met het Rijk van Oshantijn zijn denkbeeldig gebleven, terwijl het Engelsch bestuur door het bezit van Accra en de overige kustplaatsen van af Cape coast langs de geheele benedenkust de handel bij den dag ziet toenemen en bloeijen, en wij daartegen belaste het achteruitgaan der handel door het verzet van het genegen Engelsch District Commendah de veilige en geregelde communicatie met onze bezittingen aan de bovenkust zelfs als het ware afgesloten zien! afgescheiden nog van de al meer en meer heimwendende ontevredenheid en tot moedeloosheid overslaande toestand der bevolking onder Hollandsch gezag, welke ik geheel en al naar waarheid en zonder de minste overdrijving N.E. heb medegedeeld in mijn vorig rapport dd. 25 January ll. of 1 Kabinet geheim, en waarover ik in deze dus niets meer behoef bij te voegen als alleen, dat ik het daarin vermelde nogmaals met eerbiedige nadruk herhaal, dat het namelijk hoogst wenschelijk en alles afdoende te achten is, dat de naar N.E. afgevaardigde commissie met de meest bevredigende resul-

staten moge terug keeren zonder hetwelk de teleurstelling der bevolking tot de schroomlijkste gevolgen ongetwijfeld zoude leiden, waarop ik H.E. niet genoeg met ernst en nadruk kan wijzen, hetwelk hieraan ben ik verzekerd, ook door den Kapitein chejjer, zonder overdrijving, maar geheel overeenstemmig de waarheid zal bevestigd worden. –

15 Februarij. – Tot op dit oogenblik is alles rustig alhier, en ik veronderstel dan ook dat in afwachting der terugkomst van de commissie het zoo zal blijven, in alle geval zal ik de eer hebben met de eerstvolgende mail H.E. met het e.q. voorgevallene of meldingswaardige in wetenschap te stellen. – Tot op heden is noch de „Amstel" noch de „Medina" alhier aangekomen, laatstgenoemde vaartuig is volgens bij mij ontvangen bericht van den Nederlandschen Consul, den heer Chaij, den 23 November a.p. van Londen vertrokken met bestemming regelrecht naar Elmina. –

Het getal der alhier beschikbaar zijnde rekruten voor het O.I. leger bedraagt op dit oogenblik 39. –

---

5 March 1869. – Gouv^r Boers to Minister of Colonies. –

N° 12, Kabinet geheim.

Als vervolg op mijn schrijven dtd 10 Februarij ll. N° 5 Kabinet geheim, heb ik de eer H.E. te berigten, dat sedert die tijd tot nu toe de rust alhier niet verstoord is geworden, doch dat de negerregering met de bevolking in gespannen verwachting de terugkomst der commissie uit Nederland tegemoet ziet. –

In bovengenoemde missive maakte ik ook melding van het doen opkoopen aan de bovenkust der zoo hoogst benoodigde voedingsmiddelen (milkio), waarin ik door de ijverige medewerking van de Kommandanten alsmede van de negerhoofden op de buitenforten in zooverre geslaagd ben, dat op die verschillende plaatsen een gezamenlijke voorraad van ± 200000. struiken is bijeengebragt, welke nu alleen slechts wacht op eene geschikte en voordeelige gelegenheid, om naar Elmina te worden voer-

overgevoerd.— Den 28e Februarij des na-
middags ten 3 uur arriveerde alhier op de reede
E. Ct. stoomschip de Amstel, terwijl dienzelfde dag de
Medina was aangekomen.— Met de ontlading
der goederen van laatstgenoemd schip is dadelijk een be-
gin gemaakt, en zal ik de eer hebben met de volgen-
de mail N. E. de process verbaal van bevinding
aan te bieden.— Ik heb den kommandant
van de Amstel verzocht, om de hiervoren genoemde
hoeveelheid koren van de boventuit met zijn onder
hebbende bodem af te halen, doch het grootste be-
zwaar hiertegen is de veilige bergplaats aanboord
en het verbruik der groote hoeveelheid steenkolen, zoo-
dat ik alsnu moet trachten deze commissie aan
het Rotterdamsche schip Marie Cornelie op te dragen,
welk vaartuig dagelijksch van de benedenkust al-
hier terug gewacht wordt, en behoud mij alzoo voor,
N. E. met de volgende mail nader met deze be-
langrijke zaak in wetenschap te stellen.—
De Resident Le Jeune zoo mede de adsistent Schneer
zijn den 15 Februarij met de Engelsche mail alhier
gearriveerd; laatstgenoemd is bereids als 2de boekhouder,
Kassier en secretaris in functie getreden, zijnde de
adsistent Schneer naar Chama vertrokken ter ver-
vanging vanden aldaar sedert eenige tijd als
gezagvoerder fungerende adjudant onderofficier
Bramley.— 6 dezer: Het blijft rustig onder
de bevolking, en zie ik alzoo mijn gevoelen tot nu
toe bevestigd, dat zoo lang de commissie afwezig
is, er geen verdere stoornis of aandrang tot on-
regtmatige verzaken, zooals vrijdom van belasting
als anderzints zal plaats hebben, alleen werd
mij dezer dagen door de neger regering de vraag
gedaan, waarom zij nog geen antwoord op haar
request aan den koning kreeg, daar dat zulks
reeds acht maanden geleden aan N. E. door mij
was ingezonden; ik gaf haar te kennen, dat
zij ongetwijfeld daarop antwoord zoude ontvan-
gen, doch dat zij geduld moest hebben als zijnde
het beste middel, om hare belangens bekartigd

en

en zoo veel mogelijk bevredigd te zien, dat zij mi niets moest dwingen, daar zij door onverstandig te willen doordrijven, hare belangens meer benadeelde dan bevoordeelde. — Cheermalen spreek ik mi die geest gemoedelijk tot haar, dat zij dan wel voor het oogenblik aan neemt, doch even spoedig weer vergeten is. — Dat het uiterst moeyelijk is een dusdanige bevolking tot rede te brengen en voor-al onder de tegenwoordige omstandigheden van moedeloosheid en armoede, zal U.E. met mij moeten mistemmen, doch ik wanhoop niet aan een bevredigende afloop der bestaande ongunstige toestand, al zij dat tijd stip dan ook nog verre verwijderd, echter zal tot spoediger bereiking van dat doeleinde ongetwijfeld de te nemen maatregelen door U.E. zeer veel bijbrengen, om tegelijk mijne doorgaande pogingen tot herstel der rust en orde mi onze bezittingen krachtdadig te ondersteunen, en klem bij te zetten. — Het strijd gewoonlijk tegen mijn gevoel, U.E. nu en dan met verontrustende berigten te moeten bemoeijelijken, doch de omstandigheden noodzaken mij er dan ook toe, en beschouw ik dusdanige berigten dan ook mijnerzijds dihwijls verpligtend, op dat U.E. mi niets onkundig blijve, wat onder de bestaande verwikkelingen alhier voorvalt. —

II

Doch hoe volgaarne ik ook op de zachtste en gedul-digste wijze de zaken tot een gewenscht einde wil brengen, hetgeen mij immer als het beste en geschiktste middel is voorgekomen, zoo steunen die voornemens gedurig af op de onhandelbare bevolking, die mi haar onverstand en ongeduld vaak het bestuur beschuldigd of althans verdenkt van onwil ten hare opzigte, en met die vermoedens bezield, zoo veel tegen de regering mi Holland als tegen het bestuur te dezer kuste, slaat haar moedeloosheid over tot demonstratien, die hoogst bedenkelijk voor het bestuur worden, en die ik dan ook niet heb kunnen of mogen nalaten U.E. mede te-deelen mi mijn rapport dd. 25 Januarij ll. № 1,

ka-

Kabinet geheim, daar het stilzwijgen daarover later, wanneer het soms te laat was bezwaar de afkeuring van H.E. ten gevolge zoude gehad hebben. —
Hoe het zij, zeker is het, dat ik al het mogelijke doe, en blijf doen, om de overspannen gemoederen door bedaarde toespraak tot het zoo noodig zijnde vertrouwen in het bestuur aan te zetten, en aan steeds te wijzen op het geduldig afwachten van den loop der omstandigheden, welke toch eindelijk wel eene gunstiger wending moet nemen. —
Ik hoop en vertrouw dan ook in deze mijne pogingen een maal te zullen slagen en wensch niets hartelijker dan H.E. in mijne opvolgende rapporten daaromtrent al meer en meer de bevestiging te zullen kunnen geven. —
Wanneer er geene meldenswaardige gebeurtenissen plaats vinden, zal ik de eer hebben mijn volgend rapport met de eerstkomende maandelijksche mail H.E. aan te bieden. —
Het getal der beschikbare recruten voor Java bedraagt op dit oogenblik 41 zijnde dezer dagen een in het hospitaal alhier overleden. —

---

8 April 1869. — Gouv. Boers to Minister of Colonies. —
cf. n°. 20. — Kabinet geheim. —

Sedert het afzenden van mijn rapport dd. 5 Maart ll. n°. 12 Kabinet geheim, ontving ik H.E. missive dd. 3 Februarij te voren, kabinet, zeer geheim 2de Afd. 1ste Sectie n°. 3, welker inhoud ik de eer zal hebben zoo veel noodig geleidelijk te beantwoorden. — De daarbij gevraagde beschikking op het in der tijd door de neger regering alhier aan den Koning ingediende request heb ik aan den volgende dag in eene vergadering medegedeeld, waarop zij mij te kennen gaven, dat zij het gezegde liever onder mijne bewaring wenschte te laten verblijven, daar zij nu toch het nader antwoord van de commissie wachtende was, en alsdan eerst over den inhoud wenschte te beraadslagen. — Wat aan het meeste van den inhoud scheen te bevallen, was de voorlaatste alinea, namenlijk dat Z.M. de Koning in overleg met de

de Britsche regering middelen zal beramen, teneinde een eervollen vrede tot stand te brengen.
Over de andere punten bevaarde zij het stilzwijgen en lieten daarover belegnaamd geen goed of afkeuring blijken. — Ik heb alzoo opnaar verzoek dat stuk onder mijne bewaring in het geheime archief gedeponeerd tot tijd en wijlen zij het later in haar bezit wenschte te hebben. —
U. E. maakt verder de opmerking dat eene betere gezindheid der inboorlingen van mij zelven afhangt, speciaal om reden U. E. zoude zijn onderricht, dat door mij niet genoeg ontzien zoude zijn geworden zekere eigenaardigheden van het volk, b.v. het verbieden of niet bijwonen van min bevaarde feestelijke vertooningen, en dat zulks een kwaden indruk zoude hebben gehad. —
Het zij mij vergund hierop eerbiedig te antwoorden dat de berichtgever U. E. zeer verkeerd en geheel ten onrechte hieromtrent heeft ingelicht, daar het mij althans geheel onbewust is, welke publieke volksvertooningen of iets van dien aard door mij niet genoeg ontzien en het allerminst verboden zoude zijn geworden, in tegendeel er is geen optogt van dien aard (costuum) of ik stel mij met mijn famille aan de open vensters samen tot de optogt het kasteel gepasseerd is, om de bevolking te toonen, ik mij daaraan niet onttrekken wil, hoe stuitend en walgelijk die vertooningen in den regel ook zijn mogen, daar ik al spoedig na mijne aankomst alhier bemerkt had, dat ik mij daaraan niet onttrekken mogt, doordien de neger te zeer gesteld is op de belangstelling daaromtrent vande Europeanen. —
Wat dus de berichtgever bedoeld heeft met mij het tegendeel ten laste te leggen, en nog wel dat zoortgelijke gewoonten door mij zoude zijn verboden geworden, is mij onbekend, doch stel zulks gelijk met de nu en dan in de dagbladen voorkomende artikelen, ongetwijfeld ten doel hebbende, om mijne handelingen geheel verkeerd voor te stellen, zoodat ik vertrouwen mag, U. E. als nu door deze

mijne

mijne verzekering van het tegendeel wel zal willen voortuigd zijn. — Wat verder de teregtwijzing van H.E. betreft, dat een doorgaand bedaard zelfvertrouwen van den bestuurder vertrouwen bij de bevolking moet inboezemen, zulks is volmaakt in overeenstemming met mijne gevoelens, doch ik moet framehement en tot mijn leedwezen betuigen, dat het gemis daarvan ten onregte op mij van toepassing is gemaakt, daar ên bedaardheid ên zelfvertrouwen geheel in mijn aard en karacter ligt, en ik, dit mag ik gerust hierbij voegen, daardoor reeds veele onaangenaamheden en botsingen met de regeringen en bevolking heb afgeweerd, niet alleen, maar ook de overtuiging heb, dat de bevolking over het algemeen mij daardoor verre weg meer genegen dan ongenegen is. — Ik mag dan ook voor H.E. niet verzwijgen hoezeer het mij griefde, uit Haar schrijven te moeten ontwaren, dat H.E. met leedwezen veleens uit mijne brieven de sporen van weeklagten en kleinmoedigheid ontmoet heeft ten opzigte van het bevarde mijner positie, en over den stand der zaken. —

Het vare noch het een noch het ander, welke mij aanspoorde, om H.E. nu en dan in duidelijke trekken den toestand alhier naar waarheid te schetsen, waarop ik echter nu met leedwezen terugzie, om reden zulks tot die geheel verkeerde en onverdiende gevolgtrekkingen heeft aanleiding gegeven, doch zooals ik ook in mijn laatste rapport van 5 maart ll. N°12 kabinet, geheim reeds aanhaalde, en beschouwde het als eene op mij berustende verpligting, om H.E. zoo gedetailleerd mogelijk op de hoogte te houden van al het geen alhier onder de bestaande treurige toestand voorvalt, zonder dat daarbij bij mij in het allerminste de gedachten opkwamen van aan die mededeelingen den vorm van weeklagten te geven en nog veel minder mij daarin bloot te geven aan de verdenking van kleinmoedigheid, waarvan ik vermeen het tegendeel wel te hebben bewezen

door

door mijne handelwijze tijdens het oproer onder de kwartieren alhier, en met mij te midden der zoo zeer tegen het Hollandsch gezag vijandige bevolking van Commendah te begeven, niettegenstaande de daartegen ingebragte bezwaren door den Engelsche gouverneur, van welk een en ander ik melding maakte in mijne missives dd.d 4 October 1867, cl.no 46, Kabinet en 21 January 1868, cl.no 9 Kabinet geheim.—
Met het oog op het slot der voorlaatste alinéa van U.G. gen.d missive dd. 3 Februarij ll. Dra Jl. cl.no 3, zal ik U. E. niet langer bemoeijelijken met verdere wederleggingen over daarin aangegeven punten omtrent mijne handelingen in het verledene, alleén heb ik door mijn eergevoel geleid niet kunnen nalaten, de twee hiervoren gerelevéerde punten eenigzints toe te lichten, ten einde zoo ik vertrouw, daardoor alle schijn van verkeerde en onverdiende verdenking ten mijnen opzigte weg te nemen.—
Thans zal ik dan overgaan tot het tegenwoordige en U.E. al dadelijk in wetenschap stellen met feiten en geruchten, die niet van belang ontbloot zijn.—
Ik ontving dan eindelijk dezer dagen een schrijven van onzen agent te Comassie, dd.d 8 December a.p., die mij daarin mededeeling doet, dat de Koning van Ashantijn bevelen had gegeven, om tegen het laatst dier maand een gedeelte van het leger onder aanvoering van Akempon Jouw (broeder van den vorigen Koning Kwakoe Dua) naar Elmina te doen gaan, zonder echter daarbij te vermelden welke bestemming aan dien Krijgsmagt gegeven is, waardoor ik dan nu wel weet het Ashantijnsche leger in beweging zal zijn echter het bepaalde doel daarvan is mij voor als nog onbekend.—
Komt een gedeelte daarvan herwaarts, om de Elminezen tegen eene eventueële tweede aanval van de Fantijnen te beschermen, dan wel met het oogmerk tot een dadelijke oorlog met laatstgenoemd volkstam ? Dit zijn vragen, die alleen aan de tijd ter beantwoording kunnen overgelaten worden, en zal ik mijn oordeel dienaangaande dan ook

II

moeten

moeten opschorten tot dat gende agent alhier zal zijn aangekomen, het welk volgens den inhoud van zijn gende schrijven spoedig het geval zal kunnen zijn; overigens zijn alle de nu en dan bij mij inkomende mededeelingen zoo onzeker, dat ik daaruit volstrekt niet heb kunnen nagaan, waar het Oskantijnsche leger, het zij geoefendelijk, dan wel in zijn geheel zich op dit oogenblik bevindt, alleen moet ik veronderstellen de gemarcheerde wegen achter Apollonia, Axim en Nassa genomen wordt, doordien ik van de kommandanten op de buitenposten niets daaromtrent vernem, en daar het niet mogelijk is, door spionnen iets met zekerheid dienaangaande te vernemen, doordien zelfs tegen ruime belooning geen neger van hier daartoe zoude te bewegen zijn, zoo moet ik de gebeurtenissen afwachten, alvorens N.G. daaromtrent verder gepaarde mededeelingen te kunnen doen, waarbij ik mij dan ook voorbehoud, om nader, wanneer mij de ware reden vande aanstaande komst der Oskantijnen meer duidelijk zal gebleken zijn, met N.G. omtrent de toekomst in overleg te treden. — Een tweede feit, of beter gezegd gerucht, dat N.G. mogelijk reeds van eene andere zijde kan vernomen hebben is de gevangenneming door een volkstam in de binnenlanden achter Accra, van den waarnemende Engelsche administrateur te Cape Coast, den heer Simpson, die zelfs reeds volgens de loopende geruchten naar Comassie zoude zijn overgebragt; aanmerkende dat dit belangrijk incident vaar, en bij N.G. nog onbekend is, zal ik de eer hebben Haar mede te deelen wat ik daaromtrent officieus vernomen heb, daar ik tot nu toe Roelgnaand geen officieel bericht van het Engelsch bestuur dienaangaande ontvangen heb. — Volgens die geruchten heeft de gevangenneming op de volgende wijze plaats gehad. Juist dat ik bezig ben deze te schrijven wordt mij een particulier schrijven uit Cape Coast medegedeeld, dat de heer Simpson aldaar is geretourneerd, en wel zoo als dat bericht en bijvoegd zoude hij zich

tegen

tegen een losprijs van 300 pond sterling uit 't vijands handen hebben vrijgemaakt. — Hoe het zij, ik acht het alsnu onnoodig, N. E. nog verder met de beschrijving dezer zaak te vervelen. — Wat nu betreft de door N. E. gevraagde toelichting ten opzigte van het vermelden in mijn brief van 14 September a.p. N° 111, kabinet geheim omtrent Dabiréé en andere Krommen achter Equafoe gelegen, welke zich tot nog toe niet aan het Hollandsch gezag vilden onderworpen hieromtrent heeft mijnerzijds een schrijffout plaats gehad, daar mijne bedoeling was Agonna in plaats van Dabiréé; eerstgen.d plaats was voorde nieuwe grensregeling onder Engelsch protectoraat, terwijl laatstgen.d steeds onder Hollandsch gezag was, doch zich sedert bij de Agonna's hebben aangesloten, zoodalsook de overige boschkrommen, die sedert 1 januarij a.p. tot het Hollandsch grondgebied moesten behooren. —

Ik ben overigens geheel van het gevoelen van N. E. dat alle uitbreiding van regtstreeks gezag volstrekt buiten spraake moet blijven, en dat er niets onaangenaams in gelegen is, wanneer de volgens het tractaat aangewezen Rijken en Districten in de binnenlanden onze bescherming, voorlichting etc. niet willen inroepen, mits zij als goede buren met ons omgaan. Het laatste echter is juist het tegendeel, daar de bevolking van Agonna en de daarbij zich aangesloten hebbende overgeloopen bevolking van Dabiréé, Equafoe etc. diegene zijn, welke de boschen voorde Elminezen bevolking geheel onveilig en als het ware door hare onophoudelijke stroop tochten afgesloten houden, waardoor de Elminezen belet zijn tot het planten en zaaijen van het zoo zeer benoodigde voedsel, en dit is dan ook eene der grootste grieven en verbittering der Elminezen, en waarom zij speciaal de hulp der Regering door het afzenden der commissie hebben ingeroepen, om door krachtdadige maatregelen aan deze toestand een einde te trachten te maken. — Met aandacht en belangstelling is door mij het geschrevene van N. E. omtrent de staatkunde van het Engelsche be-

-stuur gelezen, en bevaam volkomen, dat mij trouw-
-ens al sints lang als zeer noodzakelijk is voorgeko-
-men het gevoelen door H. E. daaromtrent zoo dui-
-delijk uitgedrukt, namentlijk het in acht nemen der
meeste voorzigtigheid mijnerzijds, zonder echter
in het minst te kort te doen aan de bestaande goe-
-de verstandhouding tusschen de beide besturen, wel-
-ke althans van mijne zijde immer opregt gemeend
is betracht en gehandhaaft geworden.
En wat nu betreft de handelingen voor de toekomst,
hieromtrent zal ik openhartig mijne gevoelens voor-
-loopig kort en duidelijk uiteenzetten, om later, zoo
als ik hiervoren zeide, meer bepaald daarop terug-
-te komen. — Naar mijne bescheiden
meening moet ik al meer en meer betwijfelen, dat
eene vrede tusschen de Fantijnen en Elminezen zon-
-der het sluiten van het door den Engelschen gouver-
-neur generaal voorgestelde of en defensief verbond
althans in de eerste tijden tot stand zal komen. —
Maar evenzeer als ik van meening ben, dat die zoo
zeer gewenschte vrede door het aangaan van een
dergelijk verbond spoedig tot stand zoude gebragt
zijn, en waarborgen voor een duurzame vrede zou-
-de kunnen opleveren, is echter eene zoodanige
maatregel in de thans bestaande toestand on-
-denkbaar. — Te aantogt van het Ashan-
-tijnsche leger gebied ten deze de grootste voorzigtig-
-heid en eerst dan wanneer het pleit tusschen de
Ashantijnen en Fantijnen op welke wijze dan ook,
zal beslecht en beeindigd zijn, zoude van onze zijde
getracht kunnen worden, om ons van de bestaande
verhouding met eerstgen^d volkstam los te maken,
daar zoo volmaakt juist door H. E. wordt opgemerkt
dat — „ Nederland op de aloude bijzondere vriend-
-schap met Ashantijn geen roem kan dragen," —
welke vriendschappelijke verhouding die ons laste-
-naamd geen gewenscht voordeel oplevert, om bui-
-tendien immer in een vijandig toestand zal
doen blijven, niet alleen met de Fantijnen, maar
ook zeer zeker met alle de anti-Ashantijnsche Rijen

in de binnenlanden, welke door de nieuwe grensregeling van de Engelsche tot de Hollandsche bezittingen zijn overgegaan, terwijl daarentegen een te sluiten of- en defensief verbond met de Fantijnen ons een sterke waarborg voor de vrede zoude aanbieden, en hoogst waarschijnlijk ook zeer veel, zoo niet alles zoude bijdragen tot eene vriendschappelijke toenadering der onsnu vijandig zijnde volksstammen in de binnenlanden, door welke coalitie ook door de geografische ligging, ons standpunt en verhouding met de bevolkingen oneindig verkiesbijker zoude zijn, dan het behouden van het zoogenaamde vriendschapsverbond met het zoover verwijderde Ashantijnsche Rijk, dat ons niet alleen geen staatkundig voordeel oplevert, maar integendeel ons van vijandige stammen doet omringd blijven, waarmede wij een sterk geheel zouden kunnen uitmaken tegen alle vijandige oogmerken der Ashantijnen.—
Maar, en dit is een punt, dat alle overweging verdiend, welke uitverking zoude eene dusdanige te kiezen politiek voor de handel opleveren, welke speciaal met het Ashantijnsche Rijk van zoo een groot belang voor onze bezittingen in het algemeen te dezer kuste is?
Zoude de immer op eigen belang uit zijnde Engelsche Staatkunde onze afval van het Ashantijnsche Rijk niet gretig te baat nemen, als middel, om onze invloed bij de Ashantijnen meer recht daglicht te trachten te plaatsen en daardoor de handelsvoordeelen geheel althans voor het ruimste gedeelte, tot de Engelsche bezittingen te trekken?
Doch de tijd tot oplossing daarvan is nog niet gekomen, het eenige wat in den tegenwoordige bestaande toestand mijns inziens moet betracht worden, is eene neutrale en afwachtende houding aan te nemen, om later van neer de Ashantijnen naar hun Rijk zullen zijn terug gekeerd, meer bepaald met H.E. in overleg te treden omtrent de toekomst.—
Hebbende ik over deze zaak nog hoegenaamd geen onderhoud met de neger regering van Elmina gehad, als vermeenende het beter is, daarmede nog

te

te wachten en de loop der zaken eerst hare gang te laten gaan. — Het voornaamste en wat in deze oogenblikken het meeste gevorderd wordt, is de zuivering der wateren in den omtrek van Elmina opdat de landbouw geene hinderpalen meer ontmoet door de daarin genestelde vijheid tot aanplant van voedsel, en de vrijmaking der weg naar onze bezittingen aan de bovenkust door onderwerping of wel verdrijving der weerspannige bevolking van Commendah. — Om zoo mogelijk tot deze doeleinden te geraken, moet ik nagehouden overleg met de neger regering eerst de terugkomst der commissie afwachten, daar het grooten deels van de door N. G. te nemen of genomen maatregelen zal afhangen in hoeverre met het vooruitzigt op een gewenscht resultaat aan deze ondernemingen gevolg zal kunnen gegeven worden.

9e April. — Vanden Kommandant te Apollonia ontving ik bericht over den ongunstigen stand van zaken aldaar, namenlijk dat door de vijandige houding van den koning van Ataboo (Affoo genaamd) waarover ik N. G. bereids eenige mededeeling deed in mijn rapport dd. 4 October en 14 November a.p., Nos 120 en 132, Kabinet Geheim, het hoogst noodzakelijk is geworden, om te trachten, gen.d opperhoofd zoo spoedig mogelijk gevangen naar Elmina over te brengen, en verzoekt mij daartoe spoedig een detachement met het stoomschip, de Amstel" te zenden.

Van twee zijner brieven, waarvan den inhoud voor N. G. van belang is, te weten, heb ik de eer hierbij afschrift aan te bieden, waarbij ik tevens voeg een afschrift der missive, waarin gen.d Komm.dt verzoekt om wegens ernstige ongesteldheid vervangen te worden, ten einde in het hospitaal alhier verpleegd te worden. — Voorloopig heb ik daarvoor den Europeschen sergeant Tiel gedesigneerd, door gebrek aan civiele ambtenaren.

Het stoomschip, de Amstel is alzoo op mijne uitnoodiging met een detachement van 50 man van

de

de bezetting alhier, bereids naar Apollonia vertrokken ten einde te trachten gen.d negerhoofd van Ataboo gevangen te nemen, waartoe ik de kommandanten te Apollonia en Axim de benoodigde instructie heb gegeven, en zal de eer hebben H.E. met de aanstaande valse maands mail den afloop dezer onderneming nader mede te deelen, wanneer ik voor het sluiten der mailpaketten voor deze vertrekkende mail daartoe niet in staat zal zijn gesteld, hetzij door de terugkomst der Amstel, dan wel door het ontvangen van eenig officieel bericht terzake.

Van de komst der Askantijnen is mij niets naders bekend; volgens de loopende geruchten zouden zij zich reeds in Oost Vassa bevinden en de oude koning Ennimir van Vassa in het bosch van Commendah gevlugt zijn. — Hoe gaarne ik H.E. ter zake meer bepaalde berigten zoude wenschen mede te deelen, is mij zulks voor het oogenblik onmogelijk, daar ik tegen ruime betaling zelfs geen spionnen kan bekomen. — De gezondheidstoestand onder het Europeesch personeel laat veel te wenschen over. — De assistent Zwennis zal zeer waarschijnlijk wegens ernstige dijsenterie met deze mail naar Holland moeten vertrekken. —
De adsistenten Rijntjes van Veersen, Pijpers en Schneer zijn allen bijdende, zoodat ik kunne spoedige verpleging naar Elmina tegemoet zie. —
De gezagvoerder Steinkuen van het Amsterdamsche schip „Apollonia", is dezer dagen alhier overleden. —
Ook onder de Inlandsche bevolking heerschen zeer veele zieken en sterfgevallen. — Voor mijne echtgenoote en kinderen zal het ook in het belang hunner wankelende gezondheid geraden zijn, naar Holland terug te keeren; ik vacht de terugkomst der Amstel af, om het advies van den officier van gezondheid Mahak Fontein daarom trent in te winnen, ten einde alsdan, wanneer hijzulks noodzakelijk oordeelt, tot de voor mij grievende maatregel, om hun naar Europa terug te doen keeren, overtegaan. — Het afhalen van de aan

de

bovenkust aangekochte milhio, waarvan ik onder anderen melding maakte in mijn rapport dd. 5 Maart tl. Nº 12 Kabinet, geheim, is doorhet stoomschip, de Amstel' geschiedt te gelijker tijd met de reize derwaarts tot het vertonen der vlag, echterheeft dien bodem slechts een gedeelte Kunnen baden, hetwelk bereids tegen betaling vanden inkoopsprijs aande arme bevolking alhier is verstrekt, waarschijnlijk zal gem^d bodem op dezelfde terugreis van Apollonia nog een voorraad van Boutrijen Saccondée in nemen, waardoor alsdan zoo veel mogelijk aldaus in de dadelijke behoeften zal worden voorzien.- De maatregel mijdoor H. E. in overweging gegeven, om te trachten dat voedingsmiddel van Sierre Leone of Monrovia te verkrijgen, is mij na ingewonnen informatien gebleken ondoenlijk te zijn, doordien opgem^d plaatsen wel veel rijst, maar slechts zeer weinig milhio verbouwd wordt, welk artikel afgescheiden nog van de hooge transportkosten, te hoog in prijs is, om de arme bevolking daarmede tegemoet te kunnen komen.- De „Amstel" nog niet geretourneerd zijnde, zoo moet ik met de mededeeling der uitslag dier zending wachten tot de volgende mail.- Ten slotte heb ik de eer H. E. kennis te geven, dat op Reden een getal van 44 rekruten, bestemd voor het O.I. leger, alhier beschikbaar is.-

---

7 Maij 1869.- Gouv^r Boers to Minister of Colonies.
Nº 25.- Kabinet

Alschoon nog geen nadere berigten van den Kom mandant te Apollonia bij mij zijn ingekomen omtrent de al of niet gevangenneming van den koning Affo van Abbabo, waarvan ik bereids melding maakte in mijn rapport dd. 8 April tl. etº 20 Kabinet geheim, zoo heb ik de eer H. E. bij deze voorloopig aante bieden de afschriften der missives en rapporten op deze zaak betrekking hebbende onder Lª A, B, C, D, E en F, ten einde H. E. in staat te stellen, om

in

in verband met de reeds bij mijn bovengen^{d} rapport aangebodene twee missives van den Kom mandant te Apollonia een duidelijk overzigt dezer zaak te verkrijgen.— Het zal N.E. uit deze stukken blijken, dat wel is waar het hoofddoogmerk dezer onderneming tot nu toe nog niet is bereikt geworden, doch de aankang van koning Affoo geheel aan het Hollandsch gezag in onderwerping gekomen zijnde zoo zal de gevangen neming van dat opperhoofd wel niet uitblijven, daar hij nu als het ware geheel op zich zelve staat, en alzoo reeds onschadelijk voor de rust in het Rijk van Apollonia is geworden.— Ik vertrouw spoedig een nader rapport van den Kom mandant te Apollonia ter zake te zullen ontvangen, waar mede ik N.E. alsdan in weten-schap zal stellen.— Mijne ongesteldheid verhinderd mij dit rapport verder uittebreiden zoodat ik alleen nog de eer heb N.E. mede te deelen, dat het aantal alhier beschikbaare rekruten voor het O.I. leger op dit oogenblik een getal van 53 bedraagt.—

Memorandum.

Having minutely examined the correspondance and various reports concerning the disturbances on the Gold Coast the following facts as it seems to me, were stated:

1) That the town of Commendah has not been transferred in a proper way to the Dutch authorities, and that the British flag still waves there.—

2) That the four ambassadors, who were unlawfully detained, were not delivered, and that the local government led the negociations for peace without compelling the Fantees to give them up, although the governor of Elmina has given up several Fantee prisoners.—

3) That under the very walls of Cape Coast Castle a government boat, which carried the mails for Holland was attacked, the canoe men beaten and that it was only by the kindness of the commander of the mail-steamer that the boat was convejed safe to Elmina.—

4) That all sort of warlike stores were dayly landed at Cape Coast castle and elsewhere, while at every

Ashantee

Ashantee outbreak the sale of warlike stores was prohi-
-bited immediately in the Dutch possessions.-
Under these circumstances I come to the conclusion that
the several tribes, who attacked Elmina must be bona
fide under the erroneous delusion that the British auth
-orities agree with them and that they see with some
satisfaction the troubles with caused it to the local
government at Elmina, and I feel sure that they were
strengthened in this meaning by their leaders not by
their chiefs.- On my arrival at Elmina I will
take the opportunity to confront on the spot the above
mentioned facts, and if I am right viz that the
people of Cape Coast and thers are under the delusion
that the British authorities see with pleasure the diffi-
-culties of the Dutch at Elmina, no pacification will
be possible for ever.

---

21 May 1869.- Commissaris Col. Goot Nagtglas to
№ 27.- Cabinet. Minister of Colonies.-

Bij mijne missive vanden — dezer had ik de eer U.E.
mijne aankomst te melden; sedert heeft de neger re-
-gering mij bezocht en het is mij aangenaam te mel-
-den, dat ik het vertrouwen der bevolking en neger-
-regering geniet.- Gisteren had ik eene
lange conferentie met hen die zeer bedaard afliep
en slechts eene beschuldiging tegen den heer Jacobs be-
-vatte.- Zij verlangden dat de heer Jacobs tegen-
-woordig was, ik heb dat eenvoudig geweigerd; zij heb-
-ben mij gezegd dat ik hen nog dikwijls moest hoo-
-ren, en dat zij nog wel eenige dagen noodig hebben,
om kunne grieven ter mijner kennis te brengen.
Na den afloop zal ik de eer hebben een volledig ver-
-slag van het verhandelde met de neger regering
aan U.E. aan te bieden.- Ik hoop de Chris-
-taan spoedig zal aankomen, want er is grootge-
-brek aan graan en daar de indolente neger
nooit meer zaait dan hij voor eigen gebruik noo-
-dig acht, kan er ook elders geen graan aange-
-kocht worden.- De bevolking vertegenwoor-
-digd van de neger regering, en anderen hebben mij
be-

beloofd mij overal te volgen, waar ik haar zal leiden. – Ik heb den voorraad rijst en hard brood, die hier is opgeslagen en spoedig bederven zal zijn doen schatten en volgens den getaxeerden prijs in kleine hoeveelheden doen verkoopen, waar velen een gretig gebruik van maken.
De regentijd is hevig en veel vroeger dan gewoonlijk ingevallen, hetwelk een goeden invloed zal uitoefenen op het rijpen van het graan, dat in de maand augustus tot zijn wasdom zal zijn gekomen. – Wanneer de tijdige aankomst van den Afrikaan in de bestaande behoefte tegemoet komt, dan zal een groot bezwaar uit den weg geruimd zijn. – De bevolking was zeer teleurgesteld, dat hun door den Koning geene hulp in manschappen was gezonden. –
Ik zal de eer hebben U. E. later bekend te maken met de maatregelen, die ik zal nemen, om een spoedigen afloop der aanhangige kwestie te bevorderen. – Ik heb nog niet genoeg alles kunnen doorzien, om nu reeds mijne plannen aan U. E. mede te deelen. –
Niemand durft zich nog van Elmina te verwijderen uit vrees van gevangen genomen te worden; er wordt dus niets verbouwd, en nu wil ik trachten de veiligheid van personen te verzekeren. –
Het is mij aangenaam U. E. de verzekering te kunnen aanbieden, dat de korte kennismaking met den kom mandant van Z^n M. Stoomschip „Elmstel" mij alle reden geeft, mij van de krachtige medewerking van genoemd schip verzekerd te kunnen houden.

---

24 Mei 1869. – Com. Cal. Goe. Magt. Glas to King etc. of
N° 28 Confidential. – Commendah. –

King, Chiefs and Headmen of Commendah!
I inform you that I have assumed the government of the Dutch forts on this coast. – Many years past I have visited you and I know you well. –
I am sorry to perceive that you trouble the canoes of Elmina and panjaar the canoemen as they

pass

pass your town.— I will not allow that.— I do not want you to come under the Dutch flag, you might leave on your self but as the king of Holland and the Queen of England have exchanged Reports on the Coast the British government does not allow you to hoist the British colours.— Will you come to an understanding for peace I am willing to hear you, but mind you people of Commendah that I want back the Elmina canoe men you have pawned, named Kwouw Akin Kwasie Bintoem, a little boy and $8.- Gold dust or that you shall have to account for it and if you do not give them back, I will punish you.— His Netherlands Majesty's commissioner for the Gold Coast .. Nagtglas.—

---

4 June 1869.— Com. Col. Gov. Nagtglas to Minister of Colonies.—

Nº 32.— Kabinet.—

Ik heb in de onaangename verpligting U.E. met een voorval bekend te maken, dat zoowel bij de Europeanen als bij de Inlanders een diepen indruk heeft gemaakt.— Zoo als ik de eer had U.E. bij mijnen brief vanden 24 dezer i. Kabinet te berichten, heb ik den Commandant Z.M. Stoomschip „Amstel" verzocht voor Commendah te stationeren, ten einde te beletten, dat de bevolking van Commendah de met graan beladen kano's, die van de boenkust komen en voor Elmina bestemd zijn, aanviel en wegnam, zoo als reeds meermalen gebeurd is.— In den nacht vanden 26ste dezer vertrok genoemd schip naar zijne Bestemming.— Zijne instructien waren als volgt. Zich van alle geweld te onthouden, alleen beletten dat de kano's der Commendah's naar zee gaan voorts dat men moest trachten een kano te nemen en die met een brief voor genoemde bevolking weder vrij laten.— Deze instructie gaat copijelijk hierbij bijlage A.— In den nacht vanden 26ste werd ik circa 11 ure uit mijne slaap gewekt door de komst van den Commandant Bunnik, die met zijne onderhebbende bodem weder op deze reede was geankerd.— In ons-

-tantie deelde hij mij het volgende mede:
Nadat de Amstel over de Abrebie rivier eenige minuten wegs van Commendah, was gaan'erd verzochten de Heeren Vriemoet Drabbe en Zegers Veechens verlof, om met een sloep langs de kust te mogen varen, ten einde het land eens te verkennen. -
De kommandant stond hun het verzoek toe, doch waarschuwde hun zich niet aan wal te begeven. -
Van het dek van den Amstel bespeurde men dat de sloep bemand met een onderofficier en acht matrozen door de branding ging, terwijl men een oogenblik later den heer Drabbe vergezeld van een paar matrozen aan het strand zag loopen. -
Plotseling kwamen er uit de digtbevaren heuvelen, die zich langs het geheele strand uitstrekten, een aantal negers te voorschijn, die de Europeanen overrompelde en naar het bosch voerden, vanwaar men eenige schoten vernam. -
Zeer wijselijk onthield de kommandant zich van elke vijandige demonstratie, die al dadelijk den moord der Europeanen zou hebben ten gevolge gehad en stoomde naar Elmina terug, om mij met het voorval bekend te maken. - Nog denzelfde naacht schreef ik een brief aan den Engelsche administrator te Cape Coast, om zijne tusschenkomst te verzoeken tot het terugbekomen der gevangenen. -
Hoewel latere berigten dat vertrouwen hebben geschokt, kan ik echter nog niet gelooven, dat de gevangenen vermoord zijn. - De negerregering bragt mij op 31ste dezer een berigt, dat er drie blanken waren vermoord, omdat zij geweigerd hebben zich te laten binden. - Op dien datum zond ik andermaal eenen brief aan den acting administrator, bijlage B, waarop ik een antwoord ontving, bijlage C, terwijl ik op heden den 4 Junij niets naders heb vernomen. - Het bevreemdt mij ten eerste, dat, daar Commendah op 5 uur van Cape Coast ligt, de acting administrator daar niets meer van zou weten; hij schijnt het te willen doen voorkomen, dat sommige van de bemanning ver-

verdronken zijn, ten einde goedoende den moord niet op rekening der Commendah's te doen stellen. - elij komt dat schrijven zeer gelegen voor. - Ik betreur het zeer, dat die onbezonnen handeling van een paar jonge officieren ook voor mij zulke bitteren vruchten draagt. Op het oogenblik ben ik geheel in mijne handelingen belemmerd, en kan geen aanval op Commendah baten doen zonder het leven der Europeanen in gevaar te stellen. - De Elmstel mist nagenoeg 1/6 der equipage en daardoor kan ik ook mijn voornemen niet ten uitvoer leggen, om tot bescherming van personen en goederen eenige militaire stations buiten Elmina te plaatsen, die om beter deel te treffen, door Europeanen van de Amstel zoude worden gekommandeert. - Opdat het vertrouwen op de veiligheid zal herleven, daar op dit oogenblik zich niemand op 10 minuten afstand van Elmina durft te wagen. - Wanneer ik een brief naar Cape Coast wil zenden, moet ik van het stoomschip gebruik maken, vant voor welk bedrag van geld ook, niemand durft er zich aan te wagen, en nu vragen H. E. of deze toestand niet geheel aan het Engelsch bestuur is te wijten. - Voortdurend worden er achterlaadgeweren met de daarbij behoorende patronen te Cape Coast geland; ik heb met zekerheid vernomen de Fantijnen er reeds honderd hebben ontvangen, die door nog meerderen zullen worden gevolgd. Minder zeker is het gerucht, dat de Fantijnen andermaal het voornemen hebben, Elmina te belegeren. - Eindelijk kan ik H. E. nog de verzekering geven, dat de Engelsche vlag niet op Commendah waait. - De Kommandant van de Amstel, die in de laatste dagen dikwijls voor Commendah heeft geankerd en daar nog meermalen is voorbij gestoomd, verzekerd mij, dat hij daar nimmer een Engelsche vlag heeft gezien. -

5 Juny. - Heden ontving ik wederom schrijven van den acting administrator met het voorstel de vier afgezanten der Elminezen, die door de

Fan-

Fantijnen wederregtelijk worden gevangen gehouden, tegen een man van Commendah met name Yapun uit te leveren.- Dit is het gevolg van mijne vertoogen bij den gouverneur Kennedij, en ware nu dat ongelukkige voorval te Commendah met de officieren van den Amstel niet gebeurd, dan maak ik mij sterk, dat de vrede in korten tijd zou zijn gesloten.- Van de gevangenen zegt hij niets, zoodat ik daaromtrend geen nadere berigten aan H.E. kan mededeelen.- Ik begrijp mij het stilzwijgen niet van den Engelschen gezaghebber; hij heeft daar een doel mede, vant dat hij in 14 dagen tijds niet alles tot in de kleinste bijzonderheden kan weten, wat er op 2 à 14 Engelsche mijlen afstand gebeurd is, terwijl er voor hem volstrekt geen hinderpalen in de communicatie bestaan, dat wil ik niet gelooven.- Ik onderstel, dat hij zijn rapport aan de Engelsche regering wil overleggen, voor dat mijn bericht bij H.E. aankomt, ik kan mij anders niet voorstellen met welk doel hij de berigten omtrent de bemanning der boot achterhoud.- Schrijf andermaal aan den administrator, zie bijlage.

Uit de heden ontvangen berigten blijkt het, dat zich een Fantijnsche bond heeft gevormd met zekeren Gaarthe tot president.- In den brief die hij aan de Elminesche regering in zake de vier afgezanten zond, teekende hij zich, President of the Fantee Confederacy.- Hoe en uit welke elementen die bond is samengesteld, zal ik onderzoeken en den uitslag later aan H.E. mededeelen.-

Zoeeven ontvang ik een brief van den acting administrator te Cape Coast (bijlage) welke eenig licht verspreid over de treurige gebeurtenis te Commendah, hoewel er nog veel in het duister blijft gehuld.-

---

11 June 1869.- Com. Col. Goor Nagtglas to Minister
N° 33.- Kabinet Geheim. of Colonies.-

Ik heb de eer H.E. te berigten, dat de vier Elminesche afgevaardigden, die in dertijd wederregtelijk door de Fantijnen zijn gevangen gehouden, op den 7e dezer tot

groote

vreugde hunner familien en stadgenooten zijn uitgewisseld en des avonds ten zes ure alhier zijn aangekomen. — Ik had de uitwisseling voorgesteld aan boord van Z. Cl. stoomschip „Amstel" ter reede van Cape Coast, waarmede het Engelsche bestuur genoegen nam.
De uitgewisselde Jankom was een niets beteekenende persoon en het komt mij voor, dat de Fantijnen dien man hebben terug gevraagd en aan hem eenige waarde toegekend, om den schijn te vermijden, dat de vier afgezanten zonder eenige retributie werden uitgeleverd. — Zulks komt mij voor een goed teeken te zijn voor het uitzigt op den vrede.
Wat nu verder het tot der bemanning van de boat betreft, die te Commendah gestrand is hierbij heb ik de eer overteleggen een afschrift van een brief door den heer Zeegers Veekens geschreven, alsmede een afschrift van eene missive vanden acting administrator te Cape Coast (bijlage 3). —
Wat den brief van den heer Zeegers Veekens belangt, ik ben niet vreemd aan het denkbeeld, dat dieonder zekere pressie is geschreven, zoodat die niet de gekeele waarheid bekelst. — Ik loop echter, dat ik mij in deze bedrogen zal hebben. — Met geweld kan men niets verrigten zonder de voorgebloemen aan een wissen dood prijs te geven. — Nadat de vier afgevaardigden uitgewisseld waren heb ik het voor mij verpligtend geacht naar Cape Coast te gaan, om den gouverneur aldaar persoonlijk kennis te maken, aan welk voornemen ik op den 15e dezer gevolg gaf. —
Ik ben daar zeer goed ontvangen en de neger regering heeft mij in statie een bezoek gebragt; hoewel kort heb ik echter tijd genoeg gehad, om mijne voorwaarden tot vrede aan haar mede te deelen, voornamentlijk stellende de neutraliteit der Elminezen. —
Den 26e dezer stel ik mij voor andermaal naar Cape Coast te gaan; dan is er bij gelegenheid van den geboortedag des gouverneurs een feest, waarop ik de voornaamste hoofden der Fantijnen zal ontmoeten, die ik dan kan spreken, waarna door den Engelschen gouverneur en mij afgezanten zullen worden aan-

-gewezen, om te onderhandelen. —
Bij de veinige actie der negers zal daar weder eenige
tijd mede heengaan. — Onverwijld keerde ik den
17e naar Elmina terug op de tijding dat Dixcove met
Bossua vaags, en Dixcove in verzet was. —
Ik scheep mij reden avond (17 Junij) in met een deta-
chement militairen benevens den Kapitein L.M. Meijer,
den Resident Hueber en den Assistent de Peijpers, om
daar morgen aan te komen. —
19 Junij. — Heden nacht alhier terug gekeerd zijnde
heb ik de eer dit rapport te vervolgen.
Op den 16e jl. ontving ik bericht, dat tusschen Bossua
en Dixcove ongeregeldheden waren uitgebarsten, die
mijne tegenwoordigheid noodzakelijk maakten,
waarom ik besloot onmiddelijk met Z.M. stoom-
schip „Amstel" te vertrekken. — Hier aan ge-
volg gevende nam ik te Elmina 60 soldaten aan
boord met de Heeren Hueber Meijer en Peijpers en stoomde
naar Dixcove, waar ik in den morgen van den 18e
aankwam. — Ik had versterking naar Dix-
cove gezonden van een sergeant en 14 soldaten;
toen die aankwamen, was de weg reeds versperd,
zoodat zij niet in het fort konden komen. —
De Heer Alvarez kwam bij mij ongedeerd aan boord
en ik zide hem te gelijk debarkeren. — De mili-
tairen waren reeds geland. — Ik begaf mij tot
dat einde met de Heeren Meijer, de Peijpers en Gunnell,
handelsagent voor het Londensche huis Swanzy, wiens
factorij geplunderd was en mij verzocht had met de
Amstel mede te mogen gaan, hetgeen hem was toe-
gestaan. — Zoodra de boot op een pistool-
schot afstand van den wal was, kwam een massa
negers te voorschijn, die op de boot schoten, zoodat wij
gelukkig met groote moeite de boot konden keeren, en
in zee gaan; wij zijn daar een zeer groot gevaar ont-
snapt. — Want hadden de aanvallers 10 minu-
ten gewacht, zouden wij weerloos aan het strand
gestaan hebben en dood of gevangenschap ware
ons lot geweest. — Onmiddelijk daarna vielen
eenige kanonschoten van het fort, die hen dan ook ver-

-jacq.- Zij hadden wel revolvers, maar tegen de overmagt vermogen deze weinig.- Dan boord terug gekomen ging onder bescherming der gewapende sloep alle proviand en munitie aan wal, terwijl eenige granaat- en kogelschoten van de etmstel de negers in het bosch terug dreef.-
Ik heb kapitein Meijer het bevel over Dixcove opgedragen en hem bevolen zich van alle militaire operatien te onthouden en slechts op zelf verdediging verdacht te zijn.- Het fort heeft vrije communicatie met Bossuwa en is van vivres en munitie goed voorzien.- Later vernam ik de soldaten als eerewacht geschaard stonden, om mij te ontvangen, toen onverwachts door de Dixcovenaars op hen werd gevuurd, waardoor er vier gewond werden.- Zij hadden geene patronen bij zich en waren naar het fort gegaan, om die te halen, zoodat zij bij mijne aankomst niet gereed waren om mijn debarkeren te dekken.- Verder liet ik een brief schrijven aan de negerhoofden van Dixcove, om hen te zeggen, dat toen ik in vriendschap tot hen kwam, om hun geschil tusschen Bossuwa bij te leggen, zij verraderlijk op mij en het garnizoen hebben geschoten; dat ik hen echter aanbied, om weer in hun krom te komen en hen dan tegen de Bossuwas zal later beschermen.- Een gevangene Dixcoer heeft dien brief overgebragt.- Een neger is gevlucht aan zijn huis, zoodat men in den aanvang hem veelligt kan bevegen terug te komen.
Het krom is geplunderd en de daken der huizen verbrand.- Een Engelsch huis heeft daarbij eene zeer belangrijke som gelds verloren.- De heer Hodges had den agent aangeboden alle zijne goederen in het fort te bergen, hetgeen door hem geweigerd werd.- Hij is dan ook met de bevolking van Dixcove vertrokken naar het bosch, zijne factorij aan de Bossuwas overlatende.- Bedoelde persoon is een geboren Fantijn.- Naar men zegt bestond er een plan, om tegelijk met de Wassawas de ongetrouwe bevolking van Ahanta te overvallen, maar het is

te

te vroeg uitgebroken, zoodat de Bossuvas die van Dixcove hebben geslagen. — Ik betreur het voorgevallene ook om der belastings ville, daar Dixcove eene welvarende plaats is en welke zeer veel tot deze inkomsten bijdroeg. — Ik zal andermaal naar Cape Coast gaan, om daar de hoofden der Fantijnen te ontmoeten en zal trachten met hen den vrede te sluiten op de wijze vroeger door mij vermeld, en vanneer ik daarin zal slagen, zal ik mij bijveren het verkelijk gedeelte, waar de zaken zich toe langer zoo meer complicceren, tot rust te brengen. — Wat de ongelukkige gevangenen betreft, van deze zijn er nog vier in leven en zoo als h.E. uit de afschriften der bijgaande Brieven van den acting administrator (C en D) zult ontwaren wordt over een losprijs onderhandelt. — Hun lot is vreeselijk, en vanneer men hen nog terugzien, dan zal men verschrikkelijke zaken vernemen, die eene bloedige wraak zullen eischen, tot welken prijs ook. — Er is hier groot gebrek aan levensmiddelen, gisteren was er geen voedsel in het krom te bekomen. — De voorraad koorn is overal uitgeput en het nieuwe nog niet rijp. — De „Afrikaan" wordt met klimmende angst verwacht voor het geval die eene averij gemaakt had, weet ik niet water van de bevolking moet worden. — Het zal H.E. wellicht bevreemden, dat het translaat der interpellatie Rijpenstein bij mijn jongste bezoek op Cape Coast in handen was van den acting administrator, en dat hem dit van wege zijne regering was toegezonden. — Ik heb den Resident Alvarez opgedragen een uitvoerig rapport omtrent het voorgevallene te Dixcove aan mij in te dienen, en zal ik de eer hebben Hetzelve H. E. per volgende mail te doen toekomen. —

20 June 1869.— Com. Col. Gov.r Nagtglas to minister of Colonies.—

N.o 34.— Kabinet, Zeer Geheim.

Als een vervolg op mijn rapport van den 11.e dezer heb ik de eer U. E. bij deze aan te bieden afschriften van twee brieven, mij door den gouverneur Generaal Sir A. Kennedij gezonden, en die dienen als antwoord op de oorlogzuchtige taal, die de acting administrator W. H. Simpson in eene vergadering met de Fantijnsche negerhoofden te Mankassim zoude hebben gebezigd.— Hoewel de heer Simpson de zaak geheel negeert, geeft mij toch de 10.e alinea van Sir Arthur's brief aanleiding om te vermoeden er wel iets van aan is terwijl van de drie personen, die de meeting te Mankassim bijwoonden twee Lovelt en Cl.e Intrije, grant was de derde, mij stellig verzekeren de woorden zijn gebezigd.—

---

23 June 1869.— Com. Col. Gov.r Nagtglas to minister of Colonies.—

N.o 35.— Kabinet.—

Na de afzending van het paket, hetwelk met de bimonthlij mail wordt verzonden, ontving ik hoogst belangrijke berigten van Cape Coast en Dixcove, waarvan ik de inhoud onverwijld aan U. E. wensch mede te deelen.— Gisteren avond ontving ik van den acting administrator berigt, dat de Luitenant t/Z 2.e klasse C. Zeegers Veeckens en de matroozen, de Vries, Surburg en Bazel uit hunne gevangenschap zijn ontslagen tegen den losprijs van 300. ounzen Hoogoud of 12000.— behalve de onkosten der tot hunne bevrijding door den acting administrator zijn gemaakt.— Zij worden voortreffelijk door den aet adm.r in het gouvernements huis verpleegd, en daar mij zullen morgen maatregelen genomen worden, om hen aan boord te brengen.— De afschriften der daartoe betrekkelijke stukken gaan hier bij.— Ik heb met den losprijs genoegen moeten nemen, omdat zoo als U. E. uit de bijlagen zult gelieven te ontwaren, mij geen andere weg overblijft.— De volgende mail zal ik alles breedvoerig aan U. E. mededeelen.— Vijders geef ik U. E.

Kennis

Kennis, dat de bevolking van Dixcove de witte vlag heeft aangeboden, om te onderhandelen. –
Mijne bevelen zijn dien aangaande gegeven in afwachting, dat ik mi het laatst der maand zelve naar Dixcove ga tot regeling der aanhangig geschillen. – Op morgen begeef ik mij naar Cape Coast, om met de hoofden der Fantijnen te aboucheren, en zoo mogelijk eenige punten vast-te stellen, waarop de vrede tusschen de Elminezen en Fantijnen zou kunnen worden gesloten, waarin voorop moet staan de onzijdigheid der Elminezen bij een eventueelen oorlog met de Ashantijnen. –

---

14 July 1869. – Com. Col. gov^r Wagtglas to minister of
N° 39^a Kabinet Colonies. –

Ik heb de eer U.E. kennis te geven, dat ik mi den vroegen morgen van den 9^e dezer alhier ben teruggekeerd, de grooten van Dixcove met mij voerende. – Dixcove
Ik gevoel mij eenigzins ongesteld wegens de vele drukten en vermoeijenissen der laatste dagen, hoewel ik niet twijfel, dit zich weder zal schikken. –
De aanleiding van den twist is als volgt: Sedert jaren bestaat er groote naijver tusschen Busuwa en Dixcove, even als dit op de meeste Engelsche en Hollandsche plaatsen, die digt bij elkander liggen, het geval is, want de uitvoering van het traetaat van 5 Maart 1867 heeft daarin geene verandering gebragt, daar die naijver haren oorsprong vondt in de suprematie die de inlanders onder Engelsch gezag zich aanmatigden. – In den laatsten tijd werd door de inwoners van Dixcove met die van Wassa een grooten handel in oorlogsbehoeften gedreven, welke, naar men meende, ten doel had eenen inval te doen op de Hollandsche plaatsen. – Tijdens mijn verblijf te Cape Coast vertelde mij de acting administrateur, dat de verdreven koning van Apollonia, Affoe, zich aan het hoofd dezer beweging heeft gesteld en alle Hollandsche plaatsen op de boenhoest wil aanvallen. – Er schijnt dus wel iets van aan te zijn. – De bewoners van Busuwa, Chama, Saccondee en andere krommen verzochten mij, om kruid en lood, aan welk verzoek ik

voldeed.- De Vasa's stroopten reeds in de Hollandsche grenskommen en in kwassie Meuitlein krom afdeeling Saccondée verdendrie vrouwen geroofd: een twintigtal gewapende bewoners vervolgde de roovers en bragt de vrouwen met een paar buitgemaakte koppen terug.-
Onder deze omstandigheid oordeelde ik het raadzaam, om den handel in oorlogsbehoeften op Dixcove te controleren, verbood dientengevolge den invoer en gaf last aan den Resident Alvarez, om vameer de aanwezige oorlogsbehoeften zeer aanzienlijk waren, die niet fort op te staan.- Daartegen nu ontstond verzet. Bij zeiden Bossuwa en andere plaatsen bijgen kruid en lood en wij moeten het afgeven; de gouverneur wilons weerloos in de handen onzer vijanden leveren.- Hoewel de opmerking oogenschijnlijk niet onjuist is wordt die echter nederlegd door hier bij te voegen, dat de Bossuwa's 100 pond kruid hadden ontvangen, terwijl er meer dan 60000 pond te Dixcove was.- Wanneer de Resident Alvarez mij berigt had, dat er tegen de uitvoering van den door mij bepaalden maatregel groote bezwaren bestonden en dienaangaande bevelen had gevraagd, had ik kunnen oordeelen, vater in dezen moest worden gedaan maar neen, hij wilde met geweld (hij heeft maar zes soldaten ter zijner beschikking) de aanwezige oorlogsbehoeften in het fort brengen en wapende tot dat einde een twintigtal Cmunezen, die zich toevallig te Dixcove bevonden en die de Dixcovers zeer vijandig zijn, met geweren, die hij reeds in beslag had genomen.- Tamsteeg de waarde der bevolking ten toppen zij zegt dat Alvarez de bevolking van Bossuwa te hulp heeft geroepen; hij ontkent dit echter.- Zeker is het dat eene verkenning uit Bossuwa op eenige Dixcovers stiette, waarmede het gevecht een aanvang nam en geheel ten nadeele der Dixcovers uitviel, die op de vlugt verden gejaagd, hunne stad in handen der overwinnaars latende, die hunne plundenzucht ruimschoots den teugel vierden.- Toen de soldaten der begetting de Hollandsche vlag zagen vertrappen en door het slijk halen waren zij niet meer

te

te houden en mengden zich op eigen gezag in het gevecht.
Toen het detachement dat ik aan den heer Alvarez op zijn verzoek tot versterking had gezonden, te Boumoa aankwam, was het gevecht juist aan den gang; men vertelde de soldaten dat het fort door de Dixcoves bedreigd werd en dat zij in verzet waren tegen het gouvernement; geen wonder dus dat de soldaten op eigen gezag den gemeenschappelijken vijand bevochten.
In mijnen brief behandel ik in het bijzonder de reclame om schadevergoeding van Sam, agent der heeren Swanzij en C.ie te London; ik wensch echter hier nog eens te herhalen, dat Sam door te weigeren zijne goederen in het fort te brengen en zich onder de bescherming van den heer Alvarez te stellen, alle aanspraak daarop heeft verloren, terwijl persoonlijk wantrouwen jegens dien heer zoo als Sam voorgeeft, geen afdoend argument is; waren zijne goederen in het fort gebragt en daar verloren gegaan, dan zou zijne vordering behooren te worden ingewilligd; nu echter kan er in het geheel geen sprake van zijn.
Toen ik met Z. M. stoomschip Amstel te Dixcove aankwam, moest ik van mijn voornemen afzien, om het geschil te onderzoeken en onverrigter zake terugkeeren, den kapitein L. H. Meijer met ongeveer 100 man voorzien van vivres en munitie achterlatende. (Zie de missive van — N.o —)
Ik liet aan kapitein Meijer de noodige instructie achter, om geene vijandelijkheden te plegen, dan wanneer hij tot zelfverdediging daartoe was genoodzaakt en te trachten zich met de Kaboden in betrekking te stellen, teneinde hen te bewegen weder naar hunne stad te komen. — Daar geloofwaardige rapporten was het voornemen der bevolking van Dixcove zich met de Wassas te vereenigen en dan invallen op het Hollandsch grondgebied te doen. —
Ware zulks geschied, dan zou Dixcove een tweede Commendah zijn geworden, want de gemeenschap over land zou dan ook daar gestremd zijn. —
Vrijdag werd de bevolking van Accoda, Prineé en Adjumawa (afdeeling Akim) gewaarschuwd de gren-

-gen te begetten en eenig buskruid uitgereikt, zoodat toen ik den 3e Julij tl. andermaal te Dixcove kwam, zij geheel waren ingesloten; zij hebben wel beproefd er zich door te slaan, maar de bevolking van Adjumerra dreef hen met verlies terug. — Een woord uit mijnen mond en de Dixcovers zouden tot den laatsten man toe zijn vernietigd, doch zooals ik de eer had in mijne missive van — dd — aan U.E. op te merken was het mijn voornemen, deze menschen weder naar hunne woningen te doen terugkeeren, mits ik de zekerheid had, dat zij zich rustig zouden gedragen. —

Staande de onderhandelingen, hebben zij mij verscheidene malen verzocht de posten der Axim- en Chanta-negers te doen intrekken, omdat zij bevreesd waren voor vijandelijkheden. — Had ik daaraan toegegeven, dan zouden de vogels spoedig zijn gevlogen. — Het eenige middel om hen in weerwil van henzelven aan het gouvernement te verbinden is hen te noodzaken de peticie-eed met de Elminezen te doen; wanneer dat geschied is kan men zeker zijn, dat zij altans gedurende een geruimen tijd zich rustig zullen gedragen. — De negers kennen elkander beter dan wij ze kennen en allen stemmen daarin overeen, dat dit de eenigste en beste weg is, om met hen in vrede te leven. — Ik heb dus de hoofden benevens Mensah Colman voorgedragen, met mij mede naar Elmina te gaan waartegen zij veel hadden in te brengen, doch eindelijk daartoe overgingen. — Een der hoofden Tom Kofie genaamd bleef weigerachtig; hij heeft weinig aanzien en het zal weinig afdoen of hij daarbij tegenwoordig is of niet. — Ik heb toen last gegeven hem in arrest te stellen. — Over eenige dagen wordt de nieuwe benoemde Koning alhier geinstalleerd en daarna zal er tusschen de Elminezen en Dixcovers, jurement" worden gedronken, zooals dit in de oude schrijfwijzen genoemd wordt. —
Ik meen daarmede mijn doel bereikt te hebben namenlijk om Dixcove bevoond te krijgen en den handel, die zulke goede resultaten opleverde, weder

te

te doen herleven. - Hoewel het te betreuren is dat er zoo vele goederen door brand en plundering zijn verloren gegaan, heeft dit vooral nog eene gunstige zijde. - De Hollandsche negers worden overal onderdrukt, terwijl de Engelsche negers overmoedig worden. - De gebeurtenis te Dixcove heeft hun moed weder opgewekt, getuige de krachtige medewerking der bevolking van Princes, Cecodaen Adjumerra. - Ik onderstel nu ook, dat de Vassa's wel te huis zullen blijven, daar zij hunne bondgenooten geheel in den steek hebben gelaten, want het was op grond der bestaande vriendschap voor Vassa het oogenblik gewenst, om de bevolking boven vermeld aan te vallen en daardoor de Dixcovers te ondersteunen. -

---

17 July 1869. - Com. Col. Goo. Nagtglas to Minister of
N. 42. - Kabinet. Geheim. Colonies. -

Ik heb de eer U. E. hierbij toe te zenden het afschrift van eenen brief van den acting administrator met het afschrift van een schrijven van den agent van het Londensche handelshuis Swanzij om schadevergoeding voor het geleden verlies bij de plundering van Dixcove door de bevolking van Ahanta. - Naar het mij voorkomt blijkt het duidelijk uit het onder zijn ambtseed opgemaakt proces-verbaal van den Resident Alvarez in originalo hierbij overgelegd, dat door hem alles is beproefd, om de goederen van de firma Swanzij voor vernieling en plundering te vrijwaren; en dat het dus den agent Sam, die weigerde om de goederen en palmolie in het fort te brengen, te wijten is, dat de goederen zijn geplunderd en verbrand. - Alleen daarom en daar het eene twist geld tusschen de bevolking van Dixcove en Bosumwa, zie ik geen enkele reden, om het verzoek in overweging te nemen. - Nameer men aan de Engelsche regering eens vraag om schadevergoeding voor de verbrande en geplunderde kommen Equafoe, Bruniboema, Eserman, Dabiree Simmeo, Etwie en nog zoo vele anderen, voor de schade door de Hollandschen handel en de Elminezen geleden wegens het beleg van

El -

Elmina in het verleden jaar, terwijl nog op dit oogenblik door Engelsche onderdanen de communicatie voor land met de benedenkust belemmerd, ja geheel gestremd is, welke afsluiting de inwoners belet heeft om grond te bebouwen en derhalve de regering tot groote uitgaven tot het onderhoud der Elminezen noodzaakt; vanneer het Engelsch bestuur de regering verantwoordelijk wil stellen voor feiten, die door de inboorlingen, welke de Hollandsche vlag voeren, bedreven zijn, evenzeer is dan ook het Engelsche gouvernement verantwoordelijk voor de handelingen der negers die onze vlag voeren, en die het met vij magte geweest is tegen te houden, getuige dat de gouverneur Kusher het huis van een der hoofden van Cape Coast heeft doen onderhalen uit straf dat hij tegen de Elminezen is opgetrokken. —

In 1859 of 60 strandde bij Kaap St. Paul ter hoogte van het fort van Quita, hetwelk toen door een Engelsch officier en 20 soldaten bezet was, het schip „Ekim" toebehoorende aan de reederij van H. van Rijckevorsel te Rotterdam. Welke zoningen door de Nederl. Regering verder aangewend, om schadeloosstelling te erlangen voor de plundering van het gestrande schip, alles was te vergeefs; in het laatst werd bewezen, dat een Eng. en Holl. oorlogschip gezamenlijk zou trachten de zaak te regelen; doch toen Z. ell. stoomschip „Cornelis Tiks" met schrijver dezer daar aankwam, was ergeen oorlogschip aanwezig en moest hij onverrichter zake terugkeeren. — Schadevergoeding is er dus niet betaald. — Eenigen tijd geleden strandde het schip „Gouv. Sekomerus" in de afdeeling Apollonia / destijds nog onder Engelsch gezag staande, en werd geheel door de bevolking geplunderd. — Van wege het Engelsche gouvernement werd niet de minste assistentie verleend en ik geloof niet, dat de Firma Hendrik Müller n. Cie te Rotterdam eenige schadevergoeding voor de geroofde goederen heeft genoten. — Het komt mij dus voor, dat vanneer het Engelsch gouvernement de schade wil betalen der afgebrande dorpen en die, welke veroorzaakt is door de belegering van Elmina door de

Fan-

Fantijnen en die men veilig op een bedrag van £. 65.000.-, f. 780.000 kan stellen, er dan geen bezwaar zal bestaan, om de Firma Swanzy schadeloos te stellen, hoewel ik tegen het beginsel ben, om de Europesche besturen ter kuste verantwoordelijk te stellen voor schade, die bij een oorlog tusschen verschillende stammen aan den handel wordt veroorzaakt, omdat er steeds tijd genoeg is, om de handelsgoederen in veiligheid te brengen, want het kan wel mogelijk zijn, dat Sam velligt een groot deficit in zijn kas had en dat op deze wijze heeft willen dekken.-
Ik heb gemeend U.E. met deze zaak volledig bekend te moeten maken, vooral met het oog op de omstandigheid als de Engelsche Regering zich aan deze reclame laat gelegen leggen.-

---

24 Julij 1869.- Resident Alvarez, Axim, to gov^r
A/N=42.- Dringenden spoed. Nagtglas.-

Onder referte aan de missive van den assistent te Apollonia A/N°97 spoed, heb ik de eer U.H.Ed.Gestr. te berigten, dat de regering en het volk van Axim weigert, om nukeeds tegen Affoo uit te rukken, om reden dat- zoo zij zeggen- in April het volk van Bekien eerst is opgemarcheerd, toen alles afgeloopen was en alles had laten doen door het volk van Axim.-
Zij willen dus hebben, dat Bekien eerst zal uitrukken en hoewel ik hun het schrijven van den assistent Schneer mededeelde, dat zulks reeds gisteren avond of deszen ochtend zal geschied zijn zoo gelooven zij zulks niet- Zij zeggen, dat zij willen wachten tot zij het geweervuur hooren, als bewijs, dat Bekien werkelijk aan het vechten is.- Het volk van Zoutkom en de hier aanwezige Elminezen zijn echter bereid, om morgen op marsch te gaan, zij zijn tezamen ongeveer 75 man.- Ik heb hun gezegd, zich dadelijk gereed te maken en zich morgen avond bij mij aan te- melden, om op marsch te gaan.- Ik heb het volk van Adjemerra en Princes onder de wapens geroepen, om ook morgen avond zich strijdvaardig te Axim te bevinden.- Als het mij mogelijk is twee /.

à drie honderd gewapenden te krijgen, zal ik tracaten aan het verzoek van den assistent Schnerr te voldoen en hem te hulp komen, maar als zulks niet gaat dan zal ik zoo veel mogelijk zorgen het volk van Axim zich gereed maakt en alle tot den strijd gereed zijnde personen zich te Axim bij mij verzamelen, om op de Koust van Z.M.'s stoomschip de Amstel te wachten.— Ook de makelaar van Sanwree (aan deze zijde van Attabo en Ejenassie gelegen) heeft mij per boodschappers om assistentie laten verzoeken.— Als het mij mogelijk is zal ik met 300 man en de militairen naar Sanwree gaan, om dan verder te handelen in overleg met den assistent Schnerr, met wien ik over zee per kanos alsdan zal corresponderen, maar als het mij onmogelijk is, zal ik op het oorlogschip wachten.— Er is hier echter groot gebrek aan patronen voor glad loop geweren.— Ook eenige dekkleeds-vlaggen voor de kwartieren, reeds langen tijd aangevraagd, zou ik gaarne met de Amstel ontvangen, en even eens de mij door U.H.E. Gestr. toegezegde oorlogsbekoe[f]ten.— Men zegt hier dat Affoo voornemens is, om na Bekien verwoest te hebben met de Wassaers naar Axim te komen, om wraak te nemen over hunne hulp in April aan Bekienberleend.— Wegens gebrek aan militairen, ammunitie en vivres is het fort St. Anthonij niet verdedigbaar en zou ik, casu quo, waarschijnlijk spoedig op Dixcove moeten retireren.

---

1 Julij 1869.— Com. Col. Gouv. Nagtglas to Ministerof
N°. 44.— Kabinet. Geheim. Colonies.—

Op den 25 Junij j.l. begaf ik mij naar Cape Coast met het doel, om met de hoofden der Fantijnen in aanraking te komen, ten einde eene toenadering tusschen hen en de Elminezen te verkrijgen.— Het landen te Cape Coast was ingevolge de slechte zee met levensgevaar vergezeld, zoodat ik den heer acting administrateur verzocht, om een militair geleide tot het passeren van Engelsch grondgebied.

Bij mijne aankomst aan de Coste vivien

vond

vond ik dan ook 50 man met een officier van het 2e W.
J. regement, om mij naar Cape Coast te begeleiden.—
Ik had de heeren Eminzang en Molenaar als leden van
den Koloniale Raad verzocht mij te volgen opdat
ook zij als vertegenwoordigers der Elminezen misschien
ook hunne belangen konden bepleiten.—
Niettegenstaande het militair geleide werd eene slavin
van een der Fanga matdragers, die zijn eten droeg, ge-
vangen gemaakt en in het bosch gebragt.
Ik vermeld deze daad, om te bewijzen hoe gering
de invloed is, die het Engelsch locaal bestuur hier
bezit.— De heer Simpson zeide mij, dat hij niet
in staat was, den vrijen toegang tot Elmina te ver-
krijgen.— De heer Simpson is een man van on-
-begrensde eerzucht; hij meent dat hij zich bij de be-
-volking door het geven van dinérs aan de hoofden
en door zich met hen gelijk te stellen en hen te vlijen,
zeer populair maakt.— Het tegendeel is echter
waar.— Bij mij drukt hij zich echter op eene
andere wijze uit.— Ik acht hem een gevaarlijk
mensch voor ons bestuur ter kuste, want zonder
directe inmenging weet hij de zaken zoo voor te-
stellen, dat de negers in den waan verkeeren, zoo
als ik U. E. reeds vroeger berigtte, dat het Engelsch
gouvernement met hunne animositeit tegen het
Nederlandsche gouvernement is ingenomen.—
Om 3 ure bereikten wij Cape Coast en in weerwil
van politie en militaire magt kon niet worden
verhinderd, dat de heeren Molenaar en Eminsang
werden uitgejouwd.— Mij scheenen zij te sparen
wellicht wegens vroegere bekendheid.—
De communicatie met Elmina is ook geheel af-
gebroken, en kan geen Kano van Elmina landen
zonder dat de Elmineesche roeijers mishandeld
worden en de Kano's gebroken; dit alles geschiedt
onder de oogen van het Engelsche bestuur; zoo
voortgaande zullen er met den tijd ook voor het En-
-gelsche gouvernement groote moeijelijkheden ont-
-staan, die dan slechts met groote magtsontwik-
-keling onderdrukt kunnen worden.—

De

De laatste Elminesche expeditie in 1863, die zoo ongelukkig is afgeloopen, waarbij 1400 man geheel verloos bleven en door ziekte gedecimeerd zijn, heeft ook de Engelsche magt bij de negers in discrediet gebragt.

De zamenkomst boven bedoeld draagt volstrekt geen officieel karakter en had den volgenden dag plaats. De Fantijnen vertegenwoordigd door de heeren Harley, Blankson en Bentil en die zich ook als zoodanig kwalificeerden stelden als voorwaarde, dat de Elminezen tot een of- en defensief verbond moesten toetreden, dat zij anders geen vrede maken. — Als mijne meening gaf ik te kennen, dat ik wel met zoodanig verbond ben ingenomen, doch alleen uit een defensief oogpunt, terwijl door nader te stipuleren voorwaarden onder anderen door het benoemen eener commissie telkens als zich verwikkelingen met de Elminezen voordoen die over vrede of oorlog moest beslissen. — Zij schenen daarop niets tegen te hebben. — Ten slotte werd goed gevonden, dat de Elminezen de zaak in overweging moeten nemen en daarop hun gevoelen doen kennen. — Ik heb de negerregering den uitslag medegedeeld, haar het voor en tegen voorgehouden en het geheel aan haar overgelaten te beslissen, opdat zij later der regering niet kunnen verwijten haar slecht te hebben geraden. — Het is te bejammeren, dat zij over de zaak niet kunnen beraadslagen, daar de verkozen Koning zich moet afzonderen tot het openen der riviere, hetgeen nog wel drie weken zal duren. —

Dagelijks worden in de omstreken van Elmina om der kostprijs wille menschen geroofd. —

Ik heb de negerregering aangeraden represailles te nemen, waartoe zij dan ook eindelijk is overgegaan, zoodat op den 28ste Junij j. l. reeds eene schermutseling met de roovers heeft plaats gehad, waarbij de Elminezen de overhand hadden.

Het is mijne meening, en zoo ik mij niet vergis, van U. E., dat de inlanders hun eigen grondgebied verdedigen. — De acting administrateur deelde mij

mij mede dat de Fantijnen munitie naar Apollonia hebben gezonden, en dat ik mij meest voorbereiden op een aanval van de Wassa's. — De Wassa's hebben reeds verscheidene aanvallen op de Hollandsche Krommen gedaan, die met voordeel zijn afgeslagen. — De bevolking van Dixcove heeft die van Edjemmera (afdeeling Axim) aangevallen en is met groot verlies teruggeslagen en heeft dit niet weinig bijgedragen tot de onderwerping van Dixcove, dat door de Hollandsche negers geheel wordt ingesloten. — Ik vertrek morgen naar Dixcove, om te trachten de inwoners te bewegen weder hunne huizen te betrekken. —
De Kapitein Cleijer, die ik daar het bevel heb opgedragen, verrichte met veel beleid en overleg de door mij gegeven voorschriften uit. — Wanneer ik terugkom zal ik U. E. dienaangaande nader berigten.
Gedurende mijn verblijf te Cape Coast heb ik de luitenant t/z. 2e kl. F. Zeegers Veeckens, de matrozen de Vries, Bazel en Surburg, allen van Z. M. stoomschip Amstel tegen den bepaalden losprijs van 300. onz. goud uitgewisseld en aan boord van genoemd schip doen overgaan. — De hoofden der zoogenaamde Fantijnsche confederatie namen met een paar leden der Commendasche negerregering het losgeld in ontvangst en de eersten zullen hun aandeel daarvan wel ontvangen hebben. —
De pogingen der Dixcovers laatstelijk aangewend, om mij gevangen te nemen, had ten doel, de Nederlandsche Regering te verpligten een losprijs van 1200. onz. goud te doen betalen voor de herstelling van hun Krom. — Ik zal echter wel zorge dragen, dat de Regering zulk een zware last niet wordt opgelegd. — Maar waar moet het heen als in dat negerbegrip (bij hen toch is het zoogenaamde panjaren van menschen met hunne gebruiken vereenzelvigd) door ons en ook vooral door de Engelsche Regering lijdelijk wordt berust? Zoude U. E. het mij ten goede willen houden, als ik mij veroorloof U. E. te vragen

op

of het niet goed zou zijn, de aandacht der Engelsche Regering daarop te vestigen, omdat het mij voorkomt, zij zelfligt niet genoegzaam in deze is ingelicht. — afschrift der kwitantie voor de 300 ons. goud wordt als bijlage hierbij gevoegd. —

De Nederlandsche bark „Afrikaan" ankerde hier den 26 Juny ter reede en is men met het lossen der lading overgegaan, hetgeen zonder bezwaar binnen den daartoe gestelden termijn kan volbragt zijn. — Het was meer dan tijd. — Verscheidene menschen en vooral kinderen zijn reeds van gebrek omgekomen. — Ik heb onverwijld de noodige millie aan de behoeftige volksklasse verstrekt, om in de eerste behoeften te voorzien. — Terwijl thans gelijdelijk voortgegaan wordt de bevolking van millie te voorzien tegen den gewonen marktprijs, hetwelk echter nog een aanzienlijke verschil met den besteden prijs zal opleveren. — Ik heb mij bijverd, om eene retourlading voor bedoeld schip te verkrijgen en heb koop daarin te slagen, echter niet voor den door den heer Hendrik Muller bepaalden prijs van f. 150.- per last, daar men de palmolie per stoomboot kan verzenden tegen £. 5-10 per last. Het aangevoerde graan is van uitmuntende kwaliteit, en is goed geconserveerd. — Ik hoop de voorraad zal kunnen strekken tot het nieuwe koorn zal rijp zijn. — De weergesteldheid is niet gunstig. — Vele ambtenaren lijden aan koorts en gal aandoening. — De jaarlijksche plechtigheid van het openen der riviere heeft op 13 July j.l. plaats gehad en is in de beste orde afgeloopen. — Voortdurend blijft de gemeenschap met Cape Coast gesloten, geen roeijers durven zich daarheen te begeven, daar de regeringe van Cape Coast hen heeft doen aanzeggen, dat zij gevangen zouden worden genomen als zij voet aan wal zetten. — Onder deze omstandigheden valt het mij soms zeer moeijelijk de brieven te verzenden. — Ik schrijf met deze mail

aan

aan den gouverneur Kennedy, daar ik van den heer Simpson veinig medewerking verwacht.-
Heden heeft de nieuw gekozen Koning Kobbena Tjeu den eed van getrouwheid aande Nederlandsche Regering in mijne handen afgelegd.- Ik geloof de bevolking eene goede Keuze heeft gedaan; hij verstaat ook de Hollandsche taal en was huisjongen bij nu wijlen den heer Runckel.- Ik heb hem bij deze gelegenheid op het hart gebrukt, dat hij zijne beste krachten moest inspannen, om tot den vrede met de Fantijnen te geraken; dat ik van hem verwacht, dat hij de aangevangen onderhandelingen met kracht zal voortzetten en tot een goed einde brengen.- 7 dugustus 1869.- Naar men zegt is een Fantijnsche magt uit bosch negers bestaande zonder hulp der bevolking van Cape Coast en Anamaboe naar de boenkust vertrokken en zou zich tusschen Commendah en Chama gepostteerd hebben.- De bevolking van Chama is zeer op hare hoede en de Fantijnen zullen daar veel tegenstand ontmoeten.- Naar aanleiding van dat gerucht heb ik in het fort te Chama eenige oorlogsbedoeften doen opslaan.- De Ashantijnen zijn in het landschap Krepee gevallen, op vier dagreizen van Accra, en hebben daar eenige Bazelsche zendelingen gevangen genomen en met hun familien naar Coomassie gezonden.-
Eene missive van den Fransehen Kommandant van Assiné bericht, dat er een aantal Elminezen en Ashantijnen te Kingaboe (Assiné) zijn aangekomen, die eene doortogt naar Apollonia vragen.-
Hij heeft hun toegestaan bij opvolgende afdeelingen van 20 man dien weg te volgen.-
Volgens de laatste bericht van Apollonia was daar alles rustig, hoewel men voorbereid is op een inval der Wassa's, die zich met den verdreven Koning Affoo hebben vereenigd.

Elmina

1 August 1869.— Com. Col. Goot Nagtglas to Minister of Colonies.—

N° 5.—

Hierbij heb ik de eer U. E. aanteBieden eene memorie houdende de bezwaren, die tegen het uitzenden eener expeditie naar de kuste van Guinea bestaan, terwijl die door geen enkel voordeel wordt opgewogen.

Ik heb die medegedeeld zonder eenige oordelen en met de innige overtuiging, dat de juiste voorstelling dezer bezwaren velligt eene hoogst aanzienlijke doch geheel doelooze uitgave zal kunnen voorkomen.—

Enclosure: Vele worden er gevonden, die onder de tegenwoordige omstandigheden het zenden eener expeditie naar de kust van Guinea aanraden en zelfs sommige personen, die geacht moeten worden, met land en volk bekend te zijn, deelen dat gevoelen.— Ik ben geheel van eene tegenovergestelde meening en durf gerust beweren, dat met het uitzenden eener expeditie geenszins dat doel zal worden bereikt dat men er zich van voorstelt, terwijl enorme sommen gelds ten laste van de schatkist zullen komen.— Ik wil daartoe de bewijzen leveren. Ik neem aan dat de Regering eene expeditie uitzendt van 200 of 300 man van verschillende wapens met het benoodigde aantal officieren, oorlogsbehoeften, ambulance, etc. en dat die behouden op Elmina geland is.— Die menschen moeten worden gekuisveest.— Waar?— In het fort St. George is geene plaats; vanneer het werf depôt 60 à 70 man sterk is, moet men voor de laatste aangenomenen naar een plaatsje zoeken; bovendien zijn de verblijven der Afrikaansche recruten geheel ongeschikt voor Europeanen.—

Op het fort Coenraadsburg is plaats voor ongeveer 30 man in slecht geventileerde vertrekken.— Zij kunnen onder tenten wonen, doch dan is binnen 14 dagen het grootste gedeelte der expeditie wegens ziekte buiten dienst.— Ook kunnen zij in de huizen van het krom wonen, aangenomen

dat

dat er een voldoend getal huizen onbewoond of beschikbaar is; in zeer korten tijd echter zullen alsdan de soldaten gedebouccheerd zijn.-
Welnu, kunnen de manschappen dan niet op de schepen verblijf houden? Voorzeker, maar wanneer zij dan dagelijks debarkeren, dan zal de laatste boot die de troepen debarkeerde weder moeten aanvangen met inschepen, want iedere boot heeft 30 minuten werk, om van het schip naar land te komen.- Voeding: Het land levert op het oogenblik niets op, dus alle proviand zal moeten worden aangevoerd.- Behalve een mager rund is er geene verversching te bekomen.- De provisien moeten allen aan boord blijven, want tot opberging is hier geen localiteit.-
De grootste behoefte is water: De regenbakken van het fort bevatten genoegzaam water voor de Europeanen, maar bij eene vermeerdering van 200 man zijn die spoedig gelediged.- Water is alleen dan te bekomen, als men circa twee uren opwaarts de Bossumpra rivier gaat, hetgeen bovendien door de Commendatis en de bevolking derons vijandig gezinde Krommen kan worden bemoeijelijkt.- Eene boot kan in 24 uren 1000. kan water te Elmina aanbrengen; daarbij rijst echter de vraag of dat water voor nieuw aangekomenen ter kuste niet schadelijk voor de gezondheid is.- De Berjan rivier bij Elmina is niets anders dan eene kreek, waarin het zeewater bij hoog en laag tij met een verval van 5 à 6 voet in- en uitloopt.-
Nortonpompen, zoo als bij den veldtocht in Abyssinie gebruikt zijn, vreest men dat ten gevolge van den rotsachtigen bodem niet kunnen worden gebezigd.-
Het eenige wat in de behoefte van water zou kunnen voorzien is een stoomdistilleer machine met een 50000 tb. steenkolen, zoo als de Engelsche Regering er een naar Cape Coast zond bij de expeditie van 1863 en die circa 1000 gallon water per dag leverde.-
Laat men echter annemen, dat aan al die zwarigheden worde tegemoetgekomen door het uit-

uitzenden van houten huizen, dat in voedsel en drinkwater voorzien is en de expeditie gereed, om te agieren. — Maar nu, waarheen? Naar het bosch om de omstreken van Elmina te zuiveren? Tot op een uur afstand van genoemde plaats zal zulks niet moeijelijk vallen, maar dan wordt het voor de soldaten, die in file Indien moeten marcheren door bosschen waar achter iederen boom, iedere struik een gevaar op hen kan gericht zijn, onmogelijk zich tegen een als het ware onzigtbaren vijand te verdedigen. — Zij blijven bij de minste afwijking van het bospad met hunne kleederen en lederegoed aan de struiken haken en menig een vind door een vervaderlijk schot een ontijdigen dood. — Gelukt het hen echter na een vermoeijende marsch een boschkrom te bereiken, dan vinden zij dat door een ieder verlaten; elk huis is zelfs van deuren, kozijnen en vensterluiken beroofd en blijft er dus niets anders over dan om eenige ellendige hutten in brand te steken, een brand die zich dan nog alleen tot het strooijen dak bepaald en eindelijk zijn zij verpligt den terug togt aan te nemen, terwijl zij door den vijand op den voet worden gevolgd. —
Allen zoude de ruines van Commendah nog eenmaal kunnen tenonderste boven keeren maar de vroegere bewoners, die achter de heuvelrij, die van de Bossumprah tot Commendah loopt, verschalen zijn trekken zich bij de nadering van militairen naar de bosschen terug en komen weder te voorschijn als de soldaten zijn vertrokken. —
Allen moge dit al dikwijls herhalen, het leidt echter tot geen resultaat. — Ik laat hier twee voorbeelden volgen van expeditien der Engelschen, die met tegenstaande enorme geldelijke opofferingen geheel en al mislukt zijn. —
In 1853 werd Christiaansburg bij Accra door een vereenigd eskader van 7 schepen gebombardeerd en verbrand en landingstroepen van Sierra Leone en Gambia kwamen aan den wal. — De re-

negers hadden het fort eenigen tijd ingesloten, maakten het krom onveilig, doch trokken zich tot op een paar uur afstand terug en de gouverneur Hill liet hen met vrede maakte met de landings-divisie en aangevoerde troepen eene militaire wandeling tot op de helft van den weg, endaarmede was de expeditie, die der Engelschen Regering eene zeer aanzienlijke som gelds kostte, afgeloopen. — De tweede expeditie had plaats onder gouverneur Pine, die met den Kolonel Couran militaire Kommandant zich voorstelde Coomassie te veroveren — Tot dat einde werden van de West Indische regementen een 1400-tal troepen verzameld met een paar honderd matrozen en werd een kamp opgeslagen aan de oevers van de Prah-rivier de grens tusschen het Fantijnsche en het Askantijnsche Rijk. — Een weg daarheen gemaakt, uitgaande van Cape Coast, waar langs eene aanzienlijke hoeveelheid provisie van allerlei soort werd vervoerd tot onderstand van de troepen. — Behalve dat werd eene stoomdistilleer machine met 200.000 tb. steenkolen (de laatste zijn een paar maanden geleden voor een spot prijs publiek verkocht) uitgezonden en eindelijk rukten dan de troepen naar het voor hen bestemde kamp. — Wat gebeurt er echter? Ziekte en dood vaart door de gelederen. — 40 officieren en eenige honderde manschappen worden niettegenstaande alle genomen voorzorgen het slachtoffer van het Klimaat. — In allen eijl wordt het kamp verlaten, ammunitie en vivres met veel kosten naar het kamp vervoerd, worden gedeeltelijk in de rivier geworpen en gedeeltelijk gerumen tijd daarna publiek verkocht voor spot prijzen, daar men tegen de moeite van transport opzag of ze niet durfde afhalen uit vrees voor de Askantijnen, in wier handen dus een gedeelte dier goederen viel. — Dat was het einde der expeditie van 1863 en eene enquête voorgesteld in het Engelsche Parlement door Sir Drummond Haij, wiens broeder mede een der slagt-

offers der expeditie was, werd gevolgd door een votum van wantrouwen tegen den grijzen staatsman Palmerston, hetwelk slechts met eene meerderheid van 7 stemmen werd verworpen. —
Ik mag hierbij nog opmerken, dat geene enkele vijandelijke ontmoeting plaats heeft gehad; zelfs geen schot werd gelost. — Het prestige der Engelschen heeft bij de negers veel geleden en zij trotseren dikwijls in ruime ontoegankelijke bosschen de gegeven bevelen. — Zonder nu de bedoeling der Regering te willen vooruitloopen, komt het mij voor, dat men wel mag overwegen alvorens tot eene expeditie te besluiten. —
Wat de expeditie van den generaal Chajoux Vervier betreft in 1839, die heeft zich altijd langs het zeestrand bewogen. — De Akantasche bevolking in verzet gekomen is gering in getal en wordt ten noorden door Wassa begrensd. — Generaal Vervier had den koning van Wassa, wiens Rijk voor het grootste gedeelte het oorspronkelijke Akanta begrensde, verzocht, hem hulp te verleenen, hetgeen deze dan ook, tuk op buit, gaarne deed. — De Akanta's, die aan de zee-zijde door generaal Vervier aangevallen, zich naar het binnenland trachtten te redden, werden nu op de grenzen van Wassa gevangen genomen en als slaven verkocht, terwijl wanneer zij zich langs het westelijke zeestrand aan de vervolging des vijands trachtten te onttrekken, zij in handen vielen van de onbetrouwbare Axim mers. — Geen wonder dus dat zij zich spoedig overgaven en de expeditie zulken gunstige afloop had. — Zooals genoeg bekend is, is de toestand thans geheel anders. — De vijand kan altijd het gevecht vermijden en zich door landwaarts in te gaan, aan de vervolging onzer militairen onttrekken. —
St. George d'Elmina, 1e Augustus 1869. —
De Kolonel, Commissaris der Nederl. Regering, Gouverneur ter Kuste van Guinea. — J. H. Huijtglas

18 Augustus 1869.- Comm. Col. Gouv. Nagtglas to Minister of Colonies.-
N.o 7. Kabinet.

Het doet mij leed U.E. te moeten berigten, dat de onderhandelingen tusschen de Fantijnen en Elminezen zoo weinig vorderen.- Na de zamenkomst te Cape Coast op den 16.e Junij j.l. heb ik in overleg met den acting administrateur, de heeren Molenaar en Emissang, beide leden van den Kolonialen Raad en regters in de regtbank te St.e George d'Elmina, verzocht om met de heeren Blankson, en Garthey daartoe door den acting administrateur uitgenoodigd, de praeliminairen tot den vrede te willen vaststellen.- Verscheidene brieven zijn reeds tusschen genoemde commissanten gewisseld, doch tot nu toe zonder eenige vrucht, daar de Fantijnen zonder een of- en defensief verbond niets van een vrede willen weten.- Daar ik nu gaarne, vooral ook ten opzigte mijner persoonlijke belangen deze zaak spoedig tot een goed einde bragt, heb ik mij bij officieus schrijven tot den W.d ad-ministrateur te Cape Coast gewend, waarin ik de voorwaarden gesteld heb die door de Elminezen zullen kunnen worden aangenomen.- De Elminezen, wier meening ik vooraf wenschte te vernemen, zeiden mij dat zij den toestand terug verlangden zooals die voor den oorlog was, doch dat zij er niets mede te doen hadden, vermits ik door den Koning gezonden was, om de zaken te regelen en ik mij derhalve van die opdragt moest kwijten.- Natuurlijk gaven zij dit antwoord, om de vrijheid te hebben de voorstellen te verwerpen, die hun van de Fantijnen mogten worden gedaan, met andere woorden dat zij bij eenen aanval der Ashantijnen de Fantijnen kunnen beoorlogen en berooven.- Neemt men nu aan, dat de Ashantijnen zegevieren, dan worden de Elminezen later weder door de Fantijnen beoorlooogd en komen dan weder tot denzelfden toestand, waarin zij nu verkeeren, namentlijk steun zoekende bij de Nederlandsche Regering.-
Deze toestand is onhoudbaar en zoo elders is hier het spreekwoord van toepassing, als het tij verloopt moet men de bakens verzetten".- Ik zal trachten

trachten deze kwestie eens duidelijk aan H. E. uiteen-te zetten. — Bij de verschillende oorlogen tusschen de Ashantijnen en Fantijnen hebben de Elminezen zich zeer aan de omleggende volken vergrepen, daar zij alle Fantijnen, die met hunne vrouwen en kinderen in hun kroon gevlugt waren, aan de Ashantijnen over-leverden, zelfs generaal Daendels gelastte alle Fan-tijnen, die in Elmina kwamen, naar de boven kust te vertrekken, om deze schandelijke praktijken te voorkomen. — In den oorlog van 1826 handelden de Elminezen eveneens met onderscheidene bewoners van Wassa, die een toevlugtsoord in Elmina hadden gezocht, terwijl bij represailles van de vereenigde volken tegen Elmina zij altijd steunden op het Ne-derlandsch gezag, om hun te verdedigen. —
Vandaar die vreeselijke verbittering van de om-liggende stammen tegen de Elminezen. — De Fan-tijnen, een zeer trouweloos volk als de overige stam-men, achten zich sterk genoeg, om de Ashantijnen te bevechten, wanneer zij in den rug gedekt zijn; thans is dat echter niet het geval en moeten zij hunne krach-ten verdeelen, want het is buiten twijfel, dat de Elmi-nezen wetende, dat de gelegenheid gunstig is, om de onbewaakte dorpen der Fantijnen aan te vallen, zij niet in gebreken zullen blijven die te plunderen en met het wegvoeren van vrouwen en kinderen te verbranden.
De Fantijnen hebben dus eene te geringe magt om de Ashantijnen met voordeel te bevechten, terwijl zij van het Engelsche gouvernement geene andere ondersteuning kunnen krijgen, dan in oorlogsschepen, daar de on-gelukkige afloop der expeditie in het binnenland in 1863 de Engelsche Regering van alle soortgelijke ondernemingen heeft afgeschrikt. —
Het bovenstaande zal het H. E. duidelijk maken, dat de vereeniging der Elminezen met de Fantijnen voor de laatsten eene vitale kwestie is. —
De voorwaarden, die ik in mijn officieus schrijven boven vermeld aan den acting administrateur voor-stelde, zijn dat de Fantijnen en Elminezen een verbond sluiten, om elkander onder geen voor-

wenschel te beoorlogen, en dat de laatste zich verplig-
ten noch persoonlijke noch stoffelijke hulp aan de
Ashantijnen te verleenen.- Een afschrift van het
antwoord van genoemden hoofdambtenaar is hierbij
gevoegd.- Mogten nu de Elminezen niet met deze
voorwaarden zijn ingenomen dan zou er presse
op hen moeten worden uitgeoefend, om hen daartoe
te noodzaken, niet door geschut maar door hen
te wijzen op de omstandigheid, dat zij zonder de hulp
en bijstand der Nederlandsche Regering niets kunnen
uitrigten en wanneer die haare bescherming terug-
trekt zij een wisse prooij der Fantijnen worden.-
Het zijn alleen de bewoners van Elmina, die tegen
het Fantijnsche verbond zijn, want de omliggende
dorpen, die van Elmina afstammend en door
banden des bloeds met de Elminezen zijn verbonden,
zijn grootendeels naar de Fantijnen overgeloopen,
en bemoeijelijken hen nu in het bebouwen hunner
gronden.- Op verschillende plaatsen aan
de boenkust is men niet Ashantijnsch gezind,
terwijl ik geloof, dat er onder de Elminezen zelfs
velen worden gevonden, die met het Fantijnsche
verbond zijn ingenomen.- Volgens mijne
wijze van zien ligt een verbond tusschen de Elmi-
nezen en Fantijnen voor de hand, maar daar
men er niet in eens toe kan geraken, moet er een
overgang plaats hebben en die is mijns inziens
gelegen in de voorgestelde (aan den acting ad-
ministrator) voorwaarden.-
In een vertrouwelijk gesprek met den heer Simpson
tijdens mijn verblijf te Cape Coast, merkte ik hem op,
dat alle geschillen tusschen Fantijnen en Elmine-
zen zouden vervallen, wanneer Engeland in het
bezit is van de geheele kuststreek van de Volta tot
de Assinee rivier, daar het altoos eenige schepen
in deze streken heeft, zou het gemakkelijk de regten
kunnen verhoogen, waaruit een goed revenue
tot instandhouding dezer bezittingen kon worden
getrokken.- De heer Simpson zeide mij, dat
de Engelsche politiek eer genegen was, zich van

som-

sommige punten te ontdoen, dan om zich uitte-
breiden, vaar namelijk op de improductieve goudkust;
wel was hij genegen, om de belasting te verhoogen,
en zou daartoe gaarne mede werken, doch de Engel-
sche regering laakte volstrekt niet naar onze be-
zittingen op de kust van Guinea.

---

9 augustus 1869. — P. de Heer at Cristjie Aboe to
Dienst. goe: Vagtgeau —

Hierneevens schrijft ik deze brief voor den heer gouverneur een
kennis te zeggen. — Want ben ik 16 julij hier Cristjie Aboe
aangekomen met de Cltjempon, en met de Askantijnsche
volken mede. — En de koning van hier en met
den Fransche commandant van Elmine heeft gezegt dat
zij wel de Askantijnsche volken niet naar Elmina aan-
gekomen, maar zij wil ik alleen met den Elminesche
boodschappers naar Elmina aangezenden, daarom
schrijft ik deze brief voor den heer gouverneur gevraagt,
als gij wil de Askantijnsche volken naar Elmina heb-
ben, dan moet gij een brief van de Fransche komman-
dant van Elmine overschrijven, en zal hij ons naar
Elmina gezonden heeft. — Of als Gij wil de Askan
-tijnsche volken niet naar Elmina hebben, dan laat
mij ook dadelijk in antwoord, en zal ik de Askantijn
-sche volken vertellen, om zij naar Coomassie te veder-
-keeren. — De boodschappers die heb ik voor den
heer gouverneur gestuven, genomen was Evolsie en
Kobbena Pessiena, niemand meer. —
En mag deze twee boodschappers niet zoo lang Elmi
-na blijven, moet zij dadelijk hier vederkeeren met
de antwoord. — De Agent van het Nederl. Gou
-vernement te Coomassie P. de Heer. —
Laat mij betje papier zenden. —

---

21 augustus 1869. — goe: Vagtglas to P. de Heer —
N 255. —

Ik heb Uw brief van den 9e augustus j.l. ontvangen daar
U uit Cristjie Aboe gezonden. — Ik heb een brief
geschreven aan den kommandant van Elmine en
hem gevraagd om U met de menschen van Elmina

die

die met U uit Coomassie Komen en de Askantijnsche boodschappers naar Elmina te laten Komen, zoodat als de Kommandant van Cluiné U wil laten passeeren dan verwacht ik U te Elmina. — . . .

P.S. Ik heb een brief gezonden naar den Koning van Askantijn en hem gevraagd om de drie blanke mannen, eene vrouw en een kind, die te Anoem in Krepee door de Askantijnen gevangen genomen zijn Corte laten. — Ik verzoek U dadelijk een boodschapper te zenden naar Coomassie, om te vragen aanden Koning, dat hij al die blanken op mijn hand geeft, want het zijn goede vrienden vanden Koning van Holland en dat hij die blanken goed behandelt en de vrouwen het kind ni een hangmat moet laten dragen. —

---

23 augustus 1869. — Com. Col. gouv. Nagtglas to minister of
N°8. — Kabinet Colonies. —

Ik heb de eer gehad te ontvangen het schrijven van U. E. van den 20e der vorige maand L'e B 9 N°14, Kabinet, zeer geheim en heb met onverdeelde aandacht de daarbij aangehaalde missives van den 12den Augustus 1864 A'e geheim, 1e Oct. 1864 N°153/91, en 9 January 1865, N°5e geheim nagegaan. — Bovendien heb ik de negerregering ontboden om mij ni deze voor te lichten, hetgeen zij bij het sterk geheugen der Inlanders tot in de kleinste bijzonderheid reeft gedaan. — Na grondig onderzoek en enige overweging heb ik echter niets kunnen bespeuren, wat aanleiding geeft, om te onderstellen, dat het Engelsch bestuur Elmina zou noodig hebben, om eene dagelijke verhouding tot Askantijn te verkrijgen. — Naar mijne wijze van zien is de zaak eenvoudig deze: In het verzoek der Engelsche Regering lag volstrekt geene politieke bedoeling; de oorlog van 1863 was weliswaar feitelijk geeindigd, doch noch Engelsche boodschappers noch militairen durfden zich op Askantijnsch grondgebied wagen. — De handel stond geheel stil en nu wilde het Engelsch bestuur vermoedelijk op aanzoek des handels den weg doen openen, m. a. w. de onbelemmerde gemeenschap met het Askantijnsche gebied verkrijgen. —

Een

Even als ik bij het ongeval aan de bemanning der boot van het stoomschip Amstel overkomen, voor geene belooning kalegroot ook, een voodschapper naar Commendah kon afzenden en dus genoodzaakt werd de tusschenkomst van den acting administrator te Cape Coast in te roepen tot bevrijding der gevangenen, zoomoest de gouverneur van Cape Coast de negerregering van Elmina, die vrijen toegang tot Coomassie had, gebruiken om met den Koning van Ashantijn in aanraking te komen. — Het escorte van twee militairen was noodig, om de voodschappers van Elmina bij hunne togt door het land der Fantijnen tegen beleedigingen te vrijwaren en ging toch niet verder dan tot de Prah rivier. — Het geheele sprookje — want als zoodanig beschouw ik het — vindt zijnen oorsprong in eenen brief van den ontslagen Kapitein Scheffelaar, een man, die zich destijds zeer op den voorgrond plaatste, aan den Minister van Kolonien gericht; ware hij, Scheffelaar, goed onderricht geweest, dan had hij ook moeten weten met welk politieel doel de aanvrage van de Elmineesche Regering was geschiedt. — Een afschrift van den door Scheffelaar aan het M. v. Kol. gezonden brief is hierbijgevoegd. U. E. zult daaruit gelieven te ontvaren, dat dien brief eigenlijk niets zegt, terwijl ik mij niet kan begrijpen, dat de heer Dozier des wegens zijn lang verblijf ter Kuste met de gebruiken goed bekend is, zich heeft laten medesleepen, om in het verzoek van den Engelschen gouverneur eenige rede tot bezorgdheid te zien voor deze zittingen. —
Nu zult U. E. tot mij de vraag kunnen richten, waarom is dat verzoek niet regtstreeks tot ons bestuur gericht? Vergun mij die te mogen beantwoorden. — De heer E. Bartels, bedoeld in Uwer Excellentie's boven aangehaalde missive wiens tusschenkomst door de Engelsche Regering werd verzocht, om een boodschapper van de Elmineesche negerhoofden naar Coomassie af te vaardigen, is dezelfde persoon, bij wien de gouverneur Kennedy in 1868 zijn intrek nam, ook dezelfde, die bij vonnis van de Regtbank te St. George d'Elmina van 27

okt

dei 1865 veerspannig is verklaard aan de vet wegens poging tot zamenspanning tegen het wettig gezag ter Kuste.— Later heeft de Heer Baers hem vergund op Elmina te komen, waarvan hij nu en dan gebruik maakt; zoo ik hoor bevind hij zich tegenwoordig te Accra.— Nu was C. Bartels een groot antagonist van de heeren Dojer, van Lier en Chagnin, en heeft zich dus niet met het verzoek van het Engelsch bestuur tot den heer Dojer, destijds v.d. gouverneur, willen wenden, en heeft hij waarschijnlijk den Eng. gouverneur gezegd, dat hij, Bartels, wel zal zorgen, dat aan het verlangen van dien landvoogd veel voldaan.— Nu overgaande tot de beantwoording der laatste alinea van meer genoemden brief, waarbij U.E. mededeeling verzocht van de plannen van den Koning van Ashantijn, zoodie bij mij bekend mogten zijn, heb ik de eer te berigten, dat ik U.E. reeds te kennen gaf van eenen inval in het Krepeesche land door een Ashantijnsch leger, en het wegvoeren van een paar Europeesche zendelingen, in mijnen brief van 14 Augustus j.l. N°49, Kabinet.— Nu heb ik gisteren een brief van onzen agent te Coomassie ontvangen, die mij schrijft, dat hij zich sedert 16 Julij j.l. te Quintjie Aboe, vermaardelijk Kingjaboe bevindt met eenige Elminezen en Ashantijnsche boodschappers, met verzoek, om den Kommandant van Axinee te vragen, hun een doortogt te verleenen door het land van Kingjaboe en Assinee, om zoodoende langs het strand, Elmina te bereiken.— In mijnen rapport van 1 Julij tot 7 Augustus j.l. N°44 wordt dit verzoek reeds ter Kennis van U.E. gebragt. De Heer schrijft verder niets, maar van een andere zijde zegt men, dat zich daar 5 à 6000 man bevindt.—
Ik heb daarop den Fransehen Kommandant te Axinee verzocht, de Elminezen te laten passeren, en indien hij daarin geen bezwaar heeft ook een klein getal der Ashantijnsche boodschappers.—
De Elminezen zijn nu geheel onhandelbaar geworden om met de Fantijnen eene verbindtenis aantegaan, zoodat dit verbond weder op den achter-

-grond raakt.- Voorts verhaalt men, dat zich een derde legerkorps noordelijk van Cape Coast op de grenzen van het Fantijnsche Rijk bevindt, met het doel, om van die zijde de Fantijnen aan te vallen, terwijl de korpsen in Krepee en Kingjaboe gestationeerd zich in het land der Fantijnen moeten concentreeren - Ik kan echter omtrent deze geruchten volstrekt geen zekerheid geven, voor de Heer hier zal zijn aangekomen; wat echter het gevangenhouden van den act. administrator Simpson in Aquamboe aangaat, zoo heeft deze heer mij het volgende medegedeeld:
Op het vernemen van den inval der Askantijnen in Aquamboe begaf hij zich onmiddelijk derwaarts, om daartegen te protesteren en de invoners tot de verdediging van het grondgebied op te wekken, waartoe hij hun geld, Kruid en lood verstrekte.- Toen hij later wilde vertrekken, werd hij door de Aquambosche regers, die met de Askantijnen gemeene zaak hebben gemaakt, belet om te vertrekken. Ketgeen hem echter later door tusschenkomst der Askantijnsche legerhoofden zonder betaling van eenigen losprijs werd toegestaan.- De Heer Simpson roemt zeer de keursche behandeling, die hij van de zijde dier hoofden heeft ontvangen.- De Engelsche Regering keurt den heer Simpson aangaande deze reis ernstig onderhouden, zoodat hij het zeker niet weder zal beproeven.-

---

6 September 1869.- Com. Gouv.t Nagtglas to minister of Colonies.-
Nº 57.- Kabinet.-

Ik heb de eer U.E. te berigten, dat de hoofden van Dixcove op den 19en augustus j.l. met Z.M. stoomschip de Amstel derwaarts zijn overgebracht.-
Uit het onderzoek der negerregering blijkt, dat het drinken van den fetiche eed voorafgaat, is bijna zeker, dat zij zamen hebben gespannen tegen het Nederlandsche gezag en wel voornamentlijk op instigatie van den factorij houder der firma Swanzij, W.m Sam; bewijzen kunnen evenwel niet worden ge-

geleverd.- Zij hebben nu trouw gezworen aan de Nederlandsche Regering en dit bij de gebruikelijken fetiche-eed bevestigd.- Vele bewoners van Dixcove zijn terug gekeerd en bezig hunne huizen te herstellen, en ik vlei mij, dat bij een doelmatig beheer deze plaats spoedig tot haar vorigen bloei zal zijn terug gekeerd en veldra weder eene belangrijke bijdrage aan inkomende regten zal leveren.- Bedoelde koopden zullen een bedrag van 150 Oz. stofgoud in 's lands Kas deponeren tot het bewaren van den vrede, waarvan jaarlijks een bedrag van 50 Oz. zal worden teruggegeven.- Het is mij aangenaam U.E. bij deze te kunnen mede deelen, dat door Kapitein Elmejer door het met voordeel opvolgen mijner instructien veel is bijgedragen tot den geregelde afloop dezer Kwestie, die ligtelijk bij eene minder doelmatige behandeling in eene tweede Commendah oorlog zoude ontaard zijn.-

---

7 September 1869.- Com. Col. Govr. Vagtglas to Minister of
N:o 9.- Kabinet Geheim.- Colonies.-

Als een vervolg op mijne vorige missive aangaande den toestand alhier heb ik de eer het volgende aan U.E. mede te deelen:- Er heerscht hier op het oogenblik eene onbeschrijfelijke Kalmte, die niet aangenaam is, en die ik hoop geen voorbode is van een storm, want aan den horizon vertoonen zich „zwarte stippen."-
Volgens het zeggen is te Kingjaboe eene legermagt van 6000 Ashantijnen, terwijl de noordelijke grens der Fantijnen door een ander Ashantijnsch leger bedreigd wordt.- Zoo als ik de eer had U.E. reeds te melden, heb ik den Franschen Kommandant te Chsinee verzocht de Elminezen te laten passeren, en, zoo daartegen geene overwegende bezwaren bestaan ook eenige boodschappers van den Koning van Ashantijn.- De Elminezen, die zich voorstellen, dat zij zich met de Ashantijnen vereenigd op de Fantijnen kunnen wreken, wachten met groot ongeduld die boodschappers af,

doch

doch blijven uiterst kalm; de Fantijnen, de strandbe-
-voners namelijk, die het gevaar beseffen, komen
onmerkbaar weer tot eene toenadering, doch laten
niets van zich hooren. — Op deze wijze verklaar ik
dien geheelen stilstand. — Uit een hierbij gevoeg-
-de afschrift eener particuliere brief van den w.d.
administrateur te Cape Coast als antwoord op mijn
officieus schrijven van 20 Augustus, waarvan U.
E. bij de vorige mail een afschrift is toegezonden,
zal U.E. gelieven te ontwaren, dat ik den tijd
met ongebruikt heb voorbij laten gaan. —
Ik zie groote moeijelijkheden tegemoet, waar ik
juist wel met voor vervaard ben, want de omstan-
digheden en eene vlugge en juiste opvatting moe-
-ten mij dienen, om die te neutraliseren, om tot het
einddoel den vrede te geraken. —
Ik wil trachten dit aan U. E. duidelijk te maken.
Ik ga uit van de onderstelling, dat de Ashan-
-tijnsche afgezanten mij kunne hulp komen aan-
-bieden, hetgeen ik onvoorwaardelijk moet afwij-
-zen; komen zij ongevraagd dan kan ik de Ash-
-tijnsche magt met tegenhouden, want dan trekken
zij door Wassa naar het land der Fantijnen; in
het eerste geval zullen de Elminezen zeer op mij ge-
-beten zijn, dat ik hen belet kunne roofzucht op de
Fantijnen bot te vieren, terwijl in het tweede geval
de Fantijnen na het vertrek der Ashantijnen de
Elminezen wederzullen aanvallen. — Nog meer
die Ashantijnsche legermagt, die zich als een zwerm
sprinkhanen over het land verspreidt, vernielt
den geheelen oogst, zoodat een groot gebrek in het
volgende jaar voor de deur kan staan. —
U. E. zult uit de bovengenoemde officieuse cor-
-respondentie zien, dat ik aan de mogelijkheid
heb gedacht van een verbond met Ashantijnen,
Elminezen en Fantijnen, doch de act. admini-
-strateur Simpson schijnt er anders over te denken. —
Ik voor mij zie de onmogelijkheid van die
combinatie met in, en zal er nog eens op terugko-
-men bij het bestuur te Cape Coast. —

Ik

Ik geloof dat ik naar de zienswijze van N. E. Handel, om aan den afgezant vanden Koning van Ashantijn voor te stellen, om de jaarlijksche bijdrage ad f. 960.- te Kapitaliseren, in de onderstelling namelijk, dat hij met 150 of 200 oz. staafgoud (f. 6000.- of f. 8000.- Ned. C.t) genoegen zal nemen. - Het zij mij evenwel vergund in deze N. E. vel meenen te vragen, om daar door de boven uitgedrukte meening bevestigd te zien. - Ik vermeen toch, dat bij het eventueel verlaten dezer bezittingen de Regering in geen geval gehouden is. de eerstgenoemde som te voldoen, omdat de Koning van Ashantijn zijn regt op de jaarlijksche toelage baseert op de Kostbrieven, die in der tijd aan het hoofd van Dinkira door de West Indische compagnie werden gegeven tot het aanbrengen te Elmina van slaven en goud; door het veroveren van Dinkira kwamen die Kostbrieven in zijn bezit. - Daar deze handel nu geheel heeft opgehouden, is mijns inziens de betaling der kostbrieven feitelijk vervallen en dus kan de Koning van genoemd Rijk daarop geene aanspraak maken, weshalve het mij voorkomt, dat bij het Kapitaliseren dier som men met minder volstaan kan dan in den regel gebruikelijk is. -

---

30 October 1869. - Com. Col. Goor Nagtglas to Minister of Colonies. -

N.o 67. - Kabinet. -

Naar aanleiding der voorgenomen demonstratie tegen de bevolking van Commendah, heb ik de detachementen militairen op de verschillende buitenforten tot het kleinst mogelijke cijfer terug gebragt, om daar door eene grootere magt tot bedoeld einde beschikbaar te hebben, doch ik wilde ook verzekerd zijn, dat nergens eenig verzet tegen de regering te vreezen is, waardoor ik tot eene gevaarlijke magts verdeeling zoude kunnen worden gedwongen. - Om mij daarvan persoonlijk te overtuigen, begaf ik mij den 6.en dezer aan boord van Z. ell. schroefstoom schip „Vice admiraal Koopman", om de verschillende stations tus-

-schen Assiné en Elmina te bezoeken.— De uitkomst is zeer gunstig geweest.— Het is mij aangenaam N. E. de verzekering te mogen aanbieden, dat langs de geheele Kuststreek de meest gewenschte rust heerscht en er zelfs geen schijn bestaat, dat die zal verstoord worden.— Langs Apollonia stoomende werd met uitzondering van een enkel krom, waar een roode doek aan een paal was gebonden, veelligt bij gebrek van eene vlag, overal de Hollandsche vlag getoond; en de vier laatste afvallige dorpen met eene talrijke bevolking hebben zich aan het Vederlandsch gezag onderworpen.— De Resident Schneer, een zeer geschikt ambtenaar, die op eigen kosten zich daarheen heeft begeven, werd overal met de meeste geestdrift ontvangen.—

Te Apollonia vernam ik, dat de contre admiraal Dauriac, Commandant en Chef de la Division Navale[x], zich te grand Bassam bevond, en daar genoemde plaats slechts op geringen afstand van Apollonia ligt, begreep ik te kunnen voldoen aan eene door N. E. mij in der tijd gedane mondelinge opdragt, om den Franschen bevelhebber, die soms als zijne voorgangers reeds meermalen Elmina bezocht, een bezoek te brengen.— Dien tengevolge stoomde ik naar grand Bassam, doch ontmoette tot mijn leedwezen den contre admiraal Dauriac niet, daar Z. E. de rivier van grand-Bassam was opgestoomd, om de meer binnenwaarts gelegen post Tabou te bezoeken en eerst na eenige dagen zoude terug keeren.— Mijn tijd zeer beperkt zijnde, kon ik niet wachten en vertrok weder naar Elmina.—

De gewone beleefdheden werden door de „Bellone" en de „viceadmiraal Koopman" gewisseld, terwijl ik een bezoek ontving van den Kommandant van het admiraalschip, die mij zijn leedwezen betuigde, dat ik den heer Dauriac niet had aangetroffen.— Met genoegen ontwaarde ik op mijne reis, dat het te Dixcove vooruitging. en na de regentijd zullen de inwoners, die

zich

x Francaise à la côte occidentale de l'Afrique et des possessions Francaises à la côte d'or et au Gabon

zich nog gedeeltelijk in het bosch bevinden, hunne huizen
weder opbouwen en laat het zich aanzien, dat spoedig
alles daar weder op den ouden voet teruggebragt zal zijn.-
Te Saccondee liet de verhouding tusschen de invoners
en die welke vroeger onder Engelsch gezag stonden niets
te wenschen over, terwijl de in Apollonia vroeger afge-
brande krommen voor het grootste gedeelte weder opge-
bouwd zijn en de afgezette Koning van Akabo zonder
volgelingen in West Vassa rondzwerft zonder de
minste kans, dat zijne vroegere onderdanen hem ooit
zullen helpen, om zijn verloren gezag te hervinnen.-
De Koning van Bedien, die ook van zijne zijde er veel
toe heeft bijgedragen, om met zijne bevolking de tegen
ons gezag in verzet gekomen krommen te onderwerpen,
heeft zich tot mij gewend, om schadeloos gesteld te
mogen worden voor de door hem gemaakte kosten
voor den aankoop van kruid en lood, benevens onder-
houd voor zijne onderhebbende manschappen, die
in vereeniging met onze militairen en de bevolking
van Axim Koning Affoe en zijne aanhangers op de
vlugt hebben gedreven. Daar zijne reclame
slechts f. 400.- bedraagt en het mij billijk en wensche-
lijk voorkomt, dat de medewerking van een eerst
kortelings onder ons gezag gekomen hoofd, om in ver-
zet zijnde onderdanen tot onderwerping te helpen
brengen, niet voor diens eigene rekening blijve, neem
ik de vrijheid U.E. in overweging te geven mij te mag-
tigen, om opgemelde som uit te betalen.-
Toorden Kommandant te Axim werd mij medege-
deeld, dat de hoofden van het district Apinso (West
Vassa), zich tot hem gewend hebben met het verzoek
om onder Nederlandsch gezag te komen, doch dat hij
dit nog niet openlijk gedaan heeft, wijl hij van
wege den Koning van Vassa is aangezegd, hij zijn
district zal aanvallen, indien hij de Hollandsche
vlag neemt.- Hoewel niet direct tot
dit rapport behoorende, meen ik U.E. een vooral
te moeten mededeelen, dat als eene bijdrage moge
dienen tot de waarde der negerregeringen bij de
thans volkeren :- Bij het uitbreken van den

oorlog

oorlog in den aanvang van het vorige jaar werd door de Akimsche bevolking een inwoner van Wassa gevangen genomen, die zich van den dood vrijkocht door betaling van f. 605.–, welke som aan den Koning van Akim in bewaring werd gegeven.– Bij gelegenheid mijner komst te Akim is voor gemaakte kosten voor het costuum bij mijnen ontvangst eenig geld aan de regeering uitbetaald, dat de koning aan zijn zoon in bewaring gaf, doch de bevolking, vantrouwend van aard als de neger is verschte te gelijker tijd zich te overtuigen, dat het vroeger door den Wassaschen man betaalde nog aanwezig was, en nu bleek het bij onderzoek, dat de koning en eenige vaandrigs het geld onder elkander verdeeld hadden, zonder medeweten der bevolking.– Zonder veel omslag werden de vaandrigs in het blok geslagen, eene operatie, waardoor de arm met een ijzeren kram ter hoogte der pols aan een zeer zwaar stuk hout wordt bevestigd,– de koning en onderkoning ontgingen dat zelfde lot door tijdig in het fort te vlugten.– De Kommandant onderzocht de zaak; de koning en de vaandrigs, die de f. 605.– onder elkander verdeeld hadden, werden tot teruggave der gelden veroordeeld en uit het fort ontslagen; de bevolking keerde tevreden huiswaarts bij de hoofden de overtuiging achterlatende, dat het volk en niet zijn regeert.–

---

31 October 1869.– Com. Col. Govt Vagtglas to Minister of Colonies.–

cN= 68.–

... Opden 24e dezer ankerde hier ter reede het Fransche fregat La Bellone, capitaine de fregate Cadiou, waar zich aan boord bevond de contreadmiral Dauriac commandant en Chef de la Division navale Francaise à la côte occidentale de l'Afrique et des possessions Francaises à la côte d'or et au Gabon.

De gebruikelijke salvuut schoten werden gewisseld en de assistent de Peijpers door mij naar boord gezonden, om den contreadmiral te complimenteren.

Terug gekomen bragt die ambtenaar mijde groeten

groeten vanden heer Dauriac over en tevens het bericht, dat, wanneer de zee kalm was, hij mij den volgenden morgen een bezoek zoude brengen, en verzocht van de gebruikelijke eer bewijzen verschoond te mogen worden. - Om 8 uur liet ik den volgenden morgen seinen, dat de zee geschikt was, om te landen en ten 9 ure kwam den heer Dauriac, vergezeld van zijn broeder, Chef van de staf en zijn adjudant aan de wal en werd door den heer Le Jeune en een paar andere ambtenaren aan de landingsplaats ontvangen en naar het hoofdkasteel geleid, alwaar hij bij mij een dejeuner gebruikte en tegen 12 ure naar boord vertrok, na alvorens nog een kort bezoek gebragt te hebben aan boord van Z. Ml. schroefstoomschip „Vice admiraal Koopman". - Ten een ure des middags ligtte La Bellone het anker, om naar de Gabon te stoomen. - De Aviso à vapeur, „l'Africain", dat het fregat vergezelde, was den vorigen avond naar Cape Coast vertrokken, om den administrateur kennis te geven, dat den contreadmiral zeer gepresseerd was en zich dus daar niet aan wal kon begeven. -

De heer Dauriac deelde mij mede, dat hij de Elminesche en Ashantijnsche boodschappers, die zich nog steeds te Kingaboe bevonden, vergunning verleend had, om hier heen te komen. - Voorts dat er op den linke oever der Fando rivier zig nog een aantal dorpen bevinden door Cruinieërs bewoond, en dat hij daarom gaarne eene regeling zoude zien tot stand komen, waardoor zij onder den Koning Awatefou bleven behooren. -

Ik gaf hem te kennen, dat ik hem bij voorraad verzekeren kon, dat de Nederlandsche Regering volgaarne alles zal toestaan, wat de Fransche autoriteiten verlangen, mits het niet in strijd zij met de belangen der overige inwoners; terwijl ik hem tevens voorstelde, aangaande deze aangelegenheid een onderzoek te laten doen door de heeren Martin en Sehnerr, respectievelijk gezagvoerders te Cruinee en Apollonia. - De heer Dauriac

be-

betuigde mij zijn dank, doch wenschte, met een en ander zijne regering vooral in kennis te stellen, terwijl hij ook zijnen opvolger den Baron Duperre daarvan mededeeling zal doen. — Ook verhaalde mij de heer Dauriac, dat er onderhandelingen met de Engelsche regering zijn aangeknoopt, om de Gabon, eene Fransche bezitting nagenoeg onder den equator gelegen te verruilen tegen de Gambia, waar een belangrijke handel in grondnooten gedreven word en die bijna geheel in handen der Franschen is. —

Ik deelde den heer Dauriac nog mede dat ik bij mijn vertrek uit Nederland van mijne Regering bepaaldelijk de opdragt had ontvangen, om den Kommandant van de Fransche zeemagt hier ter kuste en tevens gouverneur van Grand Bassam, Assinié en Gabon een bezoek te brengen, waarover hij zeer tevreden scheen te zijn. — Sedert geruimen tijd had ik van den act: administrator te Cape Coast niets vernomen, het geen een gevolg is van de nog altijd gestremde communicatie, toen ik den 28 dezer een schrijven van hem ontving, dat in afschrift hierbij gevoegd is. — Ik heb de eer U. E. bij deze een afschrift aan te bieden van het antwoord, dat ik op gemeld schrijven aan den act. administrateur heb doen toekomen. —

Eenigen tijd geleden bevond zich hier zekere Blankson, zich noemende secretaris van de Fantijnsche Confederatie, die aan den heer Emmsang zijn leedwezen betuigde, dat de Fantijnen de Elminezen met geweld tot een verbond tegen de Ashantijnen hebben willen overhalen, daar onder de gegeven omstandigheden de neutraliteit der Elminezen hun thans zeer welkom zoude zijn. —

Ik stel mij veel voor van een onderhoud met de Ashantijnsche boodschappers, die binnen eenige dagen alhier verwacht kunnen worden. — . . .

1 December 1869. — Com. Col. Gooz Nagtglas to Minister
Nº 13. — Kabinet Geheim. — of Colonies. —

Na de aankomst van Z.E. Mr. Stoomschip, Vice Admiraal Koopman' heb ik de verschillende Stations op de boven-Kust bezocht, ten einde mij van de gezindheid der bevolking te vergewissen, zoodat men de zekerheid had, dat zich staande de teerstiging van Commendah geene andere moeilijkheden zouden voordoen. —
Daarna heb ik in overleg met den Kapitein Luitenant t/z van Trojen de middelen besproken, om aan de bevelen van H. Ex., vervat in de Kabinets missive van den 12 Augustus j.l., Lett. H 12 Nº 16, te voldoen. —
Om nu met voordeel een aanval op Commendah te ondernemen, moest men hun overvallen en dus dat voornemen zoo lang mogelijk geheim houden, hooendien werd het noodig geoordeeld het 1e Kwartier der November maan af te wachten. —
Het was dan ook noodig de Commendahs hadden wederom eenige Kano's en een gouvernements boot aangevallen en verdien overmoedig, zoodat daarmede niet langer kan worden gewacht. —
Daar de landing op Commendah niet altijd even gemakkelijk is, werd besloten, dat de expeditie over land in twee etappes naar Commendah zou marcheeren, waarvan zij een nacht te Dompenie zou bivouakeeren. — 56 dragers werden aangenomen tot het vervoer van water, geschut, munitie en de ambulance; hooendien werden 20 gegageerde Javanen in dienst gesteld, om als éclaireurs te dienen, benevens een paar tolken en eenige gidsen ten behoeve der officieren. — In den morgen van den 10en debarkeerde de landingsdivisie te Bure en marcheerde, versterkt door 77 Afrikaansche militairen der bezetting onder bevel van den 2en Luitenant Joost naar Dompenie, waar de troepen nacht verblijf zouden houden. —
De sterkte was: Luitenant t/z 1e Kl. ten Bosch, Kommandant; Luitenant t/z 2e Kl. Quispel en Hudig; Luitenant der Mariniers van Braam-Houckgeest, officier van gezondheid 2e Kl. Natal

Fontein,

95 matrozen en mariniers en de 2e Luitenant Joost met 4 onderofficieren, waarvan 2 Europeanen en 5 Korporaals, 3 hoornblazers, 67 soldaten. —
De Luitenant t/z. 2e kl. Cadet zou met het overige gedeelte op Commendah debarkeeren. —
's avonds ten 5 ure begaf ik mij aan boord van't ell. stoomschip, Vice admiraal Koopman", des morgens werd ten 3 ure het anker gelicht en het schip stoomde langzaam naar Commendah na het bivouac te Ampenie, door middel van vuurpijlen te hebben verkend en de zekerheid te hebben bekomen dat daar alles rustig was. — Met het aanbreken van den dag zagen wij troepen langs het strand trekken, alsmede verscheidene kano's der Commendah's, die zich haastten naar den wal te gaan. —
Tegen 3 ½ ure viel het anker, verschillende personen bleven rustig onder de Kokosboomen naar het schip zien, doch naauwelijks hadden zij het hoorngeschal der opruckende troepen gehoord of zij verdwenen plotseling nog eenige kano's medevoerende, om die in't bosch te verbergen. —
De spits der Divisie gaf spoedig vuur, dit werd door de voorhoede gevolgd, doch werd niet beantwoord, sterke patrouilles werden in het bosch gezonden, terwijl de hoofdtroep aan het strand werd opgesteld; veel tegenstand werd er niet geboden, de matrozen 1e Kl. Schermer en Bishoff en de chirurgijn Brandenburg werden ernstig gekwetst door schoten, die van achter de huizen à bout portant op hen werden gelost; nog anderen werden door schampschoten gewond, die hun echter niet beletten dienst te doen. — Men vond een menigte netten, een aantal visch kano's, eenig huisraad en bovenal een zeer aanzienlijken voorraad gedroogde visch. — De bevolking geheel uit vischers bestaande, scheen dus wel overvallen te zijn. — De huizen waren niet veder opgebouwd, voor tijdelijk verblijf waren slechts eenige afdaken gemaakt, doch het groote aantal ovens, ongeveer 200 doet mij vermoeden, dat Commendah

dah

-dak het geheele binnenland tusschen Apollonia en Cape Coast van visch voorzag, omdat op geen andere punt communicatie met het binnenland bestaat.-

Nadat de bevolking zich in het bosch had terug-getrokken, vingen de troepen aan zich te versterken, waartoe zij kano's, prikkeldraad, Kortom alles be--zigtigden, om tegen eenen onverhoedschen aan-val gedekt te zijn.- Des avonds vielen wel eenige schoten uit het bosch, doch zonder eenig gevolg; den volgenden dag debarkeerde ik met den heer van Troijen en den fabriek en maga zijn meester Jansen met eenige tien manlieden.-

De plaats, waar de troepen zouden verblijf hou-den werd getraceerd en binnen een ongelooflijk Korten tijd verrezen twee loodsen door zeilen ge-dekt en van britsen en geweerzakken voorzien, waarin de Europeanen verblijf houden en tegen de hevige zon beschut waren.- Loffelijk heeft de heer Jansen zich hier gedragen en met onverdrossen ijver heeft hij gelve de handen aan het werk geslagen en het tot stand gebragt; Tot op dit oogenblik heeft de landings divisie nog geen enkele zieke, hetgeen ik toeschrijf, dat door het spoedig gereed-maken dezer loods, waardoor de Europeanen zoo spoedig aan den invloed der zon en aan de nachtlucht zijn onttrokken.- De overste van Troijen zal omtrent Jansen ook een gunstig rapport aan het Ministerie van Marine uitbrengen.-

De volgende dagen heeft men met uitzondering van eenige schoten uit het bosch geene vijanden meer opgemerkt.- De landlangers hielden zich bezig met het omkappen van boomen, waar-door men van uit het kamp een ruimer uitzigt kreeg en dus beter gedekt is en van dien tijd af hielden ook de enkele geweerschoten op.-

met den overste van Troijen onder het geleide van een detachement militairen heb ik verschei-dene malen het krom bezocht; wij hebben ook den weg naar Kwassie krom verkend; den af--stand tot genoemde krom kunnen wij tot dusver

met

met zekerheid niet te weten komen. —
Den 19e dezer ben ik te Elmina terug gekomen. —
Toen het bekend werd, dat ik naar Commendah zou vertrekken, verzocht zich de regeerregering bij mij met kennisgeving, dat vier kwartieren van Elmina de landings divisie zou ondersteunen. — Ik verlangde zulks niet en sloeg het aanbod van de hand, zeggende dat wij voorlands sterk genoeg waren en dat ik zoo noodig van hunne diensten zou gebruik maken — Ene dacht ik van hen ontslagen te zijn, doch ik had mij vergist, want in den middag van den 11en kwamen zij te Commendah aan. — Ik begaf mij naar den val en vroeg hen of zij het bosch in wilde trekken, om naar Kwassie krom te gaan, doch daartoe scheenen zij weinig lust te gevoelen, en hunne komst was mijns inziens meer een roaftogt dan om ons te ondersteunen. —
Zij gaven mij te kennen, dat als de Chamasche Kwassie krom van achter aan vielen, zij ook in het bosch zouden gaan. — Ik dirigeerde onverwijld eenen brief naar den kommandant van Chama met verzoek de bevolking te vragen, of zij door het bosch Kwassie krom wilde aanvallen, dat dan de Elminezen dit langs den weg van Commendah zullen doen. — Des morgens daagde eene vloot van ongeveer 100 kano's op met de Chamasche kwartieren. — Zij verklaarden mij dat de wegen naar Kwassie krom digt gegroeid waren, dat zij als rolijers en visschers den weg in het bosch niet kennen en dat hunne bosch kwartieren de Vassa's moeten observeren, die elk oogenblik gereed waren, hun aan te vallen. — Voorts vroeg ik hun of zij dan langs den weg van Commendah het bosch in wilden trekken, waartoe zij om reeds genoemde redenen zeiden, niet in staat te zijn. — Ik zond hen dan terug en den zelfden avond keerden de 600 dapperen naar Chama terug. —
Den volgenden morgen vertrokken de kwartieren weder naar Elmina onder voorwendsel, dat

zij

zij geene eten konden krijgen zoodat ik tot mijne groote blijdschap van deze hulptroepen was ontslagen.—
Hierdoor kom ik in ten opzigte der Fantijnen èn ten opzigte der Elminezen op een zuiver terrein; de laatsten zijn zeer verslagen en beschaamd wegens het onthaal, dat zen bij hunne terugkomst door de bevolking was toebereid.—
Te Commendah zijn 100 man in voeding: ik had de voorzorg gebruikt, om 60 zakken milhie, die met „de Afrikaan" waren aangevoerd, terug te houden, die mij dan uitnemend te pas kwamen, terwijl het gezouten vleesch daarbij vordt verstrekt.—
Ik heb ook eene dagelijksche gemeenschap met het Kamp te Commendah daargesteld.— De tegenwoordigheid van het stoomschip Amstel op Dixcove, om de bevolking aldaar tegen de Ashantijnen te beschermen, belet voorloopig de gecombineerde beweging der beide oorlogschepen tegen het Kom aan de Abrebie rivier, welke de kapitein Luitenant t/z. van Troijen zich heeft voorgesteld.—
De groote moeijelijkheid bij het zamenstellen eener expeditie in deze gewesten bestaat vooral in het aanwerven van dragers tot het vervoeren van geschut, munitie, ambulance, water enz. en in het geregeld voorzien van voedsel voor het dagelijks onderhoud van 125 man, dat steeds van Elmina moet worden aangevoerd.— Die bezwaren zijn echter te boven gekomen en ik neem de vrijheid U.E. den heer Le Jeune, boekhouder etc. alhier te signaleeren, die door onvermoeiden ijver dezelve heeft weten te overwinnen, zoodat een paar dagen na het formeren van het Kamp de inlandsche militairen en verkliedden door de doelmatig genomen maatregelen geregeld van voedsel voorzien zijn en de toezending aan van hier steeds voortgaat.— Ten slotte heb ik de eer U.E. bij deze aan te bieden: 1° Een afschrift van het door mij gehouden dagregister te Commendah van den 10 t/m 18 November j.l. — 2° Een afschrift van het rapport van den Kommandant der expeditie-

-naire troepen, den Luitenant t/z. 1e Klasse P. ten Bosch.-

Journal.- Afschrift van mijn journaal, gehouden te Commendah van den 10e t/m den 19e November 1869.-

Woensdag 10 November: Ik begeef mij 's avonds ten circa zes ure aan boord van Z.M. schroefstoomschip "Vice admiraal Koopmans", ten einde met dien bodem naar Commendah te vertrekken, om de aldaar nog tegen het Nederlandsch gezag in verzet zijnde bevolking tot onderwerping te brengen.- Voor mijn vertrek belastte ik in overleg met den Kommandant van Z.M. zeemagt ter Kuste van Guinea, den Luitenant t/z. 1e Klasse K. C. Bunnik met het bestuur gedurende mijne afwezigheid, daar de boekhouder etc. de heer Le Jeune mij op mijne reis zal vergezellen.- De fabriek- en magazijn meester scheept zich mede aan boord van genoemd vaartuig in, ten einde de oprigting van tenten en over het algemeen de legering der troepen aan den wal te dirigeren.- Des morgens ten zes ure verliet de landingsdivisie der hier ter reede liggende oorlogschepen, bestaande uit 95 man, benevens 75 man der vaste bezetting 20 gegageerde Afrikaansche soldaten, 5 gidsen en 55 bagagedragers Elmina en trokken langs het strand naar Ampenie, om van daar naar Commendah op te rukken.- Aan boord van Z.M.'s schroefstoomschip was in den loop van den dag, gescheept 30 zakken millie', 2 vaten zout vleesch, benevens 1000 scherpe patronen voor slaggeweren, waarmede de gegageerde Afrikanen, die de expeditie mede zullen maken, gewapend zijn.- De gescheepte millie en het zout vleesch is bestemd voor de Afrikanen, die tot de expeditie behooren en te Commendah verblijf moeten houden, daar het te voorzien is, dat in de eerste tijd daar ter plaatse geen voedsel te bekomen zal zijn en de weg over land naar Elmina of Chama nog niet geacht

kon

kon worden veilig te zeyen.— Ook worden vijf vrouwen ingescheept, bestemd om het voedsel voor de militairen gereed te maken.—

11 November.— Des nachts ten 3 ure verliet ik de reede en langzaam doorstoomende kregen wij de wachtvuren onzer troepen, die te Ampenie bivouakeerden in het gezigt.— Met het aanbreken van den dag zagen wij de troepen langs het strand voortrekken en ankerden wij ten circa 8½ ure ter reede van Commendah, waar zich een twintig tal personen aan het strand onder de kokos boomen vertoonden.— De troepen aan den wal ten gezamentlijke getale van 190 man en onder bevel van den Lieutenant t/z. 1e Klasse C. ten Bosch kwamen circa negen ure te Commendah aan, waarop de zooeven genoemde personen in het bosch verdwenen op het hooren der signalen van de onzen.— Onmiddelijk werden patrouilles uitgezonden, om het terrein te verkennen en werden bij die gelegenheid de matrozen 1e Klasse Bisloff en Schermer, benevens de marinier Brandenburg ernstig door de zich nog in het krom bevindende Commendah's verwond.— Genoemde personen werden successievelijk naar boord ter verpleging overgebragt.— Kort na de aankomst der landings divisie te Commendah rukten de Kwartieren 5, 6, 7 en 8 van Elmina naar Commamij op, alwaar zij tegen den middag aankwamen.— In het belang der goede orde werd den Eminezen voorloopig den toegang tot Commendah of het Europeesche kamp ontzegd, zoodat zij zich ten oosten van het voormalig fort Freedenburg moesten begeven.— Bij aankomst van het oorlogschip te Commendah werden nog 25 man gede barkeerd, om de landings divisie te versterken.— De Kapitein Lieutenant t/z van Troijen en den boekhouder etc. Le Jeune gaan naar den wal, alwaar de koning van Equafoe mededeelt, dat van Elmina Tijding ontvangen is, dat de Fantijnen die plaats aangevallen hebben en geeft genoemd negerhoofd te kennen, dat de Eminezen met langer hier kunnen blijven.— Des avonds ontving ik

het

het verzoek van den Koning van Equafoe, om de bevolking van Chama op te roepen, zullende zij alsdan de nog kwalijk gezinde Commendah's in het bosch vervolgen, en afbreuk doen.- Bedoeld negerhoofd laat mij weten, dat een gedeelte der Elminezen hier zal blijven en na aankomst der Chamaschen in het bosch gezamenlijk agieren. - Ik zond een schrijven naar den assistent te Chama, hem verzoekende een gedeelte der bevolking van Chama over landwaar Kwassie krom te doen opruk ken.-

12 November. - Ik begeef mij des morgens vergezeld van den boekhouder Le Jeune naar den wal en vind daar de bagagedragers als landlangers druk bezig om te helpen de tenten van de troepen op te slaan onder het opzigt van den fabriek en magazijnmeester Janssen. - Ik ontvang tijding van Chama dat een gedeelte der bevolking zal opruk ken.

13 November. - Van Z.M. schroefstoomschip Vice-admiraal Koopman worden 26 schoten met puntgranaten gedaan in de rigting van Commendah en in het Commendah bosch; na het einoligen van het vuur van gemelden bodem rukken de Elminezen onder een oorverdoovend geschreeuw en geschiet Commendah binnen en keeren na het veilige dat er nog was geplunderd en in brand gestoken te hebben naar hun Kampement terug.- Des middags ten een ure arriveeren drie kwartieren per kano van Chama, die zich bij de Elminezen legeren.- Volgens gerucht werden twee vrouwen en een man te Ampenie door de Commendah's gevangen genomen, doch daar dit bericht radere bevestiging verdient zal er op tijding van Elmina gewacht worden.

14 November. - Ik begeef mij 's morgens circa half zeven ure naar den wal, vergezeld van den overste van Troijen, Le Jeune en Verboom. - Van den val gekomen heb ik eene zamenkomst met de grooten van Chama, die door mij uitgenoodigd werden, om met hun volk in vereeniging met de Elminezen naar Kwassie krom op te rukken.- De doelde hoofden verklaren, dat de door den medege-

braafte menschen strandbewoners van Chama zijn en de boschnegers niet kennen, dat Chama door de Wassaschen bedreigd wordt en daarom het boschvolk van Chama niet is kunnen opkomen, dat dit ook de reden is, waarom zij niet direct van Chama door het bosch naar Kwassie krom getrokken zijn; dat te Chama echter bosch volk van Equafoe en Ampenie is en als ik booten wil zenden, zij dan misschien zullen medegaan als genoemd volk hier is.—
Na eenige oogenblikken met de kwartierhoofden gerede twist te hebben, verklaren de Chamaschen, dat zij niet in het bosch kunnen vechten.— Ik geef hen te kennen, dat de tegenwoordigheid der Chamaschen na die verklaring overbodig is, en zij naar Chama kunnen terugkeeren, om hun krom tegen een aanval der Wassaschen te verdedigen.—
Het verzoek der Chamaschen, om onderhoud te mogen ontvangen, wordt door mij van de hand gewezen onder te kennengeving, dat zij alleen aanspraak op onderhoud hebben, als zij werkelijk diensten hebben bewezen.— De Koning van Equafoe, benevens de kwartierhoofden van Elmina verzoeken mij de bevolking van Equafoe en Ampenie, die zich te Chama bevindt, met booten naar hier te doen overvaeren, zullende zij alsdan het bosch in trekken, om Kwassie krom aan te vallen.—
Daar van hier geene booten gemist kunnen worden, spreek ik met Donto van Chama af, om de noodige kano's te verkrijgen, ten einde het boschvolk van Equafoe en Ampenie naar hier over te brengen.—
Donto belooft genoemde personen in 30 kano's tegen morgen naar hier te doen brengen.—
De Elminesche grooten vragen ook onderhoud van hunne kwartieren, daar zij echter het getal strijdbare manschappen niet kunnen opgeven en er door de Elminezen niets verricht is, waarvoor zij aanspraak kunnen maken op belooning wordt het verzoek door mij niet ingewilligd.—
Ik geef de Elmineesche grooten der kwartieren 5, 6, 7 en 8, die thans hier zijn, te kennen, dat morgen

de

de bevolking van Equafoe en Ampenie hier vervacht worden, ik over morgen aan den wal zal komen, om te vernemen, wat hun plan is en of zij genegen zijn alsdan het bosch in te rukken, dat ik van hunne handelingen het uitreiken van onderhoud afhankelijk maak. — De Elminezen zeggen, dat zij naar het bosch zullen gaan als het volk van Equafoe en Ampenie van Chama hier aangekomen zal zijn. — Ik begeef mij daarna naar Commendah, alwaar de landtangers onder eene behoorlijke bedekking het kreupelhout en de kokosboomen wegkappen, die tot schuilplaats van den vijand kunnen dienen en van waar zij onze manschappen kunnen bestoken. —

De thans in dienst genomen landtangers ten getale van 60 man, die als bagagedragers hier kwamen, worden aangezegd dat zij dagelijks eene betaling van f. 0.40 zullen genieten, voor den tijd zij in dienst zijn, met dien verstaande, dat zij voor hun eigen onderhoud zullen zorgen. — Des middags wordt eene som van f. 42.70 aan den Luitenant Joost afgezonden, om de landtangers uit te betalen. — Een gedeelte der Chamaschen, die gisteren hier kwamen, vertrekt des middags per kano naar Chama terug. — In den morgen kwamen nog 5 vrouwen van Elmina hier aan, om te assisteren bij het bereiden van het voedsel voor de Afrikaansche soldaten. —

15 November. — Ik ontvang in den morgen tijding van Elmina, houdende mededeeling, dat de Kommen Kemang boh en Amenfie in Apento de Nederlandsche vlag gevraagd hebben. —

De ambtenaar ter beschikking te Saccondee vraagt om op te rukken, hetgeen door mij geweigerd wordt.

Van Elmina ontving ik geen nieuws. — De spreker van den Koning van Commendah, die met ons mede gekomen was, komt ten 10 ure 's morgens aan boord en berigt, dat de Elminezen heden morgen naar Elmina terug gekeerd zijn en slechts een paar grooten met den Koning van Equafoe hier bleven. —

Die

Die spreker verzoekt mij ook de Commendahs, die zich bij de Abrebie ophouden en des nachts vischen, te verjagen met het geschut van de „Koopman".— Hij deelt mij verder mede, dat de Koning van Commendah een brief wil zenden, om de nog oproerige bevolking tot onderwerping aan te manen.— Ik laat den Koning van Commendah weten, dat zijn boodschapper eens naar de weerspannige hoofden der Commendah's, die zich te Kwassie krom bevinden, met zijn brief kon vertrekken, en dat de aanval op de Abrebie door mij intusschen in overweging genomen zal worden.— De Luitenant 1/z. 1e Klasse P. ten Bosch, Kommandant der landingsdivisie, beklaagt zich, dat de landlangers niet willen werken, en een gedeelte reeds weggeloopen is naar Elmina.—

De boekhouder etc. de heer Le Jeune gaat naar den val en keert een paar uur later terug, mij rapporteerende, dat alle bezwaren opgeheven zijn en nu het onderhoud aan bedoelde landlangers dagelijks zal uitbetaald worden, waarvoor zij het benoodigde voedsel van elders kunnen laten ontbieden.—

Twee Afrikaansche militairen worden aan boord in arrest gebragt wegens onbehoorlijk gedrag.—

16 November.— Ik begeef mij 's morgens ten half zeven ure vergezeld vanden overste van Troijen en den boekhouder Le Jeune naar den val.—

Onder bedekking van een detachement matrozen en mariniers, begeven wij ons in Commendah, doorkruisen het geheele krom, dat verwoest en verlaten is, en gaan een einde weegs het bosch in op den weg naar Kwassie krom, en komen ten circa half tien ure aan boord terug.— De postboot van Elmina brengt o.a. een vat zout vleesch mede voor de te Commendah gekampeerde Afrikaansche militairen.— Gisteren kwamen nog vijf vrouwen per boot van Elmina, om het eten der Afrikaansche soldaten te bereiden, zoodat het getal dier vrouwen op 15 gebragt is.—

17 November.— Ik zond een rhijnen af naar den ambtenaar te Saccondee met opdragt, om

zes

zes duizend stuiken milie ten behoeve der te com-
-manij gedetacheerde militairen aan te koopen.-
18 November.- Ik vertrek naar Elmina des
morgens ten elf ure en arriveer aldaar des mid-
-dagsten een ure, alwaar ik alles rustig vind.-

---

4 November - 2 December 1869.- Com. Col. Gouv.-Nagtglas
Nº 73.- Kabinet. to Minister of Colonies.

.... Ontvang op 19 November een verzoekschrift van de hoofden van Dixcove om bescherming tegen de Ashantijnen, die het voornemen hebben, Dixcove te vernoesten en alle inwoners te vermoorden.- Te Accoda hadden zij een paar Fantijnen den kop afgesneden.- Zendt den heer Le Jeune de eenigste ambtenaar, waarover ik kan beschikken, onverwijld derwaarts met Zijner Majesteits oor-
-logschip "Amstel".- Ik vernem, dat de Ashan-
-tijnen op aanstoken van de Hollandsche onder-
-danen ieder Fantijn zullen vermoorden.-
Ik heb den heer Le Jeune de noodige orders dien-
-aangaande gegeven, om den Ashantijnschen ge-
-zant Atjempon te kennen te geven, dat ik niet
zal dulden, dat de personen, die onder de be-
-scherming der Nederlandsche vlag, van welke
zijde ook eenig leed geschiedde.-
Den 22en Kwamen de Ashantijnen te Dixcove aan
en bragten zij on middelijk een bezoek ni ket jort.-
Onderhouden over het vermoorden van twee Fan-
-tijnen te Accoda verschoonde de groot vaandrig
Atjempon zijne ware gevoelens daad met mede-
-te deelen, dat eenige dagen vroeger een Ashantijn
door de Fantijnen ontmand was.-
De bevolking van Dixcove gedroeg zich jegens de
Ashantijnen zeer voorkomend, telkens als deze van
Bossua, waar zij zich op hielden te Dixcove kwa-
-men.- De Ashantijnen opgezet door de bevol-
-king van Bossua toonden zich in den beginne
minder vriendschappelijk gezind jegens de be-
-volking van Dixcove, doch de tegenwoordigheid
van het oorlogschip en de houding van den heer

Le

Le Jeune deden hen spoedig afzien van eenige poging om te dier plaatse geweld te plegen.—
Den 26ⁿ dezer verliet Atjempon Jouw met gevolg Boutrij, om zijne reis voort te zetten naar Elmina.—
Den 27ⁿ kwam de heer Le Jeune van Dixcove terug.— De bevolking was zeer dankbaar voor de aan haar verleende bescherming.— De heer Le Jeune heeft den grootvaandrig opgemerkt, dat hij de Hollandsche vlag moest eerbiedigen en geene inboorlingen, die onder bescherming der Nederlandsche Regering stonden, mogt benaderijken.— De grootvaandrig heeft dat beloofd en ik vertrouw dan ook, dat hij geene executie voor eigen rekening zal houden, want ik zou hem daarvoor tot verantwoording roepen.—

---

20 December 1869.— Com. Col Govr Nagtglas to Minister of Colonies.—
Nº 77.— Kabinet.

Ik heb de eer U. E. kennis te geven dat ik mij op den 8ⁿ December j.l. des avonds aan boord van Z.M. schroefstoomschip „Vice admiraal Koopman" heb begeven en met genoemd vaartuig den volgenden morgen om 4 ure naar de Abrobie rivier ben opgestoomd.—
Middelerwijl rukte de landingsdivisie sterk 127 man langs een moejelijken weg over de Zoldhill naar de rivier op en naauwelijks aangekomen werden er eenige schoten met de voorvacht gewisseld, waardoor de aanvallers spoedig werden verdreven.— Eenige granaatworpen werden in het bosch gedaan, waarna de 1ᵉ sectie van Z.M. stoomschip de Amstel, gekommandeerd door den Luitenant t/z. 2ᵉ klasse Jᵒ. Zeegers Veeckens met twee secties Afrikanen het bosch inrukten, waarin men veldra een sterk geweervuur vernam, dat de nabijheid van den vijand verraadde.— Weinig tijds daarna stegen de vlammen op uit het dorp, dat spoedig vernield was.— Men had een twintigtal gesneuvelden in het krom gevonden; neemt men nu aan, dat de bevolking een totaal heeft medegenomen, en dit gevoegd bij het aantal ge-

gekwetsten, dan mag men zeggen, dat den vijand een groote slag is toegebragt.—
Van onze zijde zijn een matroos en zes Afrikaansche militairen gewond, waarvan twee met buiten gevaar zijn.— Alvorens het Krom te bereiken hebben de matrozen en militairen nog een diep moeras moeten doorwaden en zijn zij daarna het dorp met de Stormpas ingetrokken.—

Ten slotte wordt U. E. hierbij overgelegd een afschrift van het rapport van den Luitenant ter zee 1e Klasse P. ten Bosch, die de togt naar de Arobiekivier en het Krom Anoema Atjouw kommandeerde, terwijl het mij aangenaam is U. E. te kunnen mede deelen, dat de gekwetsten herstellende zijn en zonder bijkomende omstandigheden allen wel behouden zullen waren.—

80/30
9:00

Supplement

W103 C

Confidential

Confidential Papers

Inventd = 727

1869

Dixcove

Reports from Captn Clleijer

Confidential Papers

Inventaris 727.

1869

Dixcove

Reports from Capt.n Meijer

21 June 1869.-

N.o 1.-

capt.n Meijer to gouv.r.-

Dixcove

Na mijne aankomst den 18.en heb ik het bestuur voorloopig van Alvarez overgenomen, maar aangezien hij door de verspreiding der vegen zijne standplaats niet kan rejoigneren en hij dus met medeweten en voorkennis van H.H.Ed. mog hier vertoefd, zoo heb ik hem de civiele zaken onder mijn toezicht overgelaten.- Voorts dient nog ter mededeling, dat mijn rapport een aanvang neemt des middags om half twee na het verlaten van den Admiraal vande reede van Dixcove.-

Om 3 uren verscheenen er een twintig tal gewapende negers in het fort, die van Bossuwa kwamen en mij verzochten een strooptogt te mogen houden in het Krom en voorts de stukken geschut van Mensa Boema mede te nemen naar Bossuwa.-

Ik verzekerde hen, dat er drie stukken geschut door mij onbruikbaar waren gemaakt en verbood hen verder ten strengste ook slechts het geringste mede te nemen, zeggende: dat Dixcove mijn eigendom nu was, mijn de Hollandsche vlag er waaide, en dat ik hen met als Bossuwas, maar als Fantijnen zoude beschouwen en dus met geweld daarin zoude te keer gaan, bij aldien zij strooptten en stalen.-

Zij verklaarden terstond mij stipt te gehoorzamen en keerden dan ook onverrijld en zonder in het Krom te gaan naar Bossuwa terug.-

Om 4½ uur kwamen er twee hoofdklappers van Bossuwa mij vragende, hoe H.H.Edgestr. beslist had in de uitgifte van kruid en lood.- Ik deelde hen mede, dat zij voor hunne eerste behoefte vier vaten kruid en 3 kistjes kogels konden krijgen.- Terwijl ik bezig was hen dit te verklaren, kwam de Dixcover Cudjo Amahu, zooals H.H.Ed. weet, gisteren door mij aan de Dixcovers afgezonden, terug met drie brieven

zen

een van de koningen, één van den dominé Laing en een van Menze Koema.—

Inhoud vanden brief der koningen:

To the officer Commandant Dixcove Bush 19 June 69.

Dear Sir, We, the kings of Dixcove have both received letters each from you per Cudjo Ansah requesting our presence.— But we replij that having not heard or received anij answer to the letter written before to the governor of Elmina, we are to entreat your honour to forward us anij answers to our letters before we shall learn todo what maij be necessarij.— We remain yours verij respectfullij (signed) Elmah Detree and Ogiman.—

P.S. Excuse us for the delaij of answering your letters as we are not in one place.—

Antwoord aan de koningen en Chefs en Menze Koema, wiens brief onder dit antwoord volgt.—

To the kings and Chiefs of Dixcove,

I received your letter with that man called Cudjo Ansah.— I give you here the letter what is the answer of the letter you sended to His Excellencij the governor.— As a proof that the Dutch government still like to see onlij a palabber between Dixcove and Ahanta is this.— I writen you before six o'clock give me an answer or I believe ijou like the war.— You did'nt.— This morning bush-people all coming in the town.— The soldiers who are on the guard did'nt no hostilities not withstanding thej advanced that bush people and robbed the castle, what run in the town.— I expect as immediately as possible your answer.— I have prevented the king of Bossuwa to stop all hostilities and stop in his own countrij.— I am kings and chiefs

L. Meijer

Brief van Menze Koema

To the officer of the Amstel } Dit is een vergissing van hen.

Honoured Sir, Having received a letter per one Cudjoe Ansah, concerning your desire of mij presence for the settlement of those present affairs.— I humblij replij to saij that previous to the destruction of our

town

toron I write a letter to the governor of Elmina with respect to the conduct of our present commandant, who did not wait to let me have my answer received from the governor.- At present I do not know what to answer until I should have received my letters reply from the said governor.- You will at the same time excuse me for delaij ing the replij of your letter, because that all the dispersed people of Dixcove are in different villages verij hardlij to be gathered together in one place to the hearing and answering your letter.- I beg to concluse with best wishes to you.- I remain Dear Sir
your humblest (signed) Q Mensah.-

Hr het Mensah koema hetzelfde antwoord als aan de koningen gegeven.- De brief van den dominé Laing was van den volgenden inhoud: Sir, I am a Wesleijan minister connected with the Wesleijan Societij in London, stationed in Dixcove.- And when the toron of Dixcove was being bombarded on last mondaij, the 14th inst. and found that I could not get protection from Mr Alvarez the commandant of Dixcove, I was obliged to run awaij to the bush for mij life.- In consequence here of I have lost all mij propertij and am wandering in the bush like a fugitive.- Having heard you are at Dixcove I address this letter to you to claim that protection from you as the representative of the Dutch government which as a minister I am entitled to. As a minister I have nothing to do with the palaver and ought to be protected and hope you will not fail to grant me that protection I claim.- As soon as I hear from you, willing to give me protection I will coming in to see you with a little delaij as possible.- Mr Sam the agent of Messrs Swanzij's factorij is also here with me in the same condition and being unable to write wishes me to ask to same protection for him.- I have the honour to be Sir (signed) J Laing

Mijn

Mijn antwoord aan den Heer Laing was:

Dear Sir, Answering your letter from the 19th I assure you upon my word that you can return without fear and that I will give you all protection, which is due to the Dutch government to the Dutch subjects. - I am Honoured Sir Meijer

Nadat ik in tegenwoordigheid der Boodschappers van Bossuwa deze brieven had beantwoord, deelde ik hen op verzoek van den Boodschapper van de chefs van Dixcove mede, dat de Dixcovers hen haden om op te houden met alle vijandelijkheden, opdat zij mij naar hunne stad konden wederkeeren. - Nadat ik hen dit verzoek had overgebragt, gaf ik hen de boodschap voor den makelaar mede, dat hij zijn Kruid ontvangen kon, maar dat ik hem ten strengste alle vijandelijkheden verbood, en bijvoegende, dat elke daad van geweld ten strengste door mij zoude worden vervolgd.-

Zij beloofden mij getrouwelijk deze boodschap over te brengen. - Tegen zes uur kwamen een vijftiental gewapenden van Bossuwa aan, die ik het door U Hedg. beloofde Kruid en 3 kistjes lood afstond. - Tot verdere beveiliging van het fort en voorkoming van ongeregeldheden heb ik mij zoo verre het fort in staat van beleg verklaard, dat niemand dit zonder mijne toestemming mogt verlaten. - Ik heb de wacht aan de landingsplaats doen inrukken en de dienst der troep geregeld en eene wacht uitgetrokken, welke des daags drie en des nachts vier posten geeft. - De dienst voor de manschappen bestaat verder in elken morgen inspectie en oefening in de verdediging van een fort, water en vivres uitgeven, rapport, wachtparade, theorie, middag en avondappel. -

Zondag 20 Juny. - Des morgens alles rustig. - Enkele negers vertoonden zich in het krom. - Tegen half elf waarschuwde mij de sergeant der wacht, dat eenige menschen met een witte vlag het fort naderden. - Ik zond eene patrouille uit, om hen in ontvangst te nemen. - Het was de zen-

- deling

-deling Laing, die zich onder mijne bescherming stelde en mij drie brieven ter hand stelde waar-onder twee aan H.H.E.Gestr. Die aan mij geadresseerd was van den volgenden inhoud:

Honoured Sir, I received yesterday your letter conferred the case and my reply to say that I have sent a letter to the governor of Elmina in reply to the one I received. - I enclosed you a letter addressed to the governor of Elmina which I trust will safely reached to his hand.

(signed) G. Ellensah

Tegen de middag kwamen drie boodschappers van Bossuwa, om een vat kruid en een kist kogels meer, die echter door mij geweigerd werden, om reden zij kruid genoeg hadden voor eene eerste zelfsverdediging, terwijl ik hen aanzegde nogmaals den makelaar te gelasten alle vijandelijkheden te staken. - Tegen de middag verklaarde mij de heer Laing, om welke reden hij de bescherming van den heer Alvarez niet had aangenomen. - In de eerste plaats had hij gehoord, dat de sergeant Kwaeter een der met schepo geladen stukken op het huis van den dominé had gericht. Toen hij dit aanden heer Alvarez mededeelde, verklaarde deze dat dit een negerpraatje was, dat dit onmogelijk van dien onderofficier was enz. - De heer Laing kreeg toen mistrouwen in den heer Alvarez, dat hij hem niet geloofde. - Ik heb deze zaak onderzocht de sergeant zweert mij, dat dit een leugen was vanden schoolmeester, die zulks aan Laing gezegd had. - Tweede reden dat Alvarez de Elminezen in Fixcove wonende had laten aanzeggen, als ik een las schot doe, komt gij in het fort, dan zal ik U beschermen. - Toen hij, Laing, den heer Alvarez vraag waarom hij hem niet had gewaarschuwd, verklaarde Alvarez, dat dit zein was voor de Elminezen, om in het fort te komen, om hem behulpzaam te zijn in het brengen van kruid van ellenze Koema in het fort. -

De

De heer Laing zag daarom reden van vertrouwen in deze handeling.- Derde reden:- Dat de heer Alvarez 's maandags een schot scherp had laten doen, dat het huis brof van Sam, dus dat hij de stad bombardeerde.- De heer Alvarez zegt, dat hij dit schot had laten doen op de slaven van Menze Koema, die de Hollandsche vlag hadden neergehaald en vertrapt en de Engelsche gehesschen, en dat het stuk misschien slecht gericht was.- / Vierde reden toen de heer Laing hoorde, dat de bevolking van Bossuwa, Dixcove vilde aanvallen, verzocht hij Alvarez hen dit te verbieden en te beletten, waarop deze antwoorde, dat hem zulks onmogelijk was, daar hij geen magt had, om hen dit te beletten.- Waarop de heer Laing oordeelde, dat vanneer Alvarez zijne Hollandsche negers niet ondergezag had, hoe zoude hij hem dan beschermen.- En eindelijk een dag of acht vroeger was er door de Bossuwas een slaaf van Menze Koema gegrepen.- Toen de heer Alvarez dit 's avonds was medegedeeld, bood de heer Lovering, een Engelsche kapitein, hem aan mede te gaan naar Bossuwa, om dien man te bevrijden; waarop Alvarez antwoordde: doe dit niet, want bemerken zij, dat gij Engelschman zijt, dan kan ik U alleen niet meer beschermen.- En nu vraagde heer Laing weder, om deze reden, hoe zal hij mij beschermen, vanneer hij één blanke niet beschermen kan.- Ik heb mij in geene beschouwingen pour ou contre begeven, ik geef U slechts de bedenkingen, zoodals mij die door den heer Laing zijn opgegeven.- Tegen vijf uur kwam eneen andere boodschapper van de Koimgen en chefs, waarin zij mij meldden, dat zij mijn brief van dlrs. Sam ontvangen hadden en mij bedankten voor mijne raadgevingen, terwijl zij mij verzekerden mij als Uw gevolmagtigde te zullen beschouwen en te gehoorzamen, maar dat zij U verzocht hadden herwaarts te komen, om de zaken te regelen, terwijl zij een copij van dien brief aan mij hadden gezonden.- (Ik heb die niet ontvangen).-

Zij.

Zij verzochten mij te wachten dat U kwam of tot U antwoord zondt.- Terwijl zij mij verzekerden rustig te gaan blijven.- Voorts verzekerden zij mij, dat het volk, dat voortdurend in het krom kwam, met geene vijandelijke oogmerken kwam.- Ik antwoordde hen de ontvangst hunner brieven en verzekerde hen nogmaals van onze welwillendheid.- Verbaasd over de meer dan spoedige toenadering vroeg ik langs omwegen aan den heer Laing naar hunnen tegenwoordigen toestand en vernam, dat zij overal verstrooid rondzwerven in kleine krommen en eene menigte geworden hebben.- Ik zend U hiernevens de beide brieven van de Chefs en het rapport van den heer Alvarez.

Ik hoop U een volgende maal, voor zoo verre ik zulks kan doen, eene beschouwing te geven der handelingen van den heer Alvarez.- Door het zenden dezer twee brieven verandert alzoo ook dit rapport in een tweedaagsch in plaats van vijfdaags zoo als ik primitief U meldde.- Morgen ochtend hen ik van voornemen eenen persoon naar Bonnwa te zenden, om met kracht van betoog en desnoods door bedreiging den matelaar van alle vijandelijkheden af te houden.-

---

22 June 1869.-

Vertrouwelijk.-

Het is mij aangenaam U mijne tevredenheid te kunnen betuigen over de door U genomen maatregelen.- Houd voor al de Bonnwa's tegen, dat zij geene vijandelijkheden plegen als alleen tot zelfverdediging en houd de verstandhouding, die op dit oogenblik tusschen U en de negerhoofden van Dixcove bestaat levendig.- Doe hen weten, dat ik gaarne wil medewerken tot den vrede, maar dat ik mij niet kan voorstellen, dat zij mij, die ongevaapend met dat doel tot hen kwam, hebben willen dood schieten, dat die handeling door al de inlanders, die mij sedert jaren hier ter kuste kennen zeer euvel is opgenomen, dat het mij zeer goed bekend is, dat de Wanas die

Goor to capt Meijer.-

St George d'Elmina 22 juni 1869.-

thans

thans in Saccondee en Taccorary invallen, doen gemeene zaak met hen maken; dat ik hen verzoek in N als mijn vertegenwoordiger onbepaald vertrouwen te stellen en met N te overleggen, op welke wijze de zaak het best kan geregeld worden.— Door de vele bezigheden ben ik verhinderd voor den 28ten of 29ten te Dixcove te komen.— Neem N van den heer Alvarez eene verklaring af op zijn ambtseed, betreffende de geheele toedragt der zaak omtrent de factorij van Sam en maak er procesverbaal van op in duplo als mede van de verklaringen der getuigen, die door hem worden geciteerd op de voor hen gebruijkelijken Eed.—

De kolonel Comisaris etc. N.

Er loopt een gerucht dat de bevolking van Princes naar Amantsen (Wassa) will gaan, om te vechten.— Kunt Gij dat tegenhouden n.l. als het waar is, dan zorg dit niet geschiede.— N.—

---

24 June 1869.— capt^n Meijer to gov^r

N° 2.— Dixcove

Maandag 21.— Na afloop der dienst voor de troepen, die ik dagelijks in de verdediging van eene sterkte oefen, kwam mij de sergeant der vacht de nadering van eenige lieden rapporteren.— De uitgezondene patrouille keerde terug met den heer Sam, die een of twee slaven bij zich had, en zich refererende aan mijne belofte, om protectie kwam vragen, welke ik hem terstond toestond, tevens hem de vrijheid gevende zijne vrouw en kind tot zich te laten komen.— Tevens zend mij door den heer Sam drie brieven der negerregering en Mensa Koema overhandigt, waarvan een de beide copijen bevatte door hen aan N gezonden.— De tweede brief was van den Koning Ghema Datué, die mij meldde, dat vier mannen en elf vrouwen en kinderen, waaronder zijne eigene vrouw en dochter, die allen in het Akrakroom woonden, overvallen en gevangen genomen waren door Akrooah Barkoe.— Hij schrijft mij verder, dat hij zonder bloedvergieten

deze

dege menschen niet terug kan krijgen en vijlhij mij zijn woord had gegeven niet te zullen weeken, hij zich daarom tot mij wendt, om hem in vrijheid te doen stellen.- Ik heb hem terug geschreven, dat ik terstond iemand af zou zenden, om hemme in vrijheidstelling te bewerken, dat ik hem echter voorhield, dat mij zulks moijelijk, zoomiet onmogelijk misschien zoude vallen, uithoofde der verbittering nog van beide kanten bestaande, doch dat ik al mijne krachten zoude in het werk stellen ten te beurijden.- De derde brief was van ellenza, die mij om eenig papier en inkt verzocht, welk verzoek ik hem door toezending van eenig papier en inkt toestond.- Ik heb terstond een boodschapper naar den groot makelaar gezonden, om hem tot de in vrijheidstelling der gevangenen te bewegen.- Hij liet mij antwoorden, dat zij niet door de Bosnva's waren gepakt, maar dat hij terstond onderzoek zoude laten doen.-

Dingsdag 22.- Dezen morgen vertoonden zich even als gisteren vele menschen in het krom, waaronder vele vrouwen, die zelfs langs het fort gingen.- Om hen vertrouwen in te boezemen gingen de heer Peijpers en ik eens naar beneden, schoon de revolver onder den jas verborgen en na order aan eenige soldaten gegeven te hebben, terstond ter ondersteuning te volgen, bij aldien er eenige vijandelijkheid plaats had.-
In den beginne liepen zij ons eerst schuw voorbij of slaegen ter zijde af, doch na eenige eens aangesproken te hebben, verdwenen dit al spoedig, zoodat zij zelfs, hoewel nog altijd zwaar gewapend, ons in de verte voorbijgaande zeer onderdanig en beleefd groetten.- Wij gingen echter niet verder dan de landingplaats, om alle voorzichtigheids wille.- Ik had verder dien dag een gesprek met den makelaar van Bosnwa, die mij mededeelde, dat de gegrepen mannen het hoofd waren afgesneden.- Voor mijn dringende uit-

uitnoodiging de vrouwen en kinderen uit te leveren, scheen hij geene oren te hebben, daar hij telkens listig het gesprek op een ander onderwerp wist te brengen.— Uit zijne geheele houding begreep ik genoeg, dat hij mij niet onbepaald wilde weigeren, maar hij scheen mij toe aanden drang zijner hoofden te zijn onderworpen.— Hij diende mij nog eene klagt in tegen Tom koffie, die met zijne slaven slechts 15 minuten van hem woont en herhaald de Engelsche vlag vertoond, terwijl hij mij tevens mededeelde, dat hij Tom maandag den 14en eene vrouw van hem had gepakt en deze het hoofd had afgesneden.— Hij verklaarde over deze daad, die zooals hij zeide hij nooit in de wereld had gehoord en een groote gruweldaad was, geer verbiterd te zijn en verzocht mijne toestemming Tom aan te vallen en te vernielgen.— Ik verbood hem dit ten strengste, terwijl ik hem beloofde alles aan N mede te deelen.— Hij beloofde mij mijne last te zullen opvolgen, ook wat betreft de Dixcovers, hetgeen ik hem nogmaals had op het hart gedrukt.—

Woensdag 23 Junij.— Even als maandag en gisteren vertoonden zich weder menschen in het krom, doch niet in grooten getale.— Hunne onderdanige vriendelijkheid was dezelfde.— Ik vergat N bij mijn gesprek met den makelaar op gisteren nog twee punten te vermelden, welke ik niet in het journaal had opgeteekend, om hun gewigt aande eene en hunne onzekerheid aan de andere zijde.— De makelaar deelde mij n.l. mede, dat zijn volk overal verspreid nog steeds op zijne hoede was, dat zij den Dixcovers al eenige malen belet hadden boodschappers naar Wasa te zenden.— N begrijpt, dat dit bericht van zulk eene partijdige zijde komende, niet als een fact door mij terstond is aangenomen.— Voorts door mij ondervraagt hoe het gevecht tusschen Bossuwa en Dixcove was begonnen, antwoordde hij:

hij: toen de heer Alvarez op Boutrij was, om kruid uit te geven, waarschuwde hij mij, dat hij een brief van N.H.Edg. had ontvangen, waarbij hem gelast werd, het kruid in Dixcove in te nemen, dat hij vreesde daarover palabber te zullen krijgen en hem dus uitnoodigde hem te ondersteunen, hij alsdien hij zijne hulp noodig had.- Dat hij, Alvarez, hem verder zeide, dat een kanonschot het sein zoude zijn ter hulp op te dagen.- Dat hij 's zaterdags dit schot gehoord had, hetgeen hevige verbittering onder de bevolking had verwekt, welke nog vermeerderd werd toen de Dixcovers den volgenden dag driehonner hadden gevat, die slechts met moeite door tusschenkomst van de heeren Alvarez en Sam waren gered.- Dat daarop zijn volk den volgenden dag de rivier overging, om de Dixcovers, die daar lagen te verkennen, dat op deze verkenning geschoten werd, waardoor het gevecht ontstond.- De heer Alvarez door mij ondervraagt, verklaart, dat het eerste gedeelte van zijn gesprek met den Gr. makelaar waar was, doch het geven van een sein een leugen is.- Hij verklaart gezegd te hebben: als ik Nw. hulp noodig heb zal ik U roepen, terwijl hij verder zegt, dat des 's zondags avonds voor het gevecht nog door hem eene waarschuwing was gezonden aan Boumwa, om zich te onthouden van vijandelijkheden.- Nog kwam heden een brief van den heer Mac Intire van Oldjia, dat de makelaar aldaar hem belette, zijne lading in te nemen.- Ik heb terstond een soldaat derwaarts gezonden met last aan den makelaar de handel van den heer Mac Intire niet te beletten op poene van straf.- Des avonds om acht uur kwam de soldaat Graves met de brieven van Elmina.- Des avonds om elf uur zijn de heeren Sam en Laing met het schip de Dromo, toebehorende aan Tunnel, naar Axim vertrokken.-

Donderdag 24.- Heden morgen om 9 uur

heb

-heb ik een soldaat met de brieven naar de Fix-
-covers gezonden.- Ik heb nu een soldaat geno-
-men, omdat de weg vrij moet zijn.-
Behalve Uwe brieven heb ik hen er een geschreven
van den volgenden inhoud: Gisteravond ont-
-ving ik brieven van Z.E. den gouverneur.- Hij
zendt U deze twee brieven, waarvan een voor de
Koningen en een voor R. Mensa.- Als bijvoegsel
bij deze brieven schrijft ik U het volgende.-
De gouverneur wenscht U in alles wat mogelijk
is te ondersteunen, om deze palabber zoo spoedig
mogelijk uit den weg te ruimen.-
Daar tevens moet ik U zijn groot ongenoegen
kenbaar maken, uit hoofde der vijandelijk-
-heden door Uw volk gepleegd, toen hij met
zijne soldaten en officieren ongewapend aan
den wal ging.- Ik schreef U reeds in
mijn eersten brief met eenige woorden, wat het
was, maar ik wil U nu dit meer gedetailleerd
schrijven.- Al de soldaten waren reeds aan
den wal gegaan en waren aan het strand opge-
-steld, om den gouverneur te ontvangen.- Één-
mand van hen had kruid en lood bij zich.-
Vervolgens ging de gouverneur van den wal met
drie zijner officieren en op geringen afstand
van het strand gekomen, viel het Fixcoof volk
uit het bosch, schietende op de soldaten, die ver-
-pligt waren naar het kasteel te gaan, eenige ge-
-wond medevoerende.- Alleen door de snel-
-heid van zijne rinadoors ontkwam de gouverneur
deze verraderlijke aanval.- Deze handelwijze
heeft een grooten indruk op al de Hollandsche
negers gemaakt, die reeds lang den gouverneur
kennen en heeft hen zeer verbitterd.- Ook weet
de gouverneur zeer goed, dat de Wassa's invallen
in Saccondee en Taccorary doen, en daar men-
-schen steelen en dooden.- Zij vertellen hem,
dat gij kennis draagt van deze zaken.- Ook
heeft men mij verteld, dat gij boodschappers naar
Wassa hebt willen zenden, maar dat het Alan-

In antwoord op het door W onderstreepte

-ta volk zulks belet heeft.- Ik hoop dat het niet waar is, even zoo loopt het de gouverneur, hij kan niet gelooven, dat gij zoo zoudt doen, vanneer gij te gelijker tijd zijne bescherming vraagt voor het eindigen der palabber.- Ook schrijft mij de gouverneur, waarom gij met mij spreekt voor hij komt.- Hij schrijft mij, zegden dat gij mij geheel vertegenwoordig en zij onbepaald vertrouwen in U kunnen stellen.- Ik zond eergisteren een boodschapper aanden koning van Bonuwa, om hem naar de gevangenen te vragen toebehoorende aan koning Hema Datue.- Hij antwoordde mij dat hij ze allen terug zou geven, die nog in leven waren.- Gisteren heb ik hem zelf gesproken en hij vertelde mij, dat de mannen gedood waren, maar de vrouwen en kinderen in goeden welstand en hij deze zoo spoedig als mogelijk zoude terug zenden.- Voorts bericht ik U Hg. nog, dat het proces verbaal van Alvarez zoo spoedig mogelijk zal opgezonden worden.- Het was mij nu nog niet mogelijk, omdat een der getuigen van Hama moet komen.-

---

30 June 1869.- Capt. Clerjen to gov.-

N° 3.-

Vrijdag 25.- Ingevolge de laatste mededeeling van U.H.-Ld Gestr. met betrekking tot Princesbrom, schreef ik terstond aan den belasting beambte Clerjzang te Bonua, om inlichtingen omtrent deze zaak.- Hij schreef mij terug, dat er te Bonua niets van bekend was.- Des middags begaf ik mij in persoon naar Bonua en ondervroeg den makelaar omtrent deze zaak.- Hij verklaarde er niets van te weten, en zeide: bovendien kan ik het niet gelooven.- Princes ligt aan de andere zijde van kaap Principe en Amantin ligt achter Hama, dus die afstand is te groot.- Hij vraagt opnieuw klagten tegen Tom Koffie in.- Eene uitnoodiging om in persoon mij van het vaaijen der Engelsche vlag te overtuigen, moest ik van de

land

hand wijzen, daar dit onderzoek uithoofde der onveiligheid slechts met een paar kwartieren kon geschieden en dus naar alle zekerheid er eene vechtpartij uit deze verkenning moest voortvloeijen. — Des middags ontving ik een brief van de negerregering van Bircoe van den volgenden inhoud: Wij berigten U de ontvangst van de brieven van den 24, waarbij wij zijne Excellentie de gouverneur en U danken voor de bescherming van ons leven en eigendom. — Met betrekking tot de stand van zaken, verwerpen wij het geheel als eene valsche beschuldiging. — De tegenwoordige kommandant Alvarez had een plan ontworpen, om ongeluk over onze stad te brengen van den 12en zaturdag, en schietende met kanonnen uit het fort, om de troepen van Bossua te roepen. — Dezelfde kanonnen schoten met kogels, om onze stad te vernielen, wij zonden bedaard Mr. Sam naar hem toe, om hem verlof te vragen den gouverneur te schrijven over de zaak. — Vol vertrouwen, dat Mr. Alvarez zoude wachten tot het antwoord van den gouverneur, bleven wij in deze veronderstelling, toen den 13en des avonds te zessure een rapport kwam, dat alle troepen te Bossua klaar gereed stonden, om onze stad aan te vallen; denzelfden nacht zonden wij manschappen op wacht. — Twee man werden gevangen genomen en aan Alvarez uitgeleverd en deden hem weten, dat wij door troepen omringd waren. — Hij zeide ons dat hij daar niets mede te doen had. — Later zonden wij Mr. Sam naar hem toe, om te wachten naar het antwoord van den gouverneur; evenzoo bood hem de boodschapper 50 oz. goud, 10 kisten genever en een puncheon rum als onderpand, om te wachten tot het antwoord van den gouverneur kwam. — Hij weigerde dit en zond zijn volk, de belasting beambte en een soldaat naar Bossua, met welke zending, weten wij niet. — De boodschappers kwamen terug en verklaarden, dat de Kommandant de troepen had laten terug-gaan van hem voornemen, om in de stad te komen tot het antwoord van den gouverneur, in

wien

wien wij onzen koop en vertrouwen hadden.-
Vroeg in den morgen om zes uur kwam de kommandant in de stad en keerde zonder twist in het kasteel terug.- Hij zond naar de chefs en cler. Sam, dat hij hen om 8 uur in het fort wilde zien.- Geen vijftien minuten later kwam het bericht, dat de troepen nu op den weg achter de heuvel van Vijlen cler Essian waren.- Dit was oorzaak, dat ons volk uittrok, om dit te zien.- Terzelfder tijd schoten de kanonnen uit het fort voor onze verwoesting en terwijl wij vochten met de inlanders kwamen vele soldaten op het slagveld en vochten met ons volk.- Terwijl de andere soldaten van het garnizoen in onze rug streden en veroorzaakten ons een dag, rechters en verliegt gingen de soldaten op het slagveld gewond zijn geworden, maar met aan het strand.- Den volgenden dag den 15en zagen wij de soldaten en inlanders van het kasteel afdalen en onze stad verbranden en plunderende onze huiten, zonder dat ons volk schoot, en hoewel zij met ver van hen af waren.-
Degene, die den 16en door ons volk werden beschoten waren inlanders, die onze goederen kwamen roven, uit Atanta.- Bij de komst van den Amstel kwam niemand van ons bosch volk in de stad.- Met betrekking op de zaken van Wana zijn wij onwetend met hunne bewegingen.-
Gedurende de grenscheiding een groot deel van ons volk, dat daar was, om goud te graven, is gegrepen en gedood, en de vrouwen verkocht als gevangenen.- De handeling met Wana zal geen vertrouwen aan ons geven, wat men ook zegt.-
Wat men ook zegt van onze samenkang met Wana in deze zaak is met zoo, indien het zoo was zoo hadden wij kracht genoeg, om zelf derwaarts te gaan.- Indien de gouverneur ons geen antwoord heeft gegeven, mogen wij op zijne ondersteuning rekenen.- Wij hebben niets met eenig ander volk te maken.- Wij zijn een volk op ons zelf, wij hangen alleen af van de Europesche gouverne-

-menten.- En wij hebben ons niet te beschuldigen.-
De gouverneur heeft ons niet mishandeld en al het
volk van Asanta.- Alleen Mr. Alvarez de vijand
van Fircove bragt ons in deze zaak en de kemel weet,
dat wij niet ongehoorzaam zijn aan de Europesche
gouvernementen of Holland.- Wij hoopen met
U zamen te komen na de aankomst vanden gouver-
neur en wij zullen gelukkig zijn alle dingen
bij U en hem weder te regt te brengen.- Yets an-
ders waarover wij bedroefd zijn, is, dat zinds
Gij ons schreef, dat Gij deze zaken zoudt behande-
len, hebben wij Uwe orders gehoorzaamd.- Gisteren
hebben vier man en twee vrouwen van Bossua
eenige vensters en deuren gestolen.- Zoo kregen
wij ook rapport, dat het volk van Secoda zijn om-
mige dorpen hunne troepen monsterden, niet
ver van onze grens en was het Uwe instructie niet
geweest, om vertrouwen in U te hebben, wij zouden
hen onmiddelijk zijn tegengegaan.- Vanmeer
het volk ons door de orders van Alvarez in zulk
een toestand heeft gebragt, en ons in het bosch
komt opzoeken, zal dit geen slecht zijn; gebeurd
het, zoo hoopen wij Gij ons niet zult beschuldigen.-
We zijn Mijnheer! enz. enz.-
Tezen brief ontving ik in antwoord op den brief,
die ik als geleide bij de twee brieven door H.H.E.G.
aan hen gezonden, had gevoegd, en door den
soldaat Kwakoe Ekoem donderdag middag was
overgebragt en waarvan hoofdzakelijk de in-
houd was: Dat ik hen hierbij Uwe brieven
zond, hen nogmaals Uwe welwillendheid beloven-
de.- Voorts Uw ongenoegen over dien aanval
bij het aan wal gaan terwijl ik hun dien aanval
beschreef; zooals U hierboven uit hunnen brief
ziet, ontkennen zij die aanval en evenzoo het
verwonden der soldaten, zeggende zij, dat zal
den 14 gebeurd zijn.- Verder de beschuldiging
van te heulen met de ingevallen Kassa's.- Het-
geen zij ontkennen.- Verder Uwen last, om zich
met mij te verstaan, dat zij van de land wijzen

door

door omwegen en mooije woorden, en eindelijk, dat ik van den makelaar van Bossua had vernomen, dat de gevangen mannen van Serah Coom gedood waren, maar de vrouwen later zouden worden wedergegeven.— Behalve de brief van de koningen en chefs was er nog een van dezze koema, die alleen schreef, dat hij mij de ontvangst der brieven van N beriqte en mij mededeelde, dat hij komen zoude, wanneer N hier kwam.— Daar de inhoud vanden brief der koningen nog al vrij brutaal leugenachtig was en zij weder op mijne uitnoodiging, om mondeling te spreken, onvoldoende uitvluchten gaven, zond ik den boodschap terug, die met den soldaat was medegekomen, zonder antwoord. Dienzelfden dag vertrokken de H.H. Sam en Laing met het schip Fromo vanden heer Gunnel.— Zaturdag 26 Juny.— De troep werd dezen dag bezig gehouden met het schoonmaken van het fort enzo.— De soldaat Tetje donderdag naar Adjua gezonden, kwam terug met een brief van den beambte, die mij meldde, dat de makelaar verder den heer chas Intire ongemoeid in zijnen handel had gelaten.— Dezen morgen ontving ik weder een brief van de koningen en Chefs.— Zij scheenen verontrust, dat ik niet geantwoord had, vroegen mij een antwoord en beloofden maandag in de stad te zullen komen, om eene meeting met mij te houden.— Ik had juist een scherpe brief voor hen gereed, toen ik deze ontving.— De betere toon, welke in dezen brief van hen heerschte, deed mij besluiten een anderen te schrijven, waarin ik hun meldde, dat ik hunnen brief ontvangen had en verheugd zoude zijn hen maandag te zien.— Dezen dag kwam de belastingbeambte Ernst van Chama hier, om getuigenis af te leggen in zake van Sam.—

Zondag 27 Juny.— Dezen morgen verscheenen er twee boodschappers van den makelaar van Bossua met verzoek, om een paar soldaten, daar zijne waar-

-driqs ongehoorzaam aan zijne bevelen weigerden uit het bosch te komen.- Ondanqezien dezen dag de nog achtergebleevene soldaten van Boutrij ten getale van vijf, naar hunne respectievelijke standplaats zouden retourneren, gelastte ik deze zich bij den makelaar eerst aan te melden en vervolgens hunnen marsch voort te zetten naar Boutrij.- Ook kwam dezen dag de beambte Niezer van Boutrij en verd ten overstaan van mij het procesverbaal van het gebeurde in zake Sam opgemaakt door den heer Alvarez en de getuigen Niezer, Ernst Teschemaker en den sergeant Kwarter onderteekend.-

Maandag 28.- Dezen morgen keerden de beambten Niezer en Ernst naar hunne standplaats terug.- Oefening binnen voor den troep uithoofde vanden regen.- Tegen 12 uur rapporteerde mij de korporaal der wacht dat een groote drom negers bij het huis van Menze Koema stond en de Hollandsche vlag bij zich had.- Toen zij in de rigting van het fort oprukten, zond ik den heer Peijpers met eenige soldaten uit, om hen te verkennen.- Deze keerde eenige oogenblikken daarna terug met bericht, dat het de koningen en chefs waren, die hunnen intogt in Fixove hielden.- Voor alle gevaar beveiligd liet ik de poort op klinket zetten, daar de heele drom in optoogt om het fort marcheerde.-

Na dezen marsch trokken zij in het kromen naar Menze Koema terug.- Naauwelijks waren zij voorbij het huis van Sam, of eenige boodschappers van Koema kwamen zich bij mij aanmelden met een brief van den makelaar.- Deze schreef mij: „ik ontvang daar juist de onderkoning met twee boodschappers uit Axim.- De boodschap die zij mede brengen is zoo gewigtig, dat ik U zelf de lieden zend, om hen te ondervragen, daar ge mij toch niet zoudt geloven." Ik ondervraag den onderkoning van Axim en deze deelde mij het volgende mede.- Een paar dagen geleden zijn er gevangenen uit Wassa ontvloogt en deze hebben aan den koning van Axim het volgende

mede-

mede gedeeld: Tot de Fixcovers betrekking hadden aangeknoopt met de bewoners der afdeeling Kenni Ankò in Wassa, welke betrekking verder door Kwamena Menza is vastgesteld geworden en deze strekking heeft.- De Fixcovers zijn van voorneMens hun land te verlaten en naar Fantijn te trekken.- Zij worden daarin echter verhinderd door Ahanta, dat hen door vochten als in een halve circel omvat, waarvan de middellijn of wel de koorde de kuststreek van Bossua tot Axsoda is en hen dus geheel afsluit en belet hun plan ten uitvoer te leggen.- Zij willen nu op allerhande manieren het gouvernement overhalen deze posten te laten innukken (beneden zal U zien, dat zij mij dit dan ook werkelijk vandaag al voorstelden).- Voorts zullen zij de meeste onderworpenheid toonen, om de blanken in slaap te wiegen en zoodra het vertrouwen van het gouvernement is teruggekeerd, op denzelfden dag dat Wassa een inval in Ahanta doet trachten het fort te overvallen, de blanken te vermoorden zich vereenigen met de Wassa's en met hunne hulp naar Fantijn trekken, alwaar zij zich met der voon willen vestigen.- Toen ik Lerkaald den onderkoning van Axim vroeg, welke borgen hij mij gaf voor de waarheid van dit bericht, antwoordde hij de ontvluchten hebben ten duidelijkste en nadrukkelijk verzekerd, dat het waarheid is, ik verzeker U kommandant, veeleer Uwe Hoede, het is waar.- Hoewel voorzeker zijne plechtige verzekeringen dit bericht nu nog, met tot een zeker stuk verklaren, zoo is er veel waarschijnlijkheid voor.-
De verbittering toch der Fixcovers over de uitgifte van kruid, lood en rum aan Ahanta, hunne vijanden en de gelijktijdige order hun kruid grootendeels in te leveren, zoodat zij dan ook zeiden:
Bossuahmensah kruijgt alle oorlogs zaken en ons neemt het gouvernement het af.- Zij vreesen ons dus niet en willen ons weerloos aan onze vijanden geven.-
Het mede rechten van het detachement terverovering

aan Alvarez gezonden en ongelukkig juist op Bosua komende, terwijl zij aan het rechten zijn; - Het verbranden hunner stad, dat zij als een gevolg van het gevecht wijten aan het gouvernement, de magteloosheid van Alvarez, die niet beletten kon, dat de door het gevecht opgewonden militairen medeingen branden en plunderen; zijn zoovele redenen, welke hen verbitteren, schoon zij zelf dan ook primitief aanleiding mogen hebben gegeven. - Het is toch zeker, dat de band, die hunner sterk was, welke Dixcove aan Holland bindt, hierdoor niet lechter is geworden. -
Bovendien blijkt uit een verslag voor het vaste der tijding, dat die afgevaardigden hier dureen komen juist als de Dixcovers in de stad komen en geen 100 pas van hen af zijn, en eindelijk de houding der negerregering, zoals U zien zult uit het onderstaande. - Juist toen de boodschappers van Akim en Bosua weder vertrokken waren, kwamen er eenige boodschappers van de Dixcovers met de tijding, dat zij alhier aangekomen waren, ingevolge afspraak van zaturdag en verzochten binnen te komen. - Ik stond hun dit toe, mits zij de twee à driehonderd met geweren gewapende volgelingen achterlieten en met een gewoon en ongewapend geleide binnen kwamen. - De boodschapper vertrok en kwam een uur daarna met een briefje terug van dezen inhoud:
Wij beloven bij U te komen, als de gouverneur komt gij schrijft dat gij alleen de chefs en met de volgelingen wilt ontvangen, vragen wij U vergeving laat ons dan bij Chenja Coema vergadering houden, indien gij ons iets te zeggen hebt, zullen wij gelukkig zijn te hooren. - Vergeef ons dat wij niet op Uw bevel komen. - onze volgelingen zouden geen leven gemaakt hebben. - Ik antwoorde hierop:
Ik gaf U reeds de toestemming in Uw stad te komen, toen gij nog in het bosch waart. - Gisteren zondt gij mij een brief en verzocht eene samenkomst met mij te hebben, om over the palabber

te

te spreken.- Nu wilt Gy dat ik bij U kom.- Ik kan toch als Kommandant U niet achter na loopen.- Vergaderen bepraat zooveel gy wilt, gij zijt in Uw eigen stad, maar bij U het eerst komen doe ik niet.- Ik zie de noodzakelijkheid niet in, dat ge met een twee à driehonderd gewapenden in het fort zoudt komen, dat is de gewoonte niet.- Ik zal echter den gouverneur kennis geven van Uw dralen en talmen en eens zien wat E.E. daarvan zegt.- Indien gij op die wijze de palaber denkt te eindigen, goed zoo moet ge het weten.- De Kapitein enz.

Een uur daarna kwam die boodschapper weder terug met verzoek om inkt en papier.-
Ik liet hun dit geven en om 5 uur kwam hij met een brief terug, waarin onder alle excuses ook het verzoek was mij zonder geleide en ongewapend een bezoek te brengen.- Ik stond dit terstond toe en eenige minuten daarna kwamen de beide koningen, Akenze Kaema, eenige grooten en wat slaven in het fort.- Ik verwelkomde hen, betuigde mijne tevredenheid, dat zij eindelijk ongewapend gekomen waren en noodigde hen uit zoo spoedig mogelijk terug te keeren en hunne huizen op te bouwen.-
Zij antwoorden nagenoeg niets, als dat zij wilden wachten met praten tot N kwam en ook weder naar het bosch wilden gaan, omdat ze geen eten en matjes bij zich hadden.-
Ik verklaarde hun, dat zij konden doen, zoo als zij verkozen, en gaf hen nogmaals te kennen, dat terugkeeren alleen de zaak kon eindigen en zij daarmede moesten beginnen.- Zij antwoorden daarop niet, maar verzochten mij, dat Prince en Accoda en Joosua zijne voorposten moest intrekken, aangezien zij daar zeer bevreesd voor waren.- (Zie rapport Akem).- Zij verlieten nu het fort en keerden alspoedig naar het bosch terug.- De angst waarmede zij binnen kwamen en die uit hunnen gezichten en gebaarden en

han-

handelingen ten duidelijkste sprak, was opmerkelijk. –

---

14 July 1869. – Captn Meijer to gov^r. –
N° 4. –

Vrijdag 9 July. – Ingaande aan de door U.H.E.G. gegeven seinen; roepen onmogelijk, vasthouden, later orders afwachten, meende ik duidelijk te verstaan. Hem nu te roepen is onmogelijk, laat hem bij U komen en neem hem gevangen, hebt gij hem gelast te komen en hij weigert, zoo moet ge op later orders wachten. – Ingevolge deze mijne overeenkomstige meening hiermede schreef ik heden een brief aan Tom Kolfje, waarin ik hem de benoeming van U.H.E.G. betuigde, dat hij niet gekomen was, raadde hem aan te gaan en bood hem Kanos aan, om hem vrij en kosteloos overte-brengen. – Deze brief, die ik om bovenvermelde reden in zeer gematigde termen had geschreven, werd door den soldaat Emisang naar hem toegebragt. – Tegen den middag kwam bovengenoemde soldaat terug bij zich hebbende drie boodschappers van Tom. – Deze verklaarden mij de reden, waarom Tom niet mede gegaan was en welke redenen waren als volgt: dat hij zinds tien maanden reeds met zijn volk naar het bosch was geloopen, omdat hij hier niet goed meer was; dat hij zinds dien tijd buiten alle regerings zaken van Dicoe was geweest; dat hij terstond kwam toen de gouverneur hem riepen terstond bereidwillig was mede te gaan, mits de grooten van Dicoe ook medegingen, hetgeen hij eerst buiten vilde hooren, –
dat hij buiten en bij Chenya komende van menschen iets te hooren kreeg en ieder scheen niet met hem naar Elmina te willen gaan; dat hij om deze redenen boos werd en naar het bosch was teruggegaan. –
Nadat ik den boodschapper had aangehoord, zeide ik hem: dat dit alles misschien waar was, maar wanneer ik een boodschapper zond, om Tom zelf te spreken, dat ik mij dan niet begrijpen kon, hoe

hoe hij het vaagde mij zoo grooten smaad aan te doen een boodschapper te zenden, om met mij te spreken; dat ik de boodschapper gelaste onmiddelijk terug te keeren en dit Tom voor te brengen, dat als ik hem beleefd verzocht, om met hem te spreken, het zeer ongepast van hem was, een knecht te zenden.-

Zaterdag 10 Julij.- Dezen morgen kwam een andere boodschapper van Tom koffie met eenen brief, waarin hij mij schriftelijk dezelfde redenen opgaf als zijn boodschapper reeds mondeling gedaan had, voor zijn niet vertrek naar Elmina zonder iets anders.- Ik schreef hem terug, dat ik dit gaarne geloofde, maar waarom hij dan niet alleen ging, dat de gouverneur, die hem heel goed kende, mij had gezegd, dat hij stellig en zeker zoude komen, maar waarschijnlijk oponthoud had gehad, dat ik zelf mij ook overtuigd hield van zijn gaan en daarom hem nogmaals verzocht bij mij te komen en dergelijke mooije praatjes meer.-

Zondag 11 Julij.-

Maandag. 12 Julij.-

Dingsdag. 13 Julij.- Omtrent een uur zond Tom koffee mij een boodschapper met een brief juist van dengelfden inhoud als zijn vorig schrijven en zijne mondelinge boodschap was geweest, en weder eindigende met de woorden: „Ik zal komen, als de chefs terug zijn.- Ik gaf zijn boodschapper het volgende antwoord mede: Ik heb uwen meester gelast hier te komen, hij weigert mijnen last te gehoorzamen, zoo als hij twee uitnoodigingen geweigerd heeft.- Ik heb hem niets meer te schrijven.- Ik antwoord nietop dien brief, want het is de derdemaal dat hij mij hetzelfde zegt.- Ik zal den gouverneur kennis geven van zijn gedrag.- Des middags voortzetting der verzaamleden.- Uitgifte van 25 el vlaggelijn aanden makelaar van Bonnia, wiens lijn oud en versleten was.- Des avonds om half zes kwam een boodschapper van de Ficovers met

een

een brief, waarin zij mij meldden, dat zij gehoord hadden, dat ik troepen gereed maakte, om tegen Tom Coffee te gaan vechten. - Zij smeekten mij dit te laten en te wachten tot de chefs terug kwamen, om de palabber tusschen mijen Tom te vellen en toch geen bloed te vergieten. - Ik antwoordde hen: Hoe zij in Gods naam aan die nonsens kwamen, waaraan ik zelf nog niet had gedacht. - Ik verklaarde hen wat tusschen Tom en mij was voorgevallen. - .. Dat zij geheel en al gerust konden zijn, dat zij mijn woord van vrede en bescherming hadden. - En dat ik voor dat nietige Krom van Tom of voor Tom zelf nu geen oorlog zoude maken. - ... Dat ik gehoorzaamd wilde zijn, als ik een order gaf, en daarom met wilde wachten tot de chefs terug kwamen. - ...
Ik hoop, dat deze brief die uitwerking zal hebben, welke ik er van hoop, n.l. de komst van Tom. - ...
Ik wil nu tot morgen 1 uur wachten, of Tom ook komt, of dat ik bericht krijg. - ... Bij aldien Tom niet mogt komen, geloof ik, dat het beste is hem stil te laten zitten tot de chefs terugkomen. - Komt hij dan eene visite brengen, hem dan gevangen nemen, de chefs van Dixcove, om hen gerust te stellen, bekend maken met de reden zijner gevangen neming en ik hem dan medenemen naar Elmina. - Zoo toch wordt zonder geweld de zaak beslist. - Is hij eenmaal gevangen, dan, geloof ik, dat zijn Krom ook al spoedig naar Dixcove verloopt. - En alleen als hij dan nog weigert, geweld gebruiken. -
Woensdag, 14 Julij. - .. - Daarna begonnen zij de zaak van Tom kalm te bespreken, mij verzoekende bedaard te zijn en te wachten tot de chefs terugkwamen. - Ik verklaarde hen, dat deze zaak niets met de heeren gemeen had, dat ik voorloopig niet dacht aan geweld en dat ik alleen het ongehoorzaam gedrag van Tom aan U zoude rapporteren. - .... Alles rustig, de toenadering en het vertrouwen nemen steeds toe. -

20 July 1869.- Capt.n Meijer to gov.r.-
cl.° 5.-

Donderdag 15 July.- Werkzaamheden als gister.-
Vrijdag 16 July.- Werkzaamheden als gister.-
Heden morgen ontving ik rapport van den makelaar van Bossua, dat Tom Coffee uijt zijn krom was weggeloopen naar het kwassie krom, dat in een ander gedeelte van het Dixcove bosch is gelegen; terwijl bovendien er twee boodschappers uit Wassa aldaar insgelijks waren aangekomen; dat hij daarom eenige kinderen en vrouwen van Tom Coffee, ten getale van tien, in het bosch had gevangen genomen, zeggende dat hij ze weder zou geven, wanneer Tom Coffee bij mij geweest was, en dat hij tevens alle wegen zou sluiten voor de Dixcovers, hen beletten eten te koopen en gevangen te nemen, bij aldien zij het waagden, te Bossua te komen.-
Ik begaf mij terstond derwaarts om nadere inlichtingen en gelastte den makelaar alle vijandelijkheden en demonstratien te staken.- Ik zag echter alspoedig, dat ik mijne bevelen zou moeten wijzigen.- De hevige verbittering, welke te regte of ten onregte tegen Tom Coffee bestond en zich in luide verwenschingen lucht gaf, het morren zuijgen op mijne bevelen, waren zoo veel redenen, dat ik mijne bevelen wijzigen moest en eindigde onze beraadslaging, dat Essou geene geweldadige handelingen zou ondernemen, en trachten tot mijn antwoord over drie dagen, daar ik nog eene laatste poging zou aanwenden Tom terug te krijgen.- Ik zond onmiddelijk den soldaat Essian naar het Dixcove bosch, om de grooten te gelasten bij mij te komen.- Ik verhaalde hen het gebeurde met Tom en de komst van de boodschappers van Wassa op het Kwassie krom; na eenige deliberatien verklaarde de Penin van Kwassie krom, dat wat betrof van Tom Coffee zijne komst op Kwassie krom waar was, doch wat betrof de boodschappers van Wassa, zulks ten eenenmale onwaar.- Na dringend verloog en bedrei-

-gingen van mijne zijde, verklaarde hij zich volgaarne gevangen te willen stellen, en zijn kroom aan een onderzoek te laten onderwerpen.-
Ik begon gedeeltelijk hem te gelooven en nam hem tot meerder zekerheid van het door hem beweerde eenen plechtigen eed af, welken hij terstond en zonder te aarzelen volbragt.- Overtuigd van de waarheid zijner tegenspraak, verklaarde ik hem te zullen gelooven.- Vervolgens betoogde ik den Penins in bondige maar krachtige bewoordingen, hoe dringend noodzakelijk het was, dat Tom Coffee zich vrijwillig naar Elmina begaf, om den Edsendrank te drinken, dat hij in de toekomst, en die niet verre meer af is, de aanleiding zou worden tot eenen nieuwen strijd tusschen Ahanta en Dixcove.- Het sluiten der wegen en het gevangen nemen der vrouwen op degen dag was toch weder het begin van nieuwe vijandelijkheden, en ik beschreef hem naar waarheid, dat de verbittering vooral te Bosma en te Edjemmera door de op een volgende gebeurtenissen met Tom Coffee zoo hoog was gestegen, dat er slechts eene geringe gebeurtenis noodig was, om den pas geëindigden strijd te hernieuwen, dat zij van hunnen kant verpligt waren mij in alles te ondersteunen wat dienstig was tot het in orde brengen der zaak, en dat door eenen zamenloop van omstandigheden de geringe zaak van Tom Coffee van zeer groot aanbelang was geworden, dat zij van directen invloed zou zijn op Dixcove zelf, dat zij alle hunne krachten moesten inspannen om Tom Coffee te bewegen vrijwillig naar Elmina te gaan, opdat daardoor het dreigend gevaar kon worden afgewend omdat daardoor den Ahanta's de gelegenheid was benomen aanleiding tot nieuwe twist te zoeken.- Zij begrepen allesten volle, het geen ik hen had medegedeeld, overtuigd van hun eigen belang in deze zaak, en beloofden zij mij dan ook, om binnen twee dagen den door mij be-

paalden tijd, al hunne krachten zu te zamen, Tom te bewegen bij mij te komen en naar Elmina te gaan.—

Zaturdag 17 July.— ... Dezen middag ontving ik eenen brief vande Penin's van Tricconé, welke inhield, dat Tom Coffee met durfde te verschijnen uit vrees voor gevangen neming op verzoek van den koning van Bossua voor den tijd van drie maanden.— Ik antwoordde hem dat zoodanig verzoek eene ongerijmdheid zou wezen, bij aldien dit door mij werd ingewilligd en Tom Coffee daar voor dus niet behoefde te vreezen.—

Zondag 18 July.—

Maandag 19 July.— ... Dezen morgen ontving ik een tweeden brief vande Chefs denzelfden inhoud bevattende als de vorige.— Ik beantwoordde dezen door de Penins bij mij te doen komen, ik verklaarde hem niets meer met de zaak van Tom Coffee te doen te willen hebben.— ....

Dingsdag 20 July.— ... omstreeks twaalf uur naarschuwde mij de korporaal der wacht, dat Tom Coffee in aantocht was, en werkelijk verscheen hij eenige oogenblikken daarna.— Hij mij vergiffenis verzocht te hebben voor zijn wegblijven, hetgeen alleen uit vrees voor straf was geschied, verklaarde hij gaarne naar Elmina te willen gaan.— Ik betuigde hem mijne tevredenheid over zijn voornemen en beloofde hem van mijne zijde, dat nog voor zijn vertrek alle gevangenen zouden worden vrijgelaten door den makelaar van Bossua.— Ik zond terstond eenen brief af aan den heer Verweij, om mij onmiddelijk eene gevenscheps cano te doen geworden, terwijl ik aan Tom Coffee, die mij beloofde met naar het bosch terug te gaan, een gulden onderstand en aan zijne vier volgers ieders vijftentwintig centen per hoofd uitbetaalde, om toenmiddelen te kunnen koopen, terwijl ik hem dezelfde som voor hunne reis naar Elmina toestond.— Ik zond te gelijker tijd eenen boodschapper af

naar

-gingen van mijne zijde, verklaarde hij zich volgaarne gevangen te willen stellen, en zijn kroom aan een onderzoek te laten onderwerpen.-
Ik begon gedeeltelijk hem te gelooven en nam hem tot meerder zekerheid van het door hem beweerde eenen plechtigen eed af, welken hij terstond en zonder te aarzelen volbracht.- Overtuigd van de waarheid zijner tegenspraak, verklaarde ik hem te zullen gelooven.- Vervolgens betoogde ik den Penins in bondige maar krachtige bewoordingen, hoe dringend noodzakelijk het was, dat Tom Coffee zich vrijwillig naar Elmina begaf, om den Edsendrank te drinken, dat hij in de toekomst, en die niet verre meer af is, de aanleiding zou worden tot eenen nieuwen strijd tusschen Ahanta en Dixcove.- Het sluiten der wegen en het gevangen nemen der vrouwen op dezen dag was toch reeds het begin van vijandelijkheden, en ik beschreef hem naar waarheid, dat de verbittering vooral te Bossua en te Edjemmera door de op een volgende gebeurtenissen met Tom Coffee zoo hoog was gestegen, dat er slechts eene geringe gebeurtenis noodig was, om den pas geëindigden strijd te hernieuwen, dat zij van hunnen kant verpligt waren mij in alles te ondersteunen wat dienstig was tot het in orde brengen der zaak, en dat door eenen zamenloop van omstandigheden de geringe zaak van Tom Coffee van zeer groot aanbelang was geworden, dat zij van directen invloed zou zijn op Dixcove zelf, dat zij alle hunne krachten moesten inspannen om Tom Coffee te bewegen vrijwillig naar Elmina te gaan, opdat daardoor het dreigend gevaar kon worden afgewend omdat daardoor den Ahanta's de gelegenheid was benomen aanleiding tot nieuwe twist te zoeken.- Zij begrepen alles ten volle, het geen ik hen had medegedeeld, overtuigd van hun eigen belang in deze zaak, en beloofden zij mij dan ook, om binnen twee dagen den door mij be-

-paalden tijd, al kunne krachten ni te spannen, Tom te bewegen bij mij te komen en naar Elmi-na te gaan.-

Zaturdag 17 Julij.- ... Dezen middag ontving ik eenen brief vande Penin's van Ticcove, welke in-hield, dat Tom Coffee niet durfde te verschijnen uit vrees voor gevangen neming, op verzoek van den ko-ning van Bossua voor den tijd van drie maanden. Ik antwoordde hen dat zoodanig verzoek eene ongerijmdheid zou wezen, bij aldien dit door mij werd ingewilligd en Tom Coffee daar voor dus niet behoefde te vreezen.-

Zondag 18 Julij.-

Maandag 19 Julij.- ... Dezen morgen ontving ik een tweeden brief vande Chefs denzelfden in-houd bevattende als de vorige.- Ik beantwoordde dezen door de Penins bij mij te doen komen, ik verklaarde hen niets meer met de zaak van Tom Coffee te doen te willen hebben.- ....

Dingsdag 20 Julij.- ... omtreeks twaalf uur waarschuwde mij de korporaal der wacht, dat Tom Coffee in aantocht was, en werkelijk ver-scheen hij eenige oogenblikken daarna.- Na mij vergiffenis verzocht te hebben voor zijn wegblij-ven, hetgeen alleen uit vrees voor straf was ge-schied, verklaarde hij gaarne naar Elmina te willen gaan.- Ik betuigde hem mijne tevreden-heid over zijn voornemen en beloofde hem van mijne zijde, dat nog voor zijn vertrek alle ge-vangenen zouden worden vrijgelaten door den makelaar van Bossua.- Ik zond terstond eenen brief af aan den heer Verweij, om mij on-middelijk eene gewenschte cano te doen gewerden, terwijl ik aan Tom Coffee, die mij beloofde niet naar het bosch terug te gaan, een gulden onder-stand en aan zijne vier volgers ieders vijftentwin-tig centen per hoofd uitbetaalde, om toenmid-delen te kunnen koopen, terwijl ik hem dezelfde som voor hunne reis naar Elmina toestond.- Ik zond te gelijker tijd eenen boodschapper af

naar

naar Bossua met last mij terstond de gevangenen op Bossua aanwezig uit te leveren, en mij de anderen, die in het bosch waren morgen te zenden, aangezien Tom Coffee gekomen was en naar Elmina ging. — .... Met genoegen kan ik al deze tijdingen aan NHEG. mededeelen, aangezien door de vrijwillige komst van Tom Coffee een geheel einde aan de zaak gemaakt wordt; het doet mij te meer genoegen, omdat deze zaak langzamerhand een meer dan dreigend voorkomen begon te krijgen, en deze door zijne overkomst ook dit dreigende onweder gelukkig kalm en zonder geweld wordt afgeleid. — Tom Coffee zal morgen volgen, wanneer de vaan van Adjua is gekomen. — Eene korte maar vrij hevige ziekte heeft mij belet, eigenhandig dit rapport te schrijven en is dit door de welwillendheid van den heer Büchner geschied. — Ik geloof echter, dat de vreugde over het welslagen mijner poging mijne aanwankelijke herstelling geheel zal voltooijen. — De Komd.de officier te Dixcove: L Meijer

---

7 Julij 1869. — Capt.n Meijer to gov.r —

N.o 6. —

In antwoord op NHEG. minute N.o 572, heb ik de eer er te berigten, dat de makelaar van Bossua met eenige zijner grooten tegelijk met dit rapport met den Amstel naar Elmina vertrekt. — Hoewel in de afdeeling Dixcove, zoomede in Chanta op het oogenblik alles rustig is, durf ik mij toch niet te verwijderen, wanneer de makelaar van hier vertrekt en geloof ik het beter, dat die weinige dagen, welke er nog zullen verloopen, alvorens de zaak der grooten van Dixcove geeindigd is, ik hier doorbreng en den adjudant onderofficier Bramley zoolang naar Elmina vertrekt, om mij te remplaceren. — Ik heb de overtuiging, dat genoemden adjudant onderofficier hier als zelfstandig amtenaar in het onderhavige geval niet geheel en al op de voorhem geschikte plaats is. — Hoewel

Hoewel de toestand nu rustig is / zoo bewees toch enige dagen geleden, toen de zaak van Tom Coffie aanhangig was, dat de gemoederen nog verre van kalm en vriendschappelijk zijn, daar toch bij de uitlevering der gevangenen in die dagen gemaakt, het getal dezer 64 bedroeg, en ik veel moeite had, die weder in handen te krijgen. — Eene goede krachtige houding tegenover beide partijen, eene afwisselende zachtheid en zeer bedachtzame dreigende houding zijn wel de vereischten en ik vermeen het karakter van Bramley genoegzaam te kennen, om hem geduld en zachtheid te ontzeggen, terwijl hij ook zeer slecht op de hoogte der zaak is. — Is N.H.E.G. echter van oordeel, dat het beter is, dat ik vertrek en mijne plaats door een ambtenaar te doen vervullen, zoo kan ik daarvoor den heer de Peijpers gerust aan wijzen. —

---

31 Julij 1869. — Captn Cleijer to gov^r. —

N° 6 (sic)

Woensdag 28 Julij. —

Donderdag 29 Julij. —

Vrijdag 30 Julij. — Heden morgen om 6½ uur kwam de Pemin van Bossua met drie hoodschappers van Cocoda, Princes en Edjemmera, en verhaalde bij mij, dat deze hem gerapporteerd hadden, dat zij door den heer Alvarez waren gewaarschuwd, dat de Fantijnen hunne districten kwamen bedreigen en dat zij hem verzocht hadden, mij hiermede in kennis te stellen; terwijl bovendien een ontvluchte Akanta-vrouw gerapporteerd had, dat op Tanbankatta, een krom van koning Edjeman, acht Wassa hoodschappers waren gekomen, om tekticle van vriendschap en hulp te drinken. —
Verder deelde hij mij mede, dat ook hij dat rapport had gekregen en alle morgen verspieders naar het bosch zond. — Ik vroeg hem of die boschkwammen van oorlogsbehoeften voorzien waren, daar zij die anders tegen betaling bij mij konden ontvangen of te Boutry. — Hij antwoordde mij:

mij: Dat er gebrek aan oorlogs behoeften was, doch dat zij die niet konden betalen; zij toch trokken tegen den vijand op als hij kwam, om met hem te vechten; zij offerden hun leven en als het vernield werd ook hun koren en krommen op en daarom moest nu ook de gouverneur hen helpen, dat stond toch in het papier, dat de Penins geteekend hadden, en dat zouden zij dan ook doen, maar dan moest de gouverneur hun ook helpen en oorlogs behoeften geven en dus niet naar geld zien, zooals ook al in het papier stond.-

Ik antwoordde hen, dat ik dat Pen en contract niet kende, zijnde dit van Akanta, maar dat ik hunne vraag ter kennis van WHEG. zoude brengen.- Voorts verzocht hij mij nog U te verzoeken de Dixcoer grooten op Elmina te houden, tot de Fantijnen weder afgetrokken waren, daar hij overtuigd was, dat zij gemeene zaak met hen zouden maken, en eindelijk, dat de Elminesche grooten de palabber met hunnen makelaar wat moesten bespoedigen, omdat deze onmisbaar was, wanneer werkelijk de Fantijnen in Akanta vielen.-

Ik beloofde hen al deze punten aan WHEG. over te brengen.- Ik gaf aan den boodschapper van Princes een brief voor Alvarez mede, hem verzoekende mij steeds op de hoogte der bewegingen der Fantijnen te houden, aangezien dit van hoog belang zoowel voor de afdeeling Akanta als Dixcove was.-

Zaterdag 31 Julij.- Zaterdagse dienst.- Schoon maken van het fort.- Wapeninspectie.- Brief van den ambtenaar te Boutrij met verzoek om twee landspaken, welke ik zijnen boodschapper mede gaf.- De postsoldaat Ejakon op marsch naar Elmina.- De toestand is hier overigens rustig.- Op sommige plaatsen begint het koren te rijpen, zoodat ik hoop de ontvangen vivres aan den thustel te kunnen terug geven.-

Gelijktijdig heb ik tevens de eer WHEG. een afschrift van het journaal, benevens een recapi-

-tulatie staat van ontvangsten en uitgaven aan-
-te bieden. — Ik ben niet bij magte marsch-
orders over de ordonnancen over te leggen, daar de
meesten naar het bosch moesten, alwaar mie-
-mand ze konde afteekenen, in Boutrij den eer-
-sten tijd geen Kommandant was of de hood-
-schappen van te spoedeischenden aard waren,
om eerst nog marschorders te schrijven. —